

Novosti

Školski knjižničari: avangarda ili marginalci „društva znanja“?

piše Mira Barberić

U trenutku izlaženja ovog broja *HKD Novosti*, završila je još jedna nastavna godina, školski hodnici su opustjeli i samo naizgled se čini da se u školama ništa ne zbiva. Mjesta na kojima se u istom, ako ne i većem obimu radi i kada učenicima završi nastava, svakako su školske knjižnice. Stoga uviđam da je izlazak novog broja s upravo ovom temom odlično tempiran. U vrijeme pripremanja ovog broja, školski knjižničari bili su, doslovce, zatrpani raznim dodatnim poslovima vezanim uz završetak nastavne godine i isprva sam se pobojala da ćemo propustiti priliku da *Novosti* zaspemo tekstovima u kojima ćemo opisati probleme na koje nailazimo u radu, što nas muči – ali i da širu knjižničarsku javnost upoznamo s onime što sve radimo i u čemu smo uspješni. Količina i tematska raznovrsnost pristiglih tekstova dokazuje da i unatoč povećanom obimu poslova, školski knjižničari posjeduju iznimno dobre organizacijske sposobnosti, ali i to da želimo i znamo govoriti o struci, o svom radu i o sebi.

Tko je školski knjižničar? To je uglavnom osoba sa najmanje dva završena fakulteta, od kojih je jedan najčešće nastavnički, a drugi je studij knjižničarstva; ima položena dva stručna ispita, redovito se stručno usavršava i nastoji da se uvaži njegov rad i prepozna kao odgovoran i nezaobilazan u suvremenom odgojno-obrazovnom procesu.

Jesu li njegova znanja i sposobnosti dovoljno prepoznati i iskorišteni, ne ovisi samo o njemu samome, već i o tome poznaje li specifičnost njegovog posla ravnatelj škole i njegovi kolege.

Jedan od problema s kojim se često suočavaju školski

knjižničari je **problem identiteta u obje svoje struke**. Zbog različite prirode posla školskog knjižničara i učitelja, odnosno nastavnika, ponekad je teško pridobiti naklonost kolega. Kolege najčešće iskazuju nerazumijevanje za posao školskog knjižničara, za razliku od školskih knjižničara koji zahvaljujući svojoj naobrazbi poznaju poučavateljsko zvanje. Vrlo često smo u takvim okolnostima prisiljeni obavljati razne poslove koji su prilično udaljeni od profesije školskog knjižničarstva. Dok nas odgojno-obrazovne strukture poimaju kao one koji su izvan nastavnog procesa, s druge strane nam knjižničarska struka osporava stručnost i smatra nas prvenstveno odgojno-obrazovnim djelatnicima.

Prema odredbi u *Nastavnom planu i programu o funkciji školske knjižnice*, knjižnica je **informacijsko, medijsko i komunikacijsko središte škole**. Namijenjena je prvenstveno učenicima i učiteljima za potrebe redovite nastave kao izvor informacija i znanja, ali je i potpora svim nastavnim i izvannastavnim aktivnostima škole, mjesto okupljanja i provođenja izvannastavnog i slobodnog vremena. Iz toga proizlazi da bi knjižnična građa trebala biti najkorišteniji informacijski izvor, školska knjižnica potpora nastavnom procesu, a nastavnicima nezaobilazno sredstvo za rad. Često je školskom knjižničaru teško pridobiti nastavnika da dio gradiva obradi u školskoj knjižnici koristeći različite izvore znanja, a od čega bi učenici imali najviše koristi za razvoj kompetencija za cjeloživotno učenje. Mnogi knjižničari **nailaze na različite prepreke pri pokušaju obrade neke od 15 zadanih tema propisanih Nastavnim planom i programom iz područja Knjižničnog odgoja i obrazovanja (KOO)**, ali i svim drugim oblicima odgojno-obrazovnog rada. Nerijetko one nastaju ponajprije iz različitih očekivanja knjižničara i učitelja, nedovoljnog iskustva u timskom i suradničkom radu, nedovoljne obučenosti za timski i suradnički rad i nedovoljnog poznavanja naravi posla onog drugog. Koliko je važno poučavati korisnike u školskim

knjižnicama iz područja knjižnično-informacijske pismenosti i kako se to uspješno radi, dokazuju primjeri opisani u tekstu Tatjane Kreštan iz Komercijalne i trgovačke škole u Bjelovaru. O razvijanju suradničke nastave pri obradi nastavnih tema s područja knjižničnog odgoja i obrazovanja i u drugim školama, svjedoče materijali u repozitoriju školskog knjižničarstva (www.knjiznicari.hr).

Probleme koje također valja spomenuti su **neispunjavanje obaveze MZOS-a u financiranju i opremanju školskih knjižnica, nedostatak ili zastarjela oprema te još vrlo često neadekvatni prostori** u kojima su smještene školske knjižnice. Iako su prema *Standardu za školske knjižnice* određeni minimalni uvjeti u pogledu knjižnične građe, knjižničnog osoblja, prostora i opreme za obavljanje djelatnosti školskih knjižnica i škole su dužne uskladiti djelatnost prema tim odredbama, za prostorne uvjete škole su se knjižnice dužne uskladiti prema *Koeficijentima izvodljivosti* propisanim *Državnim pedagoškim standardom osnovnoškolskog...*, odnosno *Državnim pedagoškim standardom srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja*, a za ostale uvjete propisane *Standardom* sukladno osiguranim sredstvima. Kako **sredstva za školske knjižnice u proračunu nisu osigurana**, *Standard* zapravo nije obvezujući – i tu se otvara novi niz problema.

Zbog česte nemogućnosti obavljanja svoje temeljne dje-

latnosti iz spomenutih razloga, **školski knjižničari često su primorani raditi razne poslove koji ne proizlaze iz njihova djelokruga rada**, a koje su sami pobrojali na Facebook grupi <https://www.facebook.com/groups/knjiznica/>.

O tome **koliko i kako će se angažirati na promoviranju svoje profesije odlučuje sam knjižničar**. Primjeri o kojima se piše u ovom broju *HKD Novosti*, svjedoče o kompetentnosti školskih knjižničara te da se unatoč i/ili usprkos spomenutim problemima, nastojimo odgovarajuće afirmirati.

I na kraju, vraćam se rečenici u naslovu posuđenoj iz odgovora Ivane Vladilo, u intervjuu s predstavnicama školskih knjižničara, kojom realnost školskoknjižničarske profesije predstavlja kao dvojbu između toga jesmo li avangarda ili marginalci „društva znanja“ i ostavljam da se svatko za sebe opredijeli u kojem će smjeru teći njegov profesionalni razvoj te **u kojoj će mjeri i kako iskoristiti svoju stručnost, profesionalnost i svoje sposobnosti da savlada sve objektivne prepreke**. Školski knjižničari su već dokazali što sve znaju i mogu, preostaje im jedino ustrajati na tome putu.

Knjižnična raznovrsnost u homogenosti

piše Tea Čonč

Poštovani čitatelji,

možete li se prisjetiti svoje školske knjižničarke ili knjižničara? Maglovito barem? Sada pogledajte ovaj broj *HKD Novosti* i uvjerite se da će se vaša djeca i unuci svojih školskih knjižničara *sigurno sjećati*.

Namjera je ovoga broja izvući u prvi plan stručne javnosti

jednu *struku unutar struke* – školske knjižničare. Njihove su zadaće, poteškoće i izazove dobro u svojim tekstovima sublimirale Mira Barberić i Elda Pliško Horvat čiji smo naziv projekta *posudili* za naslov teme broja. Komplementarnu dopunu njihovim tekstovima čini trostruki intervju s Danicom Pelko, Vanjom Jurilj i Ivanom Vladilo.

Tatjana Kreštan s druge nam je, pak, strane pokazala kako uspješno u praksi provesti najvažniju, a ujedno i jednu od najtežih zadaća koja se stavlja pred školske knjižničare – uključiti se u nastavu kao spona među škol-

Broj 63, lipanj 2014.

skim predmetima istovremeno afirmirajući knjižničarska znanja i vještine. Slijede primjeri *raznovrsnosti u homogenosti* iz svih krajeva Hrvatske, projekti koji se protežu od školske, preko gradske, županijske pa sve do državne razine i koji nam otkrivaju školske knjižničare kao kreativce, inovatore, ljude otvorene suradnji, željne novih znanja te spremne predano i naporno raditi za skromne plaće. *Ko'lko nudim, to'lko traže* krilatica je kolegice Ivane Vladilo koja najbolje o tome svjedoči.

I tako nekako, na pola puta između prosvjete i knjižničarstva, školski knjižničari razumiju oba svijeta i imaju samo jednu skromnu želju: da ta dva svijeta barem malo bolje razumiju njih.

Od ostalih sadržaja izdvajamo izvještaj predsjednice HKD-a Marijane Mišetić s ovogodišnje EBLIDA-ine skupštine i

konferencije kao i izvještaj Ive Pezer o knjižnicama na poplavljenim područjima. U ovome je tromjesečnome razdoblju bilo mnogo skupova i aktivnosti regionalnih društava, sigurno ćete pronaći nešto što vas zanima.

Rubriku *Predstavljamo* u ovome su broju zauzeli naši vrijedni knjižničarski pomoćnici o kojima volimo misliti kao o *knjižničarskom inkubatoru* – demonstratori s Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Zaključna misao za ovaj uvodnik vraća se ponovno školskim knjižničarima. Nadamo se da ćete se nakon čitanja ovoga broja poželjeti vratiti u svoje školske klupe da biste barem na trenutak mogli sudjelovati u kojem od ovih školskoknjižničarskih cool projekata. Mi jesmo.

U OVOM BROJU

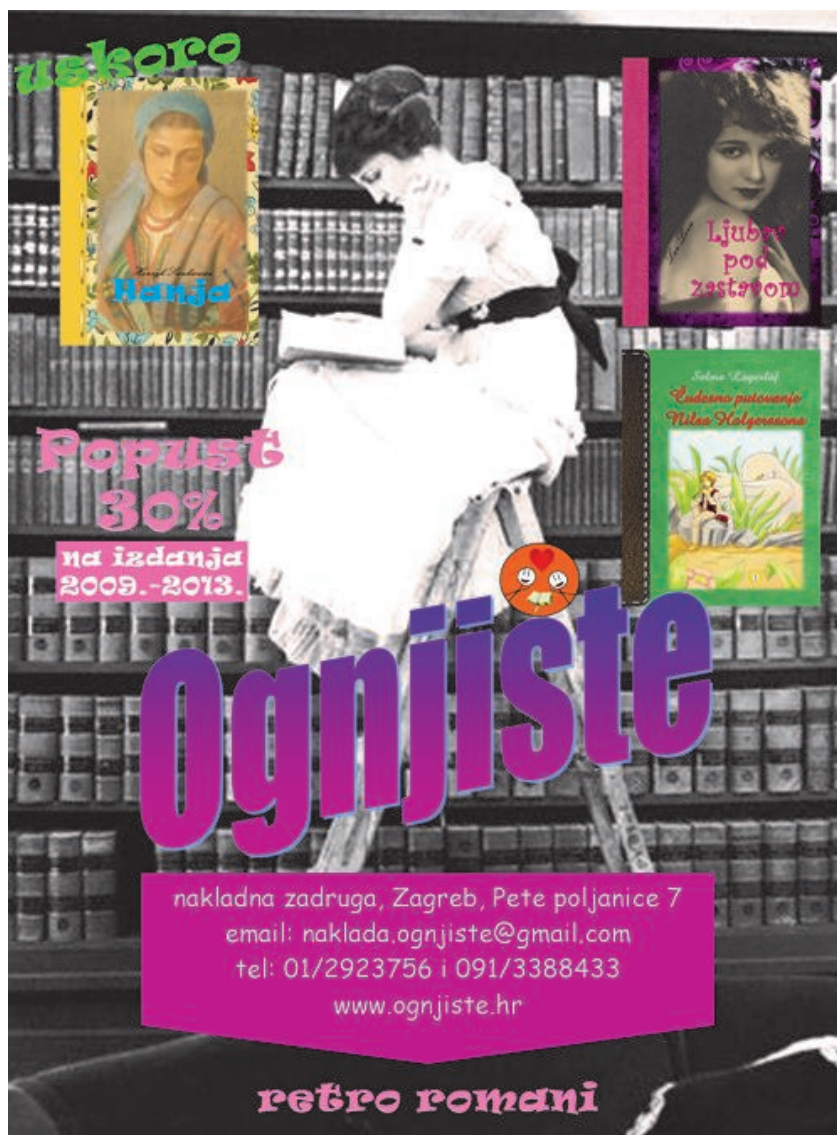
Uvodnici	Školski knjižničari: avangarda ili marginalci „društva znanja“? (<i>Mira Barberić</i>)	1
	Knjižnična raznovrsnost u homogenosti (<i>Tea Čonč</i>)	2
Izveštaji s poplavljenih područja	Školske knjižnice na poplavljenim područjima Vukovarsko-srijemske županije (<i>Iva Pezer</i>)	7
	Stanje u Općinskoj narodnoj knjižnici u Drenovcima (<i>Goran Pavlović, Tea Čonč</i>)	8
Skupovi u zemlji	Međunarodni znanstveni skup Hrvatska dječja knjiga u europskom kontekstu (<i>Alka Stropnik</i>)	9
	Okrugli stol Zavičajni fondovi i zbirke u knjižnicama panonskog prostora (<i>Srđan Lukačević</i>)	10
	26. Proljetna škola školskih knjižničara (<i>Ivan Klasnić</i>)	12
	Četvrti festival digitalizacijskih projekata i Dan Europeane (<i>Matilda Hraste</i>)	13
	Festival dječje knjige Monte Librić 2014. (<i>Iva Ciceran</i>)	16
	Stručni skup Dva dana za baštinu : digitalizacija kao stara/nova strategija upravljanja baštinom (<i>Dina Mašina</i>)	17

	Međunarodni znanstveni skup Zaštita kulturne baštine od katastrofa sa sudjelovanjem brojnih svjetskih stručnjaka u području zaštite kulturne baštine za vrijeme katastrofa (<i>Dragica Krstić, Nela Marasović</i>)	18
	Stručni skup Knjižnice u procjepu 2: katalogizacija s osmijehom? Teorijski i praktični pristupi suvremenoj katalogizaciji (<i>Danijela Kulović</i>)	20
	Prvi okrugli stol o javnom zagovaranju Zagovaranje za knjižnice i knjižničarstvo (<i>Edita Bačić, Alemka Belan-Simić</i>)	22
	Peti okrugli stol o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade pod nazivom Prirodna baština Hrvatske u literaturi za djecu i mlade (<i>Grozdana Ribičić, Nataša Prkić</i>)	24
Iz inozemstva	Godišnja skupština i konferencija EBLIDA-NAPLE (<i>Marijana Mišetić, Nevla Raos</i>)	26
	Sastanak IFLA-ine Sekcije knjižnica velikih gradova - MetLib 2014 (<i>Zdenka Sviben</i>)	28
	9. međunarodni festival gradova-knjiga (9. International Booktown Festival) (<i>Iva Ciceran</i>)	29
Predstavljamo	Domaći u knjižnici ili kako nam demonstratori mogu spasiti život (priča sa Filozofskog fakulteta u Zagrebu)	32
	Uvodnik (<i>Tea Čonč</i>)	32
	Institut demonstratora u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu (<i>Vanja Kulaš</i>)	33
	Psst... što su nam demosi otkrili... Razgovarali smo s Davidom Edelom i Ivom Barković, jednim bivšim i jednom sadašnjom demonstratoricom u Knjižnici Filozofskog fakulteta (<i>Iva Barković, David Edel, Vanja Kulaš, Tea Čonč</i>)	37
Razgovarali smo	Razgovarali smo s tri predstavnice školskih knjižničara - Danicom Pelko (predsjednicom Sekcije za školske knjižnice HKD-a), Vanjom Jurilj (predsjednicom HUŠK-a) i Ivanom Vladilo (predsjednicom HMŠK-a) (<i>Danica Pelko, Vanja Jurilj, Ivana Vladilo, Tea Čonč</i>)	41
Tema broja	Školske knjižnice (knjižnična raznovrsnost u homogenosti)	52
	Školska knjižnica – fizički i virtualni prostor učenja (<i>Elda Pliško Horvat</i>)	52
	Školski knjižničari – inicijatori suradničke nastave (<i>Tatjana Kreštan</i>)	53
	Perspektive i mogućnosti razvoja školskih knjižnica u Republici Hrvatskoj (<i>Veronika Čelić-Tica</i>)	55
	Projekt informatizacije školskih knjižnica Primorsko-goranske županije (<i>Ljiljana Črnjar, Milka Šupraha-Perišić</i>)	58
	Školske knjižnice u fokusu: skup ravnatelja osnovnih škola grada Rijeke na temu školskih knjižnica (<i>Ljiljana Črnjar</i>)	59
	ISO sustav kvalitete u školskoj knjižnici Pomorske škole Bakar (<i>Niko Cvjetković</i>)	60
	Kreativno poučavanje u školskoj knjižnici kroz primjenu novih medija (<i>Irena Bando, Marija Purgar</i>)	61
	Online učenje u školskoj knjižnici uz program Moodle (<i>Ružica Rebrović-Habek</i>)	63

Broj 63, lipanj 2014.

Trenutak za knjižni kutak, radijska rubrika za kulturu čitanja (<i>Irja Jerković</i>)	64
Knjižna baština Prve gimnazije Varaždin (izazov, inspiracija, privilegij) (<i>Jasminka Horvatić-Bedenik</i>)	66
Pogled u svijet iz Knjižnice Prve gimnazije Varaždin (<i>Marinela Marčetić</i>)	68
Promicanje čitanja kroz projekt HR kanon (<i>Josip Strija</i>)	70
Međuškolski književni kviz Bjelovarsko-bilogorske županije (<i>Margareta Popčević</i>)	71
Tulum s(l)ova - projekt promoviranja čitanja iz užitka naglas (<i>Draženka Stančić</i>)	72
Čitajte i hodajte! Tulum s(l)ova u Sisku (<i>Jadranka Gabriša-Perković</i>)	74
Čitanjem do zvijezda, natjecanje u znanju i kreativnosti u srednjim školama: pilot projekt HMŠK-a (<i>Ivana Štimec-Sajko</i>)	75
Čokoladni odmor: zajednički projekt bjelovarskih srednjoškolskih knjižnica (<i>Tatjana Petrinec</i>)	77
Školska knjižnica – mjesto njegovanja kulturne baštine (<i>Alica Bačeković Pavelić</i>)	78
Projekt KRUH - Knjižnična raznovrsnost u homogenosti (<i>Elda Pliško Horvat</i>)	80
Riječke osnovne škole ususret Europskoj prijestolnici kulture 2020: projekt Sakralni dragulj sa Škurinja (<i>Koraljka Mahulja-Pejčić</i>)	81
Noć knjige 2014. u OŠ Ivana Zajca u Rijeci (<i>Koraljka Mahulja-Pejčić</i>)	82
Čitajmo zajedno – čitajmo naglas: Ivana Brlić-Mažuranić za sva vremena (<i>Ana Demut</i>)	82
Od teorije do prakse: EU projekti u OŠ Eugena Kumičića iz Slatine (<i>Melita Schmitz</i>)	83
Iz rada HKD-a i regionalnih društava	
8. elektronička sjednica Glavnog odbora HKD-a	85
Izborna skupština Zagrebačkog knjižničarskog društva (<i>Tea Čonč</i>)	85
Održana 32. godišnja skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja (<i>Lucija Miškić</i>)	86
Novi, 16. broj Sveska (<i>Vinka Jelić-Balta</i>)	87
Promovirana publikacija Svezak (1985. – 2013.) : bibliografija, autorica Tine Gatalica i Zorke Renić (<i>Romana Horvat</i>)	88
Novi broj Knjižničarstva	89
4. stručni kolokvij Društva knjižničara Zadar (<i>Ante Kolanović</i>)	89
Iz knjižnica	
Tjedan dobre dječje knjige: pogled u retrovizor (<i>Verena Tibljaš</i>)	90
Zadar čita 2014. (<i>Ante Kolanović</i>)	92
Volonterstvo u Gradskoj knjižnici Zadar (<i>Ante Kolanović</i>)	94

	Tjedan Harryja Pottera (<i>Katarina Mandić</i>)	95
	Postignuća Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2013. godini (<i>Dijana Sabolović-Krajina</i>)	97
	Objetnice koprivničkog bibliobusa (<i>Ljiljana Vugrinec</i>)	98
Vijesti i najave	Sjednice Hrvatskog knjižničkog vijeća	100
	Nagrade i priznanja	100
	Skupovi	101
	IFLA i EBLIDA	101
	Iz knjižnica	102
	Sajmovi knjiga	102
	Najave	103
CSSU	Mrežni portal Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj (<i>Dijana Machala</i>)	104
Knjižničari preporučaju	Mjesto na kojemu možemo biti ono što jesmo – prikaz knjige Ivane Bašić O čitateljskim grupama: metodički priručnik s primjerima dobre prakse. Zagreb, Balans Centar, 2014. (<i>Mirta Šimić</i>)	106
Partneri u ovom broju	Ognjište	

IZVJEŠTAJI S POPLAVLJENIH PODRUČJA

Školske knjižnice na poplavljenim područjima Vukovarsko-srijemske županije

Iva Pezer

voditeljica Matične službe,

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci

iva@gkvk.hr

U Vukovarsko-srijemskoj županiji su u vrijeme poplave, u svibnju 2014. godine **stradale školske knjižnice u Osnovnoj školi "Antun i Stjepan Radić" Ginja** (na prve dvije slike) i **Osnovnoj školi "Ivan Filipović" Račinovci** (na trećoj slici). U obje knjižnice kompletan knjižnični fond, prostor i oprema su uništeni.

Budući da se javilo puno izdavača, nakladnika, knjižnica, regionalnih knjižničarskih društava, knjižničarskih udruga te fizičkih osoba, književnika i prijatelja knjige i knjižnica koji bi darovali knjige, u dogovoru sa savjetnikom za školske knjižnice Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Veronikom Čelić-Tica i voditeljicom Matične službe za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci Ivom Pezer **organizirana je akcija prikupljanja pomoći i donacija knjiga za stradale školske knjižnice**. Toj akciji se pridružio i gospodin Željko Jozić,

ravnatelj Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Obavijest s osnovnim informacijama o akciji prikupljanja knjiga za knjižnice na poplavljenim područjima može se pronaći na mrežnim stranicama NSK, GVKK i Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Ista obavijest poslana je svim Matičnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj koje su informaciju prosljedile knjižnicama i svim zainteresiranima na svom području. O akciji su obaviješteni Ministarstvo kulture RH i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH koji također sudjeluju. Uz obavijest nalazi se

popis lektire za osnovnu školu te popis ostale knjižnične građe koja je primjerena osnovnoškolskoj knjižnici.

Svi koji žele darovati knjige i ostalu knjižničnu građu trebaju napraviti popis i dostaviti ga u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu u Hrvatski zavod za knjižničarstvo e-mailom na vcelic@nsk.hr, u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci e-mailom na iva@gkvk.hr ili u Institut za hrvatski jezik i jeziko-

slovlje na e-mail darujmo-knjige@ihjj.hr.

Dogovoreno je da se **prvo šalju popisi knjiga** koje bi se darovale s podacima tko ih daruje, a **same knjige slat će se naknadno kada škole i knjižnice budu osposobljene primiti ih**, odnosno

kada budu obnovljene, jer **trenutno nije moguće dopremanje knjiga u poplavljenim područjima**. Popisi knjiga i darovatelja bit će objavljeni na mrežnim stranicama školskih knjižnica kojima će se knjige darovati te na mrežnim stranicama Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci

i Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Prije obnavljanja poplavljenih knjižnica, kada se teren sanira te

kada bude fizički moguće Matična služba Vukovarsko-srijemske županije i Matična služba za školske knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice izaći će na teren i učiniti točan uvid u situaciju s pripremljenim programom za obnovu školskih knjižnica. Zna se točno stanje u kojem su školske knjižnice bile prije katastrofe i pri obnovi će se nastojati pratiti *Standarde za školske knjižnice*.

Veronika Čelić-Tica iz Matične službe kontaktirala je gospodina Petra Šokića koji vodi investicije u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta RH te je dogovorena suradnja u izračunu aproksimacije opreme i cijene za suvremenu školsku knjižnicu.

Također, u dogovoru s ravnateljem Osnovne škole „Antun i Stjepan Radić“ u Gunji, Stipicom Mišušom **može se uplatiti pomoć**, uz naznaku za *školsku knjižnicu* IBAN: HR5923400091100171227.

Poplavom je zahvaćeno veliko područje Vukovarsko-srijemske županije, veliki dio tzv. Cvelferije. Učenici, srednjoškolci s tog

područja pohađaju srednje škole uglavnom u Županji i Vinkovcima. Zdravstvena i veterinarska škola dr. Andrije Štampara Vinkovci je škola koja jedina u Županiji upisuje određena odjeljenja te ima dosta učenika s poplavljenog područja. Učenicima ove srednje škole na raspolaganju je školska knjižnica gdje posuđuju građu i koriste knjižnične usluge. Nakon poplave, kada se utvrdi točna šteta knjižničarka Zdravstvene i veterinarske škole dr. Andrije Štampara Vinkovci otpisat će dio fonda, uglavnom lektirnih naslova te stručne medicinske i veterinarske knjige koje su zadužili učenici s poplavljenih područja, a ostale su u poplavljenim kućama. Također, kroz ovu Akciju darovat će se određene knjige i ovoj srednjoškolskoj knjižnici.

U ime stradalih škola, školskih knjižnica i Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, matične knjižnice za Vukovarsko-srijemsku županiju, **zahvaljujemo svima koji već jesu, kao i onima koji će još pomoći u nastojanju da se ove knjižnice što prije vrate u svoju odgojno-obrazovnu funkciju.**

Stanje u Općinskoj narodnoj knjižnici u Drenovcima

Tea Čonč

HKD Novosti

novosti@hkdrustvo.hr

Potaknuti pisanjem *Jutarnjeg lista* od 20. svibnja 2014. godine (<http://www.jutarnji.hr/katastrofalne-poplave-vodostaji-opadaju-ali-opasnost-jos-nije-prosla-/1192854/>) željeli smo provjeriti informaciju o poplavama u Drenovcima i stanju u tamošnjoj gradskoj knjižnici. Njezin ravnatelj, Goran Pavlović (kontakt@knjiznica-drenovci.hr), izvijestio nas je da **Općinska narodna knjižnica Drenovci, kao ni samo mjesto Drenovci, nisu pogođeni ovom nezapamćenom poplavom.**

Naime, prvenstveno naporima lokalne zajednice, a kasnije i ostalih službi koje se u ovakvim kriznim situacijama dužne biti na terenu, Drenovci su obranjeni. Inače samo mjesto je udaljeno desetak kilometara od Save što je dalo dovoljno vremena da se podignu zečji nasipi, a djelatnicima Knjižnice da skoro cjeloviti fond izmjestite na kat kako bi zaštitili knjižnu građu i informatičku opremu. U utorak 27. svibnja u pomoć su stigle kolege iz Vukovara i Vinkovaca kako bi knjižnu građu ponovno vratili na police, te tako stvorili preduvjete za nastavak rada drenovačke knjižnice. Dva dana kasnije, 29. svibnja, Knjižnica je ponovno otvorena za korisnike.

Više informacija na stranicama Knjižnice, <https://hr-hr.facebook.com/pages/Op%C4%87inska-narodna-knji%C5%BEnica-Drenovci/307387752700648>.

SKUPOVI U ZEMLJI

Međunarodni znanstveni skup Hrvatska dječja knjiga u europskom kontekstu

Hrvatski centar za dječju knjigu, Zagreb, 3. travnja 2014.

Alka Stropnik

Knjižnice grada Zagreba

alka.stropnik@kgz.hr

Skup je u organizaciji Hrvatske sekcije IBBY, u suradnji s Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Goethe institutom Zagreb, IBBY sekcijom Slovenije i Odjelom za djecu i mladež Gradske knjižnice, održan 3. travnja 2014. u Hrvatskom centru za dječju knjigu u Zagrebu.

Na skupu su strani i domaći stručnjaci kroz svoja izlaganja **tematizirali odnose hrvatske i pojedinih europskih dječjih književnosti** (u prošlosti i danas), **književne i nakladničke veze hrvatske i drugih književnosti**, prikazali **komparativna istraživanja prijevoda i prevođenja**, prijevode hrvatskih autora na europske i svjetske jezike, **međunarodnu kulturnu suradnju na području dječje knjige** te govorili o **knjižnici kao nezaobilaznom izvoru informacija** autorima, nakladnicima i znanstvenicima.

Katja Wiebe, iz Međunarodne knjižnice za mlade u Münchenu (International Jugend Bibliothek), predstavila je najveću knjižnicu međunarodne književnosti za djecu i mlade na svijetu koja u svojem fondu ima preko 600 000 knjiga na više od 130 jezika, što je čini važnim međunarodnim istraživačkim centrom za

studente i znanstvenike. Knjižnica organizira mnoštvo tradicionalnih programa poput suradnje sa školama, javnih čitanja i druženja s piscima, no od 2013. godine, odgovarajući na potrebe mladih korisnika, u knjižnici započinje pilot projekt **Književnost za mlade i društvene mreže**. Povod za projekt bio je promišljanje kako doći do mladih, potaknuti ih na čitanje te što aktivnije uključiti u sve vrste događanja koja organizira knjižnica. Virtualni susreti s autorima, predstavljanja novih i komentiranje pročitanih knjiga ostvareni su korištenjem usluga weba 2.0 poput YouTubea, Facebooka, Twittera, Vime i Pinteresta. Uspješna suradnja s mladima rezultirala je novim projektom **Od knjige do filma** u kojem mladi nakon pročitane knjige pišu scenarij i snimaju film (više informacija na www.ijb.de).

Govoreći o **doticajima i sličnostima hrvatske i svjetske dječje književnosti**, Dubravka Težak s Učiteljskog Fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, naglasila je kako se utjecaj tema na književnost za djecu u hrvatskoj književnosti mijenjao. Od 19. do početka 20. stoljeća postojali su samo prijevodi knjiga pustolovnog žanra za djecu koje se danas nazivamo klasicima. Početni utjecaj tzv. zapadnih zemalja, mijenja se poslije II. svjetskog rata kad započinje utjecaj sovjetskih pisaca s temama socijalizma, komunizma i kolektivizma. Književnost za mlade s vremenom se razvija iz dječje književnosti, te se postupno uvode nove teme (droga, seks, zlostavljanje...) od kojih hrvatski nakladnici u početku

zaziru i nevoljko iz objavljuju. Danas pisci za djecu i mlade u Hrvatskoj prate trendove i teme, a neke su teme, poput Domoinskog rata i izbjeglištva, preuzele književnosti pojedinih europskih zemalja.

O **razvoju slovenske i hrvatske autorske književnosti za mlade** u posljednjih stotinu godina, kratak pregled prijevoda s i na hrvatski, odnosno slovenski govorila je Dragica Haramija s Peda-

goškog fakulteta Sveučilišta u Mariboru. Slovenska i hrvatska književnost slabo su poznate su današnjim generacijama djece i mladih. Haramija je u svojem izlaganju istaknula da je (pre)malo prijevoda, gotovo je nezamjetljiv broj slovenskih naslova u obaveznoj školskoj lektiri (i obrnuto), iako postoje mnoge tematske podudarnosti u objema književnostima od avanturističke, pustolovne, fantastične i sportske do problemske literature (droga, problem pretilosti, anoreksije i bulimije i dr).

Iris Šmidt Pelajić, predavačica interkulturalne germanistike Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu problematizirala je **slabu čitanost i prepoznatljivost njemačkih autora**. Istraživanje koje je provela među studentima Učiteljskog fakulteta pokazalo je da su svima najdraže Grimmove bajke kojih se sjećaju cijeli život, no njemački autori nisu kasnije prepoznati. U lektiri propisanoj prema HNOS-u od tek je osam njemačkih autora od kojih većina nije obavezna.

Komparativna istraživanja književnosti uključuju različite aspekte, a Smiljana Narančić Kovač (Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) u svojem je izlaganju razmatrala **relevantnost pojedinih područja istraživanja komparativne dječje književnosti** za istraživanje hrvatske dječje književnosti s posebnim osvrtom na istraživanje kontakata i prijenosa tj. prijevoda. Navodeći primjere prevođenja na hrvatski Narančić Kovač je navela niz zanimljivih primjera. Tijekom povijesti prevođenja na hrvatski jezik ima prijevoda koji su, ponekad i više desetaka godina, bili odgođeni,

poput primjerice Petra Pana ili Kronika iz Narnije. Neki su pak posredno prevođeni zbog nepoznavanja jezika na kojem je originalno djelo. U nekim povijesnim razdobljima djela su pri prevođenju bila cenzurirana (npr. Pipi Duga Čarapa) ili se njima manipuliralo zbog „viših ciljeva“. Prevoditelj mora biti vrsni stručnjak, to je posebice važno u dječjoj književnosti, jer zbog razlika među kulturama, (ne)poznavanja povijesnog ili društvenog okruženja čitatelji moraju moći razumjeti (kon)tekst.

Na završetku skupa Marina Danev i Natalija Dragoja, iz Odjela za djecu i mladež Gradske knjižnice KGZ-a, predstavile su **istraživanja hrvatskih autora u prijevodima, odnosno izbor suvremene strane dječje knjige u Hrvatskoj** koje su provele na postojećem fondu Odjela za djecu i mladež te Hrvatskog centra za dječju knjigu. Iz rezultata koje su dobile istraživanjem zaključile su da tek 10% fonda čine knjige na stranim jezicima, a zanemarivo malo je prijevoda hrvatskih autora na strane jezike. U rijetkim slučajevima kada su hrvatski autori prevođeni na azijske jezike tada je to napravljeno uz pomoć esperanta tj. jezika posrednika. Uz izlaganja kolegice su pripremile bibliografski popis knjiga na stranim jezicima i bibliografski popis knjiga stranih autora preveđenih na hrvatski.

Okrugli stol Zavičajni fondovi i zbirke u knjižnicama panonskog prostora

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, 8. travnja 2014.

Srđan Lukačević

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

slukacevic@gskos.hr

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek 8. travnja 2014. godine u sklopu je dosadašnje suradnje između Hrvatske, Mađarske i Srbije na području razmjene iskustava u izgradnji zavičajnih

zbirki, a s ciljem uvida u stanje zavičajnih fondova i zbirki u knjižnicama, kao domaćin međunarodnog okruglog stola *Zavičajni fondovi i zbirke u knjižnicama panonskog prostora* ugodila brojne uvažene goste i stručnjake zadužene za očuvanje zavičajne pisane kulturne baštine.

Organizatori skupa bili su **Društvo knjižničara Slavonije i Baranje, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek i Komisija za zavičajne zbirke Hrvatskog knjižničarskog društva**, dok su važnost postojanja zavičajnosti u svakoj knjižnici za povijesni, kulturni i zemljopisni pregled jednoga kraja, kroz **predstavljanje svojih zavičajnih zbirki**, istaknule kolege iz Mađarske, Srbije, Osijeka, Vukovara, Zagreba, Našica i Belog Manastira.

Zavičajnu zbirku knjižnice Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár iz Pečuha predstavili su mađarske kolege Pap Dávid i

Broj 63, lipanj 2014.

Szűts Etele. Mile Tasić iz Gradske knjižnice Subotica govorio je o Zavičajnom odjelu svoje knjižnice, Dubravka Petek iz Knjižnica grada Zagreba predstavila je *Zagrebiensiju*, zavičajnu zbirku grada Zagreba, Ivana Knežević, predstavnik Muzeja Slavonije Osijek, govorila je o Zavičajnoj zbirci *Essekiana* na koju se nadovezala kolegica Ljiljana Krpeljević iz Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek govoreći o *Mursiani*, zavičajnoj zbirci GISKO. Ravnateljica Gradske knjižnice Vukovar, Vlatka Surma Szabo, predstavila je vrijednu zavičajnu zbirku vukovarske knjižnice, *Vukovariensianu* dok su zadnja dva izlaganja održale Renata Bošnjaković koja je govorila o muzejskoj knjižnici i zavičajnoj baštini Zavičajnog muzeja Našice te Renata Benić iz Gradske knjižnice Beli Manastir koja je održala izlaganje pod nazivom *Mali hrvatsko-mađarski pojmovnik knjižničarskog nazivlja*. Nešto više o zanimljivim prikazima spomenutih zavičajnih zbirki moći ćete pročitati u novom broju *Knjižničarstva – glasniku Društva knjižničara Slavonije i Baranje*.

prikazuje običaje jednog naroda i kraja u cijeloj njihovoj veličini. U tom kontekstu knjižnice imaju dužnost i obvezu prikupljati i čuvati svu građu koja omogućava upoznavanje života ljudi i razvoja područja na kojem se nalaze.

Okrugli stoliskoristilisu Dubravka Pađen Farkaš, ravnateljica Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek i Dragan Rokvić, ravnatelj Gradske knjižnice Subotica da bi **potpisali sporazum o suradnji**.

Važno je istaknuti kako su okupljeni **dogovorili modele suradnje na lokalnoj i međunarodnoj razini** koji se odnose na korištenje europskih sredstava konkretizirane kroz izgradnju zajedničkih zavičajnih kataloga, digitalizaciju zavičajnih zbirki, razmjenu stručnjaka, organizaciju izložbi, predavanja i stručnih skupova, a o čemu ćemo detaljnije izvještavati s budućih međunarodnih susreta.

Zaključeno je da zavičajne zbirke koriste znanstvenici, gospodarstvenici, političari, studenti i učenici koji izučavaju znamenite i manje znamenite ljude, povijesna previranja, običaje i tradiciju kraja. Važnu ulogu u svemu tome imaju knjižnice i knjižničari koji svojim nastojanjima pomažu korisnicima, odgovaraju na mnogobrojne upite te pronalaze informacije.

S obzirom na sve navedeno, možemo reći da je **zavičajna zbirka zbir dokumenata u kojoj se prošlost isprepleće sa sadašnjošću**, u kojoj dokumenti koji prikazuju događaje iz svakodnevnog života najbolje pokazuju napredak jedne zajednice te zbirka koja

26. Proljetna škola školskih knjižničara

Pula, 6. – 9. travnja 2014. godine

Ivan Klasnić

Knjižnica OŠ Josipa Zorića Dugo Selo

ivan.klasnic3@skole.hr

XXVI. Proljetna škola školskih knjižničara organizirana je u Puli od 6. do 9. travnja 2014. Stručno usavršavanje školskih knjižničara i ove je godine interes usmjerilo prema slojevitom temi, **problematici komunikacije kao elementu uspješnosti školske knjižnice**. Uz svečano otvorenje prvoga dana, sudionicima je ponuđen bogat program sastavljen od predavanja i radionica, primjera dobre prakse i promocije knjige, okruglih stolova strukovnih tijela i udruga, te književne večeri, posjete knjižnicama i nacionalnom parku kao pratećim događanjima. Neizostavni dio Škole su neformalni razgovori, razmjena iskustava i širenje poznanstva među kolegama.

U nedjelju 6. travnja, poslije svečanog otvorenja s kulturno-umjetničkom priredbom, pristigli sudionici mogli su se upoznati sa **Strategijom stručnog usavršavanja za profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih radnika**. U svome izlaganju Vinko Filipović, ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje, naglasak je stavio na **permanentno obrazovanje**. Voditelj poslijediplomskog studija na Fakultetu političkih znanosti Božo Skoko govorio je o **unapređivanju odnosa između knjižnice i javnosti** s polazišta suvremene komunikologije, te je istaknuo važnost novih alata u promociji knjižnične djelatnosti. Potom je predstavljena knjiga Jasmine Lovrinčević i Dinke Kovačević **Mjerila kvalitete rada u hrvatskom školskom knjižničarstvu** koja daje odgovore na aktualna pitanja školske knjižničarske prakse. Kao je i započeo, prvi dan je zaokružen umjetničkim program, književnom večeri s pjesnikom Enesom Kiševićem.

Sutradan, uz ponešto povećani broj sudionika, predavanje je održao Dragan Knežević i ponudio **primjere učinkovite prezentacije** koje bi valjalo koristiti u svakodnevnom radu s korisnicima i osiguranju boljih uvjeta poslovanja knjižnice. Veliko zanimanje izazvao je okrugli stol **Ishodi učenja za informacijsku pismenost** – temu koja je predmet svakodnevne prakse, ali i sve veća i artikuriranija **potreba za kurikularnim rješanjem knjižnično-**

informativnog obrazovanja u osnovnim i srednjim školama. Okrugli stol su vodile ugledne stručnjakinje Dinka Kovačević, Senada Dizdar, Mihaela Banek Zorica i Sonja Špiranec, te knjižničarke Biserka Šušnjić, Draženka Stančić i Tamara Zadravec. Međunarodni karakter stručnog skupa ogledao se u kasnijem izlaganju Senade Dizdar koja je prenijela **iskustva s projekta provedenog na području Kantona Sarajevo**, usmjerenog na aktualizaciju uloge školske knjižnice u procesu demokratizacije kroz knjižnično-informativno opismenjavanje korisnika. Rezultati predstavljenog projekta svoje mjesto mogu pronaći i u provedbi Građanskog odgoja u našim školama. U terminu prije početka radionica, predstavljen je **Prilog za bibliografiju hrvatskoga školskog knjižničarstva**, a jedna od autorica Veronika Čelić-Tica i stručna savjetnica Mira Zovko, potom su izlagale o vještini uspješne komunikacije.

Radionice su s radom započele u poslijepodnevnim satima. Sudionicima je uz prethodne prijave na raspolaganju bio izbor od **9 radionica za osnovne i srednje škole**. U paralelnom terminu zakazana su izlaganja. Mira Zovko predstavila je i otvorila **raspravu o zakonskim okvirima djelatnosti školske knjižnice**, temu od interesa sviju, a osobito mlađih kolega. Planirajući sudjelovanje ovogodišnjoj školi i odabirući radionice, mislio sam da ću se morati odreći jedne u korist druge, ne biti u prilici slušati izlaganje i predstavljanje zanimljivog projekta, ali promišljena organizacija radionica i raspored paralelnih događanja, ipak je dopustila zadovoljavajuće planiranje mog dnevnog programa. Odabrao sam i pohađao dvije radionice: radionicu **Razvijanje komunikacijskih vještina učenika kroz prezentaciju lektire** koju je vodila Aleksandra Pavlović i te radionicu Draženke Stančić i Roberta Posavca pod nazivom **Napredni alati za razvoj uspješne komunikacije u odnosima s javnostima školskog knjižničara**. Iako namijenjena srednjim školama, ako je suditi po odabranom primjeru, prva me radionica privukla zbog obuke za debatni pristup lektiri kojeg mogu primijeniti i u višim razredima osnovne škole, a druga se pokazala kao potrebna sistematizacija i unapređivanje poslova koje obavljam kroz svakodnevnu djelatnost knjižnice i promociju škole u javnosti. Izbor je bio težak jer su i preostale radionice nudile vrijedan sadržaj.

Radionica **Komunikacija – procjena kvalitetne suradnje** je kroz različite metodičke postupke sudionike podučila kako motivirati učenike da postanu aktivni građani i otvoreni prema različitom. Izvrsna tehnika kreativnog izražavanja predstavljena je na primjerima u radionici **Komunikacija kroz kreativno pisanje**. Obuka

Broj 63, lipanj 2014.

za primjenu digitalnih aplikacija u obradi lektire i drugim oblicima neposrednog rada s učenicima, mogla se svladati kroz **E-komunikaciju u školskoj knjižnici** – radionicu s koje ste izašli kao strip crtač, ili tvorac zabavnih kvizova. **Razmislite, djelujte** – poticajni je naslov radionice prikladne za sve uzraste koja kroz program cjelovitog učenja osposobljava za podučavanje govora nenasilja. Put prema kvalitetnoj komunikaciji – uvjetu osobnog i poslovnog uspjeha, ocrtan je kroz radionicu **Tajne komuniciranja: zašto imamo dva uha, a samo jedna usta?** Podučiti korisnika kako razumjeti, preoblikovati i primijeniti pročitani tekst naš je svakodnevni zadatak, a korisna metoda mogla se usvojiti na radionici **Komunikacija s tekstem ili kako odgojiti čitatelja koji misli svojom glavom**. Primjena glazbe kao ilustracije povijesne etape ili ideje, umijeće je koje su zainteresirani polaznici mogli upoznati na radionici **Sjajne niti - glazba kao sredstvo komunikacije**.

U vrijeme održavanja radionica utorkom prijepodne, odvijalo se paralelno izlaganje i povedena je **rasprava o srednjoškolskom programu za knjižnice** koje su vodile Biserka Šušnjić, Mira Zovko

I Veronika Čelić-Tica. Potom je predstavljen projekt **Kvizovima kroz lektiru** – kreativna metoda kojom lektira postaje zadovoljstvo, a ne obaveza učenika. U poslijepodnevnom terminu održana je Sjednica upravnog odbora Hrvatske mreže školskih knjižničara i 12. skupštine Hrvatske udruge školskih knjižničara na kojoj su, uz reizbor članova tijela Udruge i raspravu o novoj strategiji školskog knjižničarstva, **dodijeljene tradicionalne Nagrade „Višnja Šeta“** za proteklu godinu i životno djelo zaslužnim dobitnicama. Prije zaključaka i zatvaranja u podne, u srijedu su **predstavljani primjeri dobre prakse**, mjesto s kojeg uvijek ponekome ideju ili uspješno rješenje koje možete primijeniti u svome radu. Zadovoljstvo održanim skupom obogatio je i zajednički posjet knjižnicama u gradu, odnosno organizirani izlet. Nakon par godina izostajanja, kroz ovo sam stručno usavršavanje obnovio svoje kompetencije, naučio poznate stvari gledati na nov način i doživio ugodno radno i prijateljsko ozračje.

Četvrti festival digitalizacijskih projekata i Dan Europeane

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 10. – 11. travnja 2014.

Matilda Hraste

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

matilda.hraste@nsk.hr

Četvrti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata održan je 10. travnja 2014. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu (NSK), a 11. travnja organiziran je i *Dan Europeane*. I ove je godine Festival okupio stručnjake koji se bave digitalizacijom kulturne i znanstvene baštine radi razmjene iskustava i znanja iz područja digitalizacije, primjene normi, korištenje informacijskih tehnologija te razmjenu podataka o digitaliziranoj građi.

Četvrti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata

Nakon pozdravnog govora glavne ravnateljice NSK Dunje Seiter-Šverko, uvodni dio Festivala donio je nekoliko teorijskih izlaganja čiji je cilj i svrha bila pridonijeti **boljem razumijevanju pojedinih aspekata postupka digitalizacije** i uspostave **sustava za upravljanje digitalnim sadržajem i metapodacima**. Izlaganje *Uporaba jezičnih tehnologija u digitalizaciji teksta i njegovoj daljnjoj obradi* Nikole Ljubešića (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) prikazalo je primjenu jezičnih tehnologija u obradi teksta koja može pridonijeti povećanju kvalitete pretraživanja digitalizirane građe. U izlaganju Danijele Getliher (NSK) *Identifikatori za digitaliziranu građu: ISSN, ISBN, ISMN* prikazana je primjena sustava ISSN, ISBN i ISMN u identifikaciji digitalizirane građe s primjerima i korisnim uputama za dodjelu identifikatora u ustanovama koje objavljuju digitalne preslike građe. Izlaganje *Korištenje knjižničnih podataka za donošenje odluka u procesu digitalizacije građe*, Sofije Klarin Zadravec (NSK) naznačilo je važnost skupa knjižničnih podataka koji može poslužiti za povećanje spoznaje o određenom području poslovanja, ali i za predvi-

danje budućih događaja i donošenje strateških odluka. U izlaganju *SVEVID – digitalna knjižnica Gradske knjižnice Rijeka: iskustvo i izazovi* Andreja Silić Švonja (Gradska knjižnica Rijeka) prikazala je proces izgradnje sustava digitalne knjižnice Gradske knjižnice Rijeka te stručne i tehničke dvojbe u njezinu oblikovanju i održavanju. Izlaganje se dotaknulo i pitanja odabira građe u kontekstu zaštite autorskih prava te najavilo buduće aktivnosti knjižnice u projektu *LoCloud*.

U središnjem su dijelu Festivala predstavljeni **projekti digitalizacije knjižne građe, zvuka i vizualne građe, zavičajne građe te staklenih negativ**. Prvo izlaganje *Digitalizacija građe Zbirke zemljopisnih karata i atlasa NSK u funkciji određivanja granične crte Republike Hrvatske* Ilije Grgića (Državna geodetska uprava) i Mire Miletić Drder (NSK) prikazalo je primjer uspješne suradnje dviju ustanova u projektu digitalizacije stare i vrijedne građe. Osim zaštite i osiguranja dostupnosti građe, projekt je imao specifične ciljeve i vrijednost. Naime, digitalizirane i georeferencirane karte Zbirke zemljopi-

sni karata i atlasa, kao građa kojom se može prikazati i rekonstruirati povijesni pregled državne granice, poslužit će u postupku arbitraže Republike Hrvatske i Republike Slovenije u sporu oko određivanja granične crte. Davor Merkaš (Muzički informativni centar Koncertne direkcije Zagreb) predstavio je *Projekt digitalizacije notnih zapisa hrvatskih skladatelja Muzič-*

kog informativnog centra Koncertne direkcije Zagreb. Projekt je potaknut činjenicom da više od 90 posto skladbi hrvatskih skladatelja nikada nije tiskano što ih čini unikatima koje je potrebno zaštititi i učiniti dostupnima istraživačima i znanstvenicima. Lidija Bajuk i Koralka Kuzman Šlogar iz Instituta za etnologiju i folkloristiku predstavile su *Online izložbu: O hrvatskoj tradicijskoj glazbi Međimurja i oko nje* Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu i Udruge Matapur iz Lopatina. Izložba riječju, slikom i zvukom tematizira međimurske tradicijske napjeve, ples, glazbala, melografe, skladatelje, obrađivače, izvođače, izvođačke stilove, predstavljajući i popularizirajući *međimursku popevku* koja je 14. lipnja 2013. upisana u Listu nematerijalnih

dobara Republike Hrvatske. U izlaganju *Zvuci Aporšlosti: projekt digitalizacije gramofonskih ploča na 78 okretaja u minuti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu* Tatjana Mihalić (NSK) predstavila je projekt digitalizacije glazbenih zvučnih zapisa na šelak gramofonskim pločama objavljenim početkom 20. stoljeća. Riječ o građi od osobitog povijesnog i kulturnog značenja koja je obilježila početke objavljivanja zvuka u Hrvatskoj te je za NSK predstavljala je prioritet u zaštiti, ali i osiguranju dostupnosti. Rezultati projekta predstavljeni su javnosti u obliku virtualne zbirke *Zvuci prošlosti*. Lucija Konfic i Vilena Vrbanić (Odsjek za povijest hrvatske glazbe HAZU), u izlaganju *Digitalizirana građa Odsjeka za povijest Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, prikazale su građu Odsjeka za povijest hrvatske glazbe koja je digitalizirana zbog svoje jedinstvenosti, potrebe zaštite i lakše dostupnosti. Digitalizirane su zbirke: *Ostavština Ladislava Šabana, Mikrofilmovi, Inventarne knjige, Aktivnosti OPHG, RARA OPGH i Arti musices* objavljene su u sklopu Digitalne zbirke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (DIZBI).

Mogućnosti koje nude digitalni repozitoriji, ali i izazove pred kojima se nalaze radi što kvalitetnijeg razvoja pouzdane informacijske infrastrukture i što veće dostupnosti digitalnih sadržaja prikazao je Radovan Vrana (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) u izlaganju *Digitalni repozitorij i stvaranje informacijske infrastrukture*. U izlaganju

Digitalizacija građe Staroslavenskog instituta, Marica Čunčić (Staroslavenski institut) je predstavila rezultate procesa digitalizacije građe Instituta. Marica Čunčić je svojim izlaganjem osvojila simpatije publike te su na kraju dana sudionici Festivala glasovanjem izabrali upravo projekt digitalizacije Staroslavenskog instituta kao najbolji od svih predstavljenih projekata. Vesna Čučić i Paula Raguž (Dubrovačke knjižnice Dubrovnik) u izlaganju *Projekti digitalizacije u Znanstvenoj knjižnici u Dubrovniku: jučer, danas, sutra* prikazale su projekt digitalizacije novina *Crvena Hrvatska* i *Prava Crvena Hrvatska* koji je proveden u suradnji s Državnim arhivom u Dubrovniku, projekt *Digitalizacija periodike Ragusina – Dubrovačke karnevalske novine 1901.* –

Broj 63, lipanj 2014.

1941. koji je bio samostalni projekt Znanstvene knjižnice te budući projekt digitalizacije kolendi i drugih prigodnih pjesama iz rukopisnog fonda Znanstvene knjižnice i tiskanog kataloga rukopisa Znanstvene knjižnice, objavljenog 1954. godine. U izlaganju *Digitalizirana zavičajna zbirka Salonitana*, Nada Topić (Gradska knjižnica Solin) predstavila je projekt digitalizacije stare

i rijetke građe Zavičajne zbirke proveden u suradnji s Gradskom knjižnicom Marka Marulića iz Splita i Državnim arhivom u Splitu. Dio građe digitaliziran je sredstvima Knjižnice, a digitalizaciju je poduprlo i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Projekt *Digitalizacija i mrežno predstavljanje hrvatske filozofske baštine* predstavili su Filip Grgić i Marin Martinić Jerčić (Institut za filozofiju, Zagreb). Projekt se uz potporu MZOS-a za programe popularizacije znanosti provodi u Institutu za filozofiju u Zagrebu. Digitalizirano je šezdesetak djela četrdesetak hrvatskih filozofa iz razdoblja od 12. do 20. stoljeća Cvijeta Kraus i Indira Starčević Stančić (Leksikografski zavod Miroslav Krleža) predstavile su *Projekt digitalizacije izdanja Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža*. Svrha projekta je objava svih izdanja Zavoda te osiguranje njihove pretraživosti i dostupnosti korisnicima na *Portal znanja* na kojem se već nalaze izdanja *Enciklopedija Miroslava Krleže*, *Hrvatski obiteljski leksikon*, *Filmski leksikon* i druga izdanja. U izlaganju su naznačeni izazovi provedbe postupka optičkog prepoznavanja znakova (OCR). Izlaganje Hrvoja Gržine (Hrvatski državni arhiv) *Prolegomena digitalizaciji negativa na staklu* bilo je bogato ilustrirano primjerima iz Fototeke Hrvatskoga državnog arhiva i temeljeno na višegodišnjem iskustvu digitalizacije negativa na staklenoj podlozi u njegovu Središnjem fotolaboratoriju. Ukratko su ocrtane osobitosti fotografskih negativa na staklu te su dane smjernice za uspješan prijenos slike koju nosi staklena podloga iz analognoga u digitalni oblik. „*Schneiderov fotografski arhiv*“ – digitalizacija „vizualne memorije“ hrvatske povijesno-umjetničke spomeničke baštine naslov je izlaganja Indire Šamec Flaschar (Strossmayerova galerija starih majstora Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti) u

kojem je autorica predstavila početak projekta digitalizacije fotografske zbirke koja je u stručnim krugovima prepoznata kao vrijedan dokumentacijski izvor o stupnju očuvanosti spomeničke baštine prije Drugoga svjetskog rata i često je korišten radi rekonstrukcije, konzervacije ili restauracije objekata. Jelena Balog Vojak i Zdenka Šinkić (Hrvatski povijesni muzej) predstavile su *Projekt*

digitalizacije hemeroteke Hrvatskoga povijesnog muzeja. Hemeroteca predstavlja izvor za proučavanje djelatnosti Muzeja i istraživanje društvenoga i kulturnog razvoja Zagreba i Hrvatske tijekom 20. stoljeća do danas. Predstavljen je proces digitalizacije s posebnim osvrtom na metodološke, razvojne i druge izazove. Dubravka Petek (Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica) je prikazala projekt digitalizacije povelja, plaketa, diploma, pohvala, naučnih svjedodžbi, i sl. zagrebačkih društava iz fonda zbirke *Zagrebiensia* pod nazivom *Priznanja zagrebačkih društava*. Opisani su izazovi obrade i skeniranja građe koja je velikog formata, ostakljena i uokvirena. U izlaganju Anite Marin, Matilde Hraste, Sonje Martinović i Siniše Sambolića (NSK) predstavljena je *Virtualna izložba zbirke Antuna Gustava Matoša* koju je NSK izradila povodom stogodišnjice smrti Antuna Gustava Matoša. Izložbu prati i kampanja *Matoš i ja* kojom se želi potaknuti ponovno čitanje Matoševih djela i popularizirati čitanje.

Posterska izlaganja (Ivan Čondić, Marija Lazanja Dušević, Silvio Lebinac, Josip Šebalj, Robert Maršić, Mira Miletić-Drder, Marijana Špoljarić, Inge Majlinger Tanocki, Ljiljana Krpeljević i Tihomir Tutek) s prikazom rezultata projekata digitalizacije građe u hrvatskim ustanovama dodatno su obogatila sadržaj Festivala.

Dan Europeane

U okviru aktivnosti projekta *Europeana Awareness*, usmjerenog na **osvještavanje šire zajednice o mogućnostima suradnje s Europeanom**, Institut za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu (NSK), Ministarstvom kulture Republike Hrvatske i Zakladom Europeana (Europeana Foundation) organizirala je 11. travnja

Dan Europeane. Cilj je bio predstaviti Europeanu i njezine projekte hrvatskoj zajednici baštinskih ustanova.

Nakon pozdravnog govora glavne ravnateljice NSK Dunje Seiter-Šverko i voditeljice Odjela za kulturu i komunikacije IRMO Aleksandre Uzelac te izlaganja pomoćnice ministrice kulture Republike Hrvatske Tamare Perišić o *Nacionalnom agregatoru*, uslijedio je dio programa kod nazivom **Europeana – od portala do platforme**. Predstavnici Europeane Joris Pekel, Ad Pollé i Frank Thinness prikazali su rad Europeane kroz različite projekte: *Europeana – kultura dostupna svima*; *Od rata do interneta: Europeana 1914 – 1918*; *Projekt Europeana Creative: korištenje sadržaja u otvorenom pristupu*.

U nastavku je održan okrugli stol **Hrvatska iskustva s Europeanom: koristi i prepreke u suradnji**. Predstavnici hrvatskih ustanova (IRMO, HAZU, NSK, Hrvatski državni arhiv, Muzej za umjetnost i obrt, Gradska knjižnica Rijeka, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka) koje su sudjelovale u Europeaninim projektima predstavili su svoja iskustva rada na projektima, koristi koje im je sudjelovanje na projektu donijelo, ali i probleme s kojima se suočavaju. Dan Europeane donio je i dvije korisne

radionice. Radionicu **Autorska prava i licence - kako odabrati odgovarajuću licencu?** održao je Joris Pekel iz Zaklade Europeana. Druga radionica predstavila je projekt **Europeana, sadržaji korisnika i vi – kampanja javnog prikupljanja sadržaja hrvatskih građana u sklopu projekta Europeana 1914 – 1918**. Radionicu je vodio Ad Pollé, iz Zaklade Europeana, koji je i predstavio mogućnosti suradnje hrvatskih ustanova u tom projektu.

Detaljnije informacije o *Četvrtom festivalu hrvatskih digitalizacijskih projekata* i o *Danu Europeane* te sva održana izlaganja mogu se pronaći na mrežnim stranicama <http://dfest.nsk.hr/>.

Festival dječje knjige Monte Librić 2014.

Pula, 24. – 30. travnja 2014.

Iva Ciceran

Gradska knjižnica Pazin

ivaciceran@yahoo.com

Festival dječje knjige Monte Librić održan je krajem travnja u Puli sedmu godinu zaredom, a po treći puta samostalno izvan matičnog *Sa(n)jma knjige u Istri* u čijem je sastavu krenuo. Posjetitelji *Librića* mogli su od 24. do 30. travnja uživati u brojnim programima, susretima s autorima, razgledati izložbe, uključiti se u kreativne radionice i pričaonice. Sa više od 50 hrvatskih i talijanskih nakladnika i oko 5 000 naslova predstavljena je knjižna produkcija za djecu i mlade, a i one malo starije. Imaginarno osmo „pulsko brdo“ privuklo je brojne posjetitelje: djecu, roditelje, odgajatelje, profesore, knjižničare, ukratko, sve zaljubljenike u knjigu.

Tema festivala naslovljena je **Točka, točka, točkica te je bila posvećena ilustraciji**. U programskom djelu festivala održano je 70-tak manifestacija s više od 60 sudionika. Pored već dosadašnjih i ustaljenih programa koji obuhvaćaju pričaonice, predstavljanje knjiga, radionice, izložbe i piknik s autorima, uvedeni su i neki novi programi. Oni nisu nužno bili namijenjeni najmlađima nego i onim malo starijima. Jedan od takvih programa je **Pula Illustrator Campus** kojim se nastojalo mladim umjetnicima omogućiti rad uz poznate umjetnike uz Hrvatske i svijeta.

Na tragu središnje teme mnogi su programi bili posvećeni ilustraciji, a izložbe koje treba izdvojiti jesu *Moonrise Shadow* Aljosche Blaua i *Tri majstora* Dušana Kallaya, Alenke Sottler i Tomislava Torjanca.

Monte Librić nastavlja i s vlastitom knjižnom produkcijom pa je nakon prošlogodišnjeg naslova *Pio i Pepe: ako nije onda je predstavljena slikovnica Ponoć u parku 52* za koju je tekst napisala Vanja Marković, a ilustrirao je Vibor Juhas.

Iako je službeno otvaranje 7. festivala dječje knjige Monte Librić bilo upriličeno 24. travnja, osmo „pulsko brdo“ i mali grad knjiga oživjeli su dan ranije kad su svoja vrata otvorili knjižničarima i

Broj 63, lipanj 2014.

nakladnicima na **nultom poslovnom danu**. Bila je to prilika da struka razmijeni ideje i iskustva te posveti dodatnu pažnju aktualnim temama.

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula otvorena je izložba *Hrvatske knjige na časnoj listi IBBY-ja (1996 – 2014)* čime je službeno i započeo Nulti dan Monte Librića. Od programa nultog dana treba još izdvojiti program *Zavičaj spod lapiža* u kojem se knjižničarima i nakladnicima predstavio pulsko-labinski književnik, prevoditelj, kantautor i novinar Daniel Načinović. Brojne njegove knjige za djecu, poput naslova *Mali glagoljaši*, *Grožnjan* i drugi, zavičajne su tematike.

Organizatorima svakako treba uputiti pohvale na organizaciji cjelokupnog festivala dječje knjige kao i za organizaciju nultog, poslovnog dana za knjižničare i nakladnike. Istovremeno treba

uputiti i sugestiju da se **dodatna pažnja obrati na termin održavanja festivala kako ubuduće ne bi dolazilo do preklapanja Nultog dana Monte Librića i programa Noći knjige**. Knjižničari u svojim ustanovama organiziraju brojne programe povodom Noći knjige te vjerojatno mnogi od njih nisu mogli istovremeno prisustvovati i sudjelovati u programu *Librića*. O navedenom valja voditi računa radi još bolje i uspješnije suradnje između knjižničara i *Monte Librića*.

Monte Librić održan je pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, Istarske županije, Grada Pule, Zagrebačke banke, Ministarstva vanjskih poslova Republike Italije, Talijanske unije, Zajednice Talijana Pula, Talijanskog instituta za kulturu iz Zagreba i *Ruksaka (punog) kulture* te uz sponzore.

Stručni skup Dva dana za baštinu : digitalizacija kao stara/nova strategija upravljanja baštinom

Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 29. – 29. travnja 2014.

Dina Mašina

Knjižnica HAZU

dinam@hazu.hr

Dana 28. i 29. travnja 2014. godine u multimedijalnoj dvorani Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu održan je skup *Dva dana za baštinu: digitalizacija kao stara/nova strategija upravljanja baštinom*. U organizaciji skupa sudjelovali su Klub Hrvatskoga etnološkog društva (Klub HED-a), Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti i Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Vrlo aktualnoj temi digitalizacije, pristupilo se na multidisciplinarni način. Na skupu su sudjelovali predavači iz raznih institucija i struka, koji su podijelili i razmijenili vlastita iskustva stečena na projektima dokumentacije, istraživanja i predstavljanja kulturne baštine, i to na teorijskoj, znanstvenoj, izdavačkoj i/ili informacijsko-komunikacijskoj razini.

Program skupa realizirao se kroz šest sesija, od kojih su se prve

tri održale prvi dan: *Digitalna građa u znanstvenom izdavaštvu i znanstvenim knjižnicama*, *Digitalni repozitorij Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* te *Digitalizacija i dokumentacija nematerijalne baštine*. Sudionici skupa **osvrnuli su se između ostalog na načine prezentiranja digitalizirane građe**. Jadranka Stojanovski s Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, istaknula je **problem nefleksibilnog PDF-formata** u koji se pohranjuju digitalni dokumenti. Uočeni su i mnogi drugi problemi s kojima se susreću sudionici projekata digitalizacije. Jedna od najčešćih zapreka je **nepoznavanje zakonskih propisa**, osobito onih koji se tiču autorskih prava. Kristijan Crnković, iz tvrtke ArhivPRO, ukazao je na **problem selekcije relevantnih podataka prilikom opisa građe**. Standardizacija opisa je nužna kako bi se olakšao proces njezine obrade.

Naglašena je **potreba da se osigura dostupnost i pretraživost materijala unutar digitalnih repozitorija, kao i baza podataka**. Jedan od načina prezentiranja kulturne baštine je uključivanje digitalnih zapisa u digitalnu knjižnicu *Europeanu*, koja omogućuje veću vidljivost prikupljenog i obrađenog materijala. Klementina Batina s Odsjeka za etnologiju HAZU predstavila je digitaliziranu građu Odsjeka, koja je dio Digitalnog repozitorija Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, uključenog u *Europeanu*. **Hipermedijalne virtualne izložbe još su jedna atraktivan način na koji se može prikazati digitalizirana građa**. Prednost ovih izložbi je da nadilaze prostorna i vremenska ograničenja, a također mogu poslužiti u svrhu zaštite kulturne baštine. Lidija Bajuk iz

Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu prezentirala je vlastitu virtualnu izložbu *O hrvatskoj tradicijskoj glazbi Međimurja i oko nje*.

Drugog dana skupa održane su preostale tri sesije: **Digitalizacija i analiza materijala u istraživanju materijalne kulturne baštine**, **Digitalizacija suvremenih umjetničkih praksi i nezavisne kulture**, **Međunarodni projekti digitalizacije – iskustva i izazovi**. Hrvoje Stančić s Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Mandi Orlić s Tehničkog veleučilišta u Zagrebu izložili su **primjer korištenja eksperimentalnih interdisciplinarnih metoda za analizu materijalne baštine**, za čiju je provedbu potrebno uključiti stručnjake iz područja informatike, matematike, fizike, kemije, povijesti umjetnosti i arheologije. Multimedijaska umjetnica Kata Mijatović ovom je prilikom prezentirala svoj **projekt arhiviranja snova između neba i zemlje** kojim je predstavila Hrvatsku na 55. Međunarodnoj izložbi umjetnosti La Biennale di Venezia.

Najveća kočnica projektima digitalizacije u Hrvatskoj svakako je **nedostatak novčanih sredstava**, osobito kad se radi o manjim

institucijama. Nemogućnost osiguranja odgovarajuće tehničke potpore, manjak potrebnog *hardvera* i odgovarajućeg *softvera*, u startu onemogućavaju očuvanje vrijedne baštine digitalizacijom. Na skupu su prikazane **pozitivne i negativne strane međunarodnih projekata digitalizacije** na primjeru Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu.

Skup je zaključen **okruglim stolom pod nazivom Strategija digitalizacije i upravljanje baštinom**. Unatoč mnogim problemima pri realizaciji projekata, digitalizacija osigurava dostupnost i zaštitu kulturne baštine. U budućnosti će se sve veća pažnja trebati posvetiti privlačenju sredstava iz europskih fondova, nužnih za daljnji razvoj digitalizacijskih projekata. Misao vodilja cijeloga skupa bila je **važnost multidisciplinarnog pristupa**, kao i **potreba izgradnje nacionalne strategije**. Ovaj je skup jedan od koraka prema daljnjoj suradnji među znanstvenicima iz različitih područja, te ujedno prema kvalitetnijem i sustavnijem pristupu sabiranju, očuvanju i predstavljanju kulturne baštine.

Međunarodni znanstveni skup Zaštita kulturne baštine od katastrofa sa sudjelovanjem brojnih svjetskih stručnjaka u području zaštite kulturne baštine za vrijeme katastrofa

Zagreb i Šibenik, 8. – 10. svibnja 2014.

Dragica Krstić, drkrstic@nsk.hr

Nela Marasović, nmarasovic@nsk.hr

Nacionalna i sveučilišna knjižnica

Kulturna baština obuhvaća širok raspon očuvanih dobara i identiteta te omogućava važnu komunikaciju s prošlošću i stoga o njoj treba trajno skrbiti kako bi ostala u nasljeđe budućim generacijama, osobito u izvanrednim okolnostima kao što su ratna razaranja te prirodne nepogode.

Iako je kulturna baština jedna od ključnih odrednica svakog naroda i/ili zajednice, kod nas i u regiji ne postoji djelotvoran sustav njezine zaštite od katastrofa. Iz toga je razloga Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, točnije njezin Odjel zaštite i pohrane, koji ima više od 50 godina iskustva u zaštiti knjižnične građe kao što su knjige, rukopisi, zemljovidi, grafike i dr., od 8. do 10. svibnja 2014. u Zagrebu i Šibeniku organizirao Međunarodni znanstveni skup *Zaštita kulturne baštine od katastrofa*.

Broj 63, lipanj 2014.

Suorganizatori skupa bili su Državni hidrometeorološki zavod, Institut za arheologiju te Filozofski i Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu dok su mu partneri bili Arhiv Republike Slovenije, Centralni institut za konzervaciju u Beogradu, Grad Šibenik, Hrvatski restauratorski zavod, Hrvatski nacionalni odbor ICOM-a, Gradska knjižnica Juraj Šižgorić iz Šibenika, Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te Državna uprava za zaštitu i spašavanje.

(Na slici je pozdravni govor Dunje Seiter-Šverko, glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, na svečanom otvaranju Skupa.)

Međunarodna elita stručnjaka

Skup je okupio 104 sudionika iz 15 različitih zemalja. Izlaganje je održalo 50-tak međunarodno priznatih stručnjaka u području zaštite kulturne baštine od katastrofa koji su kroz dvodnevni program, održan u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, te kroz radionice, održane zadnji dan u Šibeniku, nastojali **pojasniti ključne probleme i mogućnosti rješenja u području zaštite i očuvanja svih oblika kulturne baštine za vrijeme katastrofa** te prije nego što do njih dođe, **osobito pisane baštine** koja je knjižničnoj zajednici od primarne važnosti. Program održan u Šibeniku bio je posvećen preminulom knjižničaru, kulturnom povjesničaru te čuvaru baštine Grada Šibenika, gospodinu Milivoju Zeniću.

(Na slici je izlaganje Roka Žarnića, s Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani, o europskoj identifikacijskoj kartici kulturne baštine, EU-CHIC.)

Kulturna baština – komunikacija s prošlošću

Skup je dio trogodišnjeg projekta kojemu je **cilj izrada smjernica strateškog plana za zaštitu kulturne baštine od katastrofa** te

donošenje prijedloga za izmjenu i dopunu postojeće legislative, kao i identifikacija ključnih institucija i osoba koje bi bile uključene u izradu i provođenje plana djelovanja.

(Dragica Krstić, na slici prva s lijeva, voditeljica Odjela za zaštitu i pohranu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, imala je zanimljivo izlaganje o suzbijanju mikroorganizama u baštinskim zbirkama.)

Na temelju plenarnih, pozvanih, prijavljenih kao i posterskih izlaganja razvidno je da kulturna baština obuhvaća **širok raspon očuvanih dobara i identiteta** koji nam omogućuju komuniciranje s prošlošću koju smo **obvezni sačuvati ili pohraniti za sadašnje i nadolazeće generacije**. To možemo postići primjenom relevantnih tehnologija, uključujući i one digitalne a uvažavajući tzv. **'MIM pristup'** (eng. 'Triple I' approach), prema kojem svaki sustav zaštite i očuvanja baštine mora biti **međunarodan (international), interdisciplinarn (interdisciplinary) i međusektorski (inter-sectoral)**.

Glavni zaključak skupa je da **političari i ključni donositelji odluka nisu dovoljno svjesni rizika od katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem** (posrednim i neposrednim) te da je potrebno **podignuti razinu javne svijesti** vezano za ovu problematiku te poticati bolje razumijevanje uzroka i posljedica katastrofa po kulturnu baštinu odnosno potrebu njene zaštite.

Na kraju Skupa usvojena je **rezolucija s preporukom izrade i usvajanja Međunarodnog sporazuma o minimizaciji gubitaka u području kulturne baštine uslijed prirodnih katastrofa i katastrofa prouzročenih ljudskim djelovanjem**, a s ciljem:

1. razvijanja i usuglašavanja učinkovite strategije i standarda na temelju kojih će se izgrađivati digitalne knjižnice u kojima će biti pohranjena i dostupna kulturna baština,
2. izrade kvalitetnih digitalnih reprodukcija koje će potpomoći i potaknuti:

3. širenje svijesti o ovom području i njegovoj problematici,
4. oblikovanje i razvijanje politike i strategija na temelju činjenica,
5. unapređenje znanja i razumijevanja vezano za ovo područje,
6. promicanje obrazovanja i usavršavanja stručnjaka u ovom području,
7. bolje razumijevanje potreba zaštite kulturne baštine te
8. promicanje preventivnih aktivnosti da bi se otklonila ili umanjila oštećenja objekata kulturne baštine.

Aktualna tema najavila kontinuitet Skupa

Svi sudionici skupa složili su se da je tema poput ove izuzetno aktualna i da je ova konferencija bila vrlo uspješna u njezinom prikazu i aktualizaciji. Osim „probijanja leda“ u ovom području, bila je to prilika da se uspostave i neka nova poznanstva koja će u profesionalnom pogledu zasigurno omogućiti novi niz rješenja kada je u pitanju zaštita onoga što je nacionalnom identitetu jednog naroda najbitnije, a to je njegova baština. Iz tog je razloga odlučeno da Skup održi kontinuitet održavanja svake dvije

godine, ali da se tema narednih godina profilira i posveti samo jednom problemu kako bi se na licu mjesta pronašlo za njega i konkretno rješenje.

Više informacija o Skupu može se pronaći na mrežnim stranicama <http://chp.nsk.hr/>.

Stručni skup Knjižnice u procjepu 2: katalogizacija s osmijehom? Teorijski i praktični pristupi suvremenoj katalogizaciji

Hotel Panonija Sisak, 15. – 16. svibnja 2014.

Danijela Kulović

predsjednica Knjižničarskog društva Sisačko-moslavačke županije

danijela.kulovi@gmail.com

Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije u suradnji s Komisijom za katalogizaciju Hrvatskog knjižničarskog društva i sisačkom Narodnom knjižnicom i čitaonicom Vlado Gotovac,

organizirali su Stručni skup *Knjižnice u procjepu 2: katalogizacija s osmijehom?* Teorijski i praktični pristupi suvremenoj katalogizaciji u Sisku u Hotelu Panonija, 15. i 16. svibnja 2014. godine.

Tema skupa bila je **formalna obrada knjižnične građe te novi standardi u obradi** s naglaskom na promjene za pojedine vrste građe. Skup je bio namijenjen knjižničarima specijalistima za katalogizaciju, klasifikaciju i predmetizaciju knjižnične građe s ciljem **razmjene iskustava, poticanja rasprava i utvrđivanja najbolje prakse, kao i izrade osnove smjernica** za građu u pitanju.

Za stručno-organizacijski dio bile su zadužene članice Programskog odbora: Ana Barbarić, Nataša Bujas, Vesna Hodak, Dunja Holcer, Danijela Kulović, Diana Polanski i Dubravka Šurlan, te Organizacijskog: Danijela Kulović, Gordana Bjelovarac, Iva Dužić, Jasmin Fajtović, Vesna Ivanković i Renata Rupčić.

Broj 63, lipanj 2014.

Prije radnog dijela Skupa održana je promocija **zbornika *Knjižnice u procjepu : stručna obrada neknjižne građe***, kojeg je predstavila Aleksandra Horvat, umirovljena profesorica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U zborniku su objavljeni radovi izloženi na Skupu održanom u prosincu 2012. u Hotelu Panonija u Sisku koji opisuju praksu pojedinih knjižnica u stručnoj obradi neknjižne i/ili elektroničke građe i pokazuju rješenja za koja su se knjižnice odlučile.

Skup je bio izuzetno produktivan: sto četiri sudionika prisustvovalo je poučnim, praktičnim i vrlo interesantnim izlaganjima dvadeset i četvero izlagača. Nakon svakog dijela izlaganja slijedili su osvrt i rasprava nakon kojih su moderatori zapisivali prijedloge na osnovu kojih su oblikovali zaključke Skupa.

Sudionici Skupa zaključili su sljedeće:

1. Na Skupu je prikazan objedinjeni ISBD prema kojem će se knjižnična građa vjerojatno i obrađivati.
2. Prikazan je dio međunarodnog kataložnog pravilnika RDA u odnosu na Skupinu 0 objedinjenog ISBD-a.
3. Izlagači su predstavili različite i nove oblike knjižnične građe prisutne u različitim vrstama knjižnica te ukazali na probleme koji se javljaju prilikom obrade pojedinih vrsta građe.
4. Izlaganja su povećala spoznaju o aktualnim zbivanjima u području katalogizacije koja će doprinijeti ujednačenijim i kvalitetnijim kataložnim zapisima i dati veliki doprinos izradi novog nacionalnog kataložnog pravilnika.
5. Ukazano je na izuzetno veliku potrebu da se pristupi centrali-

ziranoj obradi građe u zajedničkom kataložnom središtu čije bi zapise mogle preuzimati sve knjižnice bez obzira na to kojim se knjižničnim računalnim programom koriste.

Zaključeno je također da će se 2016. godine organizirati **Stručni skup Knjižnice u procjepu 3** s naglaskom na **stručnu obradu knjižnične građe namijenjene djeci**.

Skupu su prisustvovali i uzvanici, Darjan Vlahov, viši savjetnik za osnovno i srednjoškolsko obrazovanje Sisačko-moslavačke županije, Andreja Tominac, predsjednica Stručnog odbora Hrvatskog knjižničarskog društva, Danijela Kulović, predsjednica Knjižničarskog društva Sisačko-moslavačke županije te ravnateljica Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak Dubravka Šurlan.

Skup su financijski podržali Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije, Sisačko-moslavačka županija i Grad Sisak. Sponzori Skupa bili su Školska knjiga, Ifomart d.o.o., Tovedo – reklamni proizvodi, osiguravajuće kuće Allianz i Generali i Vinarija Jaram.

Prvi okrugli stol o javnom zagovaranju Zagovaranje za knjižnice i knjižničarstvo

Gradska knjižnica Marka Marulića Split, 21. svibnja 2014.

Edita Bačić, edita@pravst.hr

Pravni fakultet u Splitu

Alemka Belan-Simić, alemka.belan.simic@kgz.hr

Knjižnice grada Zagreba

Držeći da su vještine javnog zagovaranja važne za sve knjižničare i jednako korisne djelatnicima malih i velikih knjižnica, kako u kontaktima s financijerima, tako i u komunikaciji s korisnicima i potencijalnim korisnicima te medijima, Hrvatsko knjižničarsko društvo, u suradnji s partnerima u Splitu – Gradskom knjižnicom Marka Marulića, Pravnim fakultetom i Sveučilišnom knjižnicom, organiziralo je *Prvi okrugli stol o javnom zagovaranju Zagovaranje za knjižnice i knjižničarstvo*.

Svrha okruglog stola bila je potaknuti raspravu o važnosti javnog zagovaranja knjižnica, problematizirati neka pitanja vezana uz timski rad i partnerstvo te potaknuti cjelokupnu knjižničarsku zajednicu na strateško promišljanje razvoja knjižničarstva i usklađivanja knjižnične i srodne legislative kojom se regulira knjižnična djelatnost.

Kroz izlaganja okupljena u dva tematska bloka – *Promicanje partnerstva u širem okruženju* te *Partnerstvo u knjižničarskoj zajednici*, kao i kroz *pecha kucha prezentacije primjera dobre prakse*, sudionici su pokušali pronaći odgovore i na konkretna pitanja vezana uz načine na koje knjižničari mogu doprinosti razvoju društva znanja, ne samo uslugama i upravljanjem knjižničnim fondovima, već i *aktivnim sudjelovanjem u*

izgradnji civilnog društva i utjecajem na donositelje odluka.

U prvom tematskom bloku organizirana je panel rasprava *Surađnja knjižnica i diplomatskih predstavnika u RH*, na kojoj su Slobodan Aničić, počasni konzul Kraljevine Švedske (moderator), Gerard Denegri, počasni konzul Republike Francuske i Sofija Kovačev, počasna konzulica Republike Njemačke predstavili mogućnosti za otvaranje novih prostora kulturne razmjene te ponudili podršku organizaciji stručne suradnje s knjižnicama u inozemstvu (na slici).

Dunja Seiter-Šverko, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, u izlaganju koje je priredila zajedno s Jasenom Zajec, predstavila je međunarodna i regionalna partnerstva Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, istaknuvši da je strateško opredjeljenje NSK jačanje partnerstva u informa-

cijskom okruženju. Davorka Bastić, ravnateljica Knjižnica grada Zagreba i dugogodišnja članica IFLA-ine Sekcije knjižnica velikih gradova (Metropolitan Libraries Section), predstavila je razmjenu iskustava i dogovoreni pokazatelja o radu knjižnica u svijetu kroz članstvo u IFLA-inoj sekciji, te ukazala na važnost uključivanja u podupiranje aktivnih mreža knjižnica za zagovaranje knjižnica i knjižničarstvo. Predsjednica

Zveze bibliotekarskih društava Slovenije (Savez knjižničarskih društava Slovenije), Sabina Fras Popović iz Mariborske knjižnice, predstavila je dobru praksu zagovaranja koju provode u Mariborskoj knjižnici, kao i aktivnosti koje je pokrenuo Savez knjižničarskih društava Slovenije kako bi potaknuo zagovaranje knjižnica kao važnih kulturnih institucija i knjižničarstva kao javne službe u Sloveniji (na slici dolje).

U drugom tematskom bloku Josip Stipanov je izlagao o važnosti strateškog razmišljanja i partnerskog ponašanja knjižnica, nakon čega je predsjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća Tatjana Aparac-Jelušić predstavila Akcijski plan HKV-a i konačni prijedlog *Strategije razvoja knjižničarstva 2015 – 2020*. te pozvala knjižničnu zajednicu da se uključi u zajedničko lobiranje za provedbu *Strategije* i usvajanje no-

Broj 63, lipanj 2014.

vog *Zakona o knjižnicama i knjižničarstvu*. Edita Bačić i Alemka Belan-Simić su ispred Komisije za javno zagovaranje predstavile javnozagovaračke aktivnosti HKD-a i podsjetile da su odgovorno knjižničarstvo i aktivizam sastavni dio profesionalnog djelovanja. Na kraju ovog bloka predstavljen je **Centar za međuknjižničnu suradnju i učenje kroz praksu**, novi, zajednički projekt Gradske knjižnice Marka Marulića, Sveučilišne knjižnice u Splitu i Pravnog fakulteta u Splitu, čiji je cilj potaknuti knjižničare iz manjih sredina i lokalne zajednice na dodatno obrazovanje i omogućiti im stalno ažuriranje stečenih znanja, razmjenu dobre prakse i učenje od starijih i iskusnijih.

Kroz tri *pecha kucha* prezentacije predstavljena je praksa zagovaranja knjižnica. O prekograničnoj suradnji Sveučilišne knjižnice u Splitu na uspostavi kulturnog prostora za hrvatsku manjinu u Boki Kotorskoj izlaganje su pripremile Irena Urem i Margita Mirčeta Zakarija, Elli Pecotić i Tomislav Staničić predstavili su suradničke projekte uspostave knjižničnih stacionara Gradske knjižnice Marka Marulića u Splitu, dok je Ružica Opačak Bebić iz *Udruge „Mi“* govorila o volonterskom radu udruge „Mi“ u Gradske knjižnici Marka Marulića u Splitu. Dvije prezentacije – Emilije Pezer, koja je trebala predstaviti projekt prekogranične suradnje Gradske knjižnice Vinkovci, i Margite Puharić, koja je trebala predstaviti projekt integracije osoba s invaliditetom u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu, otkazane su zbog spriječenosti izlagača.

Organizatori su pripremili **radne materijale** sa sažecima izlaganja i biografskim bilješkama o izlagačima kako bi 54 sudionika moglo kvalitetnije pratiti izlaganja.

Na kraju izlaganja održana je iscrpna rasprava u kojoj su sudionici naznačili smjernice za izradu strateških planova zagovaranja i ukazali na važnost javnog zagovaranja i utjecaja na donositelje odluka za daljnji razvoj knjižničarstva.

Predloženi su sljedeći zaključci:

1. Pojačano zakonodavno zagovaranje i pravovremeno uključivanje u proces donošenja odluka koje se tiču interesa knjiž-

nica i njihovih korisnika potrebno nam je na svim razinama. Za uspješno zagovaranje važno je poznavati zakonske odredbe, povezati sve vrste knjižnica i njihove prijatelje i partnere te prema donosiocima odluka nastupati jedinstveno.

2. Kod izrade studijskih programa iz knjižničarstva na preddiplomskoj i diplomskoj razini potrebno je uspostaviti pojačanu suradnju i partnerstvo između akademske zajednice i knjižnica kao poslodavaca.
3. Kod izrade strateškog plana zagovaranja za naredno razdoblje, Hrvatsko knjižničarsko društvo bi trebalo jače naglasiti ulogu regionalnih knjižničarskih društava i u zagovaranje struke uključiti veći broj članova.
4. Kako bi matične knjižnice u većoj mjeri mogle organizirati potrebne edukativne radionice i seminare za pripravnike i stručne knjižničarske djelatnike, potrebno ih je kadrovski ojačati.

5. Važno je motivirati sve knjižničarske djelatnike, od pomoćnih knjižničara do knjižničarskih savjetnika, za stručno usavršavanje o javnom zagovaranju, partnerskom i timskom radu i sudjelovanju u javnim kampanjama.

6. U komunikaciji s ministarstvima važno je isticati visoku razinu obrazovanja knjižničara i njihovu ulogu u razvoju društva, te u *Strategiju razvoja knjižničarstva* i njezino provođenje uključiti resorna ministarstva.

7. U svrhu uspješnijeg zajedničkog zagovaranja knjižnica potrebno je pojačati suradnju s korisnicima knjižničnih usluga, volonterima i različitim udrugama građana.

Na kraju je dogovoreno da će radovi sa skupa biti objavljeni u *Glasniku Društva bibliotekara u Splitu*, kako bi i oni koji nisu bili u mogućnosti sudjelovati na okruglom stolu bili upoznati s temom skupa.

Peti okrugli stol o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade pod nazivom *Prirodna baština Hrvatske u literaturi za djecu i mlade*

Gradska knjižnica Marka Marulića Split, 26. svibnja 2014.

Grozdana Ribičić, gribicic@gkmm.hr

Nataša Prkić, natasa.prkic@gkmm.hr

Gradska knjižnica Marka Marulića Split

U ponedjeljak, 26. svibnja 2014. u organizaciji Odjela za djecu i mlade Gradske knjižnice Marka Marulića Split održan je peti okrugli stol o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade pod nazivom *Prirodna baština Hrvatske u literaturi za djecu i mlade*. Važnost promicanja zavičajne i baštinske tematike prepoznalo je i Ministarstvo kulture RH, koje je ove godine financijski poduprlo ovaj skup.

Upoznavanje djece i mladih s prirodnom baštinom Hrvatske preko književnosti i popularnoznanstvene literature pridonosi njihovu obrazovanju i otkrivanju biološke raznolikosti i prirodnih ljepota Hrvatske, a istodobno ih senzibilizira i osvještava im njihovu važnost, kao i potrebu za očuvanjem i zaštitom. Problematiziranjem ove tematike dobivamo bolji uvid u knjižnu i neknjižnu građu za djecu i mlade koja je inspirirana prirodnim ljepotama naše domovine. Različitim izlaganjima nastojali smo prezentirati dosadašnje stanje s obzirom na vrstu i količinu tiskane građe o prirodnoj baštini Hrvatske u literaturi za djecu i mlade, razmijeniti iskustva o realiziranim projektima i primjerima dobre prakse, te ostvariti kontakte za buduću suradnju o

toj temi.

U prvom dijelu skupa, pod nazivom *Prirodna baština Republike Hrvatske i Splitsko-dalmatinske županije*, nastojali smo dati pregled stanja prirodne baštine Republike Hrvatske s naglaskom na Splitsko-dalmatinsku županiju. Zapitali smo se postoje li kvalitetni izvori informacija primjereni različitim uzrastima djece i mladih o ovoj temi. Istaknuli smo važnost knjižničara u traženju relevantnih izvora informacija o ovoj temi, s posebnim naglaskom na internet i pojavu *weba 2.0*, za kojima djeca i mladi najčešće posežu, kao i važnost poticanja i razvoja vještine kritičkog vrednovanja informacija (*Pitajte knjižničare*, projekt narodnih knjižnica RH). Nastojali smo prezentirati načine i pristupe obradi ove teme (projektna nastava), važnost njegovanja pričanja priča, a pažnju smo posvetili i vizualnoj dimenziji prezentacije prirodne baštine, s posebnim osvrtom na fotografiju kao moćan medij u njezinu osvještavanju i promociji. U ovom dijelu programa sudjelovali su Mario Mimica, profesor primijenjene geografije, umirovljeni viši savjetnik pri AZZO SDŽ (*Posebno zaštićena prirodna baština Hrvatske*); Gvido Piasevoli i

Zora Kažimir iz Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Splitsko-dalmatinske županije (*Zaštita prirode u SDŽ – upravljanje i edukacija djece i mladih*), Maruška Nardelli, knjižničarka GKMM-a Split (*Relevantni izvori informacija o prirodnoj baštini Hrvatske*), Ivica Šodan, književnik (*Vražja usta i rukopisi iz večernjih priča mojoj djeci*), Ivo Pervan, fotograf (*Priroda Hrvatske okom fotografa: paralelna Hrvatska – videoprojekcija*), Lucija Puljak, ravnateljica OŠ Pučišća (*Mladi i prirodna baština u učeničkoj fotomonografiji Pučišća – Pjesma o kamenu*).

U drugom dijelu skupa usredotočili smo se na **temu prirode u književnosti i literaturi** za djecu i mlade. Zastupljene su bile različite vrste izlaganja: od znanstvenih i stručnih priloga, preko autorskih prikaza djela za djecu i mlade

Broj 63, lipanj 2014.

inspiriranih prirodnom baštinom, sve do primjera dobre prakse rada s djecom i mladima u obrazovnim ustanovama. U ovom dijelu programa sudjelovali su Hrvojka Mihanović-Salopek, znanstvena savjetnica u HAZU (*Priroda kao nadahnuće književnika za djecu i mladež*), Željka Horvat-Vukelja, književnica i urednica u *Školskoj knjizi* (*Pripovijedanje kao mogućnost poučavanja o prirodnoj baštini - od „Putovanja patuljka Zvončića“ do „Brezine i jablanove ljubavne priče“*), Mladen Vuković, splitski novinar i književnik (*Biblijski mađarac - zaštićena vrsta*), Tomislav Najev, pjesnik, profesor i knjižničar i učenice OŠ Marjan (*Životom otvorenih očiju: putopis kod Matoša*), Katja Matković Mikulčić, ravnateljica Gradske knjižnice Velika Gorica i književnica (*Kako nas stabla povezuju*), Irma Kovačić, umirovljena knjižničarka iz Zagreba i književnica (*Putovanjem u čudesan svijet bilja*); Mara Ožić-Bebek, književnica iz Imotskog (*Zovem se Donna, a ti?*), Nada Barišić, nastavnica hrvatskog jezika i učenice OŠ Ostrog u Kaštel Lukšiću (*Tisuću priča u književnosti Priroda nam ispriča: prezentacija obrade lektire „Slavonska šuma“ i „Velebitske vilin-staze“*).

U trećem dijelu našeg okruglog stola predstavljeni su **projekti i primjeri dobre suradnje knjižnica, škola i udruga s baštinskim ustanovama**. U ovom dijelu programa sudjelovali su: Iva Dužić, knjižničarka iz Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak (*Sisački pisci i ilustratori - čuvari baštine*). Zdenka Bilušić, voditeljica Centra za vizualnu kulturu djece i mladih Gradske knjižnice Juraj Šižgorić Šibenik (*Prirodna baština zavičaja kroz programe Centra i Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik te suradnja s Javnom ustanovom NP „Krka“*), Darija Jež i Marija Pranjić, ravnateljica i knjižničarka Gradske knjižnice i čitaonice Ante Jačar iz Novske (*Zavirimo u svijet biljaka i životinja Parka prirode Lonjsko polje: projekt*), Leda Tomaš, voditeljica školskog botaničkog vrta i bivše i sadašnje učenice OŠ Ostrog iz Kaštel Lukšića (*Prezentacija školskog botaničkog vrta*

Ostrog), Jasna Antolović, voditeljica udruge Grupa Sredozemna medvjedica iz Zagreba (*Sredozemna medvjedica - „morski covik“ u Jadranu*), Renata Dobrić, ravnateljica Gradske knjižnice Kaštela (*Kaštelanska kulturna i prirodna baština - projekt GKK i kaštelanskih osnovnih škola*), Sanja Nejašmić, školska knjižničarka i učenik OŠ Postira na otoku Braču (*Hropoćuša - kamen i život*).

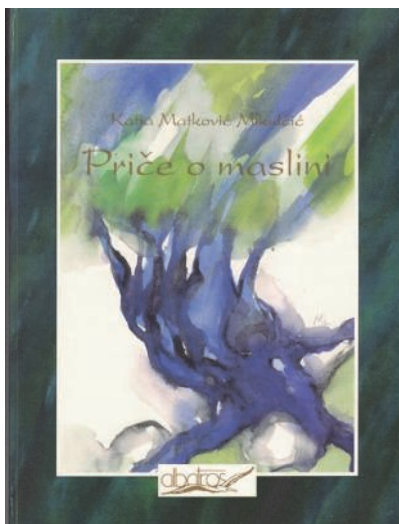

U posljednjem dijelu okruglog stola promoviran je **Zbornik radova s četvrtog okruglog stola o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade Utjecaj hrvatske usmene tradicije u suvremenoj književnosti za djecu i mlade**. Promotorice i recenzentice Jadranka Nemeth-Jajić i Ivanka Kuić istaknule su važnost organizacije ovakvih okruglih stolova i tiskanje njihovih zbornika radova jer se narodne knjižnice jav-

ljaju se kao legitimni poticatelji diskursa o zavičaju i identitetu u dječjim knjigama i pozvane su da daju veći doprinos ovoj važnoj temi.

U sklopu programa i ove godine bila je postavljena **izložba knjižne i neknjižne građe** iste teme pod nazivom **Lijepa naša Hrvatska**. Izložbu s katalogom priredila je Helena Bužančić, knjižničarka Odjela za djecu i mlade GKMM-a Split.

S obzirom na povratne informacije sudionika i posjetitelja petog okruglog stola, možemo biti zadovoljni postignutim i početi se pripremati za sljedeći, šesti okrugli stol koji će se biti organiziran 2015. godine u sklopu 60. godine dječjih knjižnica u Splitu.

IZ INOZEMSTVA

Godišnja skupština i konferencija EBLIDA-NAPLE

Atena, 13. – 14. svibnja 2014.

Marijana Mišetić, mmisetic@ffzg.hr

Nevia Raos, nraos@ffzg.hr

Hrvatsko knjižničarsko društvo

Dana 13. i 14. svibnja 2014. u Ateni (Grčka) održala se 22. konferencija Europskog ureda za knjižnične, informacijske i dokumentacijske udruge (EBLIDA) i 12. NAPLE konferencija na temu „*Libraries in Transition : Changes? Crisis? Chances!* u suorganizaciji EBLIDA-e i Grčkog društva knjižničara i informacijskih stručnjaka (EEBEP).

Utemeljena 1992, EBLIDA djeluje kao spona između europskih institucija i europskih knjižničarskih zajednica. U središtu su njezina interesa pitanja europskog informacijskog društva, posebice teme autorskih prava, licenciranja i digitalizacije u sferi kulture i obrazovanja s jedne, i zajedničkog europskog zakonodavstva s druge strane. Uz primjereno informiranje i educiranje knjižničarskih zajednica, djelovanja EBLIDA-e usmjereno je prema brizi za knjižnice i knjižničarstvo u europskom zakonodavnom prostoru.

Godišnji sastanak Vijeća EBLIDA-e održan je tradicionalno dan prije godišnje skupštine i konferencije EBLIDA-NAPLE. Dnevni je red uključivao EBLIDA-ino godišnje izvješće o radu te izvješća pojedinih ekspertnih grupa: EGIL-a (Expert Group on Information Law) i EGCIS-a (Expert Group on Culture and Information Society). Od 2013. godine na čelu EGIL-a nalazi se Ulrika Domelöf Mattsson (Švedska), dok je na čelu EGCIS-a Aldo Pirola (Italija).

Središnji dio sastanka, uz usvajanje financijskoga izvješća za 2013. te programa rada za razdoblje 2014/2015, bio je posvećen EBLIDA-inoj kampanji *Pravo na e-čitanje (Right to e-read Campaign)*, Kampanja je započela 22. travnja 2014. godine na

Međunarodni dan knjige, nakon opsežnih priprema čiji se dio odvijao i na sastancima EBLIDA-inih tijela u studenome 2013. u Zagrebu, i u kojima je aktivno sudjelovalo Hrvatsko knjižničarsko društvo. Više informacija o kampanji dostupno je na web-stranicama kampanje: <http://www.eblida.org/e-read/home-campaign/>.

Tijekom sastanka Vijeća, EBLIDA je u više navrata iskazala zahvalnost Hrvatskome knjižničarskom društvu za gostoljubivost i dobru organizaciju sastanaka EBLIDA-inih tijela u Zagrebu. Vezano uz pravo na e-čitanje, EBLIDA je najavila novo stajalište o knjižnicama i pismenosti u Europi te apelirala da knjižnice potaknu korisnike na potpisivanje peticije za pravo na e-čitanje, u nadi da će prikupiti milijun potpisa, kao stoti dio ukupnog broja korisnika knjižnica u Europi (link na EBLIDA-inu peticiju: <http://www.change.org/en-GB/petitions/for-the-right-to-e-read>).

Središnje teme ovogodišnje konferencije EBLIDA-e bile su **uloga knjižnica u europskoj pismenosti, jake knjižnice i jaka društva, te oblici tehnološke, ekonomske i društvene promjene i njihov utjecaj na knjižnice**. Zapaženi predavači u prvom dijelu konferencije bili su predsjednik EBLIDA-e Klaus-Peter Böttger (na slici), predsjednik NAPLE Foruma Jan Braeckman, predsjednica IFLA-e Sinikka Sipilä, utemeljiteljica i počasna predsjednica nizozemske Zaklade za čitanje i pisanje (Stichting Lezen & Schrijven) princeza Laurentien od Nizozemske.

Drugi dio konferencije protekao je radom u paralelnim tematskim sesijama, nakon kojih su slijedili rasprava i zaključci. U raspravi je naglašena važnost utjecaja knjižnica na društvo kroz prostor kulture, rekreacije, tehničkog i tehnološkog razvoja i inovacija, etičkog i filozofskog kritičkog sagledavanja te zaštite i razvoja dostignuća čovječanstva. Naglašen je najneposredniji utjecaj knjižnica na čitanje, pismenost, održanje jezika, kulture i identiteta, čuvanje i dijeljenje znanja, te samu budućnost čovjeka.

Predsjednica IFLA-e Sinikka Sipilä naglasila je da **knjižnice podižu kvalitetu života u svim segmentima**, a da bi one to mogle činiti, **moraju djelovati u povoljnom zakonodavnom okviru te imati definirane snažne nacionalne kulturne politike**, izrađene

Broj 63, lipanj 2014.

strateške dokumente, preporuke i standarde. Misija je europskih knjižnica stvoriti naciju kvalitetno obrazovanih građana, i u tu svrhu moraju dobiti svu pomoć u održavanju vlastite infrastrukture, u zapošljavanju i plaćanju djelatnika, te u izgradnji i održavanju sustava obrazovanja za struku.

Rasprava je naglasila i **osjetljiv položaj obrazovanja i znanosti te knjižnica kao obrazovno-znanstvene infrastrukture**, s obzirom na tendencije suvremene politike i tehnologije, da često daju deklarativnu podršku društvu jednakosti i jednakih prilika, dok u stvarnosti proizvode sve snažniji „digital divide“ i društvo nejednakosti.

Suvremene društvene tendencije dovode i do obezvređenja koncepta dugotrajnosti kroz trud, ulaganja, znanje, proizvode, odgovornost, a teme ekonomije i gospodarstva dominiraju privatnim i javnim prostorom.

Položaj knjižnica pritom se ne može razmatrati odvojeno od promjena položaja u nakladničkoj djelatnosti, ali i općih promjena u potrebama korisnika. Također, položaj knjižnica ne može se izdvojiti iz odgovornosti države za stvaranje društva obrazovanih građana, nasuprot privatnog interesa, čiji je primarni cilj stvaranje kapitala. Rasprava je bila dodatno intonirana recentnim događanjima u Grčkoj, kolijevci europske civilizacije i kulture i napose demokracije, koja prolazi kroz turbulentna politička i ekonomska iskustva.

Konferencija EBLIDA-e informirala je i o radu Mreže europskih politikā pismenosti (European Literacy Policy Network – ELINET), koja je ustanovljena u veljači 2014. g. kako bi se umanjili i spriječili različiti oblici nepismenosti u Europi. Mreža je osnovana na inicijativu Europske komisije, u svrhu podizanja svijesti, prikupljanja i analize informacija, razmjene politika, dobre prakse i inicijativa vezano uz djecu, mlade i odrasle sa slabim vještinama pismenosti. Suradnju s ELINET-om EBLIDA je najavila i na ovogodišnjoj generalnoj konferenciji i skupštini IFLA-e u Lyonu (Francuska).

Ovogodišnje konferencije EBLIDA-NAPLE održane su na Tehnološko-obrazovnom institutu u Ateni, uz podršku Odsjeka za knjižničarstvo i informacijske sustave atenskoga sveučilišta. Prisustvovalo im je oko 120 sudionika iz cijele Europe.

Grčko je društvo knjižničara i informacijskih stručnjaka sudionicima obiju konferencija dalo mogućnost za tri iznimno edukativna i ugodna druženja: u Grčkoj nacionalnoj knjižnici u središtu

Atene, na neformalnoj večeri, te u posjetu knjižnici i izletu u Mikenu.

Grčka nacionalna knjižnica čuva dva milijuna svezaka knjižne građe, 11 600 naslova časopisa te 10 000 geografskih karata i jedinica neknjižne građe. U trezoru se čuva 4 500 rukopisnih kodeksa koji potječu iz vremena od 9. do 19. stoljeća. Izlet u Mikenu omogućio je polaznicima konferencija uvid u same početke grčke arhajske civilizacije, ali i posjet bivšem tvorničkom kompleksu i primjeru nekadašnje industrijske arhitekture s kraja 19. stoljeća, koji je suvremenom prenamjenom postao lokalno kulturno središte s polivalentnim prostorima, koji uključuju i knjižnicu.

Sastanak IFLA-ine Sekcije knjižnica velikih gradova - MetLib 2014

Auckland, Novi Zeland, 11 – 16. svibnja 2014.

Zdenka Sviben

Knjižnice grada Zagreba

zdenka.sviben@kgz.hr

IFLA-ina Sekcija knjižnica velikih gradova (sada **Metropolitan Libraries Section**, ranije INTAMEL – *International Association of Metropolitan Libraries*) međunarodno je udruženje knjižnica velikih gradova koje djeluje od 1968. godine. INTAMEL je osnovan na inicijativu ravnatelja narodnih knjižnica u glavnim gradovima država s više od 400 000 stanovnika sa svrhom poticanja međunarodne suradnje knjižnica koje imaju mnogo dodirnih točaka u svojem djelovanju. Reorganizacijom IFLA-e, članice INTAMEL-a odlučile su svoje djelovanje nastaviti isključivo u sklopu IFLA-e, te od 2004. djeluju kao *Metropolitan Libraries Section* u *Division 1 – Libray Types*.

Sekcija djeluje kao i ostale IFLA-ine sekcije – kroz **stalne jednogodišnje konferencije koje se održavaju svake godine u drugom gradu** čija je gradska knjižnica članica Sekcije. Članovi izvršnog odbora biraju se kao i za ostale IFLA-ine sekcije.

Temeljno je poslanje Sekcije **podupirati aktivnosti mreža knjižnica velikih gradova**, dugoročne odnose među knjižnicama članicama i prilike za razmjenu ideja i iskustava o novim uslugama i izazovima. Iznimno se u MLS mogu uključiti i druge knjižnice velikih gradova. Članovi (ravnatelji knjižnica) razmjenjuju ideje i informacije o različitim stručnim temama koje uključuju knjižnične mreže, zgrade, automatizaciju, obrazovanje, istraživanje, odnose s javnošću, usluge za posebne skupine...

Prvi sastanak održan je 1968. godine u Liverpoolu, a potom u Parizu, Berlinu, Mexico Cityju, Gothenburgu, Rigi, Seattleu... **Godine 2010. konferencija MLS-a MetLib održana je u Zagrebu** jer je zagrebačka Gradska knjižnica bila jedna od prvih članica i utemeljiteljica INTAMEL-a. Od osnutka neprekidno sudjeluje u njegovu radu, prati sve aktualne teme, šalju se svake godine međunarodno dogovoreni pokazatelji (statistika) o djelovanju zagrebačkih narodnih knjižnica. Sudjelovanje u radu Sekcije dragocjeno je kako zbog unapređenja programa i djelovanja

Knjižnica grada Zagreba, tako i zbog međunarodnog potvrđivanja kvalitetnog rada naših narodnih knjižnica.

Ove je godine od 11. do 16. svibnja konferencija održana u Aucklandu na Novom Zelandu u prisustvu brojnih ravnatelja knjižnica članica. U ime Knjižnica grada Zagreba konferenciji su prisustvovala Davorka Bastić i Zdenka Sviben uz potporu Grada Zagreba.

Naslov ovogodišnje konferencije ***Intrepid Journeys – Libraries at the Edge of Discovery*** donio je brojna izlaganja sudionika kako se nositi s brojnim izazovima – izgradnji nove knjižnice i pripremom djelatnika za rad u njoj (Halifax, Kanada), uvođenju novih usluga (Espoo, Finska), posljedicama potresa na zajednicu i na knjižnične usluge (Christchurch, Novi Zeland), radu nedjeljom (Bremenn, SR Njemačka), mjerenju knjižničnih usluga (Auckland, Novi Zeland). Održana je i panel rasprava pod nazivom *Tehnologija, inovacije i knjižnice budućnosti* kao i radionica *Knjižnice i promjene*. Knjižnice grada Zagreba sudjelovale su s izlaganjem *Zagreb City Libraries on an Intrepid Journey – from ideas to projects: exploring, applying and sharing with others*.

Kao što je uobičajeno na sastancima MLS-a, sudionici su upoznati s radom knjižnice domaćina, a organiziran je obilazak i nekoliko knjižnica mreže. Kako Auckland ima 1,4 milijuna stanovnika (33,4 % novozelandskog stanovništva), mreža pokriva i urbane i seoske sredine, i kopno i otoke sa svojih 55 knjižnica, četiri istraživačka centra lokalne povijesti i četiri bibliobusa. Zbirke broje oko 3,5 milijuna jedinica građe. U centralnoj knjižnici, u kojoj je konferencija i održana, posebno se ističe zbirka Sir George Greya (1812 – 1898) guvernera Novog Zelanda, 11. premijera i pisca. Knjižnica se financira se iz lokalnog poreza. Godišnje mrežu knjižnica posjeti 12 milijuna posjetitelja i posudi se oko 15 milijuna jedinica građe. Uz to, mreža broji i dva milijuna virtualnih posjeta.

Među posjećenim knjižnicama mreže posebno mjesto zauzimaju *Tupu knjižnica za mlade* sa svojim brojnim zanimljivim programima i knjižnica na otoku Waiheke koja je još u izgradnji. U Aucklandu djeluje i ogranak *Nacionalne knjižnice Novog Zelanda* (centralna je u Wellingtonu, a ogranci su i u Christchurchu i Palmerston Northu) koju smo razgledali uz brojne prezentacije rada u različitim odjelima.

Zadnjega dana konferencije održan je i **otvoreni sastanak izvršnog odbora** na kojemu je održana rasprava o nastavku rada na prikupljanju, obradi i prezentaciji statistika članica Sekcije.

Broj 63, lipanj 2014.

I za kraj – Novi Zeland i Maori. Polinezijski narod koji se naselio između 9. i 13. stoljeća na Novi Zeland predstavio se sudionici- ma konferencije u nekoliko navrata. Kao prvo, dočekao nas je ceremonijalmeštar i poučio maorskim običajima dočeka gostiju, uključujući i učenju prigodne pjesme, koju smo potom, u prostori- ji knjižnice namijenjenoj raznim svečanostima, pa i onih Mao- ra, zajedno otpjevali. Skup je otvorio Robert Sullivan, pjesnik, po porijeklu Maor i Irac, knjižničar po profesiji i trenutno voditelj Odjela kreativnog pisanja u *Manukau Institute of Technology* u Južnom Aucklandu. Domaćini su nam upriličili i posjet *Galeriji umjetnina* i izložbi slika pet maorskih likovnih umjetnica, a me-

đu najimpresivnijim je događajima bio posjet *Maori marae* (zgradi posvećenoj dobrodošlicama i sastancima). Konferencija je zaključena izuzetno dojmljivim nastupom mladih pjesnika udruge *South Auckland Poets Collective*, predstavljanjem doma- ćina MetLiba 2015. u Zürichu i tradicionalnim maori pozdravom *kia ora*.

9. međunarodni festival gradova-knjiga (9. Internatio- nal Booktown Festival)

Norveška, Tvedestrand 1. – 5. svibnja 2014.

Iva Ciceran

Gradska knjižnica Pazin

ivaciceran@yahoo.com

prilikom dolaska u grad ne vidi more, splet uličica, kako se brzo otkriva, vodi niz brežuljak ka luci. Pitoreskne drvene kuće dom su stanovnika Tvedestranda, a zanimljivo je da su u nekima od njih smješteni antikvarijati, ponekad je otvoreno i pet do deset antikvarijata, ovisno o godišnjem dobu. Neki su otvoreni tijekom cijele godine i stanovnici Tvedestranda i okolnih mjesta dolaze u njih ne samo radi kupnje knjiga već i radi zajedničkog druženja te iz ljubavi prema čitanju. Drugi su pak otvoreni samo tijekom ljeta ili u vrijeme održavanja književnih festivala i ostalih grads- kih i općinskih manifestacija. Specijalizirani su i za različita pod-

U Norveškoj se od 1. do 5. svibnja održavao **9. me-
đunarodni festival gradova-knjiga (9. International
Booktown Festival)** u organizaciji Međunarodne ud- ruge gradova knjiga (IOB, International Organisation of Book Towns) i predstavnika domaćina Booktowna Tvedestranda.

Prvi grad-knjiga (booktown) je Hay-On-Wye i osnovan je 1962. u Walesu. Sada postoji više od 40 gradova- knjiga diljem svijeta, a od 2010. godine grad Pazin primljen je u međunarodnu udruhu gradova-knjiga te sam kao njegova predstavница sudjelovala u radu i programu festivala koji se održavao u Tvedestrandu i Gjevingu.

Tvedestrand (na slici) tradicionalni je mornarski gradić, 200- tinjak kilometara južno od Osla, smješten na obali fjorda i jedan je od dva grada-knjiga u Norveškoj (drugi je Fjærland). Iako se

ručja, od arhitekture, umjetnosti, povijesti do beletristike.

Gjeving je turističko mjesto na obali fjorda koje svoj budući razvoj temelji na kulturnoj politici. Iz te je priče i hotel pod nazi- vom Bokhotellet Lyngørporten (na slici) koji je od recepcije sve

do dizajna soba posvećen knjigama. Na recepciji su police s knjigama, fotelje i taburei, i hotel je otvoren za sve one koji žele doći i čitati, a ne samo za goste. U hotelskom kafiću uređen je dio s knjigama, knjižničnim namještajem te polica za knjige koju čini natpis *les mer* što znači čitaj više. Osim toga, u svakoj se sobi nalazi nekoliko knjiga koje gosti mogu čitati dok borave u hotelu.

Preko puta Gjevinga nalazi se skupina otoka koja tvori naselje Lyngør. Otoci su dostupni samo brodom/čamcem i poznati su kao najbolje očuvana zajednica u Europi. Na njima nema asfaltiranih cesta i tijekom godine trajno ih nastanjuje 70-ak stanovnika dok se ljeti taj broj znatno povećava. Područje nazivaju i najhladnijom rivijerom u Europi ili Venecijom sjevera.

Radni dio festivala IOB-a održan je 2. svibnja u prijedopodnevnom satima. Nakon pozdravne riječi gradonačelnika Tvedestranda, uslijedilo je kratko predstavljanje svih prisutnih predstavnika. Redom to su: Fjærland (KampungBuku), Tvedestrand (**Norveška**), Hay-on-Wye (Velika Britanija) KampungBuku (Malezija), Redu (Belgija), St-Pierre-de-Clages (Švicarska), Wünsdorf-Waldstadt (Njemačka), Borby (Estonija) i Pazin (Hrvatska). Osim predstavnika članova IOB-a prisutna je bila delegacija s Islanda koji također radi na osnivanju grada knjige i zainteresiran je dio Međunarodne udruge gradova knjiga.

Dosadašnji predsjednik udruge IOB-a Jan Kløvstad izvjestio je o aktivnostima IOB-a u protekle četiri godine. Osvrnuo se kratko na festivale i susrete u Wünsdorfu u Njemačkoj, Langkawi u Maleziji i Paju u Južnoj Koreji. Istaknuo je da mediji sve više prate IOB-eve aktivnosti pa su tako u Sjevernoj Koreji objavili listu 10 najboljih gradova knjiga, a u Velikoj

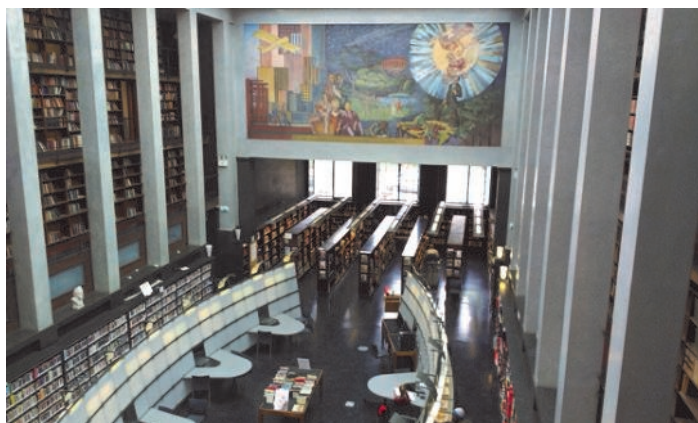
Britaniji listu 10 najboljih knjižara.

I drugi gradovi ili zemlje pokreću akcije vezane uz IOB pa je na Glavni odbor stigao upit s Novog Zelanda o mogućnosti osnivanja grada knjige, a Kairo želi dvije ulice posvetiti knjigama i knjižarama. Predstavnici s Islanda iznijeli su svoje ideje o osnivanju regije knjiga koja bi uključivala više malih naselja. Također planiraju osnovati rezidenciju za umjetnike što otvara moguću suradnju za razmjenu autora između Kuće za pisce u Pazinu i njihove rezidencije. Razgovori na ovu temu obavljeni su izvan službenog programa festivala.

U popodnevnim satima organiziran je bogati književni program u Bokhotelletu koji je uključen u književni festival koji se paralelno

odvijao u Gjevingu i Tvedestranda u vrijeme 9. međunarodnog festivala knjiga.

Drugi dan organizirano je **predstavljanje svih sudionika festivala u Tvedestranda**. Program je otvoren govorom Richarda Bootha, samoprozlašenog kralja svojeg rodnog grada, Hay-on-Wyea, kojeg je uspio *pretvoriti* u svojevrni centar rabljenih knjiga i grad s brojnim antikvarijatima. Nakon prigodnog govora i pozdrava gradonačelnika Tvedestranda, domaćin Jan Kløvstad ukoliko je predstavio sudionike iz svih zemalja. Potom je uslijedio kratki obilazak antikvarijata uz vodstvo.

Samostalno predstavljanje pojedinih gradova knjiga, pa tako i Pazina, odvijalo se u knjižarama. Domaćin je osigurao prostor gdje su sudionici mogli izložiti svoje prospekte, brošure, knjige i ostale materijale, i gdje su sve zainteresirane upoznivali s aktivnostima u gradovima iz kojih dolaze. Kao predstavnica Pazina bila

sam smještena u centru Tvedestranda u *Bok&Papir shopu*. U istom prostoru kolegice iz Saint-Pierre-de-Clagesa predstavljale su svoj grad i festival koji će biti 2016. u Švicarskoj.

Broj 63, lipanj 2014.

Predstavljanje svih gradova knjiga bilo je interaktivno i zamišljeno tako da sudionici razgovaraju s kolegama o mogućnostima buduće suradnje, ali i da se predstave lokalnoj zajednici, sebe i sredinu iz koje dolaze kao i aktivnosti u svojem *booktownu*.

Tijekom predstavljanja brojni su skandinavski autori sudjelovali na književnom festivalu koji se održavao paralelno sa festivalom gradova knjiga. Mnogi od njih pokazali su interes za našu pazinsku Kuću za pisce – Hižu od besid. Neki od njih najavili su mogućnost prijave za stipendijske boravke u Pazinu.

Osim predstavljanja gradova knjiga u knjižarama bila su organizirana čitanja i druženja s publikom norveških autora. Dio programa odvijao se i u gradskoj knjižnici u Tvedestrandu.

Zadnji dan festivala bio je posvećen **aktivnostima koje pojedini gradovi knjiga provode kako bi djecu i mlade potaknuli na čitanje** i aktivno ih uključili u svoje programe.

Laura Kvamme predstavila je aktivnosti norveškog grada-knjiga Fjærlanda. Osim uobičajenih aktivnosti vezanih uz antikvarnu prodaju knjiga jedan su antikvarijat posvetili knjigama za djecu i mlade, a ispred njega postavili malo igralište na kojem se uz igru organiziraju čitanja, izložbe i sl.

Jan Kløvstad prezentirao je aktivnosti u Tvedestrandu koje se odnose na čitanja u antikvarijatima. Također posjećuju dječje vrtiće u manjim naseljima i pozivaju djecu na aktivnosti prilikom kojih im je omogućeno izabrati knjigu na dar. Istaknuo je da tada neka djeca (najčešće iz obitelji koje su izbjegle u Norvešku) po prvi puta dobiju svoju vlastitu knjigu/slikovnicu.

Kao primjer dobre prakse iz Pazina predstavila sam aktivnosti vezane uz projekt *Na tragu priči* koji je proveden tijekom 2013. godine uz kratki osvrt na sve programe u knjižnici (redovne radionice, *Bajkomanija*...). Statistički govoreći u 2013. godini imali smo 53 aktivnosti/programa (1 126 nazočnih) za djecu i mlade te 20 aktivnosti/programa (512 nazočnih) za odrasle plus programe u Kući za pisce. Istaknula sam da projekt *Na tragu priči* nije uključen u gore navedenu statistiku. Sudionici su bili impresionirani brojnim programima koji se u Pazinu provode, a nisu nužno dio književnih festivala (*Istrakon*, *Dani Julesa Vernea*...). Za razliku od drugih gradova koji programe imaju u određenom djelu godine, u Pazinu se aktivnosti uz knjigu i čitanje odvijaju tijekom cijele godine.

Zbog svog vrijednog književnog nasljeđa i brojnih programa Pa-

zin zaslužuje naziv grada-knjige no za razliku od drugih članova organizacije nema razvijenu antikvarnu prodaju knjiga. Otvaranjem jednog ili više antikvarijata Pazin bi se izjednačio s ostalim gradovima, a antikvarna prodaja knjiga daje dodanu vrijednost gradu – turističku i festivalsku.

I još malo Norveške

Kako sam za Norvešku otputovala nekoliko dana ranije tako se ukazala prilika da posjetim Oslo i naravno – knjižnice. (Na slici gore je norveška nacionalna knjižnica, Deichmanske Bibliothek Oslo.)

Tijekom posjeta nacionalnoj knjižnici na pamet mi je palo da upitam imaju li u fundusu Ibsenove rukopise i je li ih moguće vidjeti. Istina je da ljubazna riječ otvara mnoga vrata, a ako si usput knjižničarka – e tada se vrata sigurno otvaraju. Iznimno ljubazne kolegice iz trezora su donijele i pokazale mi čestitke koje je Ibsen slao svojoj supruzi (na slici).

Posjetila sam i gradsku knjižnicu koja ima građu na više od 60 jezika. Na posebnoj polici smješteni su naslovi autora iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije s naznakama kojoj književnosti svaki autor pripada.

PREDSTAVLJAMO

Domaći u knjižnici ili kako nam demonstratori mogu spasiti život (priča sa Filozofskog fakulteta u Zagrebu)

Uvodnik

piše Tea Čonč

Obična učionička vrata. Stari drveni pult. Ormar sa starim i rijetkim knjigama. Redovi polica gotovo se savijaju pod teretom knjiga do kojih se ne može doći tek tako. Na putu između korisnika zalijepljenog za pult i papirnatih predmeta želja stoji tek nekoliko studenata-sretnika – odabirih da budu posrednici između knjiga i onih koji ih trebaju. Jedna od njih – ja. U starim odsječkim knjižnicama Filozofskog drveni su pultevi (ponegdje i sa staklenim pregradama) materijalizirali to posredništvo iz sasvim praktičnih razloga – nije bilo uvjeta da svatko može do građe – a odonda se ono kod mene zadržalo u čistom obliku i bez te drvene prepreke: pomoći korisnicima da se snađu u današnjem sveopćem informacijskom neredu, da se probiju kroz kataloge, baze i tražilice te uhvate i zauzdaju neukrotive bibliografske reference.

Početak je ovo priče o studentskim pomoćnicima – demonstratorima u Knjižnici na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U tekstu koji slijedi Vanja Kulaš donosi svojevrsni hommage kako ovoj dugogodišnjoj praksi tako i svim studentima koji su kroz dugi niz godina prošli kroz Knjižnicu (a neki i ostali!) i okušali se u ovome poslu. Pročitajte koja su demonstratorska zaduženja, prava i obveze, kako se postaje demonstratorom, a saznajte ponešto i o biti demonstratorstva.

Nakon teksta slijede intervjui s dvoje dugogodišnjih demonstratora – jednih od najboljih primjeraka svoje vrste.

Institut demonstratora u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu

piše Vanja Kulaš

Tko ili što su demonstratori? Pođimo od terminološkog određenja. U Klaićevom Velikom rječniku stranih riječi (1974) pod natuknicom demonstrator nalazimo sljedeće: *lat. student koji nastavniku pomaže u praktičnoj nastavi i radu sa studentima mlađih godišta*. Anić i Goldstein navode kako je demonstrator onaj *koji pokazuje, demonstrira [ne]što u okviru nastavnog plana i programa na fakultetima, izvodi praktične vježbe i sl.; stariji student koji po uputama nastavnika radi sa mladima* (1999). Demonstratori su specifikum fakulteta i visokih učilišta, neovisno jesu li angažirani za rad u nastavi, biblioteci, računalnim službama, info-centru ili garderobi. U ovome ćemo tekstu izložiti kako je njihov rad organiziran na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, konkretno u Knjižnici Fakulteta.

Baš kao što demonstratori u nastavi pripomažu nastavnicima u pripremi i provedbi predavanja, vježbi i praktikuma, knjižnični su demonstratori na pomoći knjižničarima u njihovu radu, čime uvelike doprinose funkcioniranju knjižnice, a šire i fakulteta. Nema uspješnog studija bez kvalitetno vođene biblioteke, stoga su knjižničari nužna podrška tj. nezaobilazni suradnici u nastavnom procesu.

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu već se desetljećima, ponegdje i od osnutka pojedinih odsječkih knjižnica, njeguje praksa studenata-demonstratora. Lijepa je to i nadasve uspješna tradicija, jer interes studenata za takvo radno mjesto kontinuirano je velik, a nije jenjavao ni u kriznim vremenima kada je ustanova bila primorana privremeno ukinuti ionako simbolične novčane naknade – tzv. demonstrature. Velik dio fondova dvadeset i triju nekadašnjih odsječkih knjižnica, a danas više od trideset knjižničnih zbirki, koliko ih djeluje u okviru Knjižnice zagrebačkog Filozofskog fakulteta, velikog je obima i visoke složenosti pa je bibliotekarima u radu neophodna pomoć. Zato su tu demonstratori, koji su u sustavu poslovanja kakvo ga se sjećamo iz razdoblja prije preseljenja u novoizgrađenu zgradu na sebe djelomično preuzimali zadaće pomoćnih knjižničara. Naime, u starome sustavu *demosi* su primarno bili zaposleni na posudbi koja se odvijala putem papirnatih zadužbenica.

Preseljenjem 2009. godine Knjižnica se znatno osuvremenjuje. Brigu o automatiziranoj posudbi građe kao i o redu u čitaonici vode novozaposleni pomoćni knjižničari. Demonstratori i nadalje ostaju vezani za pojedine zbirke, odgovaraju specifičnim potrebama svake od njih kao i njihovih korisnika, pri čemu podrazumijevamo poznavanje stručno-znanstvene i ispitne literature te stranoga jezika na kojemu je građa zbirki. U novoj su zgradi demonstratori na pomoći kako predmetnim knjižničarima tako i pomoćnom knjižničnom osoblju. Valja naglasiti kako su demonstratori važnu ulogu imali i tijekom preseljenja knjižnice. Za potrebe selidbe knjižnog fonda angažirani su i studenti preko student-servisa, no (sve)prisutnost naših demonstratora bila je ključna, jer su kao dobri poznavatelji prostora i fonda u suradnji s bibliotekarima aktivno sudjelovali u svakoj od faza toga za Knjižnicu prijelomnog procesa.

Gotovo svaka zbirka računa na pripomoć demonstratora, izuzev onih s najmanjim fondom knjiga i brojem korisnika kojima nadležni odsjeci nisu odobrili angažiranje pomoćnika. Uz demonstratore pojedinih zbirki čiji se rad financira iz zasebnih odsječkih sredstava, u knjižnici djeluju i demonstratori specifičnih knjižničnih službi koje ne podliježu odsjecima, kao što su Služba međuknjižnične posudbe, Odjel periodike te Zatvoreno spremište čiji se honorari isplaćuju iz zajedničkih sredstava Fakulteta.

Kako postati demos i čemu se budući kandidati mogu nadati?

Uvjet za demonstraturu u knjižnici status je redovnog studenta pri odsjeku u čijoj će knjižničnoj zbirci demonstrator raditi. Demonstratori se u pravilu biraju među studentima koji se ističu uspjehom na studiju, redovito polažu ispite te imaju visok prosjek ocjena. Odabiru se temeljem pisanih molbi i intervjua, i to slijedom natječaja koji se krajem akademske godine za narednu objavljuje na web stranici te oglasnoj ploči odsjeka i knjižnice, kao i na knjižničnoj Facebook stranici. Nije rijetko da se studenti i tijekom godine javljaju s otvorenim zamolbama na posudbeno-informacijski pult ili putem elektroničke pošte predmetnome knjižničaru. Prijavljaju se mahom kvalitetni kandidati, tek povremeno ponetko samo zbog reference, no takvi brzo odustanu, kao da ih knjižnični sustav sam odbaci. Mogli bismo reći kako su *demosi* u visokoškolskim knjižnicama, otprilike ono što su u školskima sekcije malih tj. mladih knjižničara.

Praksa je poželjnim pokazala da kandidat za demonstratorsko mjesto ne pohađa prvu ili završnu godinu studija, jer je važno da se demonstratora nakon edukacije ipak dulje vrijeme zadrži u radnom kolektivu. Izbor se čini s obzirom na artikulaciju razloga prijave pristupnika, motiviranosti za rad u knjižnici, njihovih očekivanja, spremnosti na timski rad i stjecanje novih znanja i vještina, samostalnosti, stupnja intelektualne znatiželje, ali i procjene sposobnosti prilagodbe dinamičnoj radnoj sredini. Odabranog se kandidata potom obavještava o izboru, ostalima se elektronskim putem ili telefonski upućuju (argumentirane i ljubazne) odbijenice s otvorenom mogućnošću da oni koji to žele provedu neko vrijeme u biblioteci u volonterskom statusu. Njihovi se kontakti zadržavaju za slučaj dulje odsutnosti nekoga od demonstratora zbog bolesti ili stipendije ili pak prekida rada ma iz kojeg razloga. Službena procedura okončava se pisanim prijedlogom koji predmetni knjižničar te voditelj knjižnice upućuju Odsjecima nadležnima za pojedine zbirke te naposljetku Fakultetskom vijeću koje formalno potvrđuje predloženog studenta za demonstratorsko mjesto u narednoj akademskoj godini.

Zatim se pristupa upoznavanju novoizbranog demonstratora s mjestom rada i budućim zadacima. Demonstratori se obvezuju da će svoje zadaće u knjižnici obavljati redovito i savjesno tijekom cijele akademske godine. Njihova zaduženja, opis posla, područje djelovanja, cilj i svrhu rada, broj i raspored radnih sati i radnu dinamiku u knjižnici određuje se u dogovoru s predmetnim i pomoćnim knjižničarom, a potomje i s drugim demonstratorima kako bi se izbjegla neujednačenost i preklapanja u pokrivenosti pulta i čitaonice. Ukoliko demonstrator nije u mogućnosti odraditi posao prema utvrđenom rasporedu, s bibliotekarom dogovara nadoknadu, pri čemu treba naglasiti kako se bolovanja ne odrađuju. Pomoć demonstratora neophodna je u vrijeme ispitnih rokova kada su pritisci na knjižnicu najveći, što od njih samih zahtijeva dobru organizaciju jer ih uz ispitne obaveze čekaju zadaci na radnome mjestu. Dakako, termini odrade demonstrature u ispitnom razdoblju fleksibilni su i dogovaraju se s obzirom na studentske obaveze svakog pojedinog demonstratora.

Studenti koji svojim radom žele doprinijeti poslovanju fakultetske knjižnice to čine šest sati tjedno za što su nažalost skromno honorirani. Demonstrature se isplaćuju preko studentskog ugovora dvosemestralno, krajem zimskog i ljetnog semestra (tek odnedavna promijenjena je mjesečna dinamika isplata). Mnogi od njih pristali bi (štoviše, sami takvo što predlažu) i na volonterski status i to iz raznolikih pobuda - ljubav prema knjigama, ugodno ozračje knjižnice, želja za druženjem s osobljem i komunikacijom s korisnicima, potreba za stjecanjem novih znanja i vještina, znatiželja, osjećaj društvene korisnosti, važnost radnog iskustva i prakse, pa i prestiž takve stavke u životopisu. Osvjedočili smo se naime kako poslodavcima iz različitih područja djelovanja pozitivna ocjena od strane knjižničara govori u prilog takvoga kandidata, konkretno njegove sklonosti individualnom, ali i timskom radu, spremnosti na učenje, kao i urednosti, preciznosti i intrinzične radishnosti.

Jedna od najzanimljivijih privilegija demonstratora posudba je većeg broja knjiga od redovnog korisnika (umjesto šest jedinica građe, pravo ima na njih dvadeset) te slobodan pristup građi koja se čuva u zatvorenom spremištu.

Broj 63, lipanj 2014.

Demonstrator stječe znanja koja mu mogu biti od značaja ukoliko se nakon studija zaposli u knjižnici, ali i srodnim zanimanjima, institucijama i tvrtkama (knjižarstvo, izdavaštvo), no sposobnosti koje se razvijaju u dinamičnom okruženju velike i specijalizirane fakultetske knjižnice mogu biti korisne i drugdje. Demonstratori uče kako odgovoriti na raznolike zahtjeve, ali i kako se postaviti spram različitih komunikacijskih pristupa korisnika te kako ohrabriti zbunjenog ili uplašenog korisnika. Velik broj i protok korisnika na dnevnoj bazi, kao i njihovi često nedovoljno jasni zahtjevi mogu biti izvor stresa. Demonstrator stoga mora razviti vještinu brze reakcije, te jasnog, preciznog i konciznog izričaja. Jednako bi tako morao biti kadar procijeniti može li upit riješiti samostalno ili treba pomoć predmetnog stručnjaka. Student se obavljajući zadaće demonstratora uči strpljenju, dobiva uvid u funkcioniranje javnih službi, a savjetovanjem studenata nižih godina okušava se pomalo i u pedagoškom radu.

Pod mentorstvom knjižničara pomagači u knjižnici dobivaju praktična znanja iz osnova knjižničarstva. Sudjeluju u stručnoj obradi i zaštiti građe, smještaju vraćene knjige na njihovo mjesto, vode računa o redu na policama i u čitaonici, od pomoći su korisnicima pri snalaženju u prostoru knjižnice i pretraživanju građe, pomažu pri posudbi. Korisnicima (koje u fakultetskoj knjižnici pretežno čine studenti) lakše je obratiti se demonstratorima jer s njima nemaju problem generacijske distance, a nerijetko ih i poznaju s predavanja. Njima im je manje neugodno priznati da su primjerice došli po knjigu kojoj ne znaju naslov ni autora, da nisu sigurni što im zapravo treba.

Uz blizinu i pristupačnost informacijskih i predmetnih stručnjaka te dostupnost svih potrebnih dokumenata u knjižnici koja je fizički povezana sa zgradom matičnog fakulteta, upravo demonstratori, probrani među najboljima u svojoj generaciji, uvelike pospješuju uspješnost svojih kolega studenata u njihovu studiju. Demonstratori su svojevrstni promotori knjižnice, jer u knjižničnom prostoru puno i rado borave, a svoje pozitivno iskustvo prenose ostalim studentima. Također su i spona, posrednici između korisnika i bibliotekara. Prostor i rad u onodobnim su odsječkim knjižnicama bili organizirani tako da su bibliotekari imali izravan kontakt s korisnicima. U novom sustavu poslovanja predmetni stručnjaci, zaokupljeni nabavom i katalogizacijom građe te administracijom, u rijetkim prilikama boravka na posudbeno-informacijskom pultu ne mogu dobiti cjelovit uvid u stvarne potrebe za literaturom novih generacija studenata. Naime, program studiranja po Bolonjskom sustavu podrazumijeva veliku brojnost izbornih kolegija te silovitu dinamiku njihova izmjenjivanja, iz čega proizlaze i intenzivno promjenjive potrebe nastavnika i studenata za knjižnom građom.

Najveći broj demonstratora u knjižnici ostaje raditi po nekoliko godina, do kraja svojeg studija. Čak i u slučaju stipendiranih studijskih boravaka u inozemstvu (za koje vrijeme se osigurava zamjena), oni po povratku žele nastaviti s radom u knjižnici. Šest sati tjedno satnica je u okviru koje je moguće napraviti puno ukoliko je organizacija dobra, a studentu ne oduzima suviše od vremena za odmor i učenje. Dapače, s obzirom na pretežno dvopredmetne studije na FFZG-u, brojne su kolizije, ali i prazni hodovi u studentskom rasporedu, pa se rad u knjižnici pokazao korisnim načinom ispunjavanja praznina između fakultetskih obaveza.

Rad sa studentima demonstratorima mentorske je prirode, ali i istinska poslovna suradnja. Na knjižničaru je odgovornost da svoje zvanje i zanimanje prezentira na objektivan način, a opet u najboljem svjetlu, da prenese svoja znanja te da time bude svojevrstan ambasador struke kod pripadnika mlađih generacija i potencijalnih budućih kolega. Zanimljiv je fenomen studenata koji se inicijalno nisu odlučili za studij knjižničarstva. Iako ovu struku nisu apriorno prepoznali kao izazovnu, oni su kroz posjete fakultetskoj knjižnici, boravke u čitaonicama i komunikaciju s kolegama studentima na poziciji demonstratora poželjeli i sami se okušati u toj ulozi. Drugačija je ovdje za knjižničara polazišna točka u pristupu nego u radu sa studentima informacijskih znanosti koji dolaze na studentsku praksu. Polaznici bibliotekarskog smjera Studija informacijskih i komunikacijskih znanosti na hospitacije u knjižnicu stižu već formirani, na trećoj godini studija, sa stečenim

teorijskim znanjem iz struke te barem otprilike znaju što bi ih u knjižnici moglo očekivati. Demonstratori su naprotiv mladi entuzijasti, željni novih spoznaja i otkrića, kojima u potpunosti nedostaje teorijska podloga. Oni polaze od praktičnih iskustava, a teoriju savladavaju u onolikoj mjeri koliko je to za njihov rad neophodno. Propušteno kasnije nadoknade, ukoliko naknadno odluče upisati studij bibliotekarstva.

Ovi veliki zaljubljenici u knjigu i književnost, kako kažu, puno vremena ionako provode u ugodnoj i poticajnoj atmosferi knjižnice, koja je za mnoge od njih dnevni boravak, spokojno, iluminirajuće utočište, pa žele pridonijeti njezinu djelovanju. Ima i simpatičnih osobnjaka koji su nam odali kako vole abecedne nizove, miris (starih!) knjiga; mnogi žude saznati kakav je osjećaj naći se s druge strane pulta, zanima ih čega ima u od korisnika skrivenim uredima bibliotekara, ili bi željeli istraživati u zatvorenom spremištu pohranjenu staru i rijetku građu.

Demonstratori skrbe o knjigama i korisnicima, nerijetko ukazuju i na najsitnije omaške koje promaknu i knjižničarima, pate od tipičnih bibliotekarskih boljki, skeniraju i pamte lica, kolekcioniraju životne priče i inovativne isprike korisnika zbog gubitaka knjiga i kašnjenja s njihovim vraćanjem, emocionalno se vezuju za fond. A tu je specifična tekstura knjiške prašine u koju se čovjek, ako ne razvije alergiju (pa čak i tada!) nepovratno zaljubi.

Nisu rijetki ni oni koji se zapute slagati knjige i satima ostaju među policama jer su ondje spontano odlučili restrukturirati razmještaj uočivši neku nelogičnost u klasifikaciji... Oni koji su spori u obavljanju zadataka i to zato što svaku knjigu izokrenu i prolistaju, počesto zapaze kakav zanimljiv naslov, pa ih zabrinuti knjižničar naposljetku nalazi među hrpicama nespremljenih knjiga – utonule u čitanje. Ima i onih koji ne žele diplomirati, kako ne bi izgubili poveznicu s knjižnicom, razlog za boravak u njenim prostorima. Neki od dugogodišnjih demosa u knjižnici se pojavljuju i u doba kada nisu na rasporedu, a nastavljaju redovito navraćati čak i nakon diplome. Mnogi se zauvijek inficiraju knjižničarskim virusom, upijaju sve što se oko njih događa i odlučuju se, ako već do tada nisu, za studij bibliotekarstva te nastavljaju raditi kao knjižničari. Drugi pak otpočinju akademsku karijeru kao asistenti, znanstveni novaci i lektori na odsjecima, a s obzirom na demonstratorski staž i iskustvo rada s knjigama zadržavaju daleko senzibilniji odnos prema knjižnici od ostalih nastavnika.

Zaključno recimo sljedeće. Bilo je u dugom nizu demonstratora onih smušenih, zaboravnih, takvih kojima je teškoće prčinjala abeceda, no zato su baš oni raspolagali zavidnim znanjem ili bili sjajni komunikatori u radu s korisnicima. Vidjeli smo neurotičnih bibliomanijaka, pa pragmatičara kojima je knjižnica bila koristan vid popunjavanja rupa između predavanja kao i terapija od traumatičnih jezičnih vježbi i ispita. Istraživača, nepokolebljivih tragača za nepronađivim, nostalgичnih romantika, druželjubivih brbljavaca, štrebera i ulizica koji su mudro procijenili kako će ih nastavnici u knjižnici lakše zamijetiti... No, jedno im je zajedničko – sve su njih u knjižnicu dovable knjige. Prošetali su tijekom godina kroz našu biblioteku, postali s vremenom dijelom tima, knjižničarske obitelji. Meko svjetlo uvečer, intelektualistička čavrljanja i prštave diskusije, osjećaj familijarnosti i pripadanja rezultiraju nerijetko čvrstim prijateljstvima koja nadržavaju razdoblje studiranja i trajanje demonstratorskog staža.

Broj 63, lipanj 2014.

Psst... što su nam demosi otkrili... Razgovarali smo s Davidom Edelom i Ivom Barković, jednim bivšim i jednom sadašnjom demonstratoricom u Knjižnici Filozofskog fakulteta

razgovarale i uredile Vanja Kulaš i Tea Čonč

Novosti: Molimo vas da nam se prvo predstavite, što studirate, gdje ste demonstratori i koliko dugo. Koja su vaša zaduženja u Knjižnici?

David: Zovem se David Edel, student sam diplomskog studija anglistike i komparativne književnosti. Demonstratorom sam bio pri zbirci Odsjeka za romanistiku, gdje sam radio od jeseni 2008. (kada sam još pohađao preddiplomski studij portugalskoga jezika i književnosti), sve do jeseni 2013. Paralelno s demonstraturom, u više navrata sam honorarno radio i na katalogizaciji knjižne građe, poglavito većih donacija, poput onih naših profesora Augusta Kovačeca i Predraga Matvejevića, te Francuskog instituta. Što se same demonstrature tiče, demonstrator odrađuje šest sati tjedno, sam određuje svoj raspored, prema rasporedu predavanja i drugim obvezama. Nije to veliko opterećenje za studenta. Moj posao se uglavnom sastojao od štambiljanja i čipiranja katalogiziranih knjiga, te dodjeljivanja signatura istima, ulaganja vraćene knjižne građe na police u otvorenom pristupu, pomoći korisnicima u pronalaženju knjiga; poneki student zamoli i za pomoć u potrazi za literaturom za seminarski rad, ili samo za prijedlog kakva dobra štiva.

Iva: Zovem se Iva Barković, studentica sam diplomskog studija bibliotekarstva i povijesti umjetnosti. Demonstrato-

rica sam u Službi međuknjižnične posudbe u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu od travnja 2010. godine do danas. Moja zaduženja su se razvijala kroz vrijeme, na samom početku zadaci su pretežito bili fizički – potraga za knjigom u knjižnici, pakiranje te slanje ili skeniranje članaka i poglavlja u knjizi. Zatim sam počela voditi evidenciju zahtjeva drugih knjižnica i komunicirati s drugim knjižnicama putem elektroničke pošte. Danas sudjelujem i u pružanju nove usluge skeniranja na zahtjev u sklopu koje katalogiziram članke i poglavlja, skeniram ih te šaljem korisnicima Knjižnice. Ostali manji poslovi obuhvaćaju sređivanje računovodstvenih naloga i druge administrativne zadaće.

Pokušajte se sjetiti iz kojih ste se razloga prijavili da budete demonstratori u Knjižnici. Što najviše volite u ovome poslu?

David: To je pitanje kojega sam se užasavao i pri prijavi za mjesto demonstratora. Reći da volim knjige, volim čitati i slično i tada mi se činilo tako ofucanim klišejem, no što uopće reći na to? Još od osnovne sam se jako ugodno osjećao među policama u knjižnicama, počev od školske, pa otkrivajući gradske knjižnice, i radije bih sam čeprkao po policama i sam krojio svoju lektiru (kad god je to bilo moguće, odnosno u onim knjižnicama s otvorenim pristupom građi) negoli se obraćao knjižničarima za pomoć, tako da mi se mjesto demosa činilo kao beskrajno udovoljavanje tom guštu. Kasnije, kad sam počeo raditi, primijetio sam da me, osim toga sebičnog povoda radu u knjižnici, mnogo veseli i kad uspijem pomoći nadahnutim, da ne kažem nadobudnim, korisnicima koji ne uspijevaju naći literaturu, ili nisu sigurni što točno traže. Dakako, postoji i druga krajnost. Za rada u staroj knjižnici, nešto rjeđe i preseljenjem u novu zgradu, znali su nam dolaziti studenti tražeći kakvu knjigu dajući nam samo boju korica kao natuknicu za potragu, postajući jako neugodnima ukoliko smo im pa i pokušali napomenuti da eto narančastih ili zelenih (koje su bile neobično popularne) knjiga imamo jako mnogo, i da bi nam stvarno koristila i informacija poput imena autora ili nedajbože naslova knjige. Ali takve situacije, koliko god možda u tom momentu bile neugodne ili naporne, kasnije postaju dio usmene predaje među zaposlenicima, kojih se vrlo rado sjećamo. Po tom pitanju brucoši su, izgubljeni, sramežljivi i plašljivi kakvi nerijetko jesu, uvijek iznova izvor novih oduševljenja.

Iva: Prijavila sam se za posao demonstratorice u knjižnici, jer sam htjela naučiti praktični dio posla uz teorijski dio kojem nas uče na predavanjima. Osim što sam cijelo radno vrijeme na poslu okružena knjigama u čemu se dobro osjećam, najviše me vesele istraživanja koja obavljam za korisnike u potrazi za literaturom koja im treba najčešće za potrebe diplomskog rada ili doktorske radnje. To može obuhvaćati pretraživanje internetskih baza podataka, pregledavanje starih brojeva časopisa iz zatvorenog spremišta ili stvaranje bibliografija.

Možete li se sjetiti neke neugodne situacije ili svoje pogreške koja vam je jako teško pala?

David: Pa sad, gdje se radi, uvijek ima i pogrešaka. Ne bih rekao da sam ijednom baš toliko zaribao da kukam nad štetom ili svojom nesrećom, ali neugode je svakako bilo. Imali smo u knjižnici par jako problematičnih korisnika koji su, iako ja konkretno s njima nisam imao većeg kontakta, praktički terorizirali i psihički maltretirali neke od zaposlenika Knjižnice. Srećom, takvih nema mnogo. Što se vlastitih grešaka tiče, znalo mi se desiti pri katalogiza-

Broj 63, lipanj 2014.

ciji da zabrljam kataložni zapis, ali to nije strašno, jer uvijek ih možete ispraviti, i vi, i drugi.

Doduše, postoji jedna situacija zbog koje sam se osjećao grozno, ni dan danas ne znam zašto. Naime, u to vrijeme smo se još selili iz stare knjižnice u novu, i dok smo slagali knjige na police zatvorenog spremišta, netko nam je rekao da je stiglo par kutija graničnika (one metalne stvari koje drže knjige da ne popadaju na neispunjenim policama), pa sam ja poslan na kat da ih uzmem za našu zbirku prije negoli opet nestanu (u to vrijeme sve je dolazilo na kapaljku, pa su se knjižničari „otimali“ za sve od zaštitnih folija do graničnika). No, na putu do gornjeg kata saznao sam da je Fakultet zaprimio dojavu o postavljenoj bombi, te su svi morali biti evakuirani iz zgrada Fakulteta i Knjižnice. Sjećam se da je bio petak jer je jedna prijateljica taj dan trebala imati promociju i dodjelu diplome. S viješću o bombi pojurio sam natrag u podrum knjižnice da upozorim ostale da čim prije izađu iz zgrade, no došavši onamo od šefice sam dobio jezikovu juhu jer *da je znala da neću obaviti ono po što sam poslan, poslala bi nekoga pouzdanijeg*. A ja stajah ondje govoreći sve pokunjenije *ali bomba na faksu!!* Trebalo je objema stranama par sekundi da se sporazumijemo. (*Smijeh*)

Iva: Srećom nije bilo previše neugodnih situacija koje bih pamtila. Ali, recimo, sjećam se da sam na samome početku često zaboravljala zaduživati knjige koje šaljemo drugim knjižnicama u posudbu (druge knjižnice su kod nas korisnici međuknjižnične posudbe slično kao i naši korisnici) pa bi se vrlo često senzori oglašavali kad bih prolazila kroz njih. Vjerujem da su me knjižničari u prizemlju zapamtili prvo po tome...

Što mislite da će vam od znanja i iskustva stečenog u ovome poslu biti najkorisnije u daljnjem životu?

David: Demonstriranje je svakako od velike koristi studentima bibliotekarstva, jer im je odlična priprema za kasniji rad u struci. Malo vam pomognu svi kolegiji na studiju za konkretan rad u knjižnici, vidi se to po studentima koji dolaze odraditi praksu k nama i s većinom konkretnih poslova vezanih za njihov kasniji rad u struci se kod nas po prvi put susreću. A u knjižnici se može naučiti mnogo, od konkretnih vještina, koje su vas itekako voljni poučiti pokažete li interes, pa do učenja strpljenju u odnošenju s korisnicima. Ono što sam radom u knjižnici uvidio jest da je to posao koji bih volio raditi u životu. Problem je dakako što nisam bibliotekar, radi čega i razmatram upis studija bibliotekarstva nakon diplome iz anglistike i komparativne. No ima vremena za to.

Iva: Vjerujem da sam naučila dosta stvari koje mi prije nisu bile poznate, pogotovo jer je međuknjižnična posudba specijalna usluga, ali i da sam usavršila znanja i vještine koje će mi sigurno biti od koristi u daljnjem profesionalnom radu. Osim što sam se upoznala s radom s korisnicima, naučila sam kako knjižnice međusobno surađuju u dijeljenju građe te istrenirala vrlo važan posao u knjižničarstvu – katalogizaciju. Osim toga, mogu reći da sam definitivno usavršila svoje noge i ruke (sada mogu nositi dvostruko više knjiga nego što sam mogla na početku) koje su začudo dosta potrebne za rad u knjižnici. (*Smijeh*)

Davide, s obzirom da je Iva počela raditi kao demonstratorica u novoj zgradi Knjižnice i priznala nam je da se tek maglovito sjeća kako je to izgledalo *prije*, na kraju imamo jedno specijalno pitanje samo za tebe. Pokušaj ukratko sintetizirati razlike prije-poslije, rad u staroj knjižnici i sad u novoj zgradi.

David: Ja sam počeo raditi u knjižnici dva mjeseca prije negoli su počele pripreme za selidbu u novu zgradu, tako da su mene i moje tadašnje kolege zatekle ponešto drugačije obveze. Bilo je tu dosta fizičkoga rada, s pakiranjem i prijenosom knjiga, te raspakiravanjem, zatim usisavanje prašine (čovjek ne bi povjerovao koliko je se nakupi, pogotovo na knjigama s najviših polica). Trebalo je tada i čipirati i resignirati svu knjižnu građu koja je išla u otvoreni pristup. Sve u svemu, mnogo posla. No bilo je uzbudljivo biti u središtu svega toga!

Zaduženja demonstratora su se s vremenom i preseljenjem u prostor nove knjižnice ponešto izmijenila. Nekad je naš primarni posao bio rad na posudbi knjiga, posuđivanje i razduživanje, no danas s tim praktički nemamo dodira, uslijed uvođenja pomoćnih knjižničara koji rade na pultovima, te radi takozvanog očuvanja privatnih podataka korisnika, nešto što, inače, nije bio problem u starim knjižnicama, a danas se demosi, očito, percipiraju kao kakav hazard. Čemu točno, tko će znati.

Što se tiče knjižnice općenito, mnogo je razlika u odnosu na rad u starim knjižnicama i u novoj. Pozitivne promjene su otvoren pristup korisnika knjižnoj građi, što nije bilo moguće u starim skućenim odsječkim zbirkama. Zatim, mnogo dulje radno vrijeme s korisnicima. Nekoć su zbirke radile za korisnike između tri i šest sati dnevno, sada je knjižnica otvorena 12 sati dnevno, a odnedavno radimo i subotom. Nova zgrada knjižnice napokon je studentima i nastavnom osoblju priskrbila adekvatan prostor za rad, sa čitaonicama na šest etaža, pristojan broj računala, ali i „samice“, sobe za individualni rad s referentnom građom koja nije za posudbu.

S druge strane, predmetni stručnjaci su prije mnogo bliskije surađivali s korisnicima, sada sama arhitektonika prostora to otežava – nekoć ih je samo pult odjeljivao, sada je to i po nekoliko vrata, te praktički morate slati izaslanika kako biste došli do svog knjižničara. Prije je u odsječkim knjižnicama atmosfera bila mnogo neformalnija, opuštenija, moglo se slušati glazbu, neometano razgovarati, a sad, spajanjem prostora za učenje i rad, s pultom za posudbu, kad god progovorite, korisnici vas mrko gledaju. Dakako, oni su u pravu, treba poštovati radnu atmosferu, ali čovjeka ponekad uhvati nostalgija za dobrim starim vremenima.

Novosti: Iva i Davide, hvala vam na odgovorima.

RAZGOVARALI SMO

Razgovarali smo s tri predstavnice školskih knjižničara - Danicom Pelko (predsjednicom Sekcije za školske knjižnice HKD-a), Vanjom Jurilj (predsjednicom HUŠK-a) i Ivanom Vladilo (predsjednicom HMŠK-a)

razgovarala i priredila Tea Čonč

Novosti: Za početak, predstavite nam sekciju/udrugu na čijem ste čelu, njezin ustroj, ulogu i način rada.

Danica Pelko: Počeci **Sekcije za školske knjižnice** sežu u 1973. godinu kada je na godišnjoj skupštini Hrvatskog bibliotekarskog društva u Rijeci predloženo njezino odvajanje od Sekcije za dječje i školske knjižnice. Ideja je realizirana 1978. godine kada se osniva Sekcija, jer su školske knjižnice postale bibliotečno-informacijski centri (BIC) i kao takve ulazile u BIS (bibliotečno-informacijski sustav) koji je organiziran pod vodstvom Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu. Od 1997. godine u sastavu Sekcije su Komisija za osnovnoškolske i Komisija za srednjoškolske knjižnice. Uz prekid od nekoliko godina, Sekcija i danas radi u ovakvom ustroju. Uloga Sekcije je da se u okviru HKD-a kao krovne udruge knjižničara u Hrvatskoj zalaže za interese školskog knjižničarstva koje ima određene specifičnosti u odnosu na ostale knjižničarske djelatnosti. Smatram da je bez obzira na raznolikost interesa **važna suradnja i zajedništvo svih knjižničara u Hrvatskoj** jer ćemo jedino tako biti prepoznati u društvenoj i političkoj zajednici i jedino tako ćemo moći ostvariti svoje ciljeve. Članovi Sekcije i dvaju komisija se vrlo rijetko sastaju zbog problema organizacijske prirode, vjerojatno je rekordan sastanak po brojnosti bio u Vodicama 2013. kad se uspjelo okupiti čak 18 članova Sekcije. Uglavnom se dogovaramo elektroničkim putem, iako i dalje smatramo da treba iskoristiti svaku priliku za neposredan razgovor i susret u stvarnom, a ne samo virtualnom svijetu.

Vanja Jurilj: Hrvatska udruga školskih knjižničara je nacionalna strukovna udruga utemeljena s ciljem **promocije, promicanja i unapređenja školskog knjižničarstva** u svim njegovim aspektima. U ostvarivanju tih ciljeva polazi od temeljnih načela: jednake slobode pristupa informacijama, idejama i mislima za sve, u skladu s *Općom deklaracijom UN-a o ljudskim pravima* i UNESCO-ovim *Manifes-*

tom za školske knjižnice.

Udruga ima podružnice u svim županijama u Republici Hrvatskoj. Najviše tijelo upravljanja Udruge je Skupština koja se održava svake godine i u njezinu radu pravo sudjelovanja imaju svi redovni članovi. Između dvije sjednice Skupštine Udruhom upravlja Upravni odbor čiji se članovi/članice biraju među predsjednicima podružnica. Prema Statutu Udruhu u javnosti zastupa njezin predsjednik/predsjednica.

Ivana Vladilo: Iako je formalno osnovana Osnivačkom skupštinom 23. travnja 2009. **Hrvatska mreža školskih knjižničara** zapletena je desetak godina ranije, 8. travnja 2001. pokretanjem, na tada najprikladnijem mrežnom servisu (društvene mreže još nismo poznavali), diskusijske grupe **knjiznicar** (<http://groups.yahoo.com/group/knjiznicar/>) nastale na tragu moje jednostavne strukovne znatiželje (sudjelovanjem u nekim stranim grupama saznala sam sve što kolege u svijetu rade, a što rade moji školski susjedi, baš i nisam) i istinske zainteresiranosti za rad svakog školskog knjižničara koji, na sreću, u svome poslu može uistinu razmahati osobnu kreativnost i prema osobnim sklonostima, oslušujući potrebe korisnika, unaprijediti i oplemeniti svoj pedagoški i stručni rad u školskoj knjižnici, nesputan satnicom, strogo propisanim planovima, programima i unaprijed određenim terminima. Početni je korak zamišljen i ostvaren kao mjesto neformalne komunikacije, mjesto na kojem smo, kroz godine raspravljali o mnogim dvojbama, pitanjima i posebnostima struke, pomagali si međusobno savjetima i praktičnim primjerima i bolje se upoznavali. S grupe su krenuli i prvi timski online projekti, te se okupila ekipa izrazito sklona korištenju informacijske tehnologije u poticanju informacijskih vještina, **NETgrupa**. Razmjena iskustva, zajednički rad i učenje rezultirali su zapaženim aktivnostima i ostvarenim projektima, a istinski ponos zajedničkoga rada neformalne **NETgrupe**, kako smo se tada zvali, postao je **Repozitorij UDK 02**, na koji smo od 2006. g. prebacili kompletnu školskoknjižničarsku komunikaciju te ga počeli imenovati i Hrvatskom mrežom školskih knjižničara. Potaknuti praktičnim razlozima, željom da mreža i naše mrežne aktivnosti budu još bolje i s boljom podrškom (vlasništvo domene, mogućnost prijave na natječaje, i ostali poslovi mogući samo pravnoj osobi), odlučili smo se formalizirati i osnovati udruhu **HMŠK – Knjižničari** (<https://sites.google.com/a/knjiznicari.hr/knjiznicari/>). Ciljevi su nam ostali isti, **rad u struci, za struku i njezin napredak i javnu vidljivost**. Činjenica je, kroz Udruhu možemo pružiti više i bolje, a pokazuju to i, u ovom petogodišnjem razdoblju formalnog postojanja, ostvareni rezultati projekata i aktivnosti i broj sudionika te krajnjih korisnika.

Inzistiramo na javnoj vidljivosti funkcioniranja Udruge, informiranju članstva i cjelokupne zainteresirane javnosti, a iako nam je drago svako povećanje broja članova, sudjelovanje u projektima i programima ne uvjetujemo obaveznom članstvom te i dalje funkcioniramo na način okupljanja oko projekata prema osobnim sklonostima uz punu logističku podršku Udruge.

Broj 63, lipanj 2014.

Novosti: Možete li izdvojiti neke osobito uspješne projekte, aktivnosti ili suradnju s institucijama ili pojedincima i objasniti njihovu važnost?

Danica Pelko: Mogu izdvojiti **okrugle stolove na različite teme** koje Sekcija organizira od 2009. godine. Te godine je tadašnja predsjednica Sekcije Mirjana Milinović organizirala 1. okrugli stol u Bjelovaru na temu: *Školska knjižnica u procjepu između zakona, pravilnika i stvarnosti*. Sljedeća predsjednica Zorka Renić je 2011. organizirala 2. okrugli stol: *EU fondovi i školske knjižnice* i 2012. Treći okrugli stol u Daruvaru na temu: *Školska knjižnica u multikulturalnom okruženju*. U Sisku je 2013. održan 4. okrugli stol na temu: *Uloga masovnih medija u odgoju djece i mladih*. Upravo se priprema Peti okrugli stol koji će se održati 3. listopada u Ivancu na temu: *Obrazovna uloga školske knjižnice*. Iako ima jako puno stručnih skupova za školske knjižničare, skupovi u organizaciji Sekcije izdvajaju se po odabiru tema i aktualnosti. Čula sam od školskih knjižničara da su im ti skupovi pomogli jer su po prvi puta čuli o nekim stvarima – konkretno okrugli stol na temu EU fondova je potaknuo neke knjižničare da uđu u međunarodne projekte. Ovogodišnji okrugli stol se bavi upravo onom temom koja nas školske knjižničare razlikuje od ostalih knjižničara. Važno je kakve ćemo zaključke donijeti i hoćemo li uspjeti tim zaključcima nešto postići. Ovo je vrijeme izrade strategije i kurikuluma i vrlo je važno da školski knjižničari kao bitni čimbenici obrazovanja tu nađu svoje mjesto.

Vanja Jurilj: Kao osobito važne aktivnosti mogla bih izdvojiti **pokretanje samostalnog državnog stručnog skupa** za školske knjižničare. Do sada su se samostalni stručni skupovi održali u Splitu 2011. godine *Horori a priori: knjige o kojima se ne govori, a tražene su u fondovima školskih knjižnica* (<http://www.husk.hr/strucni-skupovi/horori-a-priori-knjige-o-kojima-se-ne-govori-a-trazene-su-fondovima-skolskih-knjiznica/>); u Zagrebu 2012. *Školske knjižnice: ključ za prošlost, sadašnjost i budućnost* (<http://www.husk.hr/strucni-skupovi/skolske-knjiznice-kljuc-za-proslost-sadasnjost-i-buducnost/>); a u jesen 2013. je to bio skup u Vukovaru s temom *Znanje koje gradi mostove – jedan prilog toleranciji i međusobnom razumijevanju* (<http://www.husk.hr/odrzan-3-samostalni-strucni-skup-hrvatske-udruga-skolskih-knjiznicara/>). Svoj četvrti samostalni državni stručni skup Udruga planira organizirati u Zadru u listopadu, Međunarodnom mjesecu školskih knjižnica, 2014. godine.

Svakako je od značaja spomenuti i rad predstavnika Hrvatske udruge školskih knjižničara na izradi novog **Standarda za školske knjižnice**, a naročito sudjelovanje u **Timu za izradu nove Strategije knjižničarstva Hrvatske od 2015. do 2020.** koja je upravo pred usvajanjem od strane Hrvatskoga knjižničnoga vijeća. Naša je ranija inicijativa da školski knjižničari imaju svog izravnog predstavnika u tom najvišem stručnom tijelu u zemlji usvojena i bit će uzeta u obzir pri izradi novoga zakona o knjižnicama koji će definirati sastav Hrvatskoga knjižničnoga vijeća u skladu s aktualnim trenutkom i sastavom knjižnica u Hrvatskoj.

Predstavnici Hrvatske udruge školskih knjižničara **sudjelovali su izlaganjima i na Svjetskim kongresima školskih knjižničara** u Padovi 2009. i Dohi 2012. godine. Sve navedeno, usprkos velikom prostoru za unaprjeđenja, govori u prilog mojoj tvrdnji da hrvatsko školsko knjižničarstvo zasigurno spada u bolju polovicu svjetskog školskog knjižničarstva.

Ivana Vladilo: Naravno, već **prvi online projekt** koji smo radili poznajući se samo virtualno, **Andeli stanuju u knjižnici**, strukovna zajednica je izvrsno prihvatila i otvorio se novi komunikacijski kanal koji sam svim predradnjama i planirala i priželjkivala. Spomenuti **Repozitorij UDK02** na Webfestivalu CARNetove korisničke konferencije 2007. dobio je prvu nagradu za najbolji Wiki, a i Kostrenčićevu povelju Knjižničarskog društva Rijeka za inovativnost. Još 2006. **NETgrupa** se plakatom predstavila i na LIDA-i, a zatim i na hrvatsko-mađarskoj konferenciji, na Slovenskom kongresu, na konferenciji IASL. O načinu rada na Wikiju održali smo brojne radionice diljem Hrvatske. Moram spomenuti i još uvijek aktualan program **Naše niti u 2.0 mreži** kojeg sam osmislila kao *online* edukaciju o tada nadirućim web 2.0 alatima primjenjivih u školskom knjižničarstvu koje smo radionički objašnjavali s centralnog bloga (danas i na Facebooku). Slijede **Čitamo mi, u obitelji svi, Čitanjem do zvijezda za OŠ i novi za SŠ, Tulum s(l)ova, KRUH, HRkanon**. Svojevrtnim priznanjem smatramo i poziv HMŠK-u na sudjelovanje u zajedničkom projektu knjižničarskih udruga iz Valencije, Portugala i ENSIL-a kroz prijavu na EU fondove, koji je nažalost, zbog financijskih razloga trenutno odgođen. Svoje **programe za poticanje čitanja** predstavljali smo i nudili suradnju i Ministarstvu kulture (nakon upoznavanja s našim *knjižničnim ruksakom* pojavio se njihov *Ruksak pun kulture*) i novoosnovanom Knjižnom bloku (očito nisu našli profitni interes), redovito apliciramo na natječaj MZOS-a i time ostvarujemo materijalnu potporu određenom projektu. Članovi naše Udruge sudjeluju u različitim povjerenstvima, kao Udruga reagiramo u određenim situacijama što smatramo samo prilikom za iznošenje mišljenja i stavova školskoknjižničarske zajednice, a ne primarnom aktivnošću Udruge. Naime, naš je stav jasan: skloni smo odabiru kolega u različita stručna tijela prema kriterijima stručnosti, praktičnog iskustva i zauzetosti za strukovnu školskoknjižničarsku problematiku, ne nužno prema članstvu u HMŠK-u. Postojeći programi i projekti, razrada novih, uključivanje što većeg broja školskih knjižničara i krajnjih korisnika te stalna javna vidljivost školskoknjižničarskih doseg, primarna je misija HMŠK-a. Projekte i aktivnosti HMŠK-a možete vidjeti na stranici <https://sites.google.com/a/knjiznicari.hr/knjiznicari/projekti-i-aktivnosti/tablica-projekata-i-programa-hmsk>.

Novosti: Koji su, po Vama, najveći problemi školskog knjižničarstva u Hrvatskoj i kako se trenutno školski knjižničari bore da ih prevladaju?

Danica Pelko: Najveći problem školskog knjižničarstva je **nedostatno i nesustavno financiranje**. Čak bi se moglo reći da zadnjih par godina ne možemo uopće govoriti o financiranju. Godišnje nabave školskih knjižnica su smiješno male i postavlja se pitanje kako će to izgledati za nekoliko godina kad se budu još mnoge knjige morale izdvojiti iz fonda zbog istrošenosti. Školski knjižničari se teško mogu boriti s time, pogotovo otkako je MZOS zabranilo primanje donacija izdavačkih kuća. To pogoduje svima osim školama i knjižnicama, izdavači će svejedno prodati udžbenike po još višim cijenama, a škole će ostati neopremljene zbog takozvanog antikorupcijskog zakona. No ne radi se samo o problemima s nabavom knjižnog fonda, knjižnice su najčešće u **neadekvatnim prostorima opremljene nikakvom ili zastarjelom opremom**. Tu uočavamo ogroman raskorak između standarda i njegove primjene. Uglavnom mi se čini da preveliku pažnju posvećujemo tome kako ćemo papirnato urediti stvari umjesto da se usredotočimo kako ćemo ih ostvariti u praksi. Tu **školske knjižnice dijele sudbinu školstva u cjelini**. Ogroman trud se ulaže u strategije, kurikulume, ovakve i onakve planove i teorije, a škole ostaju bez opreme, didaktičkih materijala, laboratorijske i informatičke opreme kojom bi se te zamisli mogle kvalitetno ostvariti.

Broj 63, lipanj 2014.

Ovim mojim argumentima se da prigovoriti da knjiga u fizičkom obliku više nije nužna jer ona ima svoj život u elektroničkom obliku, ali tu opet dolazimo do toga da **knjižnice nemaju dovoljno e-čitača, tableta i sličnih uređaja**, odnosno nemaju ih uopće. Mora se priznati da mnogim knjižničarima nedostaje i edukacija za nove tehnologije – plaćeni ECDL tečajevi su bili odličan potez, ali nisu dostatni. Na kraju moram reći da školske knjižnice kao i škole same imaju tradicionalnu strukturu, a **prilagodljivost promjenama ovisi o osobama koje rade na pojedinim radnim mjestima**.

Vanja Jurilj: Problemi školskog knjižničarstva u Hrvatskoj najvećim dijelom proizlaze iz **nadležnosti dvaju ministarstava** (MZOS i MK); financiranja podijeljenog između države i lokalne samouprave; neprilagođenog redovnog obrazovanja, polaganja stručnih ispita i stjecanja stručnih zvanja; čestog nerazumijevanja i u okviru pedagoške i u okviru knjižničarske struke – svemu tome možemo dodati još i svojevrsnu **usamljenost u ustanovama u kojima djeluje**: u školskim knjižnicama je najčešće zaposlen samo jedan djelatnik i on je jedina osoba te struke u instituciji čija je primarna djelatnost nešto drugo.

Školski knjižničari i individualno i združeno poduzimaju aktivnosti s ciljem prevladavanja tih problema. Hrvatska udruga školskih knjižničara poduzima različite aktivnosti kojima zagovara školsko knjižničarstvo. **U zagovaranju školskih knjižnica trudimo se obuhvatiti sve** kojih se školske knjižnice na neki način tiču: korisnike (učenici, njihovi roditelji), škole (njihovi ravnatelji, knjižničari, a i ostalo nastavno osoblje), nadležne ustanove (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo kulture, tijela lokalne samouprave) te srodne strukovne udruge (Hrvatsko knjižničarsko društvo).

Ivana Vladilo: Po mom osobnom mišljenju svi naši problemi proizlaze iz nejasne, **nedorečene, neusklađene i u praktičnoj provedbi interpretacijama podložne legislative**. O nama brinu dva ministarstva, svako sa svojim zakonima koji se u dijelovima odnose i na školske knjižničare, bez odgovarajućih pravilnika kojima bi se razjasnile i poštivale specifičnosti naše struke i kao knjižničara i kao stručnih suradnika/nastavnika. Desetljećima „vrtimo“ iste probleme, krenemo korak naprijed, a onda stojimo ili čak nazadujemo. Jednom sam prilikom realnost školskoknjižničarske profesije pokušala objasniti pitanjem: **Jesmo li avangarda ili marginalci „društva znanja“?** U prilog „avangarde“ mogu reći da se u školskim knjižnicama počinju zapošljavati profesionalci, dipl. knjižničari umjesto „umornih nastavnika“, dobro su organizirani aktivni, potom županijska stručna vijeća, Proljetna škola školskih knjižničara, knjižničari su razvili brojne moderne oblike strukovne komunikacije (pionirski), osnovali HUŠK, izborili se za namjenska sredstva i stvarno vođenje nabavne politike, prvi su upoznavali i provodili sve nove nastavne tehnike..., provodili HNOS i prije HNOS-a, KIO (knjižnično-informacijski odgoj naš je „proizvod“) ušao je u osnovnoškolski kurikulum... No, sve dok udžbenik bude glavni i neprikosnoveni izvor znanja i nastavnicima i sustavu, sve dok se bogatstvo knjižničnih resursa i brojne kompetencije školskih knjižničara priznaju samo deklarativno, a u praksi nedovoljno koriste, **zapravo smo u sustavu često na margini** i samo se vlastitim angažmanom nastojimo odgovarajuće afirmirati.

Nema strategije i razvoja bez osiguranih osnovnih materijalnih uvjeta, standardi su samo preporuka, nikad obvezujući, namjenska sredstva Vlada je posve uskratila, akademski programi izobrazbe čine da se netom diplomirani knjižničari moraju dodatno psihološko-pedagoški obrazovati, polažemo dva stručna ispita, imamo dvostruki

nadzor... očito, nedostaje dogovor. I događa se da formalno najobrazovaniji kadar u školama bude neiskorišten ili je, pak, prisiljen svaštari po nalogu ravnatelja. A, i knjižnica i knjižničar trebali bi biti prvenstveno u funkciji suvremene nastave i svih oblika učenja.

Novosti: Kako se mijenja uloga školskog knjižničara u današnje vrijeme i koji sve novi izazovi stoje pred školskim knjižničarom, odnosno koje se kompetencije danas od njega zahtijevaju?

Danica Pelko: Uloga školskog knjižničara se ubrzano mijenja, teško da itko od nas u svim segmentima može odgovoriti izazovu vremena. **Potrebno je stalno stručno usavršavanje** i to u području usavršavanja stranih jezika, posebno engleskog jezika, područje informatičkih i informacijskih znanja se neprestano širi i treba uložiti velike napore kako bi se to pratilo. Također je važno razviti komunikacijske sposobnosti i vještine upravljanja, javnog zagovaranja i promicanja, a ne smiju se zapostaviti ni tradicionalne vještine jer knjižnica treba ostati mjesto čitanja i pričanja priča, posebno za djecu u osnovnoj školi. Zna se da su **današnji školski knjižničari mahom stručne osobe**, što nije bio slučaj kad sam ja počela raditi u školskoj knjižnici. Velika većina je u stanju koristiti se suvremenom tehnologijom pa je **rad knjižnica danas većinom kompjuteriziran što je oslobodilo knjižničaru vrijeme koje sada može provesti u neposrednom radu s učenicima**. To je ono što nas veseli jer školski knjižničari su u prvom redu učitelji, a onda i knjižničari. Tu postoji široko „more“ mogućnosti, od obaveznog programa knjižničnog odgoja i obrazovanja i informacijske pismenosti do projekata za poticanje čitanja i pedagoškog rada u programima i projektima koji su plod našeg interesa i želje. Tu se postižu najbolji rezultati. **Postoje projekti koji se provode diljem Hrvatske** kao što su *Čitajmo mi u obitelji svi*, kojeg je pokrenuo kolega Josip Rihtarić, a poduprla Hrvatska mreža školskih knjižničara, *Tulum slova* koji je pokrenula kolegica Draženka Stančić iz Ivanca, a projekt podupiru i HMŠK i HUŠK, *Čitanjem do zvijezda – kviz* koji je pokrenuo kolega Dražen Ružić, a podupre ga HMŠK. No, pored toga, postoji **mного mogućnosti za rad preko grupa izvannastavnih aktivnosti, međunarodnih projekata** u suradnji s Agencijom za mobilnost i projekte EU, raznih **radionica, pričaonica i čitaonica**... Tu je naravno i **neizostavna kulturna i javna djelatnost** čiji su nositelji po školama nerijetko sami knjižničari. Kad idem po stručnim skupovima za školske knjižničare i slušam iskustva dobre prakse nerijetko se začudim i zadivim nad kreativnošću svojih kolegica i kolega.

Vanja Jurilj: Promatrajući i obrazovni sustav i knjižničarstvo – obje struke s kojima je školski knjižničar usko povezan, možemo primijetiti da pred obje te struke vrijeme postavlja velike zahtjeve. Razumljivo je stoga i da se pred školskog knjižničara postavljaju novi izazovi. Oni su, prema mome mišljenju, prije svega povezani s promijenjenim potrebama korisnika – te su potrebe donekle povezane s novim medijima i tehnologijama, ali nisu s njima u potpunosti istovjetne. Stoga smatram da je **prepoznavanje novih potreba korisnika i pružanje usluge koja će te potrebe zadovoljiti na kvalitetan način najveći izazov** pred kojim se nalazi cijela knjižničarska struka, pa tako i školski knjižničari. U cijelom tom procesu vidim i veliku priliku i jedan pozitivan trend: upravo zbog novih potreba naših korisnika školska knjižnica prestaje biti mjesto rezervirano samo za posudbu lektire i postaje ono što smo i željeli da bude: **mjesto za pristup različitim oblastima znanja na različitim medijima**. Knjižnica je po

Broj 63, lipanj 2014.

definiciji simbol univerzalnosti, moj je doživljaj da se to sve više osjeća i u školskim knjižnicama. U skladu s time potrebne su one kompetencije školskog knjižničara koje njegovom korisniku omogućavaju pristup informacijama iz svih područja znanja za kojima on ima potrebu tijekom obrazovnog procesa, ali i za svoje osobne potrebe. **Mislim da su te kompetencije bile knjižničarske od samih začetaka struke.**

Ivana Vladilo: Komunikacijske kompetencije općenito držim najvažnijima i u profesionalnom i u privatnom životu. Profesionalni izazovi motivacija su za osobni razvoj i napredak u sklopu cjeloživotnog učenja, čega smo mi školski knjižničari odavno svjesni i zato nas malo što može iznenaditi. Konačno, mi **primarno i jesmo posrednici informacija spremni dati logističku podršku** svima u svom radnom okružju i šire. Naravno, sve je neminovno vezano uz osobnu trajnu intelektualnu radoznalost koje mojim kolegicama i kolegama svakako ne manjka, te sklonost timskom radu. Sve nam to jamči dobru interakciju sa svim našim javnostima. Ne moram nabrojati očekivane i potrebne školskoknjižničarske kompetencije, **dovoljno je biti svjestan vremena i prostora, svih dostupnih resursa i korisničkih potreba.** A onda, moja je krilatica: *kol'ko nudim, tol'ko traže.*

Novosti: Je li školsko knjižničarstvo adekvatno prepoznato unutar knjižničarske struke s obzirom na svoju specifičnost?

Danica Pelko: Nažalost, nije. Školske knjižnice se često nađu u procjepu između dva ministarstva, mislim naravno na školstvo i kulturu. **Najbolnije pitanje u tom kontekstu je pitanje polaganja stručnih ispita.** Sigurno da je nelogično i u najmanju ruku neracionalno i nepravedno da jedino **školski knjižničari trebaju polagati dva stručna ispita.** Kad sam postavila to pitanje na Stručnom odboru HKD-a dobila sam odgovor da su ta dva ispita sadržajno različita i oba su nužna. No svi znamo da se neki sadržaji preklapaju i da bi bilo moguće taj ispit objediniti, ako se tako dogovori. Drago mi je da se **percepcija školskog knjižničara zadnjih godina potpuno promijenila**, školski knjižničari su danas mahom stručno obrazovani, zahvaljujući zakonskoj odredbi da svaka škola ima knjižnicu školski knjižničari su najbrojnija grupacija unutar knjižničarske struke. No još **uvijek su vrlo slabo zastupljeni u stručnim tijelima koja zastupaju knjižničarsku struku** u cjelini. Mislim da bi bilo nužno da imamo predstavnika školskih knjižničara u Hrvatskom knjižničnom vijeću, a svakako i u IFLA-inoj Sekciji za školske knjižnice.

Vanja Jurilj: Mislim da se odgovor dao naslutiti već i u odgovoru na prvo pitanje. Školsko knjižničarstvo nije adekvatno prepoznato niti unutar knjižničarske niti unutar pedagoške struke. Od strane knjižničarske struke dugo je bila ignorirana već i statistička činjenica da su školske knjižnice daleko najbrojnija vrsta knjižnica u Hrvatskoj, a prema mišljenju nekih stručnjaka i „najvitalniji“ dio hrvatskog knjižničarstva.

Novu sam dimenziju cijelog problema uvidjela kad sam u nedavnim susretima s kolegicama iz narodne, fakultetske, sveučilišne i nacionalne knjižnice (zajedno smo radile na novoj *Strategiji knjižničarstva Hrvatske*) shvatila koliko nas određuje iskustvo rada u određenoj vrsti knjižnica i **koliko je komunikacija među knjižničarima iz različitih vrsta knjižnica rijetka.** Stoga nije čudo da prostoje brojni nesporazumi, nepoznavanja i predrasude.

Mi imamo i prijedloge kako se stanje može popraviti; neki od konkretnih poteza mogli bi biti: novi pravilnik o stjecanju stručnih zvanja u knjižničarskoj struci koji bi osigurao zapošljavanje obrazovanih knjižničara i informacijskih stručnjaka na radna mjesta knjižničara; usklađivanje uvjeta za napredovanje u struci; rad na ravnomjernom razvoju knjižničnog sustava koji ne zapostavlja nijedan tip knjižnica. Na tome inzistira i nova *Strategija*, vjerujem da će je pratiti i ostali dokumenti koji su u izradi.

Ivana Vladilo: Pa, dio naših „problema“ vezan je i uz to pitanje. Štoviše, **trebali bismo pomno analizirati kako nas tretira struka, a kako poslodavac** jer je i tu mnogo toga podložno prigodnoj interpretaciji. Struka često kaže kako se mi stručnim knjižničarskim poslovima bavimo u „smanjenom obliku“, a činjenica je da sve, u „pravim“ knjižnicama specijalizirane i segmentirane poslove, školski knjižničar stručno obavlja sam. Za struku možda smo primarno nastavnici, ali za našeg poslodavca, iskreno nisam sigurna u kojoj smo kategoriji. **Svjetska iskustva zatvaranja školskih knjižnica pri čemu narodne preuzimaju njihovu ulogu, mogla bi nas zabrinuti** kao i razmišljanja onih izvan naše struke koji odlučuju o našoj budućnosti, kako je tehnološka opremljenost škola dovoljna garancija informacijske stručnosti nastavnika pa knjižničar više neće biti potreban. Ne bojim se, i planinari imaju opremu, ali bez vodiča teže dolaze do vrha... **internet je previsoka planina za nasumično bauljanje**, knjižničar zna najsigurnije i najkraće putove do vrha, a školski knjižničar ima i metodiku vođenja.

Je li možda s time u vezi i činjenica da u Hrvatskoj trenutno postoje tri udruge koje se bave školskim knjižničarstvom. Čega je to, po Vama, izraz, nezadovoljenih potreba ili znak pluraliteta i interdisciplinarnog razvoja u kojemu svaka udruga pokriva neki dio?

Danica Pelko: Smatram da su tri udruge rezultat i jednog i drugog. Školski knjižničari nisu uspjeli zadovoljiti svoje potrebe unutar HKD-a pa su osnovali svoje udruge. Drugo je pitanje zašto nisu uspjeli zadovoljiti svoje potrebe. Nažalost, **mala je zastupljenost školskih knjižničara u HKD-u**. Sve polazi od regionalnih društava koja bi trebala više raditi na tome da okupe školske knjižničare i da ih, ako je moguće, šalju na skupštine HKD-a jer škole ih sigurno neće slati. Imamo tu **pozitivan primjer Bjelovarsko-bilogorske županije, a i moja Krapinsko-zagorska županija** je svojevremeno bila pozitivan primjer ravnopravne zastupljenosti knjižničara iz različitih vrsta knjižnica. Ispričavam se ako nisam navela sve dobre primjere jer ne poznajem situaciju u svim regionalnim društvima. **Nedovoljna je ili nikakva zastupljenost školskih knjižničara u tijelima HKD-a** (Komisija za čitanje, Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež, Komisija za izgradnju i opremu knjižnica...). S druge strane, **u zajednici školskih knjižničara je nedovoljno prepoznat rad Sekcije za školske knjižnice** i ja vidim da moram i sama na tome više poraditi. Ali šire gledano tri udruge su i znak pluraliteta jer svaka od njih pokriva jedan dio. Već sam navela koje važne projekte podupiru HUŠK i HMŠK. Moram istaknuti da sam kao predsjednica Sekcije za školske knjižnice pri HKD-u **zadovoljna suradnjom s HUŠK-om i predsjednicom Vanjom Jurij te s HMŠK i predsjednicom Ivanom Vladilo.**

Broj 63, lipanj 2014.

Vanja Jurilj: Rekla bih da je oboje donekle točno. Puno je nezadovoljenih potreba, ali postoji i **pluralitet i interdisciplinarnost koji možda i ne mogu biti izraženi i ostvareni kroz rad jedne udruge**. K tome, ono što sada izgleda kao pluralitet u trenutku osnivanja Hrvatske udruge školskih knjižničara nije bilo tako: Hrvatska udruga školskih knjižničara osnovana je nakon gašenja Sekcije za školske knjižnice pri HKD-u. Hrvatska mreža školskih knjižničara osnovana je kasnije s ciljem provedbe projekata koje Hrvatska udruga školskih knjižničara kao strukovna udruga nije mogla provoditi. Treba napomenuti i da su **mnogi školski knjižničari članovi sve tri strukovne udruge**.

Ivana Vladilo: Iskreno, jako me iznenadila informacija da je SWOT analizom provedenom prije početka izrade nove *Strategije hrvatskoga knjižničarstva 2015 – 2020*, kao negativnost navedena razjedinjenost struke, a kao primjer je navedeno postojanje dviju strukovnih udruuga školskih knjižničara. Treća iz Vašeg pitanja bila bi Sekcija za školske knjižnice HKD-a, no, ona očito nije sporna. Čudno razmišljanje Povjerenstva kojem je, izgleda, kronologija, razlozi osnivanja i način funkcioniranja tih, **nikako konkurentnih već komplementarnih udruuga**, slabije poznata. Aktivni i zainteresirani **školski knjižničari mahom su članovi svih spomenutih udruuga** i kroz svaku zadovoljavaju određene svoje profesionalne potrebe. **Razjedinjenost? Prije bih rekla, bogatstvo i raznovrsnost aktivnosti na različitim razinama**. Ili jednostavno, bila sam među osnivačima HUŠK-a, uredila i godinama volonterski održavala web i promicala Udrugu, ali bila sam i predsjednica/potpredsjednica Knjižničarskog društva Rijeka, i potpredsjednica HKD-a i članica Komisije za srednjoškolske knjižnice HKD-a. Istovremeno sam svoje ideje i vizije ostvarivala virtualnim timskim radom s kolegama na jednostavan suradnički način kakav mi postojeće udruge u tom trenutku nisu omogućavale. Jesam li zato lošija knjižničarka, razjedinjujem struku? ili afirmiram svu njezinu raznolikost i višestruke specifičnosti unutar nje?

Novosti: Kakav je Vaš stav prema e-udžbenicima i e-knjizi općenito kao pomagalu u nastavi? Kako bi se školski knjižničari trebali postaviti prema svim novim medijima i kanalima komunikacije?

Danica Pelko: Iako pripadam generaciji koja će se uglavnom radije odlučiti za knjigu na papiru, ne vidim nikakvog razloga za odupiranje e-knjizi. **Važno je da se čita, a u kakvom obliku će biti knjiga to je manje važno**. Svaki pokušaj otpora u ovom slučaju je izgubljena bitka. Što se tiče e-udžbenika oni su nešto novo što će se početi primjenjivati tek iduće školske godine. Pregledala sam pokazne primjerke udžbenika iz moje struke (povijest) i moram priznati da sam **veliki poklonik korištenja tih udžbenika kao pomagala u nastavi**. Kad se počne raditi s njima onda će se više znati, ali važno je da su prilagodljivi i da učitelj može birati sadržaje koje će prezentirati te da ih može mijenjati i prilagođavati. Izraziti sam protivnik unificiranih priprema i materijala koji ne pokazuju nikakvu kreativnost i individualnost učitelja. **Važno je da su ti udžbenici vizualno atraktivni**, da imaju puno slika, animacija i filmića jer današnja djeca više ne mogu podnijeti školu koja se temelji samo na ploči i kredi. To moramo razumjeti, to su „djeca ekrana“ i nadam se da će primjena e-udžbenika i e-knjiga u nastavi pomoći **osuvremenjivanju nastave i razbijanju stereotipa o školi kao dosadnom mjestu**. No bilo bi nužno prići i osuvremenjivanju nastavnih planova i programa ili kurikuluma, svejedno kako ih mi zvali i to je trebalo napraviti prije izdavanja e-udžbenika, ali to je već tema za neki drugi list. Ali ima tu jedno drugo pitanje koje sam već prije dotakla, a to je opremljenost škola. **Minimum tehničkih uvjeta za rad s e-udžbenicima** je da svaka učionica ima računalo, projek-

tor i platno. Sretne su škole koje imaju takve uvjete, ali ja znam da mnoge nemaju. Tu se opet postavlja pitanje sustavnog opremanja i financiranja škola i školskih knjižnica. Iako su dobrodošli primjeri snalažljivosti nekih učitelja, ravnatelja i knjižničara koji će preko donacija riješiti stvar, tako se ne može sustavno prići pitanju školstva na razini jedne države. Nužno bi bilo da naše resorno ministarstvo prestane graditi kule u zraku i da priđe sustavnom opremanju škola, a onda će dobiti ishode učenja i kompetencije. Školski knjižničari su ti koji bi trebali pomoći djeci da se snađu u novim medijima i kanalima komunikacije. Djeca će prihvatiti sve jer nemaju iskustva, ali **mi kao odgajatelji trebamo kod njih razviti kritički pristup i kritičko mišljenje** tako da znaju iskoristiti dobre strane, a izbjeci one koje mogu dovesti do loših pa i opasnih posljedica.

Vanja Jurilj: Moj je stav prema e-udžbenicima i e-knjizi sličan kao i prema klasičnim udžbenicima i knjigama: **dobri su onoliko koliko je dobar sadržaj koji nude**. Kako će se školski knjižničari postaviti prema novim medijima i kanalima komunikacije, za sada je, uglavnom, njihov individualni odabir. Mi se, kao udruga, slažemo s tezom Josipa Stipanova, koju je iznio na jednom našem stručnom skupu, da danas u knjižnicama imamo „diskontinuitet medija, kontinuitet usluge“. Mi se **zalažemo za „kontinuitet usluge“ neovisno o mediju ili kanalu komunikacije**.

Ivana Vladilo: Još u *HKD Novostima* br. 16 (21. lipnja 2001.) a zatim više put kroz različita izlaganja naglašavala sam: **komunikacija je osobna, društvena, nadasve profesionalna potreba** i držala sam neodgovornim ne koristiti bogatstvo komunikacijskih kanala koji su se otvarali. Danas smijem reći: školski su knjižničari odgovorni i komunikacijske kanale koriste bez šumova. Svaki medij je mogući izvor informacija i bez ikakve dvojbe, **školskom knjižničaru svi bi mediji trebali biti ravnopravni i svakom bi izvoru trebao jednako pristupati**. No, to što mi zovemo „novim“ često je već i ne tako novo. E-knjiga na hrvatskom jeziku tek se pojavljuje u značajnijim količinama, a e-udžbenici su još uvijek najčešće elektronička verzija tiskanih izdanja s nekim interaktivnim elementima. Moj osobni stav je jasan, ali kakva su moja školskoknjižničarska razmišljanja vezana uz temu? Već pri samoj najavi CARNetove e-knjižare mi u HMŠK-u smo proučili neke svjetske primjere posudbe e-knjiga te smo o mogućim načinima uključivanja školskih knjižnica u takvu posudbu razgovarali s predstavnicima CARNeta. Josip Rihtarić, kolega knjižničar iz II. OŠ Varaždin, razradio je ideju posudbe e-knjiga u školskim knjižnicama prema dobrom primjeru *Overdrivea*, no, realizacija nije uslijedila. Svakako, mišljenja sam da **e-knjiga/udžbenik treba biti dio knjižničkog fonda školske knjižnice** i da bi nakladnici morali razmišljati o licencama primjerenima takvoj posudbi.

Novosti: Možete li možda izdvojiti jednu ili nekoliko školskih knjižnica u Hrvatskoj koje bi mogle služiti kao primjer svim drugima?

Danica Pelko: Na ovo pitanje mogu odgovoriti teško ili nikako. Da bih mogla odgovoriti, morala bih dobro poznavati rad svih školskih knjižnica u Hrvatskoj, što nikako nije slučaj. Već sam u prethodnim pitanjima istaknula neke kolegice i kolege koji su pokrenuli važne projekte. Ti su projekti krenuli iz njihovih knjižnica, naravno, proširili su se najprije na županiju pa onda i na čitavu državu. Svakako da ima još vrijednih projekata koje nisam spomenula i

Broj 63, lipanj 2014.

molim da mi nitko zbog toga ne zamjeri. **Dobre ideje uvijek nastaju u glavama pojedinaca, ali je važno da postoje institucije i udruge koje će prepoznati** te dobre ideje i pomoći u njihovoj realizaciji. Ja i na HKD gledam kao na udruhu koja je u stanju poduprijeti dobre ideje i nadam se da će u budućnosti biti više sluha za potrebe školskih knjižničara. To će dodatno ojačati i sam HKD jer kao što sam već naglasila školski knjižničari su najbrojnija grupa knjižničara u Hrvatskoj i zaslužuju da se i njihov glas čuje. **Samo složnim radom i razumijevanjem specifičnosti pojedinih vrsta knjižnica** možemo svi zajedno kao struka izboriti bolju poziciju u društvu.

Vanja Jurilj: Bilo bi mi lakše izdvojiti nekoliko školskih knjižničara i knjižničarki koji svojim radom zaista mogu služiti kao primjer, ali bilo bi to nekolegijalno prema mnogim ostalima koji su možda samozatajniji, ali svejedno obavljaju svoj posao i profesionalno i ljudski angažirano. Veseli me činjenica da **suvremene tehnologije omogućavaju i malim i knjižnim fondom slabije opskrbljenim knjižnicama sudjelovanje u ambicioznim i medijski popraćenim projektima.** Lijepo je vidjeti i odlično opremljene i stručno vođene knjižnice i u malim mjestima na Korčuli ili u Međimurju. Ono što mi kao nacionalna strukovna udruga želimo postići jest približavanje kvalitete i razine usluge svih školskih knjižnica razini i kvaliteti usluge ovih koje sam ranije spomenula. U skladu s poslanjem Udruge navedenim na početku teksta, **naš je cilj ostvarenje jednake slobode pristupa informacijama, idejama i mislima za sve.**

Ivana Vladilo: Ne bih izdvajala nikoga iako imam relativno dobar pregled rada mnogih školskih knjižničara. Mene stvarno zanima što kolege rade, pratim ih i veseli me svaki njihov uspjeh kao znak afirmacije struke i profesionalnosti. **Školska knjižnica je dobra onoliko koliko je dobar knjižničar** ili bolje rečeno, koliko se knjižničar uspijeva prilagoditi radnim uvjetima ma kakvi oni bili. Na okolinu nužno prenosimo vlastiti doživljaj sebe, pa, **ako smo svjesni svoje stručnosti, profesionalnosti, upućenosti, spremni na suradnju, vidljivi rezultati ne mogu izostati unatoč svim objektivnim preprekama.**

Novosti: Hvala vam najljepša na razgovoru!

TEMA BROJA: ŠKOLSKE KNJIŽNICE (KNJIŽNIČNA RAZNOVRNOST U HOMOGENOSTI)

Školska knjižnica – fizički i virtualni prostor učenja

Elda Pliško Horvat

Knjižnica Talijanske srednje škole „Dante Alighieri“ Pula

(Biblioteca di Scuola media superiore italiana Dante Alighieri, Pola)

eldasmsi@yahoo.com

Školske su knjižnice po mnogočemu specifične u odnosu na ostale tipove knjižnica u Hrvatskoj: nadležnost dvaju ministarstava od kojih svako na svom području propisuje zakonsku regulativu koju školski knjižničar treba pomno pratiti, obveza polaganja dvaju stručnih ispita, neophodnost da školski knjižničar posjeduje pedagoško-psihološke kompetencije, dvojakost stručnog usavršavanja iz područja struke kao i iz područja obrazovanja te činjenica da je u školama najčešće stručni suradnik knjižničar pojedinac (vrlo su rijetke školske knjižnice koje ostvaruju uvjete za zaposlenje dviju osoba). Školski se knjižničar realizira u školskom okruženju, djeluje u krugu određene institucije čime se bitno određuju njegovi zadatci i definira uloga u konkretnom kontekstu. Kvalitetan školski knjižničar će na temelju **poznavanja svojih korisnika** (učenika, nastavnika, ostalih djelatnika, roditelja) znati **isplanirati aktivnosti, predstaviti sadržaje i doći do informacija** koje su njima zanimljive. On će pokazati interes za one obrazovne programe koje škola nudi i na tom će području nastojati steći što više znanja kako bi se što kvalitetnije **uključio u nastavni proces**. Školski se knjižničar vrlo **spretno prilagođava svim promjenama**: učestaloj mijeni obrazovnih programa, na što su škole primorane kako bi opstale, te ubrzanom promjeni navika i interesa mladih korisnika (podatak koji se odnosi prvenstveno na završne razrede osnovnog školovanja i na srednjoškolsko obrazovanje) kao i njihovih roditelja i odgajatelja.

Suvremena školska knjižnica teži tome da bude **informacijsko, medijsko, komunikacijsko i kulturno središte škole**, činjenica koja na terenu još zapije, ali konkretni rezultati govore u prilog tome da se školska knjižnica kreće u zacrtanom smjeru te da se

njezina djelatnost u okviru stručno-informacijskih zadataka, kao i odgojno-obrazovnog rada, sve jasnije manifestira. To je rezultat usustavljanja rada školskog knjižničara, donošenja raznih strategija i stupanja na snagu zakonskih akata kojima su se **jasno definirala stručna zvanja i način njihova stjecanja** čime se prekinula praksa po kojoj su knjižnice bile svojevrsna skloništa pred odlazak u mirovinu i koja je školske knjižnice stručno jako osiromašila.

Kvalitetan pomak u radu školskih knjižnica vidljiv je na svim područjima djelovanja i manifestira se kroz razne oblike rada kojima se **školski knjižničar uključuje u školski kurikulum**. Pomno razrađen i strukturiran godišnji plan rada, kojim se školska knjižnica uključuje u školski program, pokazatelj je njezine učinkovitosti i aktualnosti, a potreba za **stalnim samovrednovanjem** ukazuje na kompetentnog profesionalca koji se, koristeći suvremenu tehnologiju, trajno stručno usavršava kako bi uspio odgovoriti na potrebe svojih korisnika.

Školski knjižničar je u prvom redu odgojno-obrazovni djelatnik koji **potiče istraživačko i projektno učenje, promovira čitanje na svim medijima, promiče timski rad i suradnju, empatiju i multikulturalizam**. Školska knjižnica time postaje ishodište svake projektne aktivnosti i istraživanja čime se predstavlja kao ključno mjesto za početak svakog učenja. U osmišljavanju, predlaganju i planiranju aktivnosti školski se knjižničar uključuje kao informacijski stručnjak i postaje dio tima ili je, pak, samostalni predlagatelj i voditelj određenog projekta. Bez obzira na koji se način uključio u realizaciju određenog programa, njegov rad postaje svrhovit i prepoznat ukoliko odgovara potrebama škole. Stoga školski knjižničar djeluje u timu, njegov se rad zasniva na suradnji sa svim djelatnicima jer na taj način promiče kvalitetu školske knjižnice i doprinosi kvaliteti škole. **Sustavno stručno usavršavanje** omogućava svim školskim knjižničarima da budu upućeni u novine na području školskog knjižničarstva, da uče i usvajaju nova znanja te da stečeno primjenjuju u svojim sredinama. Stručno usavršavanje organizira, kao za sve ostale odgojno-obrazovne djelatnike, **Agencija za odgoj i obrazovanje**, a sustav djelovanja **županijskih stručnih vijeća** omogućuje strukovnu povezanost na regionalnoj razini te profiliranje onih sadržaja koje školski knjižničari drže zanimljivima. Državni skup školskih

Broj 63, lipanj 2014.

knjižničara pod nazivom *Proletna škola školskih knjižničara* održava se svake godine (ove se godine održao u Puli) te zbog bogatog i raznovrsnog dnevnog reda kojim se aktualiziraju i promišljaju pitanja usko vezana za struku čini osnovu stručnog usavršavanja svakog školskog knjižničara. Zbornici Škola koji su prvotno izlazili u tiskanom obliku sada su digitalizirani i dostupni na adresi <http://library.foi.hr/dlib/>. **Županijske matične službe** imaju savjetodavnu i edukativnu ulogu s obzirom da organiziraju skupove, surađuju s knjižničarima na terenu, traže izvore financiranja, uključuju se u rad školskih knjižnica te su kvalitetno upoznati s načinom rada i problematikom školskog knjižničarstva.

Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara organizira predavanja i seminare čime se omogućuje školskom knjižničaru permanentno učenje i stjecanje novih stručnih znanja.

Osim ovakvog načina organiziranja, školski knjižničari **vrlo vješto koriste suvremenu tehnologiju** te rabeći alate Weba 2.0 organiziraju virtualne rasprave, sjednice, seminare, virtualne rasprave, stvaraju repozitorije čime se značajno olakšava put do informacije i pojednostavljuje komunikacija. Društvene mreže postaju platforme za promicanje kulture kvalitete u školskom okruženju, poticanje čitanja i kritičkog mišljenja, razmjenu iskustava i dobre prakse. Na taj se način školski knjižničar usmjerava na cjeloživotno učenje i postaje akter koji promišlja, odlučuje i ostvaruje kao i dionik koji se uključuje, sudjeluje i surađuje. Program *Knji-*

žnično-informacijskog obrazovanja, za razliku od *Knjižničnog odgoja i obrazovanja* koji čini sastavni dio kurikulumu osnovnih škola, još uvijek nije ušao u program rada srednjih škola mada ga knjižničari samoinicijativno provode u korelaciji s nastavnim predmetima.

Međutim, kvaliteta školskih knjižnica ne ovisi isključivo o knjižničaru, njegovoj kreativnosti i organizacijskim vještinama. Knjižnici čini funkcionalan prostor, oprema, raznovrsna ponuda koja prati potrebe suvremene škole i današnjih korisnika. Nažalost, na tom se području problem povećava iz godine u godinu: nepoštivanje zakonske regulative u pogledu financiranja nabave, školske knjižnice, osobito srednjoškolske, opterećene su zastarjelim fondovima koji ne mogu odgovoriti zahtjevima suvremene škole. Projekt *eLektire* (<http://lektire.skole.hr/>) donekle je umanjio problem, ali samo u jednom dijelu; stručna literatura ostaje i dalje nedostupna što je zbog brzih promjena koja se od školstva očekuju – nedopustivo.

Školske knjižnice se sve više nameću kao vjerodostojna informacijska središta gdje počinje svako učenje: školski knjižničar promiče vrijednosti cjeloživotnog učenja te se u skladu s takvom strategijom mora ponašati. Školski knjižničar koji ne uči ne može biti dionik prostora za učenje!

Školski knjižničari – inicijatori suradničke nastave

Tatjana Kreštan

Knjižnica Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar

knjiznica@trgovackaskola-bjelovar.hr

U Komercijalnoj i trgovačkoj školi Bjelovar već četvrtu godinu zaredom njeguju se suradnički oblici nastave. Budući da je **knjižnični odgoj i obrazovanje sastavni dio odgojno-obrazovnog procesa u školi**, knjižničarka Tatjana Kreštan uspostavila je suradnju s profesorima koji žele obogatiti nastavu svog predmeta

sadržajima iz knjižničarstva i informacijskih znanosti. Tako se uspostavila praksa odvijanja **suradničkih satova na kojima podjednako sudjeluju i profesori i knjižničarka i redovito su dio školskoga kurikulumu**. Ovakav oblik nastave ima višestruke koristi: učenicima je nastava dinamičnija i donosi mogućnost bolje međupredmetne povezanosti, a predavačima pruža međusobno učenje i usavršavanje. Svakako treba reći da ovakve oblike učenja knjižničarima preporučuju njihove savjetnice, a hoće li i u kojoj mjeri biti usvojeni kao model rada, ovisi o mnogo faktora. U Komercijalnoj i trgovačkoj školi Bjelovar dosad je ovakva suradnja uspješno realizirana u okviru više nastavnih predmeta: informatike, poznavanja robe, računovodstva, ekologije s tehnologijom i hrvatskog jezika.

Najviše primjera suradnje ostvaruje se na nastavi **informatike** s profesoricom Danielom Ivanov Štimac. U sklopu obrade jedinice *Baze podataka* u trećem razredu komercijalista učenici stječu vještine pronalazača informacija u knjižničnim bazama podataka – *online* katalogima. Pritom se odabire e-katalog školske knjižnice Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar i baze podataka poput Crolista ili Alepha. Učenici se upoznaju s načinima pretraživanja kataloga kako bi stjecali informacijske vještine potrebne za daljnje obrazovanje. Prvi razredi komercijalista u knjižnici sudjeluju na radionici *Dokument i publikacija*, a drugi razredi komercijalista na radionici *Vrednovanje informacija na internetu*, na kojoj analiziraju određene mrežne stranice s aspekta pouzdanosti.

Učenici drugih razreda prodavača i trećih razreda komercijalista u okviru predmeta **poznavanje robe** i cjeline *Knjiga* ovaj sat provode u knjižnici, na poticaj profesorica Jadranke Rosić i Ivane Štiglić. Kroz interaktivno predavanje knjižničarke upoznaju različite materijale (glina, papirus, pergamena, papir, računalo) na kojima su oblikovane knjige kroz povijest, promišljaju o ulozi pismenosti i čitanja kroz povijest, oblicima knjiga, prvim knjižnicama, izumu tiska kao preduvjetu širenja pismenosti te prvim tiskanim knjigama (inkunabulama).

U okviru nastave **računovodstva** i teme *Povijest računovodstva* u prvom razredu komercijalista knjižničarka kroz interaktivno predavanje i prezentaciju učenicima približava sadržaje iz povijesti knjige, posebice materijale na kojima su oblikovane prve knjige i prve računovodstvene evidencije (glinene pločice,

kamen, drvo, papirus; kasnije papir i računalo; usporedba novih i starih). Pregled povijesnog razvoja računovodstva obuhvaća nekoliko značajnih događaja i osoba koje su pridonijele suvremenom vođenju računovodstvenih bilježaka, o čemu u završnom dijelu sata govori profesorica Spomenka Bohaček. Još je jedan zanimljiv primjer suradničkoga sata održan u prvom razredu komercijalista u sklopu teme *Inventura*. Knjižničarka je održala sat o inventuri u školskoj knjižnici tumačeći na konkretnim primjerima poslove, njihov tijek te dokumente koji prate ovu

aktivnost.

Na nastavi **ekologije s tehnologijom**, koju predaju profesorice Ivana Štiglić i Sanja Papić, u prvom razredu prodavača učenike se potiče na korištenje časopisa koji donose ekološke teme (Eko revija, Priroda, Ekološki glasnik, Hrvatske šume, Geo). Rađeći na člancima iz časopisa učenici vježbaju sažimanje, prepričavanje te navođenje ključnih riječi, a oblik rada je skupni. Na kraju slijedi prezentacija ostalim skupinama, čime se razvijaju i prezentacijske vještine.

Nastava **hrvatskog jezika** pruža brojne mogućnosti suradnje i svrhovitog upućivanja učenika u školsku knjižnicu. Profesorica Nikolina Marinić učenike prvih razreda komercijalista dovela je u školsku knjižnicu na upoznavanje s referentnom zbirkom. U uvodnom dijelu sata knjižničarka je održala prezentaciju o povijesti hrvatskih rječnika i enciklopedija, a profesorica Marinić vodila je radionicu na kojoj su učenici koristili određene terminološke priručnike, rješavajući u skupinama zadatke na nastavnim listićima.

Na nastavi hrvatskog jezika u trećem razredu prodavača, obrađujući gradivo iz leksikologije, profesorica Andrea Štefanec odlučila je učenike poučiti vrstama i korištenju rječnika. Budući da

školska knjižnica raspolaže bogatom zbirkom ovih priručnika, učenici su sudjelovali na radionici korištenja rječnika. Drugačiji oblik ovakve radionice može se napraviti na online rječnicima i enciklopedijama s obzirom na to da učenici radije koriste elektroničke uređaje ili pak kombinirati ova dva oblika.

U članku su prikazani primje-

ri suradničkih sati profesora i knjižničarke u Komercijalnoj i trgovačkoj školi Bjelovar, koji su naišli na odobravanje ravnateljice Nataše Vibiral te je ona potaknula i druge profesore na međusobnu suradnju. Stoga se danas, u interesu učenika i kvalitetnije nastave, u ovoj školi redovito prakticira suradnička nastava i korelacijski pristup.

Perspektive i mogućnosti razvoja školskih knjižnica u Republici Hrvatskoj

Veronika Čelić-Tica

Matična služba za školske knjižnice, NSK

vcelic@nsk.hr

Za hrvatske je knjižnice bitno kako će ovlaštene ustanove (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo kulture – Hrvatsko knjižnično vijeće, Hrvatsko knjižničarsko društvo te Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu kao središnja ustanova hrvatskoga knjižničnoga sustava ovlaštena za sve vrste knjižnica) odgovoriti na promijenjene uloge knjižnica, kako će se nositi s tržišnim uvjetima nabave e-knjiga, kako će privući mlade korisnike i kako će odgovoriti na potrebe različitih knjižnica i različitih skupina korisnika. Bitna je i promjena knjižnične zakonske regulative, izmjene i osuvremenjivanje važećega *Zakona o knjižnicama* (NN 105/97, 5/98, 104/00, 69/09), a time i svih drugih pravnih akata koji se na njemu temelje, koji će uključiti nove uloge knjižnica i nove vrste građe te nove potrebe korisnika, a bit će u skladu s europskom zakonskom regulativom područja.

S obzirom na rad školskih knjižnica danas treba postaviti nekoliko pitanja. **Koji su ciljevi razvoja i djelovanja školskih knjižnica i kojom se strategijom mogu ostvariti?** Jesu li uspostavljeni ciljevi razvoja školskih knjižnica na nacionalnoj razini, je li strategija razvoja jedinstvena za sve vrste knjižnica, je li uopće moguća jedna strategija za sve, ako se imaju u vidu, na primjer, školske knjižnice? Treba li pri izradbi strategije krenuti od strategije na nacionalnoj razini i na temelju nje izraditi strategije njezinih sastavnica ili će strategija sastavnica dati zajedničke elemente za nacionalnu strategiju razvoja pojedinih knjižničnih sustava i knjižničnoga sustava u cijelosti? Koje je mjesto školskih knjižnica u strategijskim dokumentima odgovarajućih državnih tijela ovlaštenih (i) za knjižnice te u strategijama razvoja pojedinih lokalnih zajednica? U *Program znanstvene djelatnosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice: 2011 – 2015.* uvršten je razvoj nacionalnoga knjižničnog sustava koji će se odvijati nizom povezanih razvojnih potprograma. Prema odredbi članka 15. *Pravilnika o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj* (2001), obveza je Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK)

izraditi prijedloge planova razvoja knjižnične djelatnosti na razini države i podastrijeti ih Hrvatskomu knjižničnom vijeću te je slijedom toga Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ishodište strategije razvoja svih vrsta knjižnica u Hrvatskoj.

Unatoč raznolikosti pojedinih vrsta knjižnica koje se moraju iskazati u strategijama njihova razvoja u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo NSK, dogovorena je njihova ujednačena struktura – uvod (analiza stanja), misija i vizija, zakonski okvir te načela/ciljevi strategijskoga razvoja:

- korisnici i usluge – obrazovanje korisnika: informacijska pismenost, odgojno-obrazovna djelatnost, razvoj službi i usluga, prostor i opremanje knjižnica
- izgradnja i razvoj zbirki – digitalna knjižnica, zaštita knjižnične građe, baštinske zbirke
- funkcionalna povezanost knjižnica
- stalno stručno usavršavanje knjižničara
- suradnja u sklopu knjižničnoga sustava i međunarodna suradnja
- novčano potpomaganje provedbe strategije.

Prvo opsežnije istraživanje školskih knjižnica u Republici Hrvatskoj provedeno je školske godine 1999/2000. (*Školske knjižnice danas*), a nakon toga slijedila su istraživanja 2010/2011. godine (*XXIV. proljetna škola*). Podatke o školskim knjižnicama prikupljale su županijske knjižnice koje u sklopu hrvatskoga knjižničnog sustava obavljaju matičnu djelatnost za narodne i školske knjižnice. Njihova djelatnost određena je *Pravilnikom o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj* (*Narodne novine*, broj 43/01). Sukladno članku 17. navedenoga *Pravilnika* županijske matične narodne knjižnice obavljaju temeljnu matičnu djelatnost za sve narodne i školske knjižnice u županiji s osnovnim zadatkom poboljšavanja i sustavnoga razvijanja knjižnične djelatnosti i knjižnica na području svojega djelokruga. Županijske matične narodne knjižnice obavljaju temeljne i razvojne poslove sukladno odredbama stavka 2. i 3. navedenoga članka *Pravilnika*, surađujući pri tome s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu kao središnjom matičnom knjižnicom za sve vrste knjižnica na području Republike Hrvatske.

Osim klasične analize, na temelju koje možemo izraditi strategiju razvoja svake pojedine školske knjižnice u sklopu škole, u sklopu županije ili na području Republike Hrvatske postoje i još neki od analitičkih alata, nastalih u području tržišnog poslova-

nja. **Analize pod nazivom SWOT i PEST** knjižnicama su kao neprofitnim organizacijama daleke, međutim, sve je tanja granica između tih svjetova jer su, nažalost, i **knjižnice došle u situaciju da moraju ekonomski opravdati svoje postojanje**. Nemilosrdna tržišna politika traži analiziranje vanjskoga okruženja u kojem knjižnica djeluje radi utvrđivanja čimbenika koji će pokretati razvoj svih knjižnica, pa i školskih. Suvremene analize (PEST, SWOT) imaju alate koji se djelomično ili sasvim razlikuju od naše pokazane klasične analize. **Takozvana PEST analiza obuhvaća okruženje u kojem školska knjižnica djeluje (političko, ekonomsko, sociološko, tehnološko)**. Pokušajmo je primijeniti i na naše školske knjižnice.

Političko okruženje (P): Rad školskih knjižnica u Hrvatskoj određuju odredbe *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* koji kaže da svaka školska ustanova ima knjižnicu čija je djelatnost sastavni dio obrazovnoga procesa. *Zakon* određuje da knjižnica mora udovoljavati uvjetima koji su propisani standardima, što se odnosi između ostaloga i na *Standard za školske knjižnice*. Rad hrvatskih školskih knjižnica određuje se i člancima još jednoga zakona, a to je *Zakon o knjižnicama. Zakonom o Agenciji za odgoj i obrazovanje* propisuje se način i mjerila za obavljanje stručnih i savjetodavnih poslova u odgoju i obrazovanju, kao i sudjelovanje u praćenju, poboljšavanju te razvoju odgoja i obrazovanja, a izravnim uvidom nadziranje odgojno-obrazovnoga rada ustanove, rada odgojno-obrazovnih djelatnika te rada ravnatelja. Donošenje dokumenta državnih pedagoških standarda za sve tri razine odgojno-obrazovnoga sustava – predškolsku, osnovnoškolsku i srednjoškolsku predstavlja iskorak u hrvatskome zakonodavstvu. Ovim standardima utvrđeni su optimalni infrastrukturni, materijalni, financijski i kadrovski normativi za osiguravanje ujednačenih uvjeta rada u odgojno-obrazovnim ustanovama. Na međunarodnome planu, rad školskih knjižnica podupiru dva IFLA-ina i UNESCO-ova dokumenta: IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice i *Manifest za školske knjižnice*.

Ekonomsko okruženje (E): U Republici Hrvatskoj u školskoj godini 2010/2011. sve su škole imale knjižnicu i u 99 posto škola ustrojeno je radno mjesto stručnoga suradnika knjižničara. U školskim knjižnicama radilo je 966 djelatnika s visokom stručnom spremom, 119 djelatnika s višom stručnom spremom, petero djelatnika sa srednjom stručnom spremom i dvoje djelatnika s titulom magistra znanosti. Vrsta je studijskoga obrazovanja, odnosno obrazovnoga usmjerenja osnovne škole i srednjoš-

kolske ustanove, u velikoj većini u skladu s propisanim pravilnikom. Nemaju sve škole knjižničara s punim radnim vremenom. Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta znatno je smanjilo sredstva za nabavu knjiga za školske knjižnice, iako su za to osigurana sredstva. Koliko bi školske knjižnice, s obzirom na to da su u sastavu i kao takve neprofitne ustanove, trebale ući u sustav samozarađivanja, pitanje je na koje trebaju odgovoriti osnivači. Jesu li školski knjižničari dovoljno osposobljeni za knjižnični menadžment?

Sociološko okruženje (S): Nove usluge školske knjižnice u novome tisućljeću oslanjaju se u većem dijelu na tradicionalne, a njihovo se ostvarivanje omogućuje ponajprije automatizacijom knjižničnoga poslovanja. Učenici i učitelji te njihove potrebe u potpunosti uvjetuju nove usluge koje u trajnome odgojno-obrazovnom procesu osiguravaju pristup svim relevantnim informacijama, omogućuju i potiču stručno-istraživački rad za učitelje i učenike te osiguravaju računala za svaku knjižnicu koja omogućuje zadovoljavanje dodatnih potreba učenika (osiguravanja kontakata učenika i njihovih omiljenih pisaca preko videoveze, mogućnost pisanja priče s različitim završetcima, mogućnost pristupa lektiri na Internetu i sl.). Ovako određena školska knjižnica svakako daje nadu u rješavanje problema pismenosti i čitanja. Podatci iz školske prakse govore da je sve više djece s teškoćama u čitanju i pisanju. Unatoč tomu, školski programi i udžbenici neprilagođeni su takvoj djeci, posebno lijepa književnost. Okolina u kojoj dijete živi i radi često nije sklona razumjeti teškoće koje dijete ima. Upravo zato, a radi individualiziranoga pristupa prema ovoj djeci, u svijetu se koristi metoda razvijanja jezika, odnosno čitanja i pisanja. Pri tome je od velike pomoći i proizvodnja građe lagane za čitanje. Izradba ciljane građe lagane za čitanje ponajprije je namijenjena učiteljima i knjižničarima koji rade u školama s učenicima romske nacionalne manjine koja imaju poremećaj koji izaziva teškoće u čitanju, pisanju i razumijevanju teksta, što se odražava na cjelokupno savladavanje školskoga programa, uspješnost djece, razvoj samosvijesti, socijalizacije i emotivno stanje osobe.

Tehnološko okruženje (T): Školske su knjižnice u školskoj godini 2010/2011. ukupno imale 1 491 računalo u osnovnim školama i 905 računala u srednjim školama. Pristup internetu imale su 663 knjižnice u osnovnim školama i 313 knjižnica u srednjim školama, a bez pristupa bile su 53 škole – 35 osnovnih i 18 srednjih. Analiza je pokazala da 259 knjižnica u osnovnim školama i 173 knjižnice u srednjim školama ne koriste računalni

Broj 63, lipanj 2014.

program za obradu fonda. Ovi podaci govore da je potrebno mijenjati *Standard za školske knjižnice* (promjena je u postupku), pronaći dodatne financijske resurse za opremu i izobrazbu djelatnika za pružanje automatiziranih usluga i sl. Iako je tradicionalna analiza pokazala velike pomake u dostupnosti suvremene tehnološke infrastrukture, škole, a time i školske knjižnice, u velikome su odstupanju od postavljenih zadataka u budućnosti.

Ako se vratimo pitanjima iz prvoga dijela teksta, **naša vizija knjižnice ogleda se u različitosti i posebnosti suvremene školske knjižnice koja jest intelektualno, informacijsko i kulturno središte škole**, a u odnosu na druge knjižnice, osim svega navedenog, **njeguje i potvrđuje svoj identitet kao odgojno-obrazovne sastavnice** koja ima utjecaj na cjelokupni tjelesni, kognitivni, psihosocijalni, emocionalni i duhovni razvoj učenika.

Svrha nam je **razvijati sustav osiguranja kvalitete na svim razinama hrvatskoga odgoja i obrazovanja**, znanosti i kulture te povezivanje s Europom i svijetom. To podrazumijeva dostupnost podataka o svojoj knjižničnoj građi svim korisnicima, pristup svim relevantnim informacijama, njegovanje specifičnih odgojno-obrazovnih i komunikacijskih potreba učenika i učitelja na nacionalnoj, zavičajnoj, lokalnoj i osobnoj razini.

Znanje stečeno u školskoj knjižnici temelj je budućega razvoja, a škola može i mora pomoći učenicima da u usvajanju znanja budu uspješni poticanjem i razvijanjem svijesti nastavnika (učitelja) i stručnih suradnika o bogatstvu učenikovih sposobnosti, često neostvarenih i, uglavnom, vrlo različitih. Polazišta su za promišljanje aktivnoga sudjelovanja školske knjižnice u odgoju i obrazovanju u njezinoj definiciji i zadaćama. Prisutnost novih obrazovnih tehnologija i njihovih mogućnosti obvezuju uvrstiti ih kao pomagala u poučavanju. Uvođenje inovacija imanentno je djelatnosti školske knjižnice. Novo stoljeće donijelo je i nove pristupe obrazovanju, stavljajući nove nastavne tehnologije u središte kurikuluma, uz zahtjev da se istim intenzitetom i koriste. Djelotvorno poučavanje u korištenju danas uglavnom računalnih resursa, zahtijeva od školskoga knjižničara sasvim nova stručna znanja. Učenicima su potrebne nove sposobnosti kako bi bili uspješni u novome informacijskom dobu. Za postizanje tih, drukčijih sposobnosti potrebno je i učiti na nov način, učiti u dinamičnim situacijama, znati odabrati informacije, znati povezati informacije iz različitih područja, znati uobličiti svoje znanje i sl.

Temeljni je preduvjet za ostvarivanje ciljeva i zadaća školske

knjižnice i odgovarajuće novčano potpomaganje koje mora biti dostatno i redovito jer to omogućuje planiranje i osigurava dugoročan, sustavan i stabilan razvoj djelatnosti. Novčano potpomagati treba nabavu građe, opreme i novih tehnologija, uvođenje novih usluga, stvaranje novih programskih sadržaja te izobrazbu osoblja i korisnika.

Novčana sredstva za rad školske knjižnice osiguravaju se iz državnoga proračuna, iz županijskih proračuna, iz proračuna lokalne zajednice, iz vlastitih školskih sredstava te iz donacija.

U tu je svrhu **potrebno izraditi dugoročne, višegodišnje, kao i kratkoročne, godišnje planove razvoja** te odrediti korake i brzinu kojom se planovi ili pojedini njihovi dijelovi planiraju provesti. Svaka bi školska knjižnica trebala tražiti sredstva sukladno vlastitom proračunskom planu u kojemu moraju biti jasno i precizno obrazloženi i opravdani svi planirani troškovi potrebni za provedbu plana i programa rada. Pri planiranju treba se koristiti relevantnim postojećim pokazateljima o dostignutim rezultatima. Proračunski plan mora sadržavati planirana sredstva za nabavu građe (knjižne i neknjižne), nabavu opreme i novih tehnologija, kao i održavanje istih, održavanje postojećih te uvođenje i stvaranje novih programskih sadržaja, za stalnu stručnu izobrazbu osoblja i korisnika. Školski knjižničar, kao član stručnoga tima, treba izraditi plan i prijedlog godišnjega proračuna školske knjižnice koji je sastavni dio godišnjega proračuna škole. Da se vratimo ranije postavljenom pitanju – trebaju li školske knjižnice, s obzirom na to da su u sastavu i kao takve neprofitne ustanove, u sustav samozarađivanja? Na to je pitanje meni osobno teško odgovoriti jer sam mišljenja da se **knjižničar mora osposobiti za rad s novom tehnologijom, međutim, tu novu tehnologiju moraju mu priskrbiti** oni koji su za to profesionalno zaduženi jer se inače može dogoditi da školske knjižnice, pa tako i školski knjižničari polako nestanu, kao primjerice u razvijenim zemljama Njemačkoj, a zamijeni ih *robotika*.

Projekt informatizacije školskih knjižnica Primorsko-goranske županije

Ljiljana Črnjar, ljiljana.crnjar@gkri.hr

Milka Šupraha-Perišić, milka.supraha-perisic@gkri.hr

Gradska knjižnica Rijeka

Prelaskom Gradske knjižnice Rijeka na novi računalni sustav Zaki 2009. godine otvoren je put ka izgradnji jedinstvenog knjižnično informacijskog sustava knjižnica na području matičnosti.

S tim ciljem, a na temelju prethodno provedene analize stanja, krajem 2009. godine sačinjen je prijedlog **projekta informatizacije školskih knjižnica u Primorsko-goranskoj županiji** koji se trebao provesti u fazama, kroz nekoliko godina, ovisno o osiguranim sredstvima. Tri osnovna preduvjeta za informatizaciju bila su: **da knjižnica nema knjižnični softver ili je postojeći nestandardan, da knjižnica raspolaže odgovarajućom računalnom opremom i pristupom internetu, te da je knjižničar stručan, odnosno ima odgovarajuće zvanje.**

Zahvaljujući podršci Primorsko-goranske županije koja je prihvatila prijedlog projekta i kontinuirano ga uvrštavala u program sufinanciranja javnih potreba, u trogodišnjem razdoblju od 2010. do 2012. informatizirano je ukupno 26 školskih knjižnica u 28 škola i to 15 osnovnih i 13 srednjih kojima je osnivač Primorsko-goranska županija.

Osim ovih škola, mreži knjižnica pristupile su tri riječke osnovne škole za talijansku manjinu čiji je osnivač Grad Rijeka. Škole su same snosile troškove implementacije programa, a Gradska knjižnica Rijeka im je pružila edukaciju na isti način kao i ostalim školskim knjižnicama u okviru projekta.

Sveukupno je do sada **u sustav uključeno 29 školskih knjižnica u 31 školi.**

Sa svakom skupinom provodila se prvo **skupna edukacija**, a potom individualna u pojedinoj školskoj knjižnici.

Individualna edukacija obuhvaća rad u sljedećim modulima Zakija: Modulu nabave, Modulu obrade građe, Modulu posudbe, Modulu statistike i Modulu revizije i otpisa.

Programi edukacije za korištenje ovih modula izvode se postup-

no, sukladno dinamici unosa postojećeg fonda u računalni sustav te je edukacija za pojedine module i dalje u tijeku.

Prednosti ovako organizirane edukacije su: individualan pristup svakom knjižničaru u njegovoj školskoj knjižnici, postupnost u svladavanju pojedinih modula, održavanje kontinuiteta u radu, stalno stručno praćenje i pomoć u svim fazama rada.

Skupnu i individualnu edukaciju organiziraju i vode Ljiljana Črnjar, voditeljica županijske matične službe i Milka Šupraha-Perišić, voditeljica Službe nabave, obrade i zaštite GKR.

Sveukupno je do sada **održano 86 individualnih edukacija** koje su u prosjeku trajale 4 do 5 sati.

Nadalje, za svu građu za koju knjižničari ne nalaze zapise u zajedničkoj bibliografskoj bazi Služba nabave, obrade i zaštite GKR obavlja poslove dopune normativne baze i katalogizacije. U proteklom razdoblju od četiri godine kreirano je blizu 1 000 zapisa.

Rezultati projekta u školskim knjižnicama očituju se kroz: **informatizaciju cjelokupnog poslovanja** upotrebom integriranog knjižničkog softvera, **unaprjeđivanje, pojednostavljivanje i ubrzavanje procesa stručne obrade knjižnične građe** preuzimanjem gotovih verificiranih, normiranih kataložnih zapisa, **dostupnost informacija o fondovima školskih knjižnica na internetu** i, posljedično, **povećanje ugleda knjižnice i škole u javnosti.**

Na kraju, ali ne i manje važno, uspostavljena je **sustavna edukacija školskih knjižničara** za korištenje programa kao i **stručna komunikacija unutar mreže knjižnica** što sve doprinosi usavršavanju profesionalnih kompetencija školskih knjižničara. Time smo se približili i osnovnome cilju – sustavnom i **kontinuiranom razvoju školskih knjižnica** savjetodavno praćenim i poduprtim iz matične knjižnice.

Školske knjižnice u fokusu: skup ravnatelja osnovnih škola grada Rijeke na temu školskih knjižnica

Osnovna škola Ivana Zajca Rijeka, 20. studenog 2013.

Ljiljana Črnjar

voditeljica županijske matične službe, Gradska knjižnica Rijeka

ljiljana.crnjar@gkri.hr

U školskoj knjižnici Osnovne škole Ivana Zajca Rijeka, dana 20. studenog 2013. održan je skup ravnatelja osnovnih škola grada Rijeke na temu školskih knjižnica.

Zajednički su ga organizirali Odjel za odgoj i školstvo Grada Rijeke, županijska matična služba Gradske knjižnice Rijeka i **Osnovna škola Ivana Zajca koja je odabrana kao primjer dobre prakse u pogledu stručnih**

uvjeta školske knjižnice kao i mnogobrojnih aktivnosti i projekata koji se provode. Skupu se odazvalo 18 od 24 ravnatelja, a još iz dvije škole ravnatelji su u zamjenu poslali pedagoga, odnosno knjižničara.

Uvodno je ravnateljica Osnovne škole Ivana Zajca, Branka Mencer iskazala zadovoljstvo što je upravo Osnovna škola Ivana Zajca odabrana za mjesto održavanja skupa te je nizom argumenata i primjera iz svakodnevnog života i rada potkrijepila tvrdnju da je školska knjižnica svojevrsni *dnevni boravak* škole.

Pročelnica Odjela za odgoj i školstvo Grada Rijeke, Sanda Sušanjan istakla je da je Odjel za odgoj i školstvo vrlo pažljivo **razmotrio analizu stanja školskih knjižnica na području grada Rijeke** koju je uputila županijska matična služba te je zaključeno da se ovoj temi treba dati više prostora upravo na jednom ovakvom skupu. Dodala je i činjenicu da djeca nažalost sve manje čitaju te da je to jedan od važnih razloga zbog čega treba jačati školsku knjižnicu, među ostalim, i kao nezaobilazno mjesto razvijanja čitateljskih navika i poticanja čitanja.

Ljiljana Črnjar, voditeljica županijske matične službe Gradske

knjižnice Rijeka održala je izlaganje pod nazivom *Knjižnice osnovnih škola grada Rijeke: stanje i mogućnosti* koje je obuhvatilo teme: **uloga i zadaće školskih knjižnica, organizacija rada knjižnice** prema Standardu za školske knjižnice i *Državno-pedagoškom standardu osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, učinci djelovanja suvremene školske knjižnice, uloga ravnatelja u radu knjižnice i knjižničara, pregled stanja školskih knjižnica grada Rijeke* i usporedba sa *Standardima*. U zaključku je iznijela više prijedloga, primjerice potrebu da se na temelju analize stanja na razini svake škole odnosno školske knjižnice sačini plan djelovanja u cilju dostizanja minimuma *Standarda*, potom da se, u suradnji s Odjelom za odgoj i škol-

stvo, sačini višegodišnji plan uređenja i opremanja knjižnica, te nužnost redovitog osiguravanja namjenskih sredstava za nabavu knjižnične građe. U vezi s posljednjim, vijest koja je ravnatelje posebno obradovala jest da će se u proračunu Grada Rijeke za 2014. godinu osigurati po 5 000 kn za nabavu knjižnične građe u svakoj školskoj knjižnici.

U nastavku skupa **knjižničarka Osnovne škole Ivana Zajca Koraljka Mahulja Pejčić prikazala je vlastiti rad** s naglaskom na više projekata koji se odvijaju u školi odnosno školskoj knjižnici, primjerice *Most preko oceana* – suradnja s Bessemer City Middle School iz Sjeverne Karoline, *Stoljeće olimpizma*, *Tolerancijom različitosti do prijateljstva* i dr. Dio tih aktivnosti prezentiran je u kratkom filmu o projektu *Stoljeće olimpizma*.

Učiteljica razredne nastave Maja Jugo Rušin istakla je svoje **iskustvo suradnje i timskog rada u školskoj knjižnici** kao i značaj i ulogu knjižničnih sadržaja u poticanju čitanja kod djece. Na kraju su nastupili učenici 2.a, 3.b, 4.a i 4.b s recitalom na temu knjige i čitanja te kolažom vlastitih impresija o užitku čitanja, knjižnici, knjižničarki i dr.

Cilj ovoga skupa bio je **skrenuti pozornost ravnateljima na stanje i potrebe školskih knjižnica** osnovnih škola grada Rijeke, osvijestiti činjenicu da uređena školska knjižnica umnogome može pridonijeti ostvarivanju ciljeva i zadaća odgojno-obrazovnog procesa te da je njihova uloga i podrška radu školske knjižnice i knjižničara nezaobilazna.

ISO sustav kvalitete u školskoj knjižnici Pomorske škole Bakar

Niko Cvjetković

Pomorska škola Bakar

niko.cvj@gmail.com

Slijedom propisa definiranih STCW (*Standards of Training, Certification & Watchkeeping*) konvencijom kojom je Međunarodna pomorska organizacija (IMO – International Maritime Organization) uvela **standarde obrazovanja pomoraca u cijelome svijetu, Pomorska škola Bakar, 15. lipnja 2001. godine uvela je ISO sustav kontrole kvalitete, a 15. lipnja 2009. Bureau Veritas i Hrvatski registar brodova izvršili su kontrolni pregled za održavanje valjanosti certifikata** sukladno novovažećoj normi ISO 9001:2008. ISO 9001 je međunarodna norma koja opisuje sustav upravljanja kvalitetom. Iako je sustavom obuhvaćena cijela škola, za potrebe ovog članka opisat ćemo samo onaj dio koji se tiče školske knjižnice i poslova knjižničara.

Rad knjižnice definiran je ISO dokumentom koji se zove P31 Knjižničarski poslovi i koji sadrži osam osnovnih točaka, a izrađuje ga knjižničar, pregledava upravitelj kvalitete, te odobrava ravnatelj škole. **Dokumentom Knjižničarski poslovi definiraju se postupci u radu knjižničara** koji su prilagođeni pojedinim situacijama.

Prve četiri točke dokumenta su: **Cilj, Opseg, Definicije i Odgovornosti**. Ovim se točkama definira koji je cilj knjižničarskih poslova školske knjižnice, na koga se ovaj dokument odnosi, daju se definicije osnovnih knjižničarskih pojmova te se točno definiraju postupci iz dokumenta za koje je odgovoran knjižničar, za koje tajnik, a za koje ravnatelj.

Opis postupka je peta i najduža točka dokumenta P31 koja se dijeli u pet podtočaka: **Neposredno odgojno-obrazovna djelatnost školske knjižnice, Stručno-knjižnična djelatnost** (definiraju

se poslovi knjižničara iz djelokruga knjižnične djelatnosti), **Neknjižna građa** (nabavka neknjižne građe i opreme), **Kulturna i javna djelatnost** (kulturni sadržaji koje organizira knjižničar), **Mjerenje, analiza i poboljšavanje** (definira metode praćenja i nadzora).

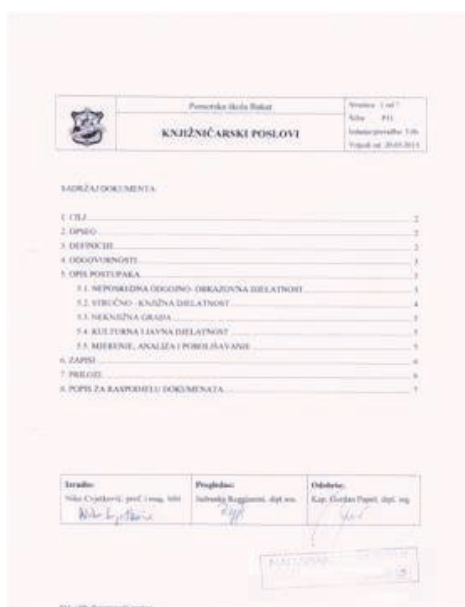
Šesta točka **Zapisi** daje popis svih zapisa koje je knjižničar dužan voditi.

U sedmoj točki nalazi se **popis priloga i tiskanica**, a u osmoj **popis za raspodjelu dokumenta Knjižničarski poslovi** (na slici).

Uz ISO postupke koji su vezani isključivo uz poslovanje školske knjižnice, postoje i oni dijelovi ISO sustava kojima su obuhvaćeni svi djelatnici Pomorske škole pa tako i knjižničar.

Takav je i **postupak o stručnom usavršavanju** kojim je određeno da svaki djelatnik Pomorske škole, pa tako i knjižničar, podnosi ravnatelju škole **Zahtjev za prisustvovanje stručnom skupu** na za to predviđenoj tiskanici. Zahtjev sadrži osnovne podatke o skupu koje popunjava knjižničar te rubriku **odobreno/neodobreno** i obrazloženje koje popunjava ravnatelj. Nakon stručnog skupa, knjižničar je dužan ispuniti obrazac **Izješće sa stručnog skupa**. U obrascu se uz opće podatke navodi dnevni red skupa, predavači, sažetak po točkama dnevnog reda, zaključak te prijedlog za poboljšanje kojega bismo posebno naglasili.

Mehanizam kontrole u ISO sustavu naziva se audit, a sastoji se od **intervjua i pregleda dokumentacije** tijekom kojih se nastoji utvrditi je li dokumentacija ispravno vođena te provode li se svi postupci sukladno ISO dokumentima i definiranom postupku. Razlikujemo dvije vrste audita: unutarnji i vanjski. Osnovna razlika između ovih dvaju audita je što **unutarnji audit** provodi prosuditelj zaposlen u školi, a **vanjski audit** vanjski prosuditelji koji nisu djelatnici škole (u našem slučaju to su prosuditelji iz Hrvatskog registra brodova i iz Bureau-a Veritas). Nakon unutarnjeg audita slijedi pisano izvješće prosuditelja, koji ga dostavlja knjižničaru kao odgovornoj osobi, ali i ravnatelju škole na uvid. U slučaju bilo kakvih nepravilnosti, prosuditelj piše i posebno izvješće o nesukladnosti kojim određuje rok unutar kojeg se treba

Broj 63, lipanj 2014.

otkloniti određena nesukladnost, a definira i preventivne radnje, kako se nesukladnost ne bi ponovila. **Po uspješnom završetku vanjskog audita, ustanova dobiva recertifikaciju ISO sustava kvalitete.** Nadzorni auditi provode se svake godine, s tim da je svaka treća godina recertifikacijska, kada se izdaju i novi certifikati odnosno potvrde školi, od strane obiju nadzornih kuća.

Posljednji nadzorni audit u Pomorskoj školi Bakar bio je 24.

travnja 2014. godine.

Važno je napomenuti da ISO postupak koji se tiče knjižnice izrađuje knjižničar pa je stoga moguće sve postupke prilagoditi realnom stanju i realnim potrebama knjižnice.

Kreativno poučavanje u školskoj knjižnici kroz primjenu novih medija

Irena Bando, bando.irena@gmail.com

Knjižnica OŠ Jagode Truhelke, Osijek

Marija Purgar, marija.purgar5@gmail.com

Knjižnica OŠ Nikole Andrića, Vukovar

Mašta je važnija od znanja. Znanje je ograničeno na sve što trenutno znamo i razumijemo, dok mašta obuhvaća cijeli svijet, i sve ono što će ikad biti dostupno znanju i razumijevanju.

Albert Einstein

Prije je knjiga bila sinonim za znanje temeljeno na istini, a životni ciklus znanja određivao se stvaranjem, prikupljanjem, obradom, čuvanjem i korištenjem informacija. Informacijsko-dokumentacijski sustav osiguravao je učinkovit i svima dostupan pristup informacijama i publikacijama. Danas su globalne mogućnosti umrežavanja zasnovane na suvremenoj informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji koja stvara novi digitalni, virtualni ili imaginarni svijet. Taj svijet gubi neposredno isku-

stvo sa stvarnim događajima i pojavama koje, prema današnjim predodžbama, postoje tek kada su mrežno dostupne. **Kod poučavanja u informacijskom okruženju znanja se oblikuju kroz komunikaciju i interakciju** pri čemu se tekst može odabirati, obrađivati, prerađivati i koristiti u svrhu stjecanja novih znanja. Međutim, postoji veliki problem vrednovanja tih znanja. Stoga je jedna od osnovnih zadaća informacijskih znanosti naučiti upravljati sve većim prilivom informacija, kao i vrednovanje tih istih informacija. Pojava programskih paketa na edukativnim portalima, repozitorija za razmjenu edukativnih sadržaja, mogućnosti samostalnog kreiranja objekata učenja te *online* platforme za učenje kroz računalne igre pružaju nove mogućnosti ali i izazove kako učiteljima, tj onima koji poučavaju, tako i učenicima, tj onima koji uče.

Primjena multimedijских sadržaja u nastavi

Ako informacije služe za učenje, tada govorimo o didaktičkom poimanju multimedije. Informacije su danas (uglavnom posredstvom računala) višestruko prezentirane kroz tekst, slike, animacije, zvuk i dr. Razlikujemo **medije kao nastavno sredstvo**

gdje su oni prenositelji informacija i **medije kao nastavno pomagalo** pri čemu su oni sami u središtu nastavnog procesa. Također postoje dva načina korištenja multimedijских pomagala u nastavi. Kod refleksivnog načina radi se o poticanju na razmišljanje o sadržaju i porukama (npr. stvaranjem stavova prilikom gledanja filma), a produktivni ili stvaralački način

koristi se prilikom stvaralaštva (npr. stvaranje filma).

Današnje tzv. *multitasking* generacije (generacije koje rade više stvari u isto vrijeme) često za učenje istovremeno koriste više medija (tekst, slike, animacija, zvuk...). Iz tog razloga **jedna je od osnovnih zadaća poučavatelja cjeloživotno se obrazovati** kako bi, između ostalog, bili i educirani za korištenje multimedije u nastavi.

Načini korištenja multimedije u nastavi ovise o organizaciji nastave. Nekada je primjenjivija za uvodne sate, za buđenje motivacije, nekada za sam proces nastave a nekada za krajnji ishod nastave kroz prezentaciju nekog projekta ili nekog drugog kreativnog oblika rada s učenicima. **Prednosti korištenja multimedije višestruke su** jer su multimedijiska pomagala i alati lako dostupni i sveprisutni, jednostavni za rukovanje, raznoliki, zanimljivi, suvremeni i okrenuti komunikaciji. Bliži su učeničkim interesima pa su učenici motiviraniji i bolje prate sadržaje, a nastava je racionalnija i ekonomičnija. Međutim, ako navedemo računalo kao glavnog prenositelja multimedijiskih sadržaja, kao i činjenicu da su informacije posredovane multimedijiskim alatima (i pozitivne i negativne) sveprisutne i lako dostupne, sve češće je upitna njihova relevantnost. Također se uporabom multimedije na internetu medijskom propagandom često nameću krive spoznajne percepcije (npr. ljubičaste krave, kult idealnih ljudskih proporcija itd.). Iako je korištenje multimedije kreativan oblik virtualnosti, ona ima i svoje nedostatke poput narušavanja tjelesnog razvoja učenika, slabljenja vida, izlaganja zračenju, uzrokovanja pasivnosti i dr.

No, kako je na početku istaknuto, **učenici vole računala i multimedijalnost nudi veliki prostor kreativnosti**. Pravilnim izborom metoda i oblika rada **multimedija motivira učenike** za rad i **dodatno obogaćuje nastavu** te omogućuje i korelaciju s drugim nastavnim predmetima. Korištenje suvremenih i kreativnih nastavnih oblika (projekti, integracijske metode, projektna nastava, kreativne radionice...) omogućuje i **individualni pristup svakom učeniku** kroz mentorstvo i suradnju nastavnik-učenik. Također, **omogućuje kontinuirano usavršavanje i napredovanje**. U školi je vrlo važno razvijati kreativnost jer su djetetove razvojne potrebe stvarati nešto novo, otkrivati i osmišljavati, što je važno za svestran razvoj ličnosti. Potrebno je odgajati i obrazovati učenike koji neće samo reproducirati sadržaje, nego i aktivno mijenjati svoju okolinu. To je proces otkrivanja u raznim problemskim zadacima i situacijama, gdje se naučeni modeli kasnije primjenjuju u dru-

gim situacijama u svakodnevnom životu.

U ovome članku navodimo **četiri kreativna oblika poučavanja u školskoj knjižnici** korištenjem multimedijiskih sadržaja i oblika rada, koje autorice uspješno primjenjuju u svojoj školskoj knjižnici. Autorice su radionicu istog naslova održale na međuzupanijskom stručnom vijeću školskih knjižničara osnovnih i srednjih škola Osječko-baranjske i Vukovarsko srijemske županije održanom u Vinkovcima u lipnju 2014 (na slici).

1. **Primjena kreativnih nastavnih sredstava s interneta** – besplatni web 2.0 alat za izradu stripa *Toondoo* (npr. *online* izrada stripa s predloženim pozadinama, likovima, predmetima, oblačićima za tekst prema pročitanoj lektiri – u funkciji poticanja čitanja u korelaciji s hrvatskim, likovnim, informatikom...). Moguće je uređivati i koristiti vlastite fotografije, izraditi knjigu, vlastitog junaka stripa i dr.
2. **Multimedijiski oblici prezentiranja školskog projekta** (npr. program *Movie Maker*) izradom filma ili dijaprojeksije.
3. **Traženje partnera za suradnju na online projektu, suradnja s drugim knjižnicama, razmjena ideja i e-nastavnih sadržaja**, sudjelovanje na radionicama i seminarima kod nas i u inozemstvu (npr. portal *eTwinning*).

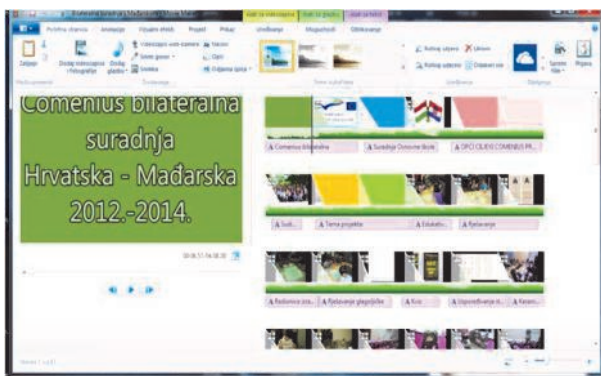

4. **Korištenje ideja za praktičan rad s mrežnih stranica namijenjenim knjižnicama** (npr. mrežna stranica *Makeit@yourlibrary*). Mrežna stranica za izradu projekata *Instructables*, u suradnji s Američkim knjižničarskim društvom (ALA), oformila je navedenu stranicu koja nudi brojne ideje za radionice i projekte izvedive u knjižnici (moguća korelacija s drugim nastavnim predmetima). Stranica je pregledna i

Broj 63, lipanj 2014.

Iako razumljiva a ponuđeni projekti pretražuju se po dobi sudionika, potrebnim alatima, trajanju radionice, troškovniku i sl.

Radionica Kreativno poučavanje u školskoj knjižnici kroz primjenu novih medija predstavila je navedena četiri oblika kreativnog poučavanja i njihovu primjenu u školskoj knjižnici. Predavačice su demonstrirale četiri konkretna primjera primjene novih medi-

ja: izradu stripa na temu *Malog princa* u besplatnom web 2.0 alatu *Toondoo* u svrhu poticanja čitanja; izradu filma o školskom projektu korištenjem fotografija, teksta, zvuka i animacije u programu *Moviemaker* te izradu stranicu u obliku srca origami-tehnikom od recikliranih stranica otpisanih knjiga praćenjem video-uputa sa stranice *Makeit@yourlibrary*. Kao četvrti oblik primjene predstavile su portal *eTwinning* preko kojeg je moguće

sudjelovati u međunarodnim obrazovnim aktivnostima te uspostaviti suradnju s europskim kolegama. Predavačice su spomenule i *eTwinning* mobilnost – seminare i radionice profesionalnog usavršavanja, u svrhu pronalaženja partnera za rad na zajedničkom *online* projektu, kroz suradnju i međusobnu razmjenu ideja.

Online učenje u školskoj knjižnici uz program Moodle

Ružica Rebrović-Habek

Knjižnica OŠ braće Radić, Botinec – Zagreb

ruzica.rebrovic-habek@skole.hr

S *online* učenjem upoznala sam se prije osam godina kada sam se spremala za polaganje ECDL-a. Takav način rada je za mene bio novo iskustvo i potaknuo želju za ovakvim vidom usavršavanja te sam svoje cjeloživotno učenje nastavila uključivanjem i radom u različitim CARNet-ovim mentoriranim i nementoriranim tečajevima.

Od 29. siječnja do 11. ožujka 2014. sudjelovala sam u prvom CARNet-ovom *masovnom online tečaju* – **CARNet Moodle MOOC-u** pohađanjem kojeg su polaznici mogli naučiti kako samostalno osmisliti i izraditi *online* tečaj u Moodleu. Važno je naglasiti da se cjelokupna nastava, rješavanje zadataka i interakcija s predavačima i kolegama polaznicima odigravala *online*, preko programa *Moodle*.

Moodle je programski alat za izradu elektroničkih obrazovnih sadržaja te održavanje nastave na daljinu, besplatan je (slobodno dostupan u otvorenom kodu) i što je važno, kontinuirano se razvija. Svatko se uključio iz vlastitih pobuda. Neki su željeli naučiti kako samostalno osmisliti i izraditi *online* tečaj, neki nadopuniti svoja znanja i podijeliti iskustva korištenja *online* tečajeva, a u konačnici svi smo željeli saznati kako ih koriste drugi. Tečaj je trajao 6 tjedana, prvi tjedan je bio uvodni, četiri

tjedna smo aktivno radili i završni je tjedan bio namijenjen evaluaciji. Uz učenje rada s alatima i resursima koje možemo upotrijebiti u izradi naših tečajeva družili smo se i na forumu gdje smo, što uz pomoć mentora, što samostalno pomagali jedni drugima. Nismo bili samo polaznici koji su na tečaju učili tehnike izrade vlastitog tečaja, već smo i ocjenjivali tečajeve drugih polaznika i na taj način bolje usvajali koje su sve mogućnosti Moodlea i kako ih možemo iskoristiti.

Naš napredak vrednovao se putem Moodle digitalnih značaka. One su potvrda da smo usvojili određena znanja i vještine i prenose se u profil polaznika na sustavu Loomen ili se mogu objaviti na drugim web stranicama.

Uz ukupno 448 sudionika, različitih profila i iz različitih ustanova (OŠ, SŠ te fakulteta) iz Hrvatske i ostatka regije sudjelovala su i tri školska knjižničara, kolegica Ivana Vladilo iz Strojarske škole za industrijska i obrtnička zanimanja iz Rijeke, kolega Virgil Jureškin iz OŠ Majstora Radovana u Trogiru, te Ružica Rebrović-Habek iz OŠ braće Radić, Botinec-Zagreb.

Budući da se najvećim djelom koristi u nastavi, u početku me mučilo pitanje da li se Moodle može koristiti i u školskoj knjižnici, ali smo našim tečajevima pokazali da može. To znači da smo u svojim online-tečajevima **ponudili svojim potencijalnim polaznicima materijale obrađene kroz različite alate, slike, video sadržaje, zadatke kao i mogućnosti provjere znanja kroz kvizove, igrice, testove i ankete**. Učenici na forumu mogu, uz našu po-

moć (mentorstvo), prokomentirati i izmjenjivati naučeno vezano uz temu i dijeliti poveznice na online sadržaje koje sami pronalaze i stvarati rječnik pojmova vezanih uz tu građu.

Kolegica Ivana Vladilo obradila je *Referentnu zbirku*, kolega Jureškin *Novinarsku skupinu*, a ja sam se pozabavila *Sustavom i ulogom pojedinih vrsta knjižnica*. Naši tečajevi nalaze se na CARnet-ovom sustavu *Loomen* i još ih dorađujemo. Kada smo počinjali s tečajem, Ivana se nadala da će se uključiti više školskih knjižničara i da ćemo obraditi većinu tema iz našeg knjižnično-informacijskog programa, jer svako od nas preferira neko područje što je vidljivo i iz naših radova.

Prema našem KIP-u, za temu koju sam obradila imamo jedan ili u najboljem slučaju dva sata koji se većinom obrađuju kroz *powerpoint* prezentacije ili ponekad radionicom. Iz iskustva znam da je učenicima to premalo, a način na koji se to radi većini je i dosadan. Na ovaj način, učenicima se pruža mogućnost da sudjeluju i rade od kuće kada god žele, a i mi isto tako možemo pratiti njihov rad. U obilju ponuđenog materijala sigurno će ih nešto zainteresirati.

Iako se ne mogu sve teme iz našeg KIP-a obraditi na ovaj način, ali ima ih dosta koje mogu. Nove generacije drugačije uče i drugačije misle. Zato smatram da ovakvim načinom rada možemo učenike puno više zainteresirati za knjižnicu i ono što ona nudi.

Trenutak za knjižni kutak, radijska rubrika za kulturu čitanja

Knjižnica Osnovne škole Mokošica, Dubrovnik

irja.jerkovic@gmail.com

Rodonačelnica školskog knjižničarstva, Višnja Šeta uvijek je govorila da su svi projekti koje radimo uspješni samo ako radeći na njima dobijemo ideje za nove projekte. Tim načelom se vo-

dim cijelog svog radnog vijeka. Ovo je priča o jednom takvom projektu iz projekta.

Cjelogodišnji rad na nacionalnom projektu *Čitamo mi, u obitelji svi* i predstavljanje tog projekta u medijima, iznjedrili su ideju za **pokretanje rubrike za poticanje čitanja na Radio Dubrovniku**, jer takvog sadržaja do tada nije bilo. Emitira se već pune dvije godine, promiče kulturu čitanja i ljubav prema knjigama na originalan i zabavan način i brzo je postala vrlo popularna.

Kako je sve počelo? Za prvu, uvodnu emisiju, izabrala sam knjigu *Od korica do korica*, a autor Daniel Pennac pomogao mi je da uspostavim početnu komunikaciju. Zamislila sam rubriku u kojoj ću na zanimljiv i poticajan način, kroz ležernu komunikaciju, na

Broj 63, lipanj 2014.

drugačiji način govoriti o knjigama i **podsjetiti slušatelje na danas često zaboravljeni užitek čitanja**. Radio je medij koji utječe na raspoloženje i moje knjižno utočište moralo je biti vrlo posebno da bi privuklo pozornost.

Uspjela sam razviti vlastiti komunikacijski stil i kroz radost druženja s knjigom privući vrlo raznoliko slušateljstvo, i mlade i stare, i obrazovane i one manje obrazovane, redovite čitatelje i one koji odavno nisu čitali ništa što nisu morali. Sad je to već široki krug vjernih i privrženih čitača koji ne propuštaju naš tjedni sastanak.

Pri odabiru knjiga i autora rukovodim se time da **za svakoga treba biti ponešto**, klasici i suvremeni pisci, putopisi, baština i zavičajna literatura, poezija, bajke, knjige za djecu, čak i obvezna lektira, koja na radiju sasvim drugačije zazvuči. Od Whitmana i Hemingwaya do *Ježeve kućice*, *Prašćića Babea* i *Snijega u Splitu*. Nekad se čak zaputimo i u čarobni svijet slikovnica ili drugih ilustriranih knjiga pa iako je radio medij audio-komunikacije, nekako uspijem dočarati ljepotu ilustracija i ugodu prelistavanja, posebno ako želim roditeljima ukazati na činjenicu da ta aktivnost stvara male čitatelje i prije nego što nauče čitati. Često biram i knjige u kojima se govori o čitanju. U prigodnim datumima napravim kolaž tekstova raznih autora, na određenu temu, npr. za Božić o dobroti, za Badnjak o slanoj srdeli, za Novu godinu o svjetionicima (i mora i duha), u Mjesecu knjige istražujemo *Povijest čitanja*, za Uskrs *Povijest papa*, u prvim ljetnim danima zaplovimo *U potrazi za izgubljenim Mediteranom*, za otvaranje Ljetnih igara zaszviraju u Knjižnom kutku besmrtno note Krležine *Violine*, za kraj školske godine poleti *Galeb Jonathan...*

Brojni su već **velikani riječi gostovali u Knjižnom kutku Radio Dubrovnika**, osim već spomenutih, naši i svjetski: Andersen, Luko Paljetak, Sanja Pilić, Ivana Brlić-Mažuranić, Matoš, Predrag Matvejević, Ranko Marinković, Singer, Neruda, Anne Frank, Kishon, Pupačić, Shakespeare, Martin Luther King, Borges, Ujević, Tadijanović... i još mnogi, mnogi drugi, jer pustolovina

čitanja je priča bez kraja. I u toj priči uvijek otkrijemo nešto novo, i moji slušatelji, ali i ja, jer njihovi su komentari uvijek poticaj za naše još kreativnije druženje.

Uvijek ističem **važnost razvijanja ljubavi i poštovanja prema knji-**

zi u roditeljskom domu i promoviram zajedničko čitanje u obitelji, naročito čitanje naglas. Tijekom cijele 2013. godine *Trenutak za knjižni kutak* je vrlo aktivno sudjelovao u Europskoj godini čitanja naglas i u kampanji *Čitaj mi*, promovirajući to kao komunikaciju koja na jedan od najljepših načina zbližava obitelj. U školi sam se ove godine također puno posvetila čitanju naglas pa sam i na županjskom natjecanju, po prvi put održanom iz čitanja naglas, sa svojim učenicom osvojila prvo mjesto. Naravno da čitanje uvijek otvara nova vrata, a čitanje naglas je komunikacija koja zaista izaziva lančanu reakciju otvaranja novih vrata i projekata, čak i na području građanskoga odgoja, konkretno, volontiranja. Tako, ono što je zaista najljepše u svemu ovome, zaje-

dno s mojim učenicima **posjećujem Dječji odjel Opće bolnice Dubrovnik i Dom za nezbrinutu djecu Maslina** i tamo svi zajedno čitamo naglas.

Moj angažman na radiju tijesno je, naravno, povezan s kulturnom i javnom djelatnošću moje knjižnice. Moj glas u eteru promiče kulturu čitanja i poštovanje prema knjizi, ali promiče i našu struku, knjižnice općenito i mene osobno u lokalnoj zajednici, što mislim da je jako važno.

Je li lako? Nije. Vrlo je teško stalno iznova smišljati načine kako knjigu i čitanje u današnje vrijeme učiniti zanimljivima, kako uspostaviti onaj *klik!* To znamo svi koji se bavimo ovim poslom, bolje reći, kojima je to poziv. Ali je nevjerojatno lijepo, kad uspijemo.

Knjižna baština Prve gimnazije Varaždin (izazov, inspiracija, privilegij)

Jasminka Horvatić-Bedenik

Knjižnica Prve gimnazije Varaždin

knjiznica@gimnazija-varazdin.skole.hr

Prva gimnazija u Varaždinu, osnovana 1636. godine, treća je po starosti u Hrvatskoj, odmah poslije Gornjogradske gimnazije Zagreb i Prve sušačke hrvatske gimnazije u Rijeci. Odmah po osnutku škole osnovana je i školska knjižnica i otada pa sve do danas njezino se knjižno blago marljivo prikuplja, obrađuje i čuva. Iako je u teškim ratnim i međuratnim razdobljima dio građe uništen, ona još uvijek posjeduje neizmjereno bogat fond od 5 000 svezaka koji je sigurno pohranjen u Zaštićenoj zbirci, posebnom prostoru naše knjižnice u staklenim vitrinama i ormarima. Kako stara i rijetka građa ne bi ostala zaboravljena i zarobljena unutar novog namještaja i služila samo za pokazivanje, koristimo je kao podlogu za mnoge radionice, izložbe, predavanja, projekte i znanstveno istraživački rad učenika, profesora i vanjskih suradnika. Želimo je istrgnuti iz zaborava i iskoristiti u obrazovne svrhe.

Ponosni smo što su knjižničari ove škole sačuvali brojna vrijedna izdanja, od Ezopovih *Basni* iz 1618, *Pravila Društva isusovaca* iz 1679, *Pravila božanstva Sv. Augustina...* iz 1686. na latinskom jeziku, *Zemljovida Hrvatske* varaždinskog kartografa i isusovca Stjepana Glavača iz 1673. godine, do knjiga na gotici i latinici. Najponosniji smo na **najstariju knjigu u našoj zbirci, *De conservanda bona valetudine***, španjolskog alkemičara, astrologa, fizičara i medicinaru s kraja 13. i početka 14. stoljeća, Arnaldusa de Villanove, tiskanu u Frankfurtu u doba prvotisaka, 1551. godine, na srednjovjekovnom latinskom (na slici). To je najpoznatija medicinska knjiga srednjeg vijeka i početka novog vijeka koja se koristila kao predložak za nastavni plan i program

u tadašnjem europskom centru za obrazovanje medicinaru, Montpellieru. „Ljekaruša“ nam govori o stanju u bolnicama, odnosu prema pacijentima, pravilnoj prehrani, važnosti pijenja vode, liječenju biljem, štetnosti alkohola, dijetnoj prehrani...

Ovaj *Savjetnik o očuvanju dobrog zdravlja* iskoristili smo na nekoliko radionica nazvanih **Čuvajmo zdravlje po preporukama iz 1551. godine!**, pažljivo rukujući skenerom u izradi preslika, kako bismo proučili vrijedne crveno-crne rukom rađene ilustracije i u korelaciji s nastavom latinskog jezika i biologije, koristeći naše

latinske rječnike, priručnike iz botanike, medicinski rječnik i anatomski atlas. Prevodili smo naslove i podnaslove kao i uvode u poglavlja knjige, ponavljali nazive ljekovitog bilja, dijelove tijela, učili medicinsko nazivlje, razliku između srednjovjekovnog i novovjekovnog latinizeta i borili se s tiskarskim greškama. Učenici su od crteža, originala i prijevo-

da medicinskih savjeta izrađivali plakate koji su kasnije služili svima zainteresiranima u učenju jer su teme iz ovog starog sveznadara i danas jako aktualne. Kada je *Savjetnik* stigao u varaždinsku gimnaziju, bio je zasigurno vrelo onodobnih najnovijih spoznaja.

Izložbom uz obljetnicu škole ***I preci naši učili su iz udžbenika raznih*** pokazali smo dio bogatstva gimnazijskih udžbenika i priručnika, pretežno iz prirodnih znanosti, tiskanih u 18. i 19. stoljeću. U odabiru smo se vodili ne samo starošću, već i zanimljivošću. Tako smo iz najstarijeg udžbenika s otisnutim *Ex librisom regii gymnasii Warasdinensis* naučili što je *ex libris*, a iz dru-

Broj 63, lipanj 2014.

gih što su inicijali. Izrađivali smo ih na drugoj radionici uz Dan otvorenih vrata naše škole i izložili povodom Međunarodnog dana knjižnica. Šulekova knjiga *Biljarstvo* iz 1856. oduševila je učenike prešanim biljem unutar već istrošenih stranica (na slici) i dala im ideju za izradu herbarija.

U školskim hodnicima, u stalcima od pleksiglasa, često **izlažemo preslike naslovnica pod nazivom *Staro u novom***, a uz važne datume iznosimo zatvorene staklene vitrine ispred prostora knjižnice pod nazivom ***Iz riznice naše knjižnice*** kako bismo stalno podsjećali na važnost Zaštićene zbirke (na slici).

Uz *Dan otvorene nastave*, u suradnji s profesorima njemačkog jezika, održali smo **radionicu *Transliterajmo goticu*** gdje su zainteresirani učenici i profesori mogli upoznati staro njemačko pismo iz naslova naših knjiga, a potom su ih transliterirali na latinicu, prevodili na hrvatski i unosili u svoje razrede kao poticaj za učenje jezika kojeg u posljednje vrijeme sve više koristimo u aktivnostima izvan nastave kako ga ne bi „pregazio“ sveprisutni engleski.

U našem višegodišnjem **školskom projektu *Shakespeareov vrt***, čiji je cilj zainteresirati učenike za čitanje Shakespeareovih drama i soneta, tražeći bilje i cvijeće u stihovima korelirali smo, osim s engleskim, latinskim, hrvatskim, kemijom i likovnim i s nastavom biologije (na slici). Na temelju Linneovih knjiga *Systema Naturae*, tiskanih 1735. klasificirali smo biljne vrste binarnom nomenklaturom i uspoređivali s današnjim nazivljem. Učenici su se osjećali posebno i sa strahopoštovanjem su sa zaštitnim rukavicama čitali stihove tiskane u 19. st. Na temelju slične radionice, u kojoj su učenici proučavali životinje, marljivo skupljamo učeničke radove i pripremamo e-knjigu *Noina arka*.

Sudionicima državnih natjecanja iz klasičnih jezika i logike i filozofije na izložbama ***Mudrosti filozofa i sudovi logičara*** i ***Klasični jezici-mrtvi jezici?!*** pokazali smo rječ-

niko, udžbenike, priručnike, gramatike i prapopise i veselili se njihovim radoznalim i začuđenim licima, a poruke podrške, zahvale i pokoja suza najstarijih profesora kad prepoznaju udžbenike iz kojih su učili, poticaj su nam za nova istraživanja i prezentiranja.

Prošle smo godine s članovima Knjižničarske grupe, koji pomažu kod organizacije aktivnosti u knjižnici, izradili ***Pravila ponašanja učenika, nastavnika i ravnatelja u 19. st.*** služeći se *Zakonom ob ustroju školah iz 1874. godine* i *Cuvajevim Školskim zakonom iz 1888. godine* i prvi sat nastave na *Dan škole* počeli u svim razredima jednako, čitanjem i komentiranjem *Pravila*.

ranjem *Pravila*.

Ove smo školske godine započeli rad na **digitalizaciji dijela Zaštićenog fonda**. Digitalizirane knjige moguće je pregledati na internetskoj stranici naše knjižnice.

Kao što u podnaslovu navodim, sada potvrđujem da je knjižna baština privilegij kojeg ima mali broj školskih knjižnica. Stoga nam je ona inspiracija za nova događanja u prostoru i izvan knjižnice i stalni izazov da u knjižnici i u razredima, u korelaciji s drugim predmetima, iskoristimo to silno bogatstvo koje smo dobili u nasljeđe. Na njemu učimo, osuvremenjujemo ga, koristimo za učenje drugih jezika i pisama i na taj se način, uz intenzivan rad, trudimo zainteresirati učenike, profesore i znanstvenike kako bismo i ovaj stariji fond učinili itekako živim i zanimljivim.

Jedan je od glavnih ciljeva također pravilnom obradom, pohranom, zaštitom i raznolikom javnom prezentacijom ući u digitalizirani svijet današnjice te omogućiti zainteresiranima diljem svijeta korištenje naše bogate knjižne baštine.

Pogled u svijet iz Knjižnice Prve gimnazije Varaždin

Marinela Marčetić

Knjižnica Prve gimnazije Varaždin

knjiznica@gimnazija-varazdin.skole.hr

U Knjižnici Prve gimnazije Varaždin držimo odgoj mladih za građane svijeta jednom od svojih najvažnijih zadaća. Stoga sudjelujemo i u međunarodnim projektima, organiziramo susrete s ljudima bogatog interkulturalnog iskustva, potičemo na kontakte i upoznavanje s različitim kulturama.

Naša je škola sudjelovala u **Comeniusovom projektu *Legende nas ujedinjuju*** (*The legends unite us*) s Portugalom, Njemačkom, Češkom, Španjolskim, Latvijom i Litvom. Knjižnica se uključila u dio s čitanjem i proučavanjem nacionalnih legendi i pisanjem novog teksta, koji je kasnije dramatiziran i izveden u Portugalu na završnoj svečanosti. Nadalje, birali smo i naše tekstove kojima smo predstavili našu zemlju na susretima u inozemstvu. Osobito je zanimljiv bio međunarodni susret kojemu smo mi bili domaćini. S našim smo gostima iz inozemstva kroz nekoliko dana, koliko su boravili u Varaždinu i okolici, Cesa-rićev *Slap* prevodili na njihove jezike, a zatim ga učili naizust da bi ga na oproštajnoj večeri recitali na hrvatskom (na slici). Osim toga, čitali smo tekstove Ivane Brlić Mažuranić na raznim lokacijama i na raznim jezicima. Na završnoj svečanosti sudionici su čitali odabrana djela na svojim jezicima, što je bio doprinos i *Tulumu s(l)ova*, projektu hrvatskih školskih knjižnica. Neprocjenjivoj dobrobiti ovakvog druženja mladih iz cijeloga svijeta, dodali smo upoznavanje s našom kulturom, napose književnošću i jezikom.

Ove školske godine prijavili smo se na **međunarodni projekt *Straničnik*** (*ISLM Bookmark Project*) uz Međuna-

rodni mjesec školskih knjižnica. Na svoju veliku radost dobili smo partnera iz Khanna u Indiji. Naši učenici su izradili straničnike na kojima smo slikom i tekstem predstavili svoj grad i školu, a dodatno smo ih ukrasili licitarskim srcima, te priložili tekst o ovom tradicijskom proizvodu (na slici). Popratno pismo sastavili smo na hrvatskom i engleskom jeziku, ali i preveli na hindi, čime smo pokrenuli veliko zanimanje naših učenika za ovaj jezik, pa je već održana i prva radionica hindija u školi. Naši su prijatelji iz Indije pokazali velik interes za naš grad i za licitare.

Prijatelji iz Indije pokazali velik interes za naš grad i za licitare.

Dio smo još jednog **međunarodnog projekta – *BookCrossing***. To je *Projekt za oslobađanje knjiga*. Naime, diljem svijeta, na različitim lokacijama u gradovima, željezničkim postajama, čekaonicama i sl. građani ostavljaju knjige koje su pročitani, kako bi ih mogli čitati i drugi, ili uzimaju knjige koje tamo pronadu kako bi si skratili i uljepšali čekanje ili putovanje. Mi smo

u školi oformili tri takva punkta: u predvorju škole, knjižnici i zbornici, odakle knjige sada putuju dalje.

Nekoliko smo puta imali zadovoljstvo ugostili profesoricu **Spomenku Štimec, poznatu hrvatsku esperantisticu**. Prvo predavanje kojim nas je oduševila pod nazivom *Kako me je varaždinska gimnazija odgojila za zbližavanje kultura*, bilo je spoj bogatog životnog iskustva i znanja. Profesorica Štimec govorila je o kultu-

Broj 63, lipanj 2014.

rološkim razlikama oko nas i kako ih prevladati, o esperantu, jeziku koji 123 godine zblizava kulture te o projektu Europske komisije za zblizavanje Indije i Europe. Toplina i širina njezinih poruka duboko su dirnule sve prisutne i sigurno mnoge potaknule i na razmišljanje i na djelovanje. Spomenka Štimec održala je predavanje o Tiboru Sekelju na svjetskom skupu esperantista u Rotterdamu. To je predavanje održala i u našoj knjižnici kada nas je drugi puta posjetila, uz Svjetski dan za mir i razvoj. Ovim je predavanjem pokazala koliko jedan čovjek može učiniti za čovječanstvo.

Uz to, Tibor Sekelj je naučio 24 jezika, od kojih je jedan esperanto (na slici je mini-knjiga Tibora Sekelja). U našoj smo gimnaziji svjesni važnosti učenja stranih jezika te je učenicima omogućeno učenje čak deset jezika koje knjižnica prati fondom. Esperanto je jedan od tih jezika. Nekoliko učenika ovime su bili posebno motivirani, pa su se dodatno angažirali. Jedan učenik se već istaknuo u međunarodnoj esperantskoj zajednici. Svoja znanja i prikupljenu dokumentaciju o obitelji Zamenhof iz koje je potekao Lazar Ludwig, otac ovooga univerzalnog jezika, prezentirao je, zajedno s profesoricom Štimec u našoj knjižnici, ali i na nekoliko skupova esperantista. Snažna poruka ovooga predavanja bila je kako isključivost rađa zlo Holokausta, a komunikacija i razumijevanje među ljudima donose mir i napredak.

Prije ulaska Hrvatske u Europsku uniju u knjižnici je **gostovao i veleposlanik Velike Britanije**, koji je s učenicima i djelatnicima razgovarao o prednostima koje Hrvatskoj donosi ovo članstvo, osobito na planu obrazovanja. Ovime smo pomogli boljem informiranju o aktualnoj društvenoj problematici, što je također zadatak školske knjižnice.

Organiziranje susreta s književnicima i promocija knjiga, tipična su aktivnost knjižnice. Ovakva događanja nastojimo dodatno tematski obojiti. Tema susreta s književnikom može biti i **upoznavanje dalekih kultura**. Predstavljanje Ive Tkalec, suvremene autorice kratke priče, jednako je oduševio književnim, kao i kulturološkim doživljajem (na slici). Iva Tkalec dobra je poznavate-

ljica istočne kulture, napose japanske, jer je živjela i radila u Japanu. Njezina iskustva iz zemlje bogate tradicije, ali i bogate sadašnjosti bacila su novo svjetlo na našu predodžbu o Japanu i njegovim žiteljima.

Ovih dana posjetio nas je Harald Jüngst, njemačko-irski pisac, pripovjedač, novinar, glazbenik. Učenci i profesori uživali su u osebujnoj prezentaciji kulturoloških, jezičnih i društvenih specifičnosti raznih europskih naroda.

Školska knjižnica ima u životu škole, kao i društva u cjelini, čitav niz ciljeva i zadataka koje želi i treba ostvariti, ali i širok raspon mogućnosti da to učini. U Knjižnici Prve gimnazije Varaždin, kao i u mnogim drugim školskim knjižnicama, nastojimo biti zanimljivi, aktualni i poticajni kako bismo što kvalitetnije ispunili svoju ulogu.

Promicanje čitanja kroz projekt HR kanon

Josip Strija

Knjižnica Gimnazije Petra Preradovića, Virovitica

josip.strija@knjiznicari.hr

HR kanon je projekt udruge Hrvatska mreža školskih knjižničara, prije svega **namijenjen učenicima srednjih škola, kojemu je cilj promicanje čitanja** upućivanjem čitatelja na djela hrvatske, europske i svjetske kulturne, znanstvene i povijesne baštine koja čine jezgru Zapadne kulture. Na oblikovanju *HR kanona* angažirani su školski knjižničari iz cijele Hrvatske koji žele dati svoj doprinos na području kulturne djelatnosti.

Prema riječima začetnika ideje *HR kanona* Josipa Rihtarića, „pojam Zapadni kanon odnosi se na popis knjiga, a u širem smislu uključuje i glazbena te druga umjetnička djela, koja su najvažnija i imala su najveći utjecaj u oblikovanju Zapadne kulture. U različitim inačicama Zapadnog kanona, u popisima djela većinom se nalaze književna djela (uključivši sve književne rodove), biografska i autobiografska djela, vjerska, filozofska i povijesna djela, a u nekim inačicama kanona popis je proširen djelima iz područja mitologije, znanosti, filozofije, psihologije, gospodarstva i politike.“

Rad na projektu *HR kanon* započeo je u prosincu 2012. godine, a odvija se u nekoliko faza. Prva faza bilo je **definiranje kanona hrvatske književnosti**. Provedeno je anketiranje školskih knjižničara koji su predlagali autore i djela koje oni smatraju najvažnijima u hrvatskoj književnosti. Također, anketirani su knjižničari mogli dopisati svoje ideje za razvitak projekta kako bi pomogli njegovoj što boljoj realizaciji, a time i stvaranju prvog kanona hrvatske književnosti kreiranog interesom i znanjem školskih knjižničara. Nakon provedene ankete tim koji radi na projektu **definirao je popis djela hrvatske književnosti od srednjega vijeka do suvremenosti koja najbolje predstavljaju hrvatsku književnost**.

Druga važna faza projekta odnosi se na **predstavljanje rezultata projekta kroz mrežne stranice projekta** koje će informacijama o djelima, autorima, poveznicama na mrežno dostupna djela i ostalim materijalima i podacima vezanim uz djelo i autora nastojati približiti ono najbolje i najznačajnije od hrvatske književnosti

učenicima i svima ostalima koji pokažu interes. Također, kroz osnovne informacije, školskim će se knjižnicama ponuditi brošure i plakati kako bi informacija o projektu te njegovom konačnom rezultatu bila stalno dostupna učenicima.

Trenutno je u Timu *HR kanona*, koji vrijedno radi na realizaciji projekta, **devetero srednjoškolskih knjižničara** (Tanja Kolar Jančković i Karmela Živković iz Virovitice, Damir Balković iz Slatine, Zorka Renić iz Bjelovara, Milena Klanjac i Ivana Vladilo iz Rijeke, Marijana Čelig iz Zagreba, Vlatka Vujčić iz Vinkovaca, Kristina Andlar Pešut iz Petrinje te voditelj projekta Josip Strija, školski knjižničar iz Gimnazije Petra Preradovića Virovitica).

Nastavak projekta ove i idućih godina bit će moguć uz pomoć i svih drugih kolega školskih knjižničara koji pokažu zanimanje i odluče se priključiti projektu kako bismo zajednički definirali i odabrali najbolje za naše učenike te ih tako uputili pravim vrijednostima i važnim djelima hrvatske, koja su ujedno i dio europske i svjetske kulturne, znanstvene i povijesne baštine.

Broj 63, lipanj 2014.

Međuškolski književni kviz Bjelovarsko-bilogorske županije

Margareta Popčević

Knjižnica III. OŠ Bjelovar

margapopcevic@gmail.com

Međuškolski književni kviz je projekt namijenjen učenicima petih razreda koji se već četvrtu godinu za redom organizira u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Idejne začetnice i organizatorice kviza su školske knjižničarke Dejana Kurtović (IV. OŠ Bjelovar) i Margareta Popčević (III. OŠ Bjelovar).

Cilj kviza je poticanje čitanje lektire s osobitim naglaskom na čitanje s razumijevanjem, razvijanje navike čitanja i timskog rada.

Kviz je prvi puta bio organiziran 2. travnja 2011. godine u III. OŠ Bjelovar. Naime, njime su dvije bjelovarske škole obilježile Međunarodni dan dječje knjige. Iduće godine kvizu se pridružilo još pet škola iz županije. Ove se godine kviz održao 2. travnja 2014. godine i u njemu je sudjelovalo čak 15 škola s ukupno 45 učenika.

Članovi povjerenstva za provedbu kviza početkom školske godine određuju knjigu koja će biti tema. Do sada se uvijek birala knjiga s popisa lektire. Knjižničari animiraju učenike u svojim školama za sudjelovanje u kvizu. Na županijski kviz iz svake škole dolazi ekipa od tri učenika. Školsku razinu natjecanja organiziraju sami knjižničari. Županijsku razinu provode i organiziraju županijske voditeljice u suradnji s brojnim partnerima.

Tema ovogodišnjeg kviza bio je roman Mire Gavrana *Zaljubljen do ušiju*. Kviz se održao u dvorani Ekonomskog fakulteta u Bjelovaru. Nakon okupljanja učenika i mentora, male zakuske i pozdrava organizatorica, učenici su pristupili rješavanju pitanja. Pitanja su sastavile članice povjerenstva, knjižničarke: Vjeruška

Štivić (Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar), Katarina Belančić (Obrtnička škola Bjelovar) i Mirjana Bučar (Visoka tehnička škola Bjelovar). Kviz je sastavljen pomoću PowerPoint prezentacije, a učenici ga timski rješavaju. Nakon kviza organiziran je književni susret s književnicom Majom Brajko-Livaković koji je bio veseo, opušten i poučan. Testovi su za to vrijeme ispravljani te su podijeljeni učenicima. Po isteku vremena za žalbe

i eventualno ispravljanje pogrešaka, pročitana je rang lista. Prvo mjesto su zauzeli učenici OŠ Berek, drugo učenici OŠ Trnovitica, a treće učenici II. OŠ Bjelovar. Svi su natjecatelji ostvarili velik broj bodova. Najbolje plasirani učenici su dobili knjige, a svi ostali utješne nagrade i zahvalnice. Nakon zakuske i osvježenja, učenici i mentori su imali slobodnog vremena za obilazak grada (jer su mnogi došli iz okolnih mjesta). Zadnja aktivnost se odvijala u Domu kulture. Naime, u to vrijeme u Bjelovaru je trajao *Assitej – festival amaterskog kazališta* pa su učenici pogledali odličnu kazališnu predstavu *Sunčani grad* u izvedbi Dramskog studija Dječjeg kazališta Dubrava.

Mentori su evaluacijske listiće popunjavali putem interneta. U organizaciji kviza svojim donacijama su sudjelovali mnogi donatori od kojih izdajamo nakladničku kuću Alfa i Koestlin. Također, kviz ima podršku Hrvatske udruge školskih knjižničara.

Iz godine u godinu ovom kvizu se priključuje sve veći broj škola, a organizatorice se trude učiniti ga što kvalitetnijim i zanimljivijim. O njemu su pisale sve lokalne novine, internetski portali, a ima i svoju facebook stranicu: <https://www.facebook.com/kviz2?fref=ts>.

Zadnja aktivnost se odvijala u Domu kulture. Naime, u to vrijeme u Bjelovaru je trajao *Assitej – festival amaterskog kazališta* pa su učenici pogledali odličnu kazališnu predstavu *Sunčani grad* u izvedbi Dramskog studija Dječjeg kazališta Dubrava.

Mentori su evaluacijske listiće popunjavali putem interneta. U organizaciji kviza svojim donacijama su sudjelovali mnogi donatori od kojih izdajamo nakladničku kuću Alfa i Koestlin. Također, kviz ima podršku Hrvatske udruge školskih knjižničara.

Iz godine u godinu ovom kvizu se priključuje sve veći broj škola, a organizatorice se trude učiniti ga što kvalitetnijim i zanimljivijim. O njemu su pisale sve lokalne novine, internetski portali, a ima i svoju facebook stranicu: <https://www.facebook.com/kviz2?fref=ts>.

Dodatne informacije o kvizu i materijali s prošlogodišnjih kvizova mogu se naći na sljedećoj stranici: http://www.knjiznicari.hr/UDK02/index.php/Me%C4%91u%C5%A1kolski_knji%C5%BEevni_kviz

Tulum s(l)ova - projekt promoviranja čitanja iz užitka naglas

Draženka Stančić

OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec

drazenka.stancic@gmail.com

Tulum s(l)ova zajednički je projekt OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec, Hrvatske udruge školskih knjižničara i Hrvatske mreže školskih knjižničara koji sad već traje u svom trećem godišnjem ciklusu. Projekt čitanjem iz užitka naglas **popularizira vještinu čitanja u uzrastu 7. i 8. razreda osnovne te 1. i 2. razreda srednje škole**, a osim u obrazovanje, zadire i u područje kulture.

Najvažniji ciljevi projekta jesu utjecati na jačanje pozitivnog stava učenika prema čitanju, pridavanjem važnosti čitanju iz užitka u lokalnoj zajednici omogućiti učenicima samoostvarivanje i osjećaj vrijednosti, ostvariti novu kulturnu uslugu u lokalnoj zajednici, utjecati na jačanje pozitivnog stava učenika prema volonterstvu, preobraziti projekta *Tulum s(l)ova* u brend.

Dvije su ključne točke u projektu, **čitanje naglas u sklopu noćnog čitateljskog susreta i čitanje odraslima i djeci u lokalnoj zajednici**.

Prilikom čitanja naglas u sklopu noćnog čitateljskog susreta radi izdvajanja te aktivnosti u odnosu na ostale atraktivne aktivnosti potrebno je provesti ceremonijalno čitanje. Ceremonijalno čitanje podrazumijeva upaljene svjećice po stolovima i podu knjižnice, apsolutnu tišinu dok sudionik susreta čita svoj odabrani tekst kojeg osvjetljava baterijom. Za to vrijeme ostali svojim baterijama nenametljivo (usmjereno na knjigu) osvjetljavaju sudionika koji upravo čita, svi udo-

bno leže na strunjačama (i u vrećama za spavanje ako je u knjižnici planirano noćenje). Uvodno čitanje radi školski knjižničar. Svaki sudionik prije početka čitanja svog pripremljenog teksta predstavi sebe i razlog zbog kojeg je odabrao tekst koji će čitati. Nakon čitanja, a prije sljedećeg čitatelja, školski knjižničar pozitivno prokomentira čitateljev trud (izdvoji barem jednu pozitivnu stvar u učenikovom čitanju) i pozove ostale čitatelje da daju koji pozitivni komentar, na koji se oni odazovu prema svom trenutnom nahođenju. Sam od sebe stvara se na taj način jedan pose-

ban ugođaj zajedništva. Učenici mogu provesti cijelu ili dio noći u knjižnici i družiti se s drugim knjižnicama preko Skypea.

U fazi izlaska na čitanje u lokalnu zajednicu odrasli članovi tima kao i učenici koji u drugoj fazi postaju dio tog tima predlažu i dogovaraju mjesta na kojima će se čitati, predlažu dodatne moguće aktivnosti. Čitanja se u lokalnoj zajednici (primjerice u ustanovama, udrugama, poduzećima i na javnim mjestima, poput domova za starije osobe, muzeja, bolničkih dječjih odjela, autobusnih čekaonica) dokumentiraju, objavljuju na Facebook stranici *Tulum s(l)ova* <https://www.facebook.com/Tulumslova>

i grupi *Tulum s(l)ova* koja se nalazi na ovoj adresi: <https://www.facebook.com/groups/tulumslova/>, na YouTubeu, na školskim internetskim stranicama, a nakon čitanja šalju se priopćenja medijima.

Prvi ciklus je započeo 28/29. listopada 2011, u njemu su sudjele 22 školske knjižnice, a završio je svečanošću proglašenja najuspješnije školske knjižnice kod Glazbenog paviljona na Zrinjevcu u Zagrebu 19. listopa-

da. Svečanost proglašenja najbolje školske knjižnice dio je centralne proslave Mjeseca školskih knjižnica koji je bio obilježen stručnim skupom Hrvatske udruge školskih knjižničara ranije tijekom dana u Hotelu Palace, a najuspješnijom je proglašena OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec.

Broj 63, lipanj 2014.

Najuspješniju školsku knjižnicu odredilo je tročlano povjerenstvo u kojem je uz dvoje školskih knjižničara, Bojane Beate Doko i Josipa Strije, bila i Lidija Bajuk. Gosti na svečanosti, Pero Galić iz Opće opasnosti i Ivan Šibenik iz Replice, čitali su tekstove po vlastitom izboru. *Tulum s(l)ova* predstavljen je te godine i na međunarodnoj konferenciji *IASL 2012 Conference The Shifting Sands of School Librarianship* u Dohi, Katar.

Drugi ciklus projekta počeo je 26/27. listopada 2012. i u njega su se uključile 32 školske knjižnice. Završetak ciklusa dogodio se na pozornici šestoga paviljona Sajma knjiga Interliber. Najuspješnija je prema prosudbi Bojane Beate Doko i Josipa Strije bila Industrijsko-obrtnička škola Sisak. Ovoga su puta gošće na svečanosti bile Silva Skender, urednica Programa za djecu i mlade HTV-a, te Meri Jaman i Anita Valo iz grupe Meritas.

U treći ciklus, koji je počeo 25/26. listopada 2013. i još traje, uključilo se 38 školskih knjižnica.

I nakladnici su se već prve godine uključili u projekt pa su tako najuspješnije školske knjižnice nagradili knjigama Katarina Zrinski d. o. o., Alfa d. d., Naklada Ljevak d. o. o., Školska knjiga d. d. i Profil d. o. o. Projekt se redovito prati u medijima, a 15. studenog 2013. sudjelovali smo u tematskoj emisiji *Tulum s(l)ova* u *Školskom satu* na Hrvatskoj televiziji. Sa svih smo strana, od školskih timova, učenika, iz medija i iz lokalnih zajednica dobili samo pozitivne povratne informacije.

Doseg projekta *Tulum s(l)ova*

Godina	2011/12.
Broj knjižnica/škola	22
Broj članova tima za provedbu projekta	92
Broj učenika	399
Broj gostiju na čitateljskim susretima	37
Ukupan broj sudionika	528
Broj čitateljskih susreta u lokalnoj zajednici	31
Ukupan broj prisutnih na čitateljskim susretima u lokalnoj zajednici	≈2380
Godina	2012/13.
Broj knjižnica/škola	32
Broj članova tima za provedbu projekta	110
Broj učenika	468
Broj gostiju na čitateljskim susretima	28
Ukupan broj sudionika	606
Broj čitateljskih susreta u lokalnoj zajednici	37
Prisutnih na čitateljskim susretima u lokalnoj zajednici	≈3203
Ukupno sudionika	≈5583
Godina	2013/14. *
Broj knjižnica/škola	38
Broj članova tima za provedbu projekta	158
Broj učenika	539
Broj gostiju na čitateljskim susretima	94
Ukupan broj sudionika	791
Broj čitateljskih susreta u lokalnoj zajednici	28*
Prisutnih na čitateljskim susretima u lokalnoj zajednici	560*

* Važno je napomenuti da ciklus još traje, do sredine listopada 2014.

Čitajte i hodajte! Tulum s(l)ova u Sisku

Jadranka Gabriša Perković

Knjižnica Industrijsko-obrtničke škole Sisak

jadranka.gabrisa@gmail.com

Pročitajte kako su učenici u Školskoj knjižnici Industrijsko-obrtničke škole Sisak vješto spojili dva projekta: Tulum s(l)ova (državni projekt) i Kretanjem do zdravlja (školski projekt) promovirajući čitanje iz užitka naglas i zdrave stilove života.

U trogodišnjim strukovnim školama čitanje i lektira su za učenike prava „noćna mora“. U školskoj se knjižnici traži najtanja knjiga. Učenici u svojim izjavama idu tako daleko tvrdeći da je čitanje samo za djevojke ili primjerice kada žele čitati Držićevog *Dundo Maroja*, traže da knjiga bude na hrvatskome jeziku. Napori mene kao školske knjižničarke i kolegica, nastavnica hrvatskoga jezika i književnosti da učenike potaknemo na čitanje te da kod kuće češće uzmu knjigu u ruke i čitaju su veliki, a rezultati skromni.

Međutim, jedan je projekt prije nekoliko godina, točnije 2012. znatno promijenio stav prema knjizi i čitanju u Industrijsko-obrtničkoj školi Sisak. Inventivna kolegica iz OŠ Ivana Kukuljevića u Ivancu, Draženka Stančić pokrenula je sjajan projekt pod nazivom **Tulum s(l)ova – projekt poticanja čitanja iz užitka naglas**. Potporu projektu su dale dvije udruge školskih knjižničara: Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK) i Hrvatska mreža školskih knjižničara (HMŠK). Cilj *Tuluma s(l)ova* je razvijanjem navika čitanja iz užitka naglas olakšati učenicima i razvoj i vještine informacijskog čitanja koje je preduvjet za uspješan život i adaptacija za cjeloživotno učenje. Drugi je cilj projekta pojavljivanjem u medijima promovirati i čitanje iz užitka i struku školskoga knjižničara. Kada sam 2012. godine učenike koji su imali naviku dolaska u školsku knjižnicu upoznala s projektom pokazali su veliki interes kao i nekolicina kolega u zbornici. Učenike je silno privukla ideja da će jednu cijelu noć boraviti u školskoj knjižnici, čitati, družiti se, gledati filmove i sl. Naime, *Tulum s(l)ova* se odvija u nekoliko faza: 1. faza – noćni čitateljski susret, 2. faza – izlazak u lokalnu zajednicu i čitanje iz užitka naglas, 3.

faza – evaluacija projekta. Sve su faze detaljno razrađene, od pripremanja noćnog čitateljskog susreta do odnosa s medijima. Prvi Noćni čitateljski susret (25/26. 10. 2012.) protekao je odlično i svi smo zajedno tada donijeli odluku: želimo biti, ako ne najbolji onda, među najboljima. Tu smo noć imali viziju naših budućih izlazaka u lokalnu zajednicu i čitanja iz užitka kojih je u drugome ciklusu *Tuluma s(l)ova* 2012/2013. bilo 13. Marljivo i strpljivo smo se pripremali za svaki izlazak, o tome obavještavali medije: lokalne novine, lokalne radio postaje, portale, otvorili facebook profil školske knjižnice, Youtube adresu. Sve smo učinili prema pravilima i preporukama projekta i s mnogo entuzijazma i veselja. Kako bi jedna školska knjižnica bila proglašena najboljom (*Tulum s(l)ova – projekt koji ima i natjecateljski karakter, ocjenjuju joj se prije svega broj izlazaka u lokalnu zajednicu, složenost i atraktivnost izlazaka*, a uvid u to se stječe objavama na web stranicama knjižnice i *Tuluma s(l)ova*, u grupi *Tulum s(l)ova*, te kroz izvješća školskih knjižnica. Povjerenstvo na razini Hrvatske čiji su članovi ujedno i članovi udruge koje podupiru ovaj projekt donosi konačnu odluku o najboljoj školskoj knjižnici.

Upornost, marljivost, timski rad i suradnja na kraju su dali izvrsne rezultate uz atraktivne i maštovite izlaske u lokalnu zajednicu. Čitalo se na raznim mjestima s raznim sudionicima s planinarima, građanima Sisak, školskim knjižničarima, u drugim školama, gradskim knjižnicama. Čitalo se i u Nacionalnom parku Sjeverni Velebit, čitalo i hodalo. Čitalo se i s poznatim osobama kao što su Edo Popović i Zoran Vakula. Tekstovi su bili uvijek prigodni, pomno odabrani. Pažljivo se gradio imidž *Tuluma s(l)ova* u gradu Sisku, ali i šire. Jednom je prilikom glavna voditeljica *Tuluma s(l)ova*, Draženka Stančić rekla da je naša školska knjižnica prva uspjela čitanje naglas u sklopu projekta ostvariti kao brend, novu kulturnu uslugu, u svojoj županiji, jer više nemamo potrebu sami tražiti mjesta za čitanje, već nas se poziva čim se organizira kakvo kulturno događanje.

Ostvarili smo svoj mali san i 15. studenoga 2013. na završnoj svečanosti *Tuluma s(l)ova* na Interliberu u Zagrebu, **školska knjižnica Industrijsko-obrtničke škole Sisak je proglašena najboljom u drugome ciklusu 2012/2013**. Ponosni i sretni vratili smo se u svoj grad Sisak s diplomom i sa 60 novih knjiga za našu školsku knjižnicu kao nagradom. Grad Sisak je prepoznao vrijednost i značaj ovoga projekta i financijski ga podržao. Pobjednička ekipa je nagrađena jednim lijepim izletom u Nacionalni park

Broj 63, lipanj 2014.

Velika Paklenica (Grad Sisak je snosio troškove autobusnog prijevoza). Unatoč uspjehu, nismo se uspavali. Vrijedno i predano i dalje odlazimo u lokalnu zajednicu i čitamo iz užitka odlučni braniti naslov najbolje školske knjižnice.

Što su učenici dobili uključivanjem u projekt *Tulum s(l)ova*? Tijekom evaluacije jedan je učenik izjavio da je *Tulum s(l)ova* najbolje što mu se dogodilo u srednjoj školi. Učenici su stekli sigurnost u javnom nastupu. Stekli su nove prijatelje i poboljšali međusobnu komunikaciju. Kroz nekoliko humanitarnih akcija koje smo proveli i koje još provodimo, naučili su biti otvoreniji prema drugačijima i više empatični za nevolje drugih. Poboljšali su svoju verbalnu komunikaciju i proširili vokabular. Proširili su

svoje spoznaje i znanja i dali krila mašti, jer svako je čitanje trebalo osmisliti i temeljito razraditi. S veseljem su svoje slobodno vrijeme posvetili čitanju iz užitka i druženju s novim osobama na njima do tada nepoznatim mjestima i u zanimljivim situacijama (planinarenje, ples, itd).

Projektu *Tulum s(l)ova* dali smo svoj poseban „pečat“ spojivši ga s jednim školskim projektom pod nazivom: **Kretanjem do zdravlja**. Spojili smo čitanje i hodaње (kretanje) što se pokazalo izvrsnim za školu u kojoj je pretežito muška populacija. Pod motom: **ČITAJTE I HODAJTE** promoviramo čitanje iz užitka naglas i zdrave stilove života.

Čitanjem do zvijezda, natjecanje u znanju i kreativnosti u srednjim školama: pilot projekt HMŠK-a

Ivana Štimec-Sajko

Knjižnica Graditeljske, prirodoslovne i rudarske škole, Varaždin

knjiznica.rudak@gmail.com

Mediji nas obasipaju crnim prognozama o nestanku knjige i odumiranju klasičnih knjižnica. Sve slabiji učenički interes za knjigu školskim knjižničarima je pak pravi izazov pa smišljamo načine kako ih motivirati, vratiti im naviku čitanja, raspravljanja, kritičkog razmišljanja...

I kad sami srednjoškolci požele svoje rekreativno čitanje provjeriti kvizom znanja, tu priliku, kao knjižničari, ne smijemo propustiti! Sadržaji kulturne i javne djelatnosti sastavni su dio godišnjeg plana i programa rada školske knjižnice i knjižničara, kao i odgojno-obrazovnog rada škole u cjelini. Jedan od ciljeva školskih knjižničara je odgoj učenika i razvijanje kulturnih potreba i navika. Na taj način potičemo učenike na čitanje s razumijevanjem, istraživanje, otkrivanje i kreativno stvaranje, jer je takvo učenje najučinkovitije.

Dobru podlogu imali smo u već prokušanom osnovnoškolskom *Čitanju do zvijezda*. No, srednjoškolcima treba drugačiji pristup, zaključila je I. Vladilo i poduzela potrebne predradnje. Osmišljenu koncepciju temeljenu na dobroj praksi osnovnoškolskog

provedbenog tima voditelja D. Ružića, zainteresirani članovi Hrvatske mreže školskih knjižničara prilagodili su srednjoškolskom uzrastu i njihovim interesima. Dvije Ivane (Vladilo i Štimec-Sajko) preuzele su odgovornost za provođenje ovog pilot-projekta u šk. god. 2013/2014, uz neprocjenjiv doprinos "iz sjene", kolegice Jasminke Horvatić-Bedenik koja je sastavljala pitanja za sve tri razine natjecanja.

Ono što smo znali od samog početka bilo je: **želimo implementaciju suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije koju srednjoškolci vole koristiti, želimo knjige koje sami predlože i dajmo im kreativni zamah.**

Sačinjene su detaljne *Upute za provedbu natjecanja*, razaslani informativni materijali svim voditeljima ŽSV-a s molbom prosljeđivanja članovima, omogućena je on-line prijava škola za natjecanje. Dvadeset šest prijava (naknadno su 3 škole odustale) pristiglo je iz 11 županija (Krapinsko-zagorske, 1 škola; Sisačkomoslavačke, 2 škole; Varaždinske, 5 škola; Koprivničko-križevačke, 2 škole; Bjelovarsko-bilogorske, 2 škole; Primorsko-goranske, 1 škola; Virovitičko-podravske, 1 škola; Požeško-slavonske, 1 škola; Zadarske, 1 škola; Istarske, 2 škole i Međimurske, 5 škola) procijenili smo zadovoljavajućim interesom.

Samo natjecanje provodi se u 2 dijela:

a) kviz znanja – online (na slici)

b) prezentacija multimedijskog uratka

Žanr i pisac odabrani su temeljem ankete provedene u srednjim školama Varaždinske županije na uzorku od 100 učenika po

školi. Njihov je odabir bio kriminalistički roman, a autor Agatha Christie.

Odlučili smo tako baviti se njezinim romanima (*Ubojstvo u Orijent Expressu*, *Deset malih crnaca* i *Iskričavi cijanid*) a pridodali i *Djevojku s brucosijade* Matilde Mance, hrvatske spisateljice kriminalističkih romana za mlade. Tema multimedijskog uratka, čiji je zadatak potaknuti vršnjake na čitanje romana, bila je kriminalistički roman Agathe Christie: *Ubojstvo u Orijent Expressu*.

Projekt se provodi prema unaprijed isplaniranim i vremenski određenim fazama tj. okvirnom Vremeniku natjecanja, vodeći računa da vremenski period bude dovoljan učenicima za temeljitu pripremu, a predviđene su školska, županijska i državna razina.

Školsko natjecanje je pojedinačno, a 3 natjecatelja s najboljim postignutim rezultatima čine dalje ekipu/tim za županijsku razinu s koje, pak, po dvije najbolje ekipe iz županije ulaze u državno natjecanje.

Prvom školskom online natjecanju 18. prosinca 2013. pristupilo je ukupno 143 učenika. Uz njih bilo je 23 mentora – školskih knjižničara i po 2 člana povjerenstva različitih struka. Na županijskom natjecanju 27. veljače 2014. sudjelovalo je 18 ekipa (ostale kvalificirane za državno odlučile su pauzirati) tj. 54 učenika, mentori i povjerenstva povećana na 3 člana.

U srednjoškolskom natjecanju na državnoj razini 29. travnja 2014. sudjelovalo je 16 ekipa u kategoriji kviza znanja i 7 u kategoriji multimedijskog uratka. Prvo je mjesto osvojila Ekonomska i trgovačka škola Čakovec, mentorice Lee Resman-Borković, drugo mjesto osvojila je ekipa Prve gimnazije, Varaždin, mentorice Marinele Marčetić, a treća je bila ekipa Srednje škole Mate Blažine, Labin, mentorice Majde Milevoj Klapčić.

U kategoriji multimedijskog uratka prvo mjesto osvojila je Lana Pleško iz Srednje strukovne škole Varaždin, mentorice Ane Ra-

vić, drugo mjesto dijelili su Lucija Sokač iz Strojarske i prometne škole Varaždin, mentorice Ksenije Perhaj i ekipa Prve gimnazije Varaždin, Matija Lukman, Antonio Čanadi i Matija Benić, mentora Vladimira Mikca, a treće mjesto pripalo je Emi Mataija iz Industrijsko-obrtničke škole Slatina, mentorice Svjetlane Dupan.

Ispitno povjerenstvo za multimedijски uradak činili su Bojan Banić, Ivica Nikić i Nives Papandopulo.

Tijekom natjecanja povećava se broj pitanja (50, 60, 75) ali i razine poznavanja materije. Dok se na školskoj ispituju faktografski podaci, županijska pretpostavlja i temeljito poznavanje autora, a državna uključuje i teorijsko poznavanje žanra te pitanja iz

opće kulture vezana uz djela.

Kviz znanja online, bio nam je izazov i svakako ga je trebalo isprobati. I dok je Ivana Štimec-Sajko kao suvoditeljica projekta za srednje škole brinula o komunikaciji s mentorima, prijavama, podsjećala na rokove i bavila se organizacijom, onako kako su vrijedni mentori upućivali svoje čitače, pretresali pročitano, propitivali, pretraživali, raspravljali... Ivana Vladilo je kao *online* moderator projekta za srednje škole pretraživala, isprobavala, čitala upute, propitivala tuđa iskustva ne bih li našla najbolju,

naravno besplatnu, aplikaciju prema kriterijima koje si je zadala. A ispuniti aplikaciju ne bi bilo lako da se tog prevažnog posla sastavljanja pitanja nije prihvatila, vrlo ozbiljno i odgovorno, kolegica Jasminka Horvatić-Bedenik. Na školskom natjecanju koristio se Googleov alat za sastavljanje anketa čija je jedina mana što ne može ispravljati sam prema ranije upisanim točnim odgovorima. Na županijskom prešlo se na Tes-

tmoz, čiji je pak nedostatak ograničenje na 50 pitanja pa smo pisali kviz u 2 dijela.

Multimedijски uradci kao zamjena papirnatog plakata oduševili su nas raznolikošću korištenih aplikacija, pokazali su kako uče-

Broj 63, lipanj 2014.

nici suvereno vladaju tehnikama izrade multimedijalnih sadržaja, znaju svoju kreativnost iskazati različitim tehnikama i njihovim kombiniranjem.

Istina, za natjecanje je pristiglo samo 7 radova, ali svaki u drugom formatu, svaki poseban i jedinstven.

Čitanjem do zvijezda, natjecanje u znanju i kreativnosti za srednjoškolce, ima svoje specifičnosti iako je projekt nastao na temeljima dobre prakse višegodišnjeg lokalnog provođenja projekta u osnovnim školama. **Što je novo?** Širenje i otvaranje novih, srednjoškolcima primjerenijih komunikacijskih kanala. Sav strah i nepovjerenje, provedbom ovog prvog *online* natjecanja, vjerujemo, odagnali smo.

Iako će netko reći da je važno druženje na natjecanjima, a da ovakav oblik to uskraćuje, nismo skloni takvom razmišljanju. Mnoge su **prednosti online natjecanja**, svojom ekonomičnošću, minimalnim odsustvom natjecatelja s nastave, a članova povjerenstva s radnog mjesta, bez materijalnih troškova za putovanja i smještaj, omogućuje sudjelovanje škola iz najudaljenijih krajeva. Virtualno druženje danas je i tako uobičajeno. **Korištenje tehnološke potpore u edukaciji** već odavno nije novina, a omo-

gućuje nam i otvaranje javnosti.

Završno druženje svih sudionika koji su bili u mogućnosti sami financirati dolazak bilo je organizirano u Čakovcu 9. svibnja 2014. (na slici) za vrijeme državnog natjecanja za osnovne škole, a srednjoškolskim ekipama, mentorima i članovima povjerenstva upriličen je prigodan program, razgled grad i podjela pohvala, diploma te nagrada najboljima. Sponzori za nagrade bili su izdavačke kuće Alfa i Katarina Zrinski.

Vjerujemo da smo ovim pilot-projektom prikupili dragocjena iskustva, uočili propuste, dobili vrijedne sugestije te da u sljedeću sezonu možemo krenuti s jednim novim ČDZ+ projektom koji bi se, zbog svojih specifičnosti, uz dužno poštovanje začetnicima osnovnoškolskog ČDZ-a ipak trebao vrednovati i organizirati kao novi i nezavisan projekt HMŠK-a. Sve detalje o ovom projektu možete pronaći i na službenoj stranici HMŠK-a: <https://sites.google.com/a/knjiznicari.hr/>.

Čokoladni odmor: zajednički projekt bjelovarskih srednjoškolskih knjižnica

Tatjana Petrinc

Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar

tupskola@gmail.com

Ideja osmišljavanja cjelogodišnjeg projekta koji bi, osim zajedničkim prostorom, bolje povezo učeničke i nastavničke četiriju srednjih bjelovarskih škola nastala je u knjižnici na inicijativu profesorice Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar Blaženke Urh. Knjižničarke Alica Bačeković Pavelić, Tatjana Kreštan, Zorka Renić i Tatjana Petrinc (na slici) nakon zajedničkog određivanja ciljeva i osmišljavanja aktivnosti potražile su suradnike u svojim školama za ostvarivanje ovog projekta.

Interdisciplinarni pristup temi čokolade pokazao se odličnim izborom, jer čokolada sama po sebi plijeni pažnju i budi pozitiv-

ne osjećaje. Odabrano ime projekta **Čokoladni odmor** tako predstavlja odmor od svakodnevnih obaveza, stanku za otkrivanje drugačijeg, zajedničkog, pozitivnog, čokoladnog. Istaknuti ciljevi projekta su: **suradnja među nastavnicima svih četiriju srednjih škola, razmjena znanja i iskustava među učenicima različitih obrazovnih programa, razvijanje prezentacijskih i komunikacijskih vještina kod učenika te promocija školske knjižnice** kao komunikacijsko-informacijskog središta škola. Projekt je

najavljen kratkom izložbom i degustacijom čokolade na samom početku školske godine. Nakon toga učenici su uz pomoć nastavnika održali **niz kratkih predavanja o čokoladi iz perspektive svog zanimanja**, a predavanja i prezentacije bile su namijenjene učenicima drugih škola, drugih zanimanja. Na taj su način učenici istu temu mogli doživjeti na sasvim drugačiji način. Učenici Medicinske škole održali su predavanje **Čokolada i zdravlje**, a učenici Komericalne i trgovačke škole predstavili su svoju vježbeničku tvrtku **Tajna čokolade** i održali prezentaciju o čokoladi i čokoladnim proizvodima.

U prostoru knjižnice postavljena je izložba **Povijest čokolade** (na slici), a u Turističko-ugostiteljskoj i prehrambenoj školi održane su dvije radionice izrade čokoladnih slastica: **Reci to čokoladom** (na slici) i **Praline a la TUPŠ** kojima je prethodilo kratko uvodno predavanje o tehnologiji proizvodnje čokolade koje su pripremili učenici konditori. Te su radionice snimljene i u pripremi je kratak dokumentarni film

koji će se prikazivati ostalim učenicima u školskoj knjižnici. U planu je i provedba natječaja za pisanje eseja o čokoladi, druženje s ravnateljima uz vruću čokoladu te izrada bloga i prezentacija cjelokupnog projekta na kraju školske godine. Projekt je medijski vrlo dobro popraćen i prihvaćen, a u doba finansijskih teškoća uspjeli smo dobiti podršku jedne tvornice slatkiša.

Čokoladni je odmor tako postao sinonim za događanja u knjižnici pa tako nastavnici i učenici čim ugledaju plakat ili pozivnicu na kojem piše **Čokoladni odmor**, pohitaju u knjižnicu jer znaju da će osim zanimljivih informacija o čokoladi možda dobiti i pokoju kockicu te slatke *hrane bogova*.

Školska knjižnica – mjesto njegovanja kulturne baštine

Alica Bačeković Pavelić

Knjižnica Ekonomske i birotehničke škola Bjelovar

knjiznica.ebb@gmail.com

Svjedoci smo činjenice da novo vrijeme donosi novi način života. U vremenu kada se koješta može kupiti novcem, prave životne vrijednosti često ostaju neprepoznate i zanemarene. Poznavanje vlastite kulture, običaja, jezika, povijesne i prirodne baštine važne su sastavnice identiteta nekog naroda, a njihovo je očuvanje

od neprocjenjive vrijednosti. Na važnost očuvanja i njegovanja baštine upozorava i stara kineska izreka: „Zaboraviti pretke znači biti potok bez izvora, stablo bez korijena.“

Stariji se često sa strahom pitaju što će biti s tradicijskom kulturom te hoće li se narodni običaji u potpunosti zaboraviti. Jesu li mladi doista potpuno nezainteresirani za ostavštinu svojih predaka ili među njima ipak ima i istinskih zaljubljenika u tradiciju?

U Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar učenici se već tri godine susreću s **bilogorskim narodnim običajima** zahvaljujući svome školskom kolegi, učeniku Ivanu Vinkoviću. Ivan pohađa 3. razred i posebno je senzibiliziran za očuvanje baštine bilogorskog kraja te s ljubavlju čuva ostavštinu svojih baka i djedova. Svoje zanimanje za tradicijsku kulturu i narodne običaje često i rado dijeli s ostalim učenicima u školi, a tijekom školske godine

Broj 63, lipanj 2014.

2013/ 2014. u školskoj je knjižnici, uz pomoć profesorice Blaženke Urh te školske knjižničarke Alice Bačeković Pavelić, pripremio dvije izložbe: **izložbu zidnjaka ili kuharica** (rujan 2013 - na slici) te izložbu pod nazivom **Od lana do platna** (siječanj 2014).

S druge strane, zidnjaci ili kuharice nekada su ukrašavali zidove radnog, svakodnevnog prostora domačice, a danas, već pomalo zaboravljeni, predstavljaju dragocjen izvor saznanja o svakodnevnom životu i običajima jednoga vremena. Izrađivale su ih žene, a na njima su se često nalazili natpisi duhovitog ili poučnog karaktera, zahvaljujući kojima se moglo iščitati raspoloženje domačice, njezine namjere ili neka skrivena poruka. Uz dvadesetak zidnjaka u knjižnici je izloženo i nekoliko ručnika i stolnjaka od lanenog platna te predmeti koji su neizostavni dio svake kuhinje (zdjele, tanjuri, žlice...). Bilogorska narodna nošnja, u koju je nekoliko učenika na otvorenju izložbe bilo obučeno, te ukusne domaće kiflice za posjetitelje, stvorili su u knjižnici ugođaj nekadašnjih seoskih domaćinstava. Učenici su na zidnjacima mogli pročitati razne natpise od kojih im se najviše svidio natpis *Naša djeca, naša radost, neka znadu što je mladost jer je posvećen mladima*, kojima je ova izložba ponajprije bila i namijenjena.

Izložbom **Od lana do platna** (na slici) prikazan je proces proizvodnje domaćeg lanenog platna kojega su ljudi bilogorskog kraja sami izrađivali u prošleme stoljeću: od sisanja lana do tkanja i ukrašavanja lanenog platna. Izložen je i dio predmeta na kojima se lan obrađivao: preslica, vreteno, kolovrat, grebena, dijelovi tkalačkoga stana... Navedeni pojmovi mladima su danas gotovo posve nepoznati pa je uz izložbu oblikovan i **Pojmovnik** u kojemu su na jednom mjestu okupljeni zavičajni (bilogorski) leksemi koji

su vezani uz proces obrade lana i konoplje. Autorica *Pojmovnika* je Tatjana Kreštan, profesorica i knjižničarka Komercijalne i trgovačke škole u Bjelovaru. Osim toga, na otvorenju izložbe prikazan je i video uradak o obradi lana (autor je Mario Vinković)

te katalog uz izložbu kojega je uredila Alica Bačeković Pavelić.

Kako je obrada lana i izrada lanenog platna dio nastavnoga programa susjedne Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar, ova je izložba bila korisna i zanimljiva i njezinim učenicima jer su predmete o kojima uče na nastavi mogli vidjeti u škol-

skoj knjižnici. Nakon školske knjižnice izložbu **Od lana do platna** zainteresirani su građani mogli pogledati na Studijskom odjelu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Bjelovaru, a predstavljena je kao dio programa pod nazivom **Tradicijsko tekstilno rukovorstvo**. Program je organizirala knjižničarka Tina Gatalica, a o izložbi je govorio njezin autor, učenik Ivan Vinković. Na ovaj je način ostvarena suradnja školske i narodne knjižnice, ali i otvorena mogućnost mladim ljudima da i široj javnosti pokažu čime se bave.

Projekt KRUH - Knjižnična raznovrsnost u homogenosti

Elda Pliško Horvat

Knjižnica Talijanske srednje škole „Dante Alighieri“ Pula

(Biblioteca di Scuola media superiore italiana Dante Alighieri,
Pola)

eldasmsi@yahoo.com

Kako upozoriti lokalnu javnost na potrebu za očuvanjem zavičajne baštine, a pritom istražiti, učiti, djelovati, kreirati i predstaviti knjižnicu kao mjesto gdje počinje svaka potraga za informacijom, bio je jedan od temeljnih motiva za pokretanje projekta *KRUH – Knjižnična raznovrsnost u homogenosti*. Voditeljica projekta Elda Pliško Horvat, školska knjižničarka u TSS – S.M.S.I. „Dante Alighieri“ Pula-Pola, potaknuta **spoznajom o zanemarivanju i ubrzanom propadanju istarskih krušnih peći kao autohtonih oblika izvorne ruralne arhitekture**, osmislila je projekt kojim bi se postojeće stanje na terenu stručno istražilo i dokumentiralo. U projekt se kao vanjska suradnica uključila etnologinja Mirjana Margetić iz Etnografskog muzeja Istre – Museo etnografico dell'Istria koja je održala uvodno predavanje i vodila terensko istraživanje. U realizaciju projekta uključilo se četrnaest učenika drugih i trećih razreda gimnazije koji su u svojstvu istraživača, fotografa, snimatelja, novinara, komentatora, vođeni preciznim smjericama o tome na što obratiti pozornost i koje informacije prikupiti,

na istraživanom području (naselje Manjadvorci) prikupljali podatke o svakoj postojećoj peći: dimenzijama, vanjskom plaštu, načinu gradnje i materijalu koji se koristio pri gradnji, smještaju peći, specifičnom nazivlju pojedinih dijelova peći i pribora, korištenju peći, nekadašnjim i današnjim vlasnicima, graditeljima... Također, valjalo je izraditi nekoliko

kvalitetnih snimaka cijele peći kao i njezinih detalja. Najvažnije informacije učenici su ipak dobili u razgovoru s mještanima

koji su vrlo rado odgovarali na sva pitanja pa čak i demonstrirali cijeli postupak od pripreme peći i ložišta do pečenja kruha. Projekt se artikulirao u više faza: **predavanje o krušnim pećima u Istri, terensko istraživanje, pretraživanje Matičnih knjiga u Državnom arhivu u Pazinu, obrada i selekcija prikupljene građe te pretraživanje literature.**

Rezultati projekta predstavljeni su na završnoj svečanosti organiziranoj za sve učenike i djelatnike škole, uzvanike, goste i predstavnike medija kada je postavljena izložba fotografija krušnih peći s podacima o aktualnom vlasniku, godini gradnje i mikrolokaciji, predstavljena dvojezična publikacija u boji te prikazan desetominutni videozapis *Baština u kamenu – Patrimonio in pietra*. Ovaj se projekt Hrvatske mreže školskih knjižničara (s kojim je Udruga aplicirala i dobila sredstva MZOS-a) realizirao kao **izvannastavna aktivnost u okviru obrazovanja za održivi razvoj**, a u cilju razvijanja kompetencija istraživačkog učenja, poduzetništva, timskog rada, stjecanja znanja o izvornoj istarskoj arhitekturi te svijesti o potrebi njezina očuvanja.

Broj 63, lipanj 2014.

Riječke osnovne škole ususret Europskoj prijestolnici kulture 2020: projekt Sakralni dragulj sa Škurinja

Koraljka Mahulja-Pejčić

Knjižnica OŠ Ivana Zajca u Rijeci

koraljkao@net.hr

Škurinje su rubna gradska četvrt grada Rijeke poznata po mnogobrojnim trgovačkim centrima. Želite li kupiti komad odjeće ili namještaja, hranu ili auto odmah ćete se sjetiti Škurinja.

Međutim, između sivila betona i novih arhitektonskih zdanja smjestio se pravi sakralni dragulj iz 15. stoljeća. Malena crkva svete Marije od Milosti već stoljećima odolijeva vremenu i urbanističkim promjenama. Skrivena među novim zgradama, svakodnevno, sramežljivo zvonjavom u podne poziva stanovnike naselja na molitvu. Sastavni je dio Župe svetog Ivana Krstitelja koja ima dvije crkve, tzv. novu i staru.

„Stara“ crkvice svete Marije od Milosti najstariji je objekt na ovom dijelu grada. Nalazi se u neposrednoj blizini naše škole pa smo u okviru ovog projekta odlučili istražiti njenu povijest, legendu, unutrašnjost i vrijednu sliku kao i mnoge druge zanimljive detalje. Posebno je značajan reljef Marije s djetetom Isusom na glavnom oltaru, autora Rosellinija iz 1493. godine. Sama crkva je od velikog kulturnog i povijesnog značaja što je prepoznalo i Ministarstvo kulture RH, dodijelivši joj 2008. godine status zaštićenog kulturnog spomenika Republike Hrvatske.

Projekt upoznavanja crkvice sv. Marije od Milosti osmislila je knjižničarka OŠ Ivana Zajca Koraljka Mahulja-Pejčić, a realiziran je tijekom travnja i svibnja 2014. godine. U projektu su sudjelovali svi učenici škole, vjeroučitelj, učiteljice, profesori informatike, likovne i tehničke kulture te hrvatskoga jezika.

Knjižničarka je u crkvi održala niz predavanja vezanih za crkvu, povijest, legendu i kulturno-povijesnu vrijednost objekta. Učeni-

cima se posebno dopala legenda o nastanku crkvice koja govori o zaljubljenom paru i njihovoj tragičnoj ljubavi te o ukazanju Majke Božje. Legendu je zapisala baka Kata pred puno godina te smo izložili presliku njezina zapisa. O vrijednosti crkvenog objekta na ovom području svjedoči *Spomenica* koju su rukom pisali svećenici. U njoj su izneseni svi zanimljivi podaci tijekom nekoliko desetljeća koji se vežu za život u crkvi. Jedan od najpoznatijih riječkih povjesničara Giovanni Kobler u svojoj knjizi na talijanskom jeziku *Storia della città di Fiume* iz 1896. godine opisao je kapelicu svete Marije koja je služila upravi bolnice u Rijeci od 1554. godine. Istraživački rad naših učenika te preslike *Spomenice* i knjige izložili smo na izložbi.

Učenici su po povratku u učionice iskazali svoje zanimanje i afinitete te s puno motivacije i kreativnosti izradili zanimljive likovne i literarne radove, makete i video uradak koji prati cijeli projekt. Od svih smo tih radova te povijesnih dokumenata na kraju priredili izložbu.

Ciljevi projekta bili su, osim **proučavanja, promicanja i očuvanja kulturne i povijesne baštine grada Rijeke** te razvijanja svijesti o njezinoj važnosti, **razvijanje istraživačkog i suradničkog učenja** kroz istraživanje ovog tradicijskog vjerskog objekta.

Noć knjige 2014. u OŠ Ivana Zajca u Rijeci

Koraljka Mahulja-Pejčić

Knjižnica OŠ Ivana Zajca u Rijeci

koraljkao@net.hr

Povodom Svjetskog dana knjige koji se obilježava u cijelom svijetu, školska knjižnica OŠ Ivana Zajca uključila se u program obilježavanja *Noći knjige*. Noć knjige se u hrvatskim knjižnicama i knjižarama obilježava 23. travnja od 18 sati do 1 sat iza ponoći, a kako smo mi odgojno-obrazovna ustanova, obilježili smo ovaj dan u jutarnjoj smjeni odnosno kroz program matineje u školi.

U *Noći knjige* sudjelovali su učenici od prvog do četvrtog razreda, a cijeli program osmislila je knjižničarka Koraljka Mahulja-Pejčić.

Program *Krijesnice – čitanje u pidžamama* prijavljen je Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici iz Zagreba te je objavljen u *Programskoj knjižnici Noć knjige 2014. – matineje*.

Učenici su odjenuli pidžamu i sa sobom u školu donijeli najdražu plišanu igračku te slikovnicu ili knjigu. U školskoj knjižnici su na strunjačama čitali najdraže priče i slikovnice za laku noć. Prisjetili su se ranog djetinjstva, uspavlivanja, uspavanki, slikovnica i priča te dragih osoba koje su im čitale priče. Uz upaljene svjećice i topli čaj uživali su u priči Božidara Prosenjaka *U potra-*

zi za kraljevstvom i razgovarali o njoj. Nakon toga su na zvjezdice, koje su izradili u kolaž-tehnici, zapisivati poruke za laku noć te ih darivali jedni drugima. Učenici, knjige, priče i zvjezdice predstavljali su krijesnice u noći.

Cilj programa *Krijesnice – čitanje u pidžamama* je poticanje i razvijanje čitalačkih sposobnosti, razvijanje mašte, govora i kreativnosti, druženje i međusobno uvažavanje te sudjelovanje u manifestaciji koja se obilježava u cijelom svijetu.

U nastavku pročitajte neke od učeničkih dojmova: „Dana 23. travnja održala se u našoj školi Noć knjige. Učenici koji su sudjelovali odjenuli su pidžamu te donijeli najdražu plišanu igračku i knjigu iz djetinjstva. Predstavili smo sebe i svog plišanca. Knjižničarka nam je ispričala nekoliko zanimljivih priča. Ton-

ka i Maja pročitale su nam svoje priče uz šalicu čaja. Svidjelo mi se što smo zamijenili dan za noć, odjenuli pidžame i slušali uspavanke.“ (Nicole Galich, 3.b)

„Na Svjetski dan knjige učenici od prvog do četvrtog razreda slušali su priče u pidžamama sa svojim omiljenim plišancom i slikovnicom iz djetinjstva. Kao najdražeg plišanca odabrala sam Georgea, a slikovnicu Borku. Nakon čitanja popili smo šalicu čaja. Na kraju smo dobili šarene zvijezde od papira te jednu zajedničku za razred. Sa strane se nalazio pano sa stihovima. Svaki razred je morao odabrati najdraže stihove te ih prepisati na zvijezdu. Poslije pisanja pozdravili smo knjižničarku i otišli. Na Noći knjige je bilo jako zabavno. Slušali smo neke nove priče i smijali se. Voljela bih ići i iduće godine jer je bilo neobično i lijepo.“ (Maja Marković, 3.b)

Čitajmo zajedno – čitajmo naglas: Ivana Brlić-Mažuranić za sva vremena

Ana Demut

Knjižnica Osnovne škole Zvonimira Franka Kutina

ana.demut@si.t-com.hr

Dana 30. travnja u Arkadiji, knjižari Školske knjige u Zagrebu

predstavljen je projekt *Čitajmo zajedno – čitajmo naglas: Ivana Brlić-Mažuranić za sva vremena*. Podržala ga je Hrvatska udruga školskih knjižničara te predsjednica Vanja Jurilj.

Projekt su pokrenuli prije dvije godine knjižničari iz Krapinsko-začorske županije: Saša Sabol, OŠ Mače, OŠ Belec; Monika Gregurić, OŠ Franje Horvata Kiša, Lobor te Denis Vincek, OŠ Ante Kovačića, Zlatar.

Ove su godine u projektu su sudjelovali **učenici, učiteljice te knjižničari iz osam osnovnih škola**: OŠ Ante Kovačića, Zlatar s knjižničarom Denisom Vincekom, OŠ Mače i knjižničarka Irena

Broj 63, lipanj 2014.

Buda, OŠ Augusta Cesarca, Krapina, knjižničarka Gordana Gregurević Petrović, Krapinsko-zagorska županija. Iz Bjelovarko-bilogorske županije sudjelovala je IV. osnovna škola Bjelovar s knjižničarkom Dejanom Kurtović, a učenici iz OŠ Davorina Trstenjaka, Zagreb s knjižničarkom Beatom Doko te učenici iz OŠ kralja Tomislava, Zagreb i knjižničarka Ivana Dominiko predstavljali su Grad Zagreb. Iz Sisačkomoslavačke županije sudjelovali su učenici iz OŠ Budaševo - Topolovac - Gušće i knjižničarka Mirjana Čubaković te učenici iz OŠ Zvonimira Franka, Kutina s knjižničarkom Anom Demut.

boji naslovnici pročitano djela te nekoliko scena. Sve je to bilo uvezano u veliku slikovnicu, a na zadnjoj, unutrašnjoj stranici bio je popis sudionika.

Zajedničko, ležerno čitanje naglas u školskoj knjižnici potaknulo je učenike na posuđivanje i drugih djela Ivane Brlić-Mažuranić. I ne samo to. Učenike ja zanimao njen život i rad te gdje su i kako nastajale bajke i priče. Dodatna motivacija za samostalno čitanje bile su i likovne radionice. Stvarali su se likovi iz pročitanih djela, opisivale njihove osobine.

Učenici su predstavljali svoje uratke. Bilo je tu lutkarskih predstava, repanja, monologa, recitacija te likovnih mapa.

U školskoj knjižnici OŠ Zvonimira Franka, Kutina u Projektu su sudjelovali učenici 4.a i 4.b razreda, ukupno 34 učenika. Dogovoreno je **čitanje djela Ivane Brlić-Mažuranić koja nisu na popisu lektire**. Tako su učenici 4.a razreda čitali *Kako je Potjeh tražio istinu*, a učenici 4.b *Regoča*. U prvom polugodištu, počevši od listopada, svaki tjedan jedan školski sat održano je čitanje naglas pojedinog djela u školskoj knjižnici.

Početkom drugog polugodišta održavane su **likovne radionice**. Tijekom radionica učenici su po skupinama izrađivali scene iz pročitanih djela. Tako je svaki razred napravio na hamerima u

Projekt se nastavlja i sljedeće godine jer se pokazao kao jedan od bezbroj sigurnih putokaza u radost čitanja!

Od teorije do prakse: EU projekti u OŠ Eugena Kumičića iz Slatine

Melita Schmitz

Knjižnica OŠ Eugena Kumičića Slatina

melita3@gmx.de

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju 2013. godine otvorila su se vrata koja za sve Hrvate trebaju značiti bolji život. No, s druge strane, od nas se zahtijeva i europsko razmišljanje, europski način rada ili cjelokupno uređenje društva i države u europskom duhu. Za ulazak u Uniju Hrvatska se pripremala i na eko-

nomskoj razini, od 2007. do 2013. bio je otvoren Pretpristupni fond IPA, a od nas se očekivalo da svojim projektnim prijedlozima povučemo što više sredstava te na taj način omogućimo sebi kvalitetniji život.

Osnovna škola Eugena Kumičića iz Slatine prva je od hrvatskih škola prepoznala mogućnosti sufinanciranja projektnih prijedloga iz EU fondova te joj je tako 2010. godine odobren projektni prijedlog u suradnji sa mađarskim partnerom.

Kao knjižničarka u OŠ Eugena Kumičića u Slatini od samog početka voditeljica svih projekata Škole sufinanciranih sredstvima Europske unije. Inače, kada određena institucija izvršava ulogu nositelja projekta to znači da snosi cjelokupnu odgovornost za projektni ciklus, a sam voditelj projekta odgovoran je za

Ulaganje u budućnost
Projekt je sufinancirala
EU iz Europskog socijalnog
fonda

realizaciju svih projektnih aktivnosti kao i za cjelokupan administrativan dio projekta.

Dvanaestomjesečni projekt *Zajedničkom suradnjom osnovnih škola Slatine i Szigetvara do boljega znanja* (L.E.C.S.S.) ostvaren je u suradnji s tri projektna partnera: OŠ Eugena Kumičića iz Slatine (vodeći partner), OŠ Tinodi Lantos iz Szigetvara i Osnovne glazbene škola Slatina, te Virovitičko-podravskom županijom kao pridruženim partnerom. Glavni ciljevi projekta bili su **razmjenjivanje obrazovnih iskustava i kurikuluma projektnih partnera, upoznavanje s kulturama i tradicijama obaju naroda kao i osvješćivanje važnosti ekološke zaštite prirode u regijama uz rijeku Dravu koja je i prirodna poveznica dvaju naroda koji su u dugom i**

neprekidnom povijesnom kontaktu. Projektni ciklus zaključen je s **uspješno realiziranim projektnim rezultatima** pa je tako OŠ E. Kumičića dogradila prostor školske knjižnice (200m²) te je opremila namještajem i računalnom opremom, nabavila interaktivne ploče, izgradila vanjski paviljon za događanja te održala četiri radionice za nastavno osoblje obiju škola.

No, tu priči povlačenja sredstava iz fondova za OŠ E. Kumičića nije kraj jer je 2013. godine započeo projekt *Informatička znanja za uspješnu i kreativnu budućnost (ICT4SCF)* u suradnji pet projektnih partnera: OŠ Eugena Kumičića iz Slatine (nositelj projekta) i četiri škole iz Zagreba: OŠ Dobriše Cesarića, OŠ Ivana

Grande, OŠ Otona Ivekovića i Grafičke škola u Zagrebu. Cilj projekta je **razvoj i implementacija četiri novorazvijena informatička kurikuluma** koji su povezani sa stvarnim potrebama tržišta rada. **E-portal za učenje** pratit će cjelokupan rad nastavnika informatike i nastavnika drugih nastavnih predmeta. Isto tako **projektni partneri dobit će potrebnu IT opremu** za uspješno realiziranje projekta.

Treći projekt koji je trenutno u provedbi, a koji opet vodi OŠ Eugena Kumičića je projekt *Znanjem i prijateljstvom za bolje sutra (KFT)* s istim projektnim partnerom, Osnovnom školom Tinodi Lantos iz Szigetvara. Kroz projekt se **razvijaju dva kurikuluma: eko-kurikulum** koji će kroz svoje bogato iskustvo u projektima Eko škole i GLOBE programa hrvatski partner prenijeti

mađarskom partneru te drugi **kurikulum koji se odnosi na integraciju djece s poteškoćama u razvoju** u redovne razredne odjele koji će mađarski partner prenijeti hrvatskom partneru.

Naizgled nemoguće povlačenje sredstava, zbog opsežne dokumentacije te zahtjevne implementacije projektnog ciklusa, iz EU fondova za OŠ E. Kumičića kroz ove projekte postaje stvarnost kojom će svojim učenicima i svim djelatnicima škole zaista pružiti kvalitetniji nastavni proces te bolje radne uvjete.

The project is co-financed by the European Union through the Hungary-Croatia IPA Cross-border Co-operation Programme

Contract Reference Number: HUHR/1101/2.2.1/0012
Project Name: Through knowledge and friendship for better tomorrow
Hungary-Croatia IPA Cross-border Co-operation Programme 2007-2013

IZ RADA HKD-a I REGIONALNIH DRUŠTAVA

8, elektronička sjednica Glavnog odbora HKD-a

8, elektronička sjednica Glavnog odbora HKD-a održavala se od 17. do 23. lipnja 2014. Glavni odbor je imenovao Zdenku Svi-

ben članicom Ocjenjivačkoga suda za dodjeljivanje *Kukuljevićeve povelje* (kao zamjenu za spriječenu Davorku Bastić) te Mirjanu Dimnjaković članicom Povjerenstva za dodjelu nagrade *Knjižnica godine* umjesto spriječene Katice Matković Mikulčić.

Izborna skupština Zagrebačkog knjižničarskog društva

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica, Odjel za djecu i mladež, 5. lipnja 2014.

Tea Čonč

HKD Novosti

tconc@ffzg.hr

Zagrebačko knjižničarsko društvo svoju je Izbornu skupštinu održalo 5. lipnja 2014. godine u prostoru Odjela za djecu i mladež Gradske knjižnice na Starčevićevom trgu u Zagrebu.

Skupštini, zakazanoj u 12h, nije se odazvala natpolovična većina članova (od 290 članova prisustvovalo ih je 108) pa je predsjednica, sukladno članku 24. *Statuta ZKD-a*, sazvala sljedeću skupštinu u 13 sati istoga dana. U međuvremenu je Dean Duda, profesor s Filozofskog fakulteta u Zagrebu održao pozvano predavanje na aktualnu temu pod nazivom *Naknade autorima za posudbu knjiga: nekoliko nedoumica*.

Nakon ponovnog okupljanja, utvrđeno je da Skupštini prisustvuje više od potrebnih 10% članova koji sačinjavaju kvorum te se moglo započeti s radom.

Nakon izbora radnih tijela Skupštine prihvaćen je dnevni red. **Predsjednica Katja Matković-Mikulčić podnijela je Izvješće o radu ZKD-a 2012 – 2014. godine.** Izvješće je prihvaćeno s jednim suzdržanim glasom. **Financijsko izvješće 2012 – 2014.** kojeg je podnijela blagajnica ZKD-a Irena Jovanović jednoglasno je prihvaćeno kao i **Izvješće Nadzornog odbora 2012. – 2014.**

kojeg je podnijela predsjednica Nadzornog odbora Blaženka Peradenić-Kotur.

Skupština je potom razriješila dosadašnju predsjednicu ZKD-a Katju Matković-Mikulčić te članove Upravnog i Nadzornog odbora 2012 – 2014.

Za novu predsjednicu ZKD-a jednoglasno je izabrana jedina kandidatkinja Blaženka Peradenić-Kotur koja se Skupštini predstavila svojom radnom biografijom te **Planom rada ZKD-a 2014 – 2016.** U prigodnom govoru istaknula je, između ostalog, da će nastojati i dalje razvijati ZKD te raditi na povećanju broja članova kao i na poticanju aktivnijeg uključivanja članova u aktivnosti ZKD-a.

Potom su izabrani članovi novog Upravnog i Nadzornog odbora te 23 delegata za 39. skupštinu HKD-a u Splitu u listopadu 2014. Izabrani su i kandidati ZKD-a za ulazak u stručne komisije i radne grupe HKD-a.

Povelja počasnog člana Zagrebačkog knjižničarskog društva dodijeljena je Ankici Janković, umirovljenoj djelatnici Ministarstva kulture.

ZKD je načelno podržao inicijativu umirovljene članice Narcise Potežice za osnivanje *Kluba knjižničara* (i umirovljenih i aktivnih).

Na samome kraju Skupštine razvila se rasprava na temu kandidatura za predsjednika HKD-a. Naime, do datuma održavanja Skupštine nijedan član ZKD-a nije pokazao interes za kandidaturu za predsjednika HKD-a. S obzirom da je rok za isticanje kandidatura 15. srpnja 2014., Skupština se složila da će, ako se u međuvremenu pojavi zainteresirani kandidat, na elektroničkoj sjednici podržati kandidaturu.

Održana 32. godišnja skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja Pitomača/Grabrovnica, 30. svibnja 2014.

Lucija Miškić

Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

lucija.miskic@gmail.com

Knjižnica i čitaonica Pitomača u petak, 30. svibnja 2014., bila je domaćin 32. godišnje Skupštine Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Šezdesetak knjižničara iz tri županije (Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke i Virovitičko-podravne) okupilo se u Knjižnici i čitaonici Pitomača. Nakon okupljanja u knjižnici uslijedila je vožnja do rodne kuće Petra Preradovića u Grabrovnici gdje je protekao stručni i radni dio Skupštine.

Nakon kratkog uvoda o Petru Preradoviću i Pitomači koji je priredila Ines Giba Jambrišak, pozdravne riječi skupu uputili su Irena Gavrančić, ravnateljica Knjižnice i čitaonice Pitomača, Ivan Erhatic, zamjenik načelnika Pitomače i predsjednica Društva Vinka Jelić-Balta.

Nakon toga uslijedio je **stručni dio u kojem je prvo izlaganje na temu Knjižničari za mlade – susret sa Snagom** održao Borna Lulić, voditelj *Brilliant akademije* za razvoj potencijala mladih i autor knjige za mlade *Povratak vitezova*. U svojem izlaganju Lulić je govorio o drugačijem i svjesnijem pristupu mladima te o važnosti prepoznavanja mladih kao izvora „snage“.

Petar Lukačić je u izlaganju Što to Finci rade drugačije? govorio o posjetu knjižnicama u Finskoj (Helsinki i Sastamala) u okviru *Grundtvig* programa posjete i razmjene knjižničara koji se financira iz europskih fondova posredstvom Agencije za mobilnosti i programe Europske unije. Kroz izlaganje nam je otkrio da hrvatske knjižnice svojim programima i materijalima ne zaostaju za finskim knjižnicama, ali da razlike ima u financijskoj potpori i per-

cepiji društva i politike prema knjižnicama.

Naše je Društvo izdalo **novu publikacija na koju smo posebno ponosni, Svezak (1985. – 2013.): bibliografija**. Radi se o bibliografiji svih radova objavljenih u časopisu *Svezak* od početka njegovog izlaženja 1985. godine do danas. Autorice bibliografije su članice našega Društva Tina Gatalica i Zorka Renić, a bibliografiju je na Skupštini predstavio njezin recenzent Ilija Pejić koji je u izlaganju ukazao kako se radi o izuzetno vrijednom djelu o povijesti Društva i povijesti knjižničarstva na ovim prostorima. Svi prisutni su dobili primjerak ove publikacije, a izdavanje ove bibliografije financijski su potpomogle knjižnice s područja djelovanja Društva.

Novi, 16. broj Sveska predstavila je Vinka Jelić-Balta, glavna urednica glasila Društva. Izložila je novosti i promjene u *Svesku*, a svi prisutni dobili su po primjerak glasila Društva. Tema ovog broja bila je – *Knjižnice za mlade*. *Svezak* donosi ponovno niz članaka s informacijama o radu knjižnica na području Društva, prenosi znanja stečena na mnogobrojnim stručnim skupovima, a daje i pregled zavičajnog nakladništva u razdoblju od protekle godine dana. Valja istaknuti kako su se financijskom podrškom izdavanju *Sveska* kao i uvijek do sad uključili gradovi Bjelovar, Čazma i Koprivnica, te Bjelovarsko-bilogorska i Koprivničko-križevačka županija, kao i sponzori – tvrtke Point iz Varaždina, Šareni dućan iz Koprivnice i Tiskara Horvat iz Bjelovara.

Nakon toga uslijedio je **radni dio Skupštine**, a kako je ova Skupština imala i izborni karakter, u nastavku **su izabrana i nova radna tijela Društva – Glavni i Nadzorni odbor**, te su predloženi kandidati za članstvo u sekcijama i komisijama Hrvatskog knjižničarskog društva. Za **predsjednicu Društva** u idućem dvogodišnjem mandatu predložena je i izabrana **Romana Horvat** (Pučka knjižnica i čitaonica Daruvar), a za **dopredsjednicu Tina Gatalica** (Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar).

Nakon podnesenih i prihvaćenih izvješća o radu i programu rada za iduće jednogodišnje razdoblje koje su priredile tajnica Društva Lucija Miškić, nova predsjednica Romana Horvat i blagajnica Jelena Dvekar Kovačić, uslijedio je najsvečaniji dio skupštine – dodjela godišnjih priznanja za najknjižni-

Broj 63, lipanj 2014.

čare.

Ovom prigodom **nagrađene su: Zdenka Venus -Miklić**, školska knjižničarka Gimnazije Bjelovar – za dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu, **Josipa Strmečki**, knjižničaraka u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica – za dugogodišnji uspješan rad u knjižničarstvu, **Sanja Jozić**, knjižničarka u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar – za iznimne zasluge u promicanju Društva i **Adrijana Hatadi**, školska knjižničarka u OŠ „Braća Radić“ u Koprivnici – za iznimne zasluge u promicanju Društva (na slici).

Druženje knjižničara završilo je zajedničkim ručkom u ugodnoj atmosferi u organizaciji domaćina.

Novi, 16. broj Sveska

Vinka Jelić-Balta

glavna urednica Sveska, Gradska knjižnica Slavka Kolara Čazma

vinka.gradska.knjiznica.cazma@email.t-com.hr

Na 32. godišnjoj skupštini Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja predstavljen je novi, 16. broj Sveska. Ovo stručno glasilo sadrži rubrike u kojem prikazujemo jednogodišnji rad našeg regionalnog društva, profesionalni i stručni rad naših članova i članica te druga postignuća naših knjižnica i knjižničarki.

Uredništvo 16. broja Sveska je: *Lucija Miškić* (Iz rada društva), *Ilija Pejić* (Tema broja), *Ana Škvarić* (Iz narodnih knjižnica), *Suzana Knežević* (Iz školskih knjižnica), *Zorka Renić* (Iz specijalnih knjižnica), *Tatjana Kreštan* (Stručni skupovi i teme), *Ana Škvarić* (Knjižnice u svijetu), *Tina Gatalica* (Zavičajno nakladništvo), *Sanja Jozić* (Nagrade, obljetnice, stručne vijesti), *Ljiljana Vugrinec*, *Lucija Miškić* (marketing), glavna urednica: *Vinka Jelić-Balta*, pomoćnica glavne urednice: *Ana Škvarić*. Svezak je lekto-

riral Nikolina Sabolić, a naslovnici je izradio Branko Šabarić. Tiskanje Sveska potpomogli su Bjelovarsko-bilogorska i Križevačko-koprivnička županija, gradovi Bjelovar, Koprivnica i Čazma, te sponzori: „Point“ Varaždin, „Šareni dućan“ Koprivnica i „Tiskara Horvat“ iz Bjelovara.

Elektroničko izdanje Sveska dostupno je na našim mrežnim stranicama: <http://www.drustvo-knjiznicara-bpkp.hr>.

Za ovogodišnji broj Sveska, izabrana je vrlo aktualna i zahtjevna tema, odnosno pitanje „**Knjižnica za mlade?**“.

Kako izgledaju knjižnice za mlade, koji su programi i koje nove tehnologije u knjižnicama za mlade, samo su neke od tema kojima se bavimo u *Temi broja*. Kristina Čunović iz Karlovca predstavlja nam prvu knjižnicu za mlade u Hrvatskoj, a Alka Stropnik iz Knjižnica grada Zagreba govori o knjižničnim uslugama

ma za mlade u kontekstu razvoja novih tehnologija. Autorice iz naših knjižnica, Maja Krulić Gačan, Vjeruška Štivičić, Rajna Gatalica i Katarina Belančić predstavljaju vam svoje programe za mlade koje provode u svojim knjižnicama.

Kao i uvijek, najobimnije su rubrike *Iz narodnih knjižnica* i *Iz školskih knjižnica*; primjeri dobre prakse, novi projekti, programi, pregled rada u protekloj godini neke su od značajki ovih rubrika, a nadam se da će mnogim kolegicama i kolegama poslužiti kao dobar putokaz u radu i nadahnuti ih za nove ideje i projekte u svojim knjižnicama. Svakako valja istaknuti da je protekla godina bila obilježena poticanjem čitanja.

Posebno smo zadovoljni što nam se rubrika *Iz specijalnih knjižnica* povećala, pa smo uz naše stalne suradnice Sandru Kantar iz Križevaca i Božicu Anić iz Koprivnice dobili nove kolege, Marija Kolara iz Koprivnice i Ivanu Vidak iz Virovitice, knjižničare u novim visokoškolskim knjižnicama tamošnjih novootvorenih studija.

U rubrici *Stručni skupovi* kolegice i kolege vode nas na niz stručnih skupova i savjetovanja kako u našoj zemlji tako i inozem-

stvu, a svakako preporučamo zanimljive članke Dijane Sabolović -Krajina s njezinih stručnih putovanja u Singapur, Grčku i Dansku.

Rubrika *Zavičajno nakladništvo* prikazuje presjek nakladništva na području naše tri županije, uključujući i nakladništvo češke nacionalne manjine te je dobar putokaz za izgradnju i unapređenje naših zavičajnih zbirki.

U protekloj godini naše su kolegice i kolege za svoj rad, inovacije i programe dobili brojne nagrade i priznanja i stručno se usavršavali. Saznajte tko je dobio nagradu *Knjižnica godine*, a tko *Nagradu Nacionalne i sveučilišne knjižnice* te tko su novi knjižničarski savjetnici i viši knjižničari. Čestitke kolegama.

Nadamo se će vam čitanje *Sveska* biti ugodno, poticajno i zabavno, a primjedbe i sugestije vrlo rado primamo kako bi sljedeći broj časopisa Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja bio još bolji i kvalitetniji.

Promovirana publikacija *Svezak (1985. – 2013.) : bibliografija*, autorica Tina Gatalica i Zorke Renić

Romana Horvat

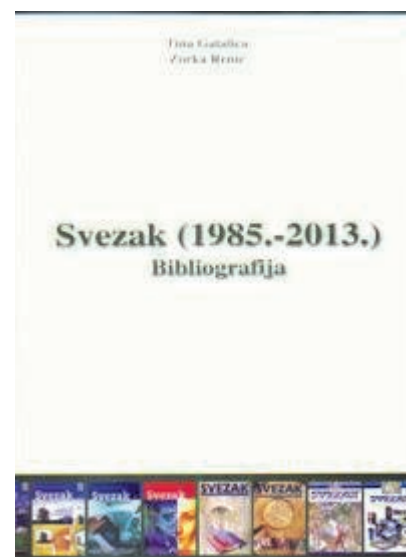
Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

pkic@bj.t-com.hr

Na 32. godišnjoj skupštini Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja koja je održana 30. svibnja 2014. godine u Pitomači/Grabrovnici promovirana je nova publikacija *Svezak (1985. – 2013.) : bibliografija*. U toj je publikaciji objedinjena bibliografija svih radova objavljenih u *Svesku* (stručni časopis Društva) od početka njegovog izlaženja 1985. godine pa sve do 2013. godine. Autorice bibliografije su Tina Gatalica i Zorka Renić, članice Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja. Recenzenti bibliografije su Đurđa Zorko i Ilija Pejić. Ilija Pejić je na spomenutoj Skupštini predstavio bibliografiju i

istaknuo kako je to izuzetno vrijedno djelo o povijesti Društva i povijesti knjižničarstva na ovim prostorima. Publikaciju je lektorirala sama autorica, Tina Gatalica, a korekturu je priredila Neda Adamović. Tiskana je u nakladi 300 primjeraka, a grafičku pripremu i tisak priredila Tiskara Horvat iz Bjelovara. Publikacija sadrži tri poglavlja: uvod, bibliografija i pogovor.

U uvodu se korisnika upućuje u rad na Bibliografiji časopisa *Svezak*, metodologiju rada, broj jedinica i kazala, zatim se opisuje kratki povijesni pregled Društva Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, te govori o osnivanju i izlaženju *Sveska*. Na kraju uvoda je prilog s tri tablice u kojima su teme, glavni urednici, članovi uredništva,

Broj 63, lipanj 2014.

lektori, korektori i rubrike Sveska. Bibliografiju čini 1 005 bibliografskih jedinica raspoređenih prema abecednom redoslijedu autora, odnosno naslova. Svaka bibliografska jedinica sadrži prezime i ime autora članka, naslov, volumen, broj, godinu izdanja i stranice za svaki prilog. Unutar poglavlja bibliografije su i dva kazala: predmetno i autorsko. Predmetne jedinice u predmetnom kazalu određuju temu, korporativni naziv, zemljopisni naziv, osobno ime i stvarni naslov. Autorsko kazalo sadrži 191 autora u abecednom redu.

U pogovoru su mišljenje o publikaciji iznijeli recenzenti, Ilija Pejić, knjižničarski savjetnik i Đurđa Zorko, knjižničarska savjetnica u mirovini, a na kraju publikacije su biografije autorica Tine Ga-

talica i Zorke Renić.

Svi prisutni na Skupštini dobili su svoj primjerak ove publikacije. Financijski su izdavanje potpomogle knjižnice s područja djelovanja Društva.

Ovo izdanje, rad dviju upornih i dosljednih knjižničarki koje vrijedno rade kako u svojim matičnim knjižnicama, tako i u Društvu, vrijedan je doprinos razvoju Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, ali i knjižničarstva u Hrvatskoj.

Novi broj Knjižničarstva

Novi broj stručnog glasila Društva knjižničara Slavonije i Baranje *Knjižničarstvo* 17(2013), 2 dostupan je na stranici <http://www.knjiznicarstvo.com.hr/2014/05/09/aktualni-broj-godina-17-2/>.

Ovaj broj donosi teme koje pokrivaju područje informacijskih znanosti svrstane po rubrikama *Članci*, *O slavonsko-baranjskim knjižnicama*, *Vijesti iz knjižnica*, *Ocjene i prikazi*. Posebnost broja jest rubrika *Napisali naši članovi* koja donosi recenzije književnih uradaka članova Društva knjižničara Slavonije i Baranja.

4. stručni kolokvij Društva knjižničara Zadar

Ante Kolanović

tajnik Društva knjižničara Zadar

ante.kolanovic@gkzd.hr

Dana 27. svibnja 2014. održan je 4. stručni kolokvij Društva knjižničara Zadar, a ujedno je otvorena i izložba *Slikom kroz povijest Društva knjižničara Zadar*.

Izložba pokriva cjelokupnu povijest od osnutka podružnice Društva bibliotekara Hrvatske u Zadru, koja je preteča današnjeg Društva do danas, dokumentirajući aktivnosti i djelovanje njegovih članova kroz fotografije i tekstove, svjedočeći tako o povijesti knjižničarstva u Gradu Zadru.

Predsjednik Društva knjižničara Zadar i djelatnik Gradske knjiž-

nice Zadar, Mladen Masar, izrazio je **zadovoljstvo djelovanjem Društva zadnjih nekoliko godina**, jer pored ove izložbe koja je sumirala njegovu povijest, prošle godine izdan je i **Vodič kroz knjižnice Zadarske županije**, projekt započet još 1990-ih godina i na kojemu su tijekom tog vremena radili mnogi članovi Društva.

Nakon otvorenja izložbe uslijedila su **kratka izlaganja članova Društva**. Djelatnica Gradske knjižnice Zadar, Dajana Brunac, izvijestila je o IFLA-inoj skupštini održanoj u Singapuru 2013. godine. Najviše prostora u svojem izlaganju posvetila je dječjim knjižnicama i dječjim sadržajima, obzirom da je dječje knjižničarstvo područje njezina djelovanja i članica je Stalnog odbora IFLA-ine sekcije za djecu i mlade.

Predsjednica Hrvatskog knjižničnog vijeća, Tatjana Aparac-Jelušić, govorila je o njegovom radu, stavljajući naglasak na dosad učinjeno u strategiji razvoja knjižničarstva u Hrvatskoj do 2020. godine, potrebe uvođenja reda u obrazovanje knjižničara, stjecanje stručnih zvanja, i ostalome.

IZ KNJIŽNICA

Djelatnica Znanstvene knjižnice Zadar, Željka Aleksić, osvrnula se na nedavni stručni skup održan u Sisku pod nazivom *Knjižnice u procjepu - stručna obrada neknjižne građe*. Na ovom stručnom kolokviju bilo je to jedino izlaganje čija je tema bila iz osnova knjižničarstva i knjižnične djelatnosti - katalogizacije.

Student Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, Jakov Marin Vežić, ujedno i webmaster stranice Društva knjižničara Zadar, izvijestio je o konferenciji *Bobcatsss* održanoj u Barceloni od 29. do 31. siječnja 2014. godine na kojoj su on i još nekoliko studenata iz Zadra održali zapažena izlaganja o novim tehnološkim i informacijsko-komunikacijskim rješenjima u knjižnicama.

Posljednje izlaganje skupa održao je tajnik Društva, Ante Kola-

nović. Osvrnuo se na predavanje koje je održao 8. siječnja 2014. o važnosti aktivnosti knjižnica na najvećem društvenom mediju - Facebooku. Uz mnogobrojne prednosti (besplatan, dvosmjerna komunikacija u realnom vremenu, precizno ciljanje specifične publike i korisničkih skupina...) začudno je da još uvijek relativno malen postotak

knjižnica koristi Facebook.

Na koncu, skup je zaključen dogovorom o skorašnjem zajedničkom izletu s Društvom knjižničara Šibenik u Ogulin, gdje će se posjetiti *Kuća bajki* Ivane Brlić Mažuranić.

Tjedan dobre dječje knjige: pogled u retrovizor

Rijeka, 21. - 27. travnja 2014.

Verena Tibljaš

Gradska knjižnica Rijeka

verena.tibljas@gkri.hr

Tri godine zaredom u Rijeci se, u organizaciji Gradske knjižnice Rijeka, posljednjeg cjelovitog tjedna u travnju održava *Tjedan dobre dječje knjige*. Andresenov rođendan dao je tom mjesecu legitimitet „dječjeg“, pa se knjigoljupci (koji se inače, običnim

rječnikom zovu najčešće - knjižničari) trude iskoristiti tu prigodu da još jače skrenu pažnju na važnost prisustva knjige u dječjim životima i na važnost čitanja od najranije dobi. Ma naravno da cijele godine radimo slične stvari, ali jedan tjedan u godini upakiramo ih u šareni celofan, stavimo finu, svilenu mašnicu, zasviramo u fanfare i malo podignemo prašinu. Ništa strašno, nas ne boli (dapače, veseli!) a dječjoj knjizi porastu krila. I svi je vide!

Tjedan dobre dječje knjige je kao ideja izrastao iz jednog programskog dijela malo veće riječke manifestacije - sajma KIČMA u kojem je Gradska knjižnica Rijeka od 2009. bila programski partner i organizator dječjeg programa. Atmosfera na dječjim programima bila je sjajna, gosti koje smo birali također, kao i odaziv vrtića i škola kojima smo unaprijed slali program na biranje uz poziv da unaprijed najave svoj dolazak. Sve je, naizgled,

Broj 63, lipanj 2014.

bilo sjajno, a opet smo zbog nečeg poželjeli izići. U ukupnoj medijskoj slici manifestacije bili smo onaj *manje važan program*. Mjestimično nevidljivi. Ma ne mi, Knjižnica, nego sav taj dječji svijet. Znae kako je s dječjim programima – organizatori ih vole, drago im je da postoje, da „ima nešto i za djecu“, smješka-ju vam se s blagošću gledajući vas kako se (zapravo, je li) „igrate“, no **programi za odrasle**

ipak su ona ozbiljna stvar. Uz prebogat program za odrasle, „mali dječji pisci“ bili su **potpuna medijska margina manifestacije.** Nije nam se to sviđjelo. Znali smo da radimo dobru stvar i željeli da to vide i oni koji nisu došli. Da, pa i oni koji dodjeljuju sredstva a kojima smo mi, knjižnice, još nevidljivije. Taj sindrom nevidljivosti pratio nas je neko vrijeme, postao kao neka urbana legenda, čak i razlog za sve češće pošalice na vlastiti račun, i odlučili smo *ga baciti niz rijeku*. Odlučili smo stvar uzeti u svoje ruke. Znali smo da nam nedostaje još samo jedna mala karika – izravna suradnja s medijima i briga oko vlastite prezentacije.

Dvije smo godine hvatali zalet. Kombinirali pisce, ilustratore, dobre knjige – hrvatske. Sadržajno se tražili. I sve je opet, naizgled bilo sjajno, ali nama se činilo već viđenim. A ne volimo to. O, jao, kako ne volimo to!

Igra. Nedostajalo nam je malo više igre u svemu tome. Pa nije ta književnost valjda tako ozbiljna stvar!

Zato smo ove godine odlučili skinuti sa sebe svu suvišnu odjeću. Šeširiće s glava zavitali u grmlje. Tako opušteni i rasterećeni mogli smo slobodnije razmišljati. Prvo smo *izbacili* promatračke aktivnosti. One koje sličje na književne susrete odraslih. **Htjeli smo da djeca prestanu biti publika i da urone u sve što se događa.**

Ove su godine djeca aktivno i budno sudjelovala u svemu a i pisci su vodili radionice, a ne razgovore. Interakcija je bila temelj svega i igrajući se tako cijelih tjedan dana na kraju možemo reći – to je bilo to što smo htjeli.

U kreaciji programa krenuli smo od naših već postojećih redovnih, programskih aktivnosti.

Nedostatak financija obrnuto je proporcionalan porastu kreativ-

nosti. Stoga smo, čekajući sredstva kojih nije bilo (na vidiku), osmislili program temeljen na vlastitim vrijednostima. I posebno- stima.

Naši vrijedni čitateljski klubovi za djecu i tinejdžere dali su svoj doprinos. **Čarobnokućaši** u domišljaju, kreiranju i provođenju radionice Tolkienovog vilinskog pisma, risanjem inicijala, izrade privjesaka s *ex librisima* a sve to za mlađu

djecu i vršnjake, dok su *Mali knjigoljupci* čitali terapijskim psima (i svojim vršnjacima) – priče o psima. *Čarobnokućaši* sudjelovali su i u igri igranja uloga pod vodstvom strastvenog *gejmera* Svena Nemeta. Četiri sata prošla su u trenu, a tinejdžeri potpuno zaokupljeni igrom. Pun pogodak!

Jednu **drugu igru odigrao je Sven istog dana, u popodnevним satima na stadionu Kantrida.** Nogometnu! Polaznici škole nogometa HNK Rijeke, mali sudionici našeg *Knjigometa*, ispitali su Svena o nogometnim zanimljivostima, ali ispitali su i njegove nogometne vještine. Gledali smo *ga* s tribina – nije mu bilo lako, al se svojski trudio! A nakon svega, svakom je djetetu darovao knjigu o nogometu koju je sam napisao. *Gooooo!*, to je tek bio pogodak.

Striborovi Stripaoničari, polaznici strip radionice našeg dječjeg odjela, došli su u svoj redovni termin *Stripaonice* naoružani olovkama, gumicama, flomasterima, pitanjima i žarkom željom da upoznaju Darka Macana. No i rijeka se obožavatelja slila tog jutra u *Stribor*, tate i kćeri, djedovi i unuci, studenti i prijatelji, svi su htjeli biti tu i sudjelovati. U radionici vođenoj rukom majstora. Muha se nije čula dok je trčao flomasterom po *flipchartu*, obješenih vilica pratio se svaki njegov potez po papiru. A radionica je tekla po narudžbi, prema željama djece stripaša. Komunikacija koju taj autor ostvaruje s djecom i s mladima tjera nas da *ga* zovemo u goste *svako malo*. I nikad ne požalimo.

Igre nam nije bilo dosta, pa smo odigrali i jednu istraživačku (Djedove priče Erwina Mosera), jednu pjesničku (Šumski cvijetak – Luko Paljetak), bježali u prirodu, čitali pod krošnjama i u pidžamama (ne istovremeno), po dječjim vrtićima i u vlastitim domovima! Čitali naglas i uglas, uzeli roditelje za ruke i tjerali ih da mame recitiraju tatama i tate stihovima udvaraju mamama. I sve smo to činili tjedan dana na radost svih sudionika slučajno

ili namjerno nađenih u igri zvanog *Tjedan dobre dječje knjige*.

Dobre knjige stranih autora rame uz rame stoje uz knjige domaćih pisaca u našem Tjednu. Ako pisca ne možemo dovesti, trebamo li dobru knjigu ignorirati? Oh, toliko dobrih knjiga ima, nećemo im valjda gledati u domovnicu! Volimo različitost.

Zato smo *Tjedan* i započeli preporukom za čitanje u krevetu. Tekstom *Testirajte (se na) dječju književnost* prvog dana *Tjedna*, na Uskršnji ponedjeljak bacili smo rukavicu – upute za pripremu svemu što nam predstoji. Nek nitko nespreman ne utri u *Tjedan*!

A za fizičku spremu pobrinuše se naši sportsko-rekreativni partneri. Planinarsko društvo *Kamenjak* i HNK Rijeka naša su fizička protuteža (*jer um treba vježbu kao i tijelo*, a tijelo treba poticaj, kao i um) i naši suradnici u *Knjigometu* u *Šumi Striborovoj*. Uz njih, igru i čitanje u *Tjednu dobre dječje knjige* pomogli su graditi Dječji vrtić Rijeka i Učiteljski fakultet.

Zahvaljujući lanjskom pritoku sredstava iz kesice Ministarstva kulture, ove smo godine šminkerski i uzdignute glave izašli na svjetlo dana – Zdenko Bašić pomno je birao *stajling* našeg *Tjedna*. *Stajling* koji se sigurno neće mijenjati iz godine u godinu. Prvo, jer to nije ekonomično, a drugo – jer bi bio grijeh! Vilenjak s naramkom dobrih dječjih knjiga na vrhu kojeg leži gnijezdo iz čijih se ogromnih, šarenih jaja spremaju izleći novi čitatelji – pratit će naše *Tjedne* iz godine u godinu. Oh, koliko sreće i ponosa nosi svaka vrećica, *bookmark*, bedž, programska brošurica i plakatić koji su s radošću združili Zdenka i nas u jednoj ilustraciji. Jer Zdenko je stari prijatelj naše knjižnice i ovo je bio prirodni prsten našeg dugogodišnjeg druženja.

Malo zbog novog i atraktivnog vizualnog identiteta, malo zbog novog kulturnog *Magazina GKR* ko

i sve više osvaja medijsku pažnju, malo zbog društvenih mreža koje svaku vijest prošire dominom *lajkova* i *shareanja*, ove je godine *Tjedan* bio vidljiviji a mi opušteniji. **Mogli smo se igrati do mile volje, a glas o Tjednu širio se svuda. Evo ga, stiže i do Novosti HKD-a!**

U fotofinišu ovogodišnjih priprema, sredstva za TDDK su stigla! Ministarstvo kulture odobrava 7 000 kn! Pogađate – tako su dva dječja pisca i jedna glumica-pričopričalica ipak učinili *Tjedan* zvučnijim. Na radoznala pitanja novinara „Imate li neke značajne goste?“ mogli smo sada reći – da, stižu nam Darko Macan, Sven Nemet i Mejrema Reuter! A istovremeno smo znali – **nije dan program nije manje vrijedan, samo neki nose marku a neki pismo :-), bilo ono vilinsko ili glagoljsko, pasje ili djedovo, nije bitno, bitno da je zabavno! Jer tako se potiče čitanje!**

Pročitajte i pogledajte više na sljedećim poveznicama:

<http://www.gkr.hr/Magazin/Teme/Testirajte-se-na-djecju-knjizevnost>

<http://www.gkr.hr/Magazin/Najave/Krece-Tjedan-dobre-djecje-knjige-u-sarenom-odjelcu>

<http://www.gkr.hr/Magazin/Najave/Tjedan-dobre-djecje-knjige-sareni-koktel-od-vilenjaka-stripasa-nogometasa>

Zadar čita 2014.

Ante Kolanović

Gradska knjižnica Zadar

ante.kolanovic@gkzd.hr

Gradska knjižnica Zadar u suradnji s 59 organizacija, udruga i ustanova s područja kulture organizirala je šesti po redu *Zadar čita*, manifestaciju koja **promiče kulturu čitanja i knjige**. Veseli nas što je Ministarstvo kulture prepoznalo vrijednost ove mani-

festacije i, uz Zadarsku županiju, financijski pripomoglo njezino održavanje.

Kao i prethodnih godina, manifestacija je trajala jedan cijeli tjedan u travnju, ovaj put od 7. do 11. travnja. Održano je otprilike 140 različitih programa u cijeloj Zadarskoj županiji, a okosnica su, kao i uvijek, bile **književne večeri i susreti s poznatim domaćim autorima** koje vodi ravnatelj Hrvatske knjižnice i čitaonice Sali, Ante Mihić. Podizanje svijesti o važnosti čitanja u široj zajednici glavna je misao vodilja manifestacije te stoga velik broj uključenih vrtića, škola i mladih volontera ima poseban značaj.

Prvi od takvih susreta bio je s Nikolinom Manojlović Vračar, samostalnom umjetnicom, autoricom slikovnica i voditeljicom

Broj 63, lipanj 2014.

emisije za djecu *Ninin kutak* na HRT-u. Igrokazom nam je predstavila svoju novu slikovnicu s autobiografskim pričama i pjesmama *Kako misli jure jednog malog Jure*. Spontanošću, prirodnošću i iskrenošću oduševila je sve okupljene, djecu i odrasle podjednako.

Čast da otvori književne susrete za odraslu publiku pripala je Meriti Arslani, Zadranki sa zagrebačkom adresom, autoricom hvaljenih romana *Anđeli će samo zaspali* i *Probudi me kad prođe*. Od Merite smo čuli mnogo toga zanimljivoga, ponajviše o njezinu boravku u Norveškoj, gdje je sudjelovala na radionici pisanja scenarija te najavila skorašnju ekranizaciju svojega prvog romana.

Lijepo, toplo i sunčano vrijeme omogućilo nam je da književni susret s Ivom Balenovićem, umjesto u uobičajenoj dvorani Knjižnice, održimo u dvorištu, u idiličnom i opuštenom ozračju. Balenović, koji je pod pseudonimom *Alen Bović* napisao svoja prva dva romana *Metastaze* i *Ljudožder vegetarijanac*, primjer je angažiranog pisca koji svojim romanima aktualizira probleme u društvu, upozorava i, uz veliku dozu ironije, daje pregled trenutne društveno-političke situacije. Uz čitanje ulomka iz romana *2084.: Kuća Velikog Jada* večer je brzo protekla.

Dinko Telečan, jedan od naših najboljih i najaktivnijih prevoditelja, došao je na *Zadar čita* izravno iz Londona, u kojem je s još nekolicinom domaćih pisaca i kulturnih djelatnika sudjelovao na tamošnjem sajmu knjiga. Međutim, to ga nije omelo u održavanju izvrsne književne večeri, osvrtnanju na sva područja svojeg djelovanja (a ima ih puno – pisac, pjesnik, putopisac, prevoditelj, gitarist, itd.) i čitanju nekoliko pjesama.

Književni kviz *Knjigoteka* održan je četvrti put i iznjedrio je četvrtu pobjednicu – Alenu Bopsić, koja će sljedeće godine u velikom finalu odmjeriti snage s trojicom dosadašnjih pobjednika kviza.

Izložbe su i ove godine bile neizostavan dio manifestacije, a ovaj ih je put bilo šest, i to u organizaciji Škole primijenjene umjet-

nosti i dizajna, Državnog arhiva Zadar, Udruge CINAZ, Ogranka Arbanasi Gradske knjižnice Zadar, Udruge Starinar Zadar, Sveučilišta u Zadru, Odjela za kroatistiku i slavistiku, Odsjeka za ruski jezik i književnost te Gradske knjižnice Zadar.

Tijekom cijelog tjedna čitalo se i pričalo o knjigama posvuda – u osnovnim i srednjim školama, u domovima za starije i nemoćne, u mu-

zejima i arhivima, u kafićima i na Sveučilištu, u bibliobusima Knjižnice kojima su studenti knjižničarstva putovali i čitali na stajalištima, a Volonterski centar Zadar uključio je preko 65 volontera u razne aktivnosti.

Uključenost cijele zajednice ono je što nas svake godine iznova razveseli i daje motiv za nastavak.

Volonterstvo u Gradskoj knjižnici Zadar

Ante Kolanović

Gradska knjižnica Zadar

ante.kolanovic@gkzd.hr

Tijekom posljednje četiri godine Gradska knjižnica Zadar bilježi konstantan **rast broja volontera u svojim programima**, a u školskoj godini 2013/2014. ta se brojka popela na 74 volontera. U Gradu Zadru i široj regiji Dalmacije to je najveći broj volontera u nekoj instituciji, što je još jedan dokaz uključenosti Knjižnice u svoju zajednicu, gdje je knjižnica neraskidiva sastavnica društva, a ne neko strano tijelo koje samo obavlja određenu funkciju.

Najveći je broj volontera uključen u **program Besplatna pomoć u učenju** (na slici), koji podrazumijeva repeticije iz školskih predmeta učenicima iz socijalno ugroženih obitelji, djeci samohranih roditelja, i drugima koji imaju poteškoća sa savladavanjem školskog gradiva – njih 38. U tom programu volontiraju profesori (aktivni i umirovljeni) te studenti i inženjeri s položenom grupom pedagoških predmeta. Upravo ovaj program, od pokretanja 2010. godine, bilježi najveći rast u broju volontera. Korist od ovog programa ne može se promatrati samo iz perspektive 63 učenika koji su u ovoj školskoj godini ispravili negativnu ocjenu – korist imaju i roditelji koji ne moraju trošiti novac na plaćanje privatnih sati.

U sklopu kampanje *Čitaj mi!* koja se provodi na nacionalnoj razini u suradnji s *Klubom mladih KLOOZ Udruge CINAZ* pokrenuta je inicijativa *Mladi čitaju*, u kojoj je sudjelovalo 14 volontera. Oni su redovito čitali djeci u Knjižnici i njezinim ograncima, kao i u vrtićima, jaslicama i knjižarama.

HOW YES NO radionice, organizirane u suradnji sa **Studentskim savjetovaništem Sveučilišta u Zadru**, vode studenti Odjela za psihologiju Sveučilišta u Zadru. Kroz predavanja, igre i razne zabavne sadržaje

studenti učenike osnovnih škola uče *kako učiti*: kako organizirati vrijeme za učenje, savladati probleme s koncentracijom i slično. Radionice su podijeljene u dvije skupine, za više i niže razrede, a u ciklusima se ponavljaju dva puta godišnje. Svaki ciklus vode drugi studenti, pa je ove godine **HOW YES NO** vodilo 14 studenata volontera.

Klubovi čitatelja sve su popularniji oblik okupljanja ljubitelja knjige. Četiri volontera vode svaki po jedan klub. Pored klubova Središnje knjižnice, pod paskom volontera su i klubovi u Ogranku Bili brig. S obzirom na rastuću popularnost klubova, za očekivati je da će se broj volontera uključenih u takvu vrstu programa do iduće godine pove-

ćati.

Besplatni tečajevi računala za umirovljenike (na slici) jedan su od najpopularnijih sadržaja koje Knjižnica nudi za treću dob. Tečaj vode dva volontera – student i umirovljenik, a organizirani su po principu jedan tečaj tjedno po dva sata dnevno u računalnoj učionici Knjižnice. U školskoj godini 2013/2014. tečajeve je prošlo oko 160 umirovljenika. Maksimalni broj polaznika po tečaju jest osam kako bi se postigao što je moguće neposredniji pristup poučavanju zbog razlika u predznanju polaznika i njihovoj vještini snalaženja s radom na računalu.

Morski utorak je jedan od najdugovječnijih programa knjižnice, s preko desetljeća prevaljenog staža u kojemu se mnogo toga izmijenilo, osim **jedne volonterke** koja sve to vrijeme bdi nad programima koji se odvijaju unutar tribine, osiguravajući da se ne prestane pričati i živjeti more.

U redovnim poslovima Knjižnice, poput manipulativnih poslova ili poslova na obradi građe, sudjeluje dvoje volontera koji su prošli stručnu obuku. Oni olakšavaju svakodnevno funkcioniranje Knjižnice i njezine osnovne djelatnosti.

Koncem 2013. godine, na Međunarodni dan volontera, 5. prosinca 2013. godine, trud koji volonteri ulažu u Knjižnici nagrađen je s čak dvije nagrade: onom *Volonterskog centra*

Broj 63, lipanj 2014.

Zadar na gradskoj razini, i onom Volonterskog centra *Udruge Mi* iz Splita na međuzupanijskoj.

Otkako je fenomen volontiranja u Gradskoj knjižnici uzeo maha, a broj volontera se rapidno počeo povećavati, Knjižnica svake godine organizira posebno **druženje svih volontera** (na slici). Uz prigodan program, zakusku i osvježnje, svi koji nesebično daju svoje vrijeme i znanje i tako doprinose zajednici ne tražeći ništa zauzvrat, okupe se u prostoru Knjižnice. Tako je bilo i ove godine, 5.

lipnja 2014. godine kad je druženje organizirano uz pomoć djelatnika i učenika *Hotelijersko turističke i ugostiteljske škole Zadar*, koji su pripremili domjenak i koktele za osvježnje. Učenici ove škole su ujedno već dugo godina aktivni u raznim volonterskim programima, a dobitnici su i nagrade Nacionalne zaklade

za razvoj civilnog društva *Otisak srca*. Profesorica i kantautorica Tea Vidaić otpjevala je pjesmu A. G. Matoša *Djevojčici mjesto igracke*, koju je sama uglazbila, a potom je u paru s volonterkom i učenicom škole Leom Lučić otpjevala pjesmu *Dite zadarsko*, dok je učenica Sara Denona govorila dijalektalnu poeziju Borisa Palčića Caskina.

Gradska knjižnica Zadar nastavit će sa organizacijom volonterskih aktivnosti. Njihov odaziv svake godine sve je veći što posebno veseli kada imamo u vidu tešku ekonomsku i društvenu situaciju u Hrvatskoj. Daje nam to nadu u bolje sutra jer znamo da živimo u sredini u kojoj postoji velik broj nesebičnih ljudi spremnih pomoći.

Tjedan Harryja Pottera

Gradska knjižnica Zadar, 19. – 24. svibnja 2014.

Katarina Mandić

Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru

kmandic@student.unizd.hr

U razdoblju od 19. do 24. svibnja 2014. godine u Gradskoj knjižnici Zadar održao se projekt *Tjedan Harryja Pottera*, koji su organizirali **studenti u suradnji s profesorima Odjela za informacijske znanosti i djelatnicima Gradske knjižnice Zadar** te pod pokroviteljstvom nakladničke kuće *Algoritam* i centra za printanje i kopiranje *Grafos*. U tom razdoblju održane su brojne radionice, kvizovi i igre, a svaki događaj bio je medijski popraćen.

Prvog dana, na Dječjem odjelu Gradske knjižnice Zadar održala se **radionica Kako izraditi sovu** u kojoj su sudjelovali učenici privatne osnovne škole *Nova* i djeca iz vrtića *Loptica*, a među njima se našla i jedna studentica Odjela za kroatistiku. U sklopu radionice pročitani su dijelovi iz prvog nastavka *Harryja Pottera* u kojima se spominje Hedviga, prekrasna snježnobijela sova i Harryjeva ljubimica, kako bi djeca znala zašto će na radionici izrađivati baš sove, a ne neku drugu životinju. U popodnevним satima u prostorijama Medijateke prikazan je i prvi filmski nastavak, *Harry Potter i kamen mudraca*.

Drugoga dana u multimedijalnoj dvorani održan je **književni kviz s temama iz serijala o Harryju Potteru**. Prije kviza održane su kvalifikacije kako bi se odabralo četvero sretnika koji će sudjelovati u kvizu i osvojiti jednu knjigu o Harryju Potteru po izboru. Pobjedu je odnijela studentica Matea Ćuk koja je briljirala na kvizu. Nakon toga je uslijedila društvena igra *Harry Potter Pictionary* (na slici) s posebno izrađenim karticama s motivima iz knjiga. U igri su sudjelovali naj-

mlađi i osnovnoškolci koji su zaista uživali, o čemu dovoljno govori činjenica da su nekoliko dana poslije pitali kada mogu ponovno igrati navedenu igru.

U srijedu, 21. svibnja, **održan je filmski kviz o Harryju Potteru**, također u prostorijama multimedijalne dvorane. I ovog puta su prethodno održane kvalifikacije na temelju kojih je odabrano četvero sudionika, a kviz je, za razliku od književnog, bio više usmjeren na film i glumce koji su utjelovili brojne poznate likove. Pobjednik je nagrađen knjigom po izboru iz serijala o Harryju Potteru. Pobijedila je 15-godišnja

Matea Kaleb, koja je za nagradu odabrala posljednji nastavak – *Harry Potter i darovi smrti*. Poslije filmskog kviza uslijedio je čarobnjački šah u dvorištu knjižnice, no kako nije bio naveden na promotivnom plakatu, već najavljen tek nakon filmskog kviza, odaziv je bio slabiji.

U četvrtak ujutro uslijedila je **radionica pisanja s likovima o Harryju Potteru**. Radionica se održala na Dječjem odjelu. Djevojkama koje su se odazvale bila su zadana po dva lika, dvije lokacije i dvije čarolije iz knjiga o Harryju Potteru, na temelju kojih su one napisale kratke priče. Radovi su poslije izloženi na panou Odjela za informacijske znanosti, koji je taj cijeli tjedan bio ukrašen u *potterovskom stilu*. U poslijepodnevним satima uslijedila je filmska projekcija drugog nastavka, a slijedeći dan, u petak, 23. svibnja, prikazan je i treći nastavak iz serijala filmova o Harryju Potteru.

Subota je bila posljednji dan Tjedna i tada se u prostorijama Multimedijalne dvorane **odrđao improvizirani Metloboj** (na slici), u kojem su ponovno sudjelovali svi uzrasti – od najmlađih, preko osnovnoškolaca i srednjoškolaca pa sve do studenata. Radi velikog odaziva, tražila se i koja metla više. Odigrane su tri utakmice između Slytherina i Gryffindora i pobjedu je na kraju odnijela ekipa Slytherina. Sudionici su željeli odigrati još jednu utakmicu, ali zbog ograničenog radnog vremena knjižnice nismo im to mogli omogućiti. Važno je napomenuti da je komunalno poduzeće Čistoća iz Zadra posudilo metle za

potrebe Metloboja.

Tjedan Harryja Pottera najavljen je putem događanja na Facebook stranicama Gradske knjižnice Zadar, na stranicama naklad-

ničke kuće *Algoritam* te u medijima. Tijekom trajanja događanja, nakladnička kuća *Algoritam*, osim knjiga iz serijala o Harryju Potteru, nudila je i ostala izdanja fantastike i znanstvene fantastike po sniženim cijenama. Cijeli Dječji odjel Gradske knjižnice Zadar bio je uređen u znaku Harryja Pottera. Na svakom kutu nalazila se metla (dobivena od već spomenute Čistoće grada Zadra), na izlozima su se nalazi-

le knjige iz serijala, police su bile ukrašene filmskim plakatima, a na glavnom panou Odjela nalazio se izrađeni plakat sa zanimljivim informacijama o Harryju, ručno izrađeno zrcalo *Erişed* koje je bilo ispisano željama korisnika i leteći ključevi koji su visjeli iznad knjiga. Odaziv na događanja u okviru *Tjedna Harryja Pottera* bio je izvrstan i u planu je održavanje iste manifestacije i sljedeće godine.

Broj 63, lipanj 2014.

Postignuća Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u 2013. godini

Dijana Sabolović-Krajina

ravnateljica Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica

dijana@knjiznica-koprivnica.hr

Od Dana hrvatskih knjižnica 11. studenog 2013. i dobivanja priznanja *Knjižnica godine* u 2013. za inovativne knjižnične programe i kvalitetu rada prošlo je pola godine. Knjižničari Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica iza sebe imaju vrlo intenzivno radno razdoblje, no na ovom mjestu bilježimo samo ono najbitnije.

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica postala je član projekta *Europeana Awareness Public Libraries Network*, kojemu je cilj okupiti oko 200 vodećih narodnih knjižnica u Europi. Cilj projekta je osvještavanje najšire javnosti o Europeani, najvećoj europskoj digitalnoj knjižnici koja na jednome mjestu nudi pristup i informacije o kulturnoj baštini europskih knjižnica, muzeja, arhiva i audiovizualnih zbirki (<http://www.europeana.eu/>). Korist članstva u ovoj mreži su nove mogućnosti suradnje s drugim knjižnicama u Europi, dobivanje tehničke i pravne ekspertize Europeane, lakši pristup digitalnim sadržajima i agregatorima kao i sudjelovanje u zajedničkim, europskim projektima. Prva kampanja u kojoj će sudjelovati i koprivnička Knjižnica posvećena je obilježavanju stogodišnjice Prvog svjetskog rata 1914 – 1918. Tim povodom i u Koprivnici će se organizirati *Dan prikupljanja sjećanja na Veliki rat*. Kao član ove Europeanine mreže sudjelovali smo na radionici koja je održana u Ateni 11. prosinca 2013, neposredno nakon konferencije *Future Library*, 9 – 10. prosinca 2013. I ova konferencija je bila inspirativna. Nekonvencionalna po strukturi, formatu i interaktivnom uključivanju sudionika problematizirala je ulogu i nove modele narodnih knjižnica u Grčkoj, jugoistočnoj Europi i globalno u vrijeme velike ekonom-

ske krize, rasta nezaposlenosti, prije svega mladih, osiromašena i socijalne polarizacije s jedne strane te ubrzanog razvoja komunikacijsko-informacijske tehnologije s druge strane. Stoga knjižnice danas trebaju biti više od knjiga, okrenute konkretnim potrebama ljudi i razvoju lokalnih sredina u kojima djeluju.

Inspirirani ovim idejama početkom ove godine koprivnički su knjižničari osmislili još jedan novi model djelovanja. Program *Knjižnica je više od knjiga – zajedno do zapošljavanja* (na slici) odgovor je koprivničkih knjižničara na trenutno najveći društveni

problem – nezaposlenost. Namijenjen je onima koji traže posao ili žele pokrenuti vlastiti, onima koji se žele prekvalificirati, nastaviti školovanje ili se dodatno usavršavati. Knjižnica se ovim programom profilira kao mjesto dijeljenja iskustva i znanja predstavljanjem dobre prakse u (samo)

zapošljavanju (tribine, radionice, kreativne radionice), kao i davanjem besplatnih poduka u pretraživanju potrebnih informacija o zapošljavanju i korištenju računala i interneta. U pokretanju ovog program Knjižnica se oslanja na vlastite postojeće resurse (fizički prostor, bogate i raznovrsne zbirke, ICT, kompetencije knjižničara i dr.) te nove modele suradnje s institucijama i udruagama u lokalnoj sredini. Tako je u okviru suradnje s koprivničkim Centrom za informiranje i savjetovanje u karijeri (CISOK), kao novoj usluzi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, i njegovih radionica oformljen tzv. *Knjižnični kutak* u kojemu koprivnički knjižničari dolaze predstavljati korisne izvore na određene teme.

U samo dva mjeseca sudjelovali su na 21 radionici CISOK-a na kojima je ukupno bilo 218 polaznika.

Koprivnička knjižnica inovativna je i u širenju **TEDx događaja** (na slici). Naime, prema našim saznanjima prva je i za sada jedina knjižnica u EU koja je dobila licencu za organiziranje i održavanje takvih događanja pod

nazivom *TEDxKoprivnicaLibrary*, gdje „x“ označava da je to „samostalno organiziran TED događaj“. TED (*eng.* Technology, Entertainment, Design; *hrv.* tehnologija, zabava, dizajn) globalna je neprofitna organizacija posvećena širenju vrijednih ideja, a TEDx je program lokalnih, samoorganiziranih događaja koji ima cilj zbliziti ljude kako bi dijelili iskustva u TED-formatu. Na našim

TEDxKoprivnicaLibrary događajima posjetitelji imaju priliku slušati zanimljive govore uživo, ali i gledati videozapise iz bogate baze govora održanih na TED-u. Tako je na TEDxKoprivnicaLibrary događaju 28. svibnja 2014. sudjelovalo pet zanimljivih govornika: *Sven Šestak*, kazališni, televizijski i filmski glumac, *Krešimir Macan*, PR stručnjak, specijalist za krizno komuniciranje i strateško komuniciranje u politici, *Ninoslav Pirš*, umjetnik, dio peteročlane ekipe kreativaca i uličnih umjetnika okupljenih oko projekta *Pimp my Pump*, *Toni Milun*, predavač matematike, koji je pokrenuo internetsku stranicu s besplatnim videopredavanjima iz matematike te *Goran Živković*, član i jedan od osnivača punk rock grupe *Overflow*.

I na kraju, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica dobila je još jedno međunarodno priznanje za inovativnost. Radi se o **nagradi Američkog knjižničarskog društva za inovativne međunarodne knjižnične projekte** u 2014. godini – *The 2014 American Library Association (ALA) Presidential Citation for Innovative International Library Projects*. Ovo prestižno priznanje najstarijeg i najvećeg udruženje knjižničara u svijetu koprivnička knjižni-

ca dobiva za svoj projekt *In-house library training program supporting Roma people – the power of networking in local community*. Radi se o pokretanju i organiziranju lokalne mreže podrške romskoj zajednici putem stručnog usavršavanja, dijeljenja znanja i iskustava stručnjaka različitih profila u suradnji s romskim udrugama i predstavnicima lokalne uprave i samouprave.

Priznanje će biti uručeno na godišnjoj konferenciji ALA-e krajem lipnja u Las Vegasu. Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica zahvaljuje Hrvatskome knjižničarskom društvu što ju je predložilo za ovu nagradu.

Obljetnice koprivničkog bibliobusa

Ljiljana Vugrinec

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

ljiljana@knjiznica-koprivnica.hr

„Za mene bibliobus znači sreća. Sretna sam što mogu posuđivati knjige u bibliobusu.“ (Petra Tomašković, Područna škola Reka)

„Bibliobus mi se sviđa jer tamo ima zanimljivih knjiga i dobrih ljudi.“ (Lovro, 2. razred, Područna škola Podravska Subotica)

„Volimo bibliobus zato što čitanjem knjiga svašta doznajemo i iz toga učimo.“ (Učenici Područne škole Veliki Poganac)

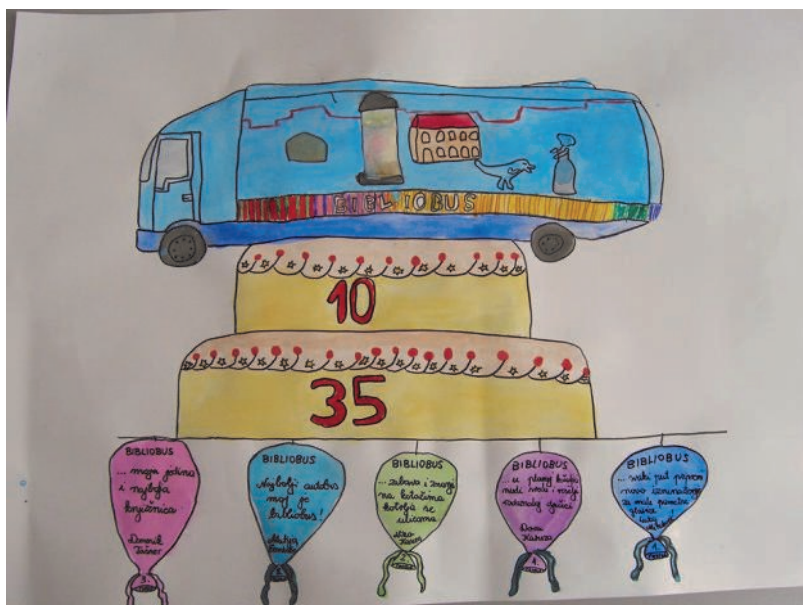
Ovo su samo neke od brojnih poruka koje je Bibliobus **Knjižnice i čitaonice "Fran Galović" Koprivnica** dobio od svojih najmlađih korisnika, uz čestitke za **dvije obljetnice koje slavi u 2014. godini**.

Naime, prvi je bibliobus krenuo na put 26. ožujka 1979. godine te ove godine obilježava punih 35. godina uspješnog rada i djelovanja. Drugu obljetnicu slavi sadašnji, „novi“ koprivnički bibliobus koji je upravo navršio deset godina: nabavljen je i počeo radom početkom 2004. godine, a njegov prvi susret s korisnici-

Broj 63, lipanj 2014.

ma zbio se 2. ožujka 2004.

Povodom ovih obljetnica, Bibliobus je pozvao svoje najmlađe korisnike da se pridruže proslavi tako što će u svojim vrtićima i školama izraditi **plakate na temu bibliobusa** i u njima oslikati i opisati što je za njih bibliobus, što u njemu najviše vole, zašto im je važan. Pozivu se odazvalo šesnaest škola i jedanaest dječjih vrtića iz 25 mjesta koja bibliobus obilazi te je prikupljeno 37 unikatnih dječjih uradaka - originalnih i duhovitih plakata na kojima se uz slikovne prikaze bibliobusa u različitim tehnikama našlo i pregršt poruka bibliobusu i njegovoj posadi, pjesama o bibliobusu te zabilježenih misli o čitanju i o omiljenim knjigama... Dio ovih maštovitih postera bio je izložen u prostoru same Knjižnice, a svi su posteri i virtualno dostupni na Facebook stranici

"Bibliobus_Koprivnica" (<http://on.fb.me/1rjsJlI>)

Prikazani crtež je djelo učenika 1.-4. razreda Područne škole Delovi, OŠ "Prof. Blaž Mađer" iz Novigrada Podravskog.

Obilježavanje Bibliobusovih godišnjica nastavlja se i dalje te je Knjižnica pozvala sve zainteresirane bivše i sadašnje članove koprivničkog Bibliobusa da se uključe, što mogu učiniti na dva načina: slanjem svojih zapisanih sjećanja i/ili razmišljanja o putujućoj knjižnici i/ili slanjem fotografija bibliobusa i njegove posade te korisnika na stajalištima iz privatnih zbirki, osobito iz najstarijeg razdoblja rada bibliobusa 1979 – 2003. Pisani prilozi i skenirane fotografije mogu se poslati na e-mail adresu bibliobus.koprivnica@gmail.com, a originalne fotografije mogu se donijeti i u Bibliobus (na redovnim stajalištima) ili u Knjižnicu i čitaonicu „Fran Galović“ Koprivnica, Zrinski trg 6. Od pristiglog materijala u Knjižnici će se izraditi digitalna publikacija koja će biti predstavljena u Mjesecu hrvatske knjige '14.

Podsjetimo još da koprivnički bibliobus u 2014. godini obilazi šesnaest općina Koprivničko-križevačke županije gdje ima 40 stajališta u 32 naselja, dok na području grada Koprivnice ima

još deset stajališta u šest naselja. Osim općina koje gravitiraju Koprivnici (Drnje, Đelekovec, Gola, Hlebine, Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec, Legrad, Novigrad Podravski, Peteranec, Rasinja i Sokolovac), bibliobus posjećuje i općine đurđevačkog dijela Županije - Kloštar Podravski, Podravske Sesvete, Ferdinando- vac, Kalinovac te od početka 2014. i Novo Virje, kao najnovije odredište.

U prošloj, 2013. godini u koprivnički bibliobus bilo je učlanjeno

2 159 korisnika, zabilježeno 15 105 posjeta i 27 239 posuđenih jedinica građe. Koprivnička pokretna knjižnica djeluje uz financijsku potporu Koprivničko-križevačke županije koja pokriva oko 60 % troškova za obje bibliobusne službe u Koprivničko-križevačkoj županiji (koprivničku i križevačku). U sufinanciranje djelatnosti uk-

ljučuju se sve općine koje bibliobus obilazi i Grad Koprivnica kao osnivač Knjižnice, a također i kao korisnik bibliobusa u prigradskim naseljima Bakovčice, Jagnjedovec, Reka, Starigrad i Vinica. Poduzeće Carlsberg Croatia također kao korisnik bibliobusnih usluga sufinancira Bibliobus za svoje zaposlenike, dok na području Grada Koprivnice Bibliobus još ima stajalište i kod Doma za starije i nemoćne osobe.

VIJESTI I NAJAVE

Sjednice Hrvatskog knjižničnog vijeća

5. sjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća održana je 27. ožujka 2014. godine. Između ostalog, razgovaralo se o projektu izrade, objavljivanja i održavanja nacionalnog pravilnika za katalogizaciju. Osim rasprava o strateškim dokumentima hrvatskog knjižničarstva, razgovaralo se o obveznom primjerku i knjižničnom softveru, odnosno problemima na relaciji NSK – UNIBIS (tvrtka koja je proizvela i održava CROLIST). Predsjednica Vijeća objavila je da se CROLIST dogovara sa slovenskim Institutom informacijskih znanosti (IZUM) oko partnerstva.

Dogovoreno je da se prijedlog *Strategije hrvatskog knjižničarstva 2015 – 2020.* objavi na internetskim stranicama HKD-a uz poziv svima zainteresiranima na javnu raspravu.

6. sjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća održana je 2. lipnja 2014. godine. Vijeće je prihvatilo dorađenu *Strategiju hrvatskog knjižničarstva 2015 – 2020.* Prihvaćen je i *Izveštaj o radu NSK za 2013. godinu.* Raspravljalo se i o potrebi nabave jedinstvenog poslužitelja (servera) za knjižnice u Konzorciju CROLIST. Vijeće smatra da je prije donošenja preporuke o nabavi servera **potrebno organizirati sveobuhvatnu raspravu o računalnim programima** za upravljanje knjižničnim sustavima i umrežavanju te **predlaže da se rasprava održi u rujnu 2014. godine.**

Cjeloviti zapisnici sa sjednica mogu se pronaći na stranici <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=364>.

Nagrade i priznanja

Rad studentica diplomskog studija informacijskih znanosti, smjera bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, **Ileana Kurtović i Jagode Mesić** pod naslovom *Čitalačke navike učenika i studenata u službi razvoja društvenoga i kulturnoga aktivizma i tolerancije* nagrađen je **Rektorovom nagradom za akademsku godinu 2013/2014.**

Rad prelazi okvire redovite studentske aktivnosti i angažmana u

okviru nastave. Radi se o prvom hrvatskom istraživanju o utjecaju čitalačkih navika učenika i studenata na razvoj njihovog društvenog i kulturnog aktivizma. Dobiveni rezultati bit će zanimljivi i široj znanstvenoj i stručnoj javnosti posebice u svjetlu trenutnog rada na donošenju *Nacionalne strategije za promicanje kulture čitanja i poticanja navike čitanja* pod okriljem Ministarstva kulture RH. Značajno je što se u radu, u kontekstu istražene teme, ukazuje i na poslanje knjižnica, posebice narodnih, kao ustanova koje pridonose razvoju društva u kojemu svaka osoba, bez obzira na to iz koje sredine potječe ima mogućnost učiti, biti kreativna i inovativna. Dobiveni rezultati mogu pomoći hrvatskim knjižnicama u daljnjem razvoju programa kojima se podupire kultura pismenosti, njeguje kritičko mišljenje i istraživački duh što doprinosi izrastanju mlade osobe u odgovornog građanina koji sudjeluje u suvremenim demokratskim procesima.

Studentice su pokazale sposobnost samostalnog znanstveno-istraživačkog rada, primijenivši uobičajeni metodološki pristup, pridržavajući se pravila struke i etičkih standarda. Rad je adekvatno strukturiran, a izvori i literatura citirani su u skladu s prihvaćenim akademskim pravilima. Tijekom provedbe istraživanja i pisanja rada studentice su pokazale i znatnu marljivost i predanost poslu te znatan znanstveno-istraživački potencijal. (mentorica Ana Barbarić, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, abarbari@ffzg.hr)

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica dobila je još jedno međunarodno priznanje za inovativnost. Radi se o **nagradi Američkog knjižničarskog društva za inovativne međunarodne knjižnične projekte** u 2014. godini – *The 2014 American Library Association (ALA) Presidential Citation for Innovative International Library Projects.* Ovo prestižno priznanje najstarijeg i najvećeg udruženje knjižničara u svijetu koprivnička knjižnica dobiva za svoj projekt *In-house library training program supporting Roma people – the power of networking in local community.* Radi se o pokretanju i organiziranju lokalne mreže podrške romskoj zajednici putem stručnog usavršavanja, dijeljenja znanja i

Broj 63, lipanj 2014.

iskustava stručnjaka različitih profila u suradnji s romskim udrugama i predstavnicima lokalne uprave i samouprave. Priznanja će biti uručena na godišnjoj konferenciji ALA-e krajem lipnja u Las Vegasu. Više informacija na <http://www.culturenet.hr/default.aspx?id=58351>

Godišnja Nagrada „Vladimir Nazor“ za najbolje umjetničko ostvarenje na području arhitekture i urbanizma 2013. godine pripala je timu arhitekata za Gradsku knjižnicu Labin. Više informacija na <http://www.labin.hr/node/6098>.

Uredništvo HKD Novosti čestita Mili Perasović (Knjižnica Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), članici Uredništva mrežnih stranica HKD-a i administratrici HKD-ove stranice na Facebooku, na osvojenom prvom mjestu i zlatnoj medalji u sportskoj disciplini cross na 16. sportskim igrama Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja (Rovinj, 11 - 15. lipnja 2014).

Skupovi

Ovogodišnji, **15. Forum Tomizza** održao se u Trstu, Kopru i Umagu 21 - 24. svibnja 2014. godine u znaku teme **Hod po rampi**. Piscini, kulturolozi, novinari, glazbenici i likovnjaci iz Slovenije, Italije, Hrvatske te Bosne i Hercegovine na različite su načine pristupali ovoj temi koja figurativno upućuje na problematiku kulturnog i društvenog *balansiranja* u novim europskim okolnostima, odnosno po novim (a još više starim) komunikacijskim i kulturološkim preprekama. Više informacija na službenoj stranici Foruma: <http://forumtomizza.com/>.

Skup Medical Information Conference Croatia (MICC) održan je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu 5. lipnja 2014. godine pod nazivom Udite, otvoreno je.

Skup je namijenjen liječnicima, znanstvenicima, djelatnicima u medicini i zdravstvu i informacijskim stručnjacima, ali otvoren je i za studente i ostalu zainteresiranu javnost. Tijekom deset godina održavanja MICC je tematikom pratio suvremene trendove vezane uz problematiku objavljivanja, pristupa, korištenja, širenja i čuvanja informacija u sustavu znanosti, visokog obrazovanja, istraživanja i zdravstva. Tema ovogodišnjeg MICC-a je otvoreni pristup. U prvom dijelu dana nizom preglednih predavanja, govornici su upoznali sudionike s razvojem, koncepcijom i problematikom otvorenog pristupa, s naglaskom na područje biomedicine. U drugom dijelu, putem nekoliko kraćih izlaganja, pozvani govornici predstavili su svoje iskustvo s otvorenim pristupom (OA časopisi, repozitoriji, OA nastavni materijali, altmetrija...). Kao i uvijek, završni dio skupa bio je posvećen praktičnim radionicama.

IFLA i EBLIDA

IFLA-ina Izjava o knjižnicama i razvitku u hrvatskome prijevodu može se pročitati na <http://hkdrustvo.hr/clanovi/alib/datoteke/hrv-IFLA-statement%20on%20libraries%202014.doc>. Dokument je prevela Mila Maršić, a stručnu redakciju obavila je Aleksandra Horvat.

Izvornik (*IFLA Statement on libraries and development*) je dostupan na stranici <http://hkdrustvo.hr/clanovi/alib/datoteke/eng-IFLA%20Statement%20on%20Libraries%20and%20Development.doc>.

Najnoviji **EBLIDA-ina mjesečni bilteni** dostupni su na sljedećim poveznicama:

Travanj: http://www.eblida.org/Newsletter%20folder%20%28uploaded%20files%29/Newsletters-2014/04_Newsletter_April_2014.pdf

Svibanj: http://www.eblida.org/Newsletter%20folder%20%28uploaded%20files%29/Newsletters-2014/05_Newsletter_May_2014.pdf

Lipanj: http://www.eblida.org/06_Newsletter_June_2014.pdf

Iz knjižnica

Dana 26. svibnja 2014. održana je prigodna svečanost otvaranja novog prostora Knjižnice Osnovne škole – Scuola elementare „Gelsi“ Rijeka – Fiume. Knjižnica je smještena u visokom potkrovlju, površine 85m². Opremljena je namještajem talijanskog proizvođača *Gonzagaredi*. Cjelokupno uređenje i opremanje stajalo je oko 70 000 eura a financiralo ga je Ministarstvo vanjskih poslova Republike Italije. Svečanosti otvorenja prisustvovao je generalni konzul Republike Italije Renato Cianfarani, predstavnici Talijanske unije Maurizio Tremul i Norma Zani kao i ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Pula Nela Načinović, voditeljica Središnje knjižnice Talijana Liana Diković te voditeljica županijske matične službe Primorsko-goranske županije Ljiljana Črnjar. U prigodnom programu sudjelovali su *mali i veliki* zbor, kao i literarna skupina koja je čitala radove na hrvatskom i talijanskom jeziku.

U knjižnici su formirane sljedeće sadržajno-programске cjeline: učenički fond na hrvatskom jeziku, učenički fond na talijanskom jeziku, nastavnički fond, čitaonica s predviđenim računalnim mjestima (nabava računala uslijedit će iduće godine), informacijsko-posudbeni punkt i izložbeni prostor. Treba dodati i da je krajem 2013. godine započeo program informatizacije knjižnice u računalnom sustavu ZaKi, uz edukaciju i stručnu pomoć matične knjižnice. U novom prostoru pruža se mogućnost organiziranja različitih zbivanja, književnih susreta i predavanja od kojih su u svibnju i lipnju najavljena gostovanja Marija Schiavata, Giacomina Scottija, Theodora de Canzianija i Petre Jurišić Matejčić. (Ljiljana Črnjar, ljiljana.crnjar@gkri.hr)

U petak 6. lipnja 2014. održana je u selu Gornji Kuti, ispred seoske čitaonice, promocija slikovnice za djecu *Sretna kućica*. Slikovnica je to koja govori o ovoj najstarijoj živućoj čitaonici, koja radi od 1936. godine (<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/895>).

Slikovnicu su napisale knjižničarka Karmen Delač-Petković i učiteljica Dijana Arbanas. Ilustracije je napravio Darko Macan, grafičko uređenje potpisuje Melina Mikulić, a lekturu Sunčana Martinčević. Suizdavači slikovnice su Hrvatska čitaonica sela Kuti i Matica hrvatska – Ogranak Viškovo, a projekt tiskanja financijski su poduprli Općina Brod Moravice, Općina Viškovo i

Primorsko-goranska županija.

Autorica Karmen Delač-Petković govorila je o nastanku slikovnice te istaknula da je vrlo dobro primljena kod čitatelja. Dijana Arbanas podsjetila je kako sve polazi od učitelja te tako najavila učenicu 4. razreda Gloriju Crnković koja je na domaćem brodmoravičkom dijalektu izvela recitaciju *Moj deda učitelj*.

Sadržaj slikovnice scenskom su igrom *ispričala* djeca – učenici *Etno grupe OŠ Brod Moravice* pod mentorstvom Dijane Arbanas, a popodneвно je druženje vodila predsjednica Hrvatske čitaonice sela Kuti Gordana Crnković. Šezdesetak posjetitelja, uključu-

jući i goste iz cijele Hrvatske uživalo je u zanimljivom programu i dugo se zadržalo u ugodnom druženju uz domaće kolače i pjesmu. (Dijana Arbanas, OŠ Brod Moravice)

Sajmovi knjiga

Osječki sajam knjiga *Knjigos* održao se 23 – 25. svibnja 2014. godine. Više o manifestaciji na stranici <https://hr-hr.facebook.com/knjigos>.

Sedmi po redu riječki sajam knjiga i festival autora *Vrisak* održao se od 14. do 24. svibnja 2014, a u žarištu je bila tema *Književnost u regiji – koliko se znamo, i koliko smo se zaboravili?*

Na Londonskome sajmu knjiga, koji se ove godine održao 8 –

Broj 63, lipanj 2014.

10. travnja, tradicionalno su se predstavili hrvatski suvremeni pisci (<http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=10558>). Glavne teme Sajma bile su potraga za novim izdavačkim senzacija- ma i elektroničko nakladništvo. Predsjednik britanske Udruge izdavača **Richard Mollet** upozorio je da jednostavno *pretvaranje knjige u PDF* nije dovoljno da bi privuklo maštu čitatelja i pove- ćalo prodaju. Više na <http://vijesti.hrt.hr/londonski-sajam-knjiga-u-potrazi-za-digitalnim-inovacijama>.

Najave

+++

Hrvatsko knjižničarsko društvo poziva sve svoje članove na 39. skupštinu HKD-a koja će se održati u Splitu 15. – 18. listopada 2014. godine. Više informacija dostupno je na stranici <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/241/>, a program na strani- ci <http://hkdrustvo.hr/hr/skupovi/program/241>.

Festival slikovnice *Ovca u kutiji* održat će se u Osijeku od 3. do 5. srpnja 2014. godine. Ove godine u programu Festivala su izložbe ilustracija renomiranih hrvatskih umjetnika, izložbe sli- kovnica, susreti s ilustratorima i piscima, radionice s umjetnici- ma, predstave, performansi i brojni drugi sadržaji zanimljivi i mladim i odraslim posjetiteljima.

Festival je proizašao iz istoimene **književno-likovne nagrade za najbolju hrvatsku slikovnicu** koja se dodjeljuje od 2005. godine. Nagrada se sastoji od skulpture *Ovca u kutiji* i jedina je to nagra- da u Hrvatskoj koju dodjeljuje stručni žiri sastavljen od književni- ka, književnih kritičara i ilustratora nakon što pregleda cjelokup- nu godišnju produkciju slikovnica. Vrednuje se umjetnička vrije- dnost teksta te njegov odnos s ilustracijom. Uz stručni žiri, naj- bolju slikovnicu bira i neovisan dječji žiri. Članovi oba spomenu- ta žirija mijenjaju se svake godine. Ideja je nagradu *Ovca u kutiji* već sljedeće godine uklopiti u *Festival slikovnice Ovca u kutiji* te

je razdvojiti na dvije kategorije, za najbolju domaću i stranu slikovnicu.

Inicijator i glavni organizator Festivala slikovnice umjetnička je udruga *Knjiža u centru*, a suorganizator je Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek. Nagrada za najbolju hrvatsku slikovnicu *Ovca u kutiji* kao i cjelokupni Festival autorski je projekt književnice Ane Đokić. Upravni odbor festivala čine Dubravka Pađen-Farkaš (predsjednica), Ana Đokić, Srđan Lukačević, Dražen Jerabek i Zoran Pongrašić. Više informacija o Festivalu i programu možete pronaći na Facebook stranici <https://www.facebook.com/festivalovcaukutiji>. (**Srđan Lukačević, Gradska i sveučilišna knji- žnica Osijek**, slukacevic@gskos.hr)

Studenti informacijskih znanosti, smjer bibliotekarstvo, s Filozofskog fakulteta u Zagrebu bibliotekirani će od 1. do 10. rujna 2014. godine na putu od Zagreba do Splita tijekom kojeg će održavati radionice za djecu u knjižnicama u u Dugoj Resi, Slu- nju, Korenici, Gračacu, Kninu, Sinju te Splitu. Studenti će projekt provesti volonterski uz potporu Odsjeka za informacijske i komu- nikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Knjižnica grada Zagreba te tvrtki Giant, Garmin, Thule itd. Cijeli projekt bit će popraćen videokamerama te budnim okom fotografkinje Anite Nadj. Korisnici ovog projekta djeca su u dobi od 10 do 13 godina iz manjih sredina koja rijetko imaju prilike prisustvovati ovakvim manifestacijama. Ideja za projekt *Bibliotekiranje* razvila se iz uspješno provedenog projekta čitateljskog kluba za djecu u Dječjoj knjižnici Marina Držića. Cilj je *bibliotekiranja* promicanje čitanja, čitateljskih klubova te knjižnica kao mjesta susreta i druženja. U projektu će sudjelovati studenti Tamara Belović, Dora Jurišković, Ana Marić, Sanja Milovac, Tito Kliska, Vedran Peruničić i knjižničarka Dječje knjižnice Marina Držića (KGZ) Ana Pavlek. Pratite nas na: <https://www.facebook.com/pages/Bibliotekiranje/218486755027785?fref=ts> (Tamara Belović, tamara.belovic0110@gmail.com)

CENTAR ZA STALNO STRUČNO USAVRŠAVANJE KNJIŽNIČARA

80. IFLA-ina Generalna skupština i konferencija održat će se 16 – 22. kolovoza 2014. godine u Lyonu u Francuskoj s temom *Libraries, citizens, societies: confluence for knowledge (Knjižnice, građani, društva: sjecišta znanja)*. Više informacija na <http://conference.ifla.org/ifla80>.

Europska konferencija o informacijskoj pismenosti (ECIL 2014) održat će se u Dubrovniku 20 – 23. kolovoza 2014. godine. Više informacija na stranici <http://www.ecil2014.org/>.

5. okrugli stol za školske knjižnice održat će se 3. listopada 2014. godine u Srednjoj školi Ivanec u organizaciji Sekcije za školske knjižnice HKD-a, Knjižničarskog društva Varaždinske županije, Srednje škole Ivanec i Osnovne škole Ivana Kukuljevi-

ća Sakcinskog iz Ivanca. Tema okruglog stola je **Obrazovna uloga školske knjižnice**. Više informacija i program na stranici http://www.hkdrustvo.hr/hr/obavijesti/odabrana_novost/647/?target.

Hrvatska čitaonica Subotica i Gradska knjižnica Subotica u okviru **13. Dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi** organiziraju dvodnevno savjetovanje na temu *Knjiga do djece – Knjiga za djecu* 24. i 25. listopada 2014. godine u Subotici. Više informacija na <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/254/>.

Mrežni portal Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj

Dijana Machala

voditeljica CSSU-a, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

dmachala@nsk.hr

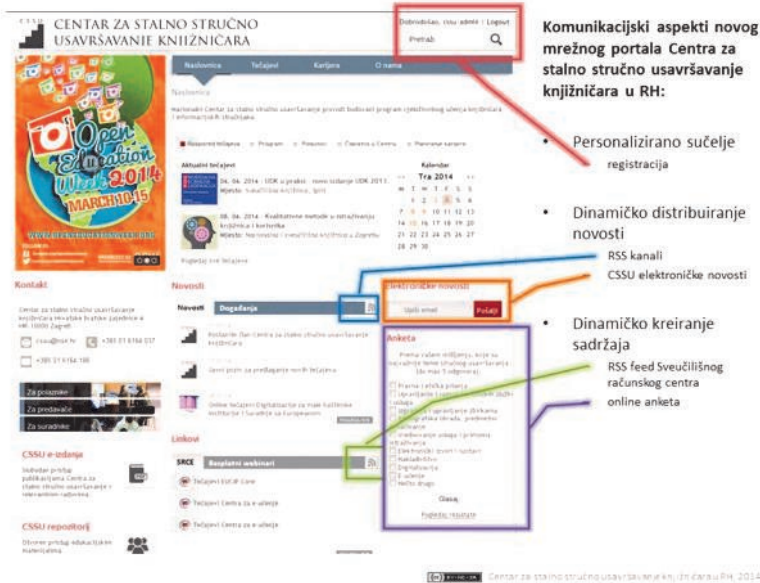
Novi mrežni portal Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u RH (CSSU) dostupan je od 10. ožujka 2014. godine na novoj mrežnoj adresi <http://cssu.nsk.hr>.

Nova idejna koncepcija i redizajn mrežnog portala CSSU-a vođeni su s ciljem oblikovanja portala koji donosi i okuplja **informaci-**

je o izvorima i novitetima u području obrazovanja i stručnog usavršavanja, omogućuje registriranim članovima portala **personalizirani pristup sadržaju**, potiče **aktivnu participaciju članova** u stvaranju, dijeljenju, označivanju i komentiranju sadržaja te **stvaranju virtualne interesne mreže stručnjaka** iz područja knjižnične i informacijske znanosti u RH.

Portal se temelji na *Wordpress* CMS-u, sustavu za upravljanje mrežnim sadržajem te programskim dodacima za *Wordpress* namijenjenim upravljanju događajima (*Events Manager*), izvještavanju (*Newsletter*, *RSS Multi Importer*), kreiranju društvene mreže (*BuddyPress*, *Floating Social*), dinamičkom kreiranju sadržaja (*WP-Bannerize*, *WP-Polls*) te e-učenju (*WP Course Manager*, *Watu*, *teachPress*). Primjena alata otvorenog koda pri oblikovanju i upravljanju sadržajem portala te poticanje aktivne suradnje interesne zajednice u stvaranju i korištenju mrežnog

Broj 63, lipanj 2014.

Novost na portalu su i specijalizirane rubrike namijenjene posebice polaznicima tečajeva Centra, suorganizatorima tečajeva izvan Zagreba te predavačima. Lozinkom zaštićeni dijelovi portala služe u svrhu učinkovitije organizacije tečajeva.

Posebice valja istaknuti funkcije portala koje doprinose izgradnji društvene mreže tj. **virtualne zajednice članova nacionalnog centra za cjeloživotno učenje knjižničara**.

Portal bilježi brzorastući trend novoregistriranih članova. Članstvo je besplatno i neobvezujuće. Registracija se može učiniti na adresi <http://cssu.nsk.hr/register/>, a u prva dva mjeseca aktivnosti portala registrirano je više od 200 članova te više od 1000 pretplatnika na besplatne elektroničke novosti.

Po registraciji, članovi mogu upravljati online rezervacijom mjesta na tečajevima, komentirati i ocjenjivati tečajeve, primati elektroničke novosti iz područja obrazovanja i izobrazbe knjižničara i informacijskih stručnjaka itd.

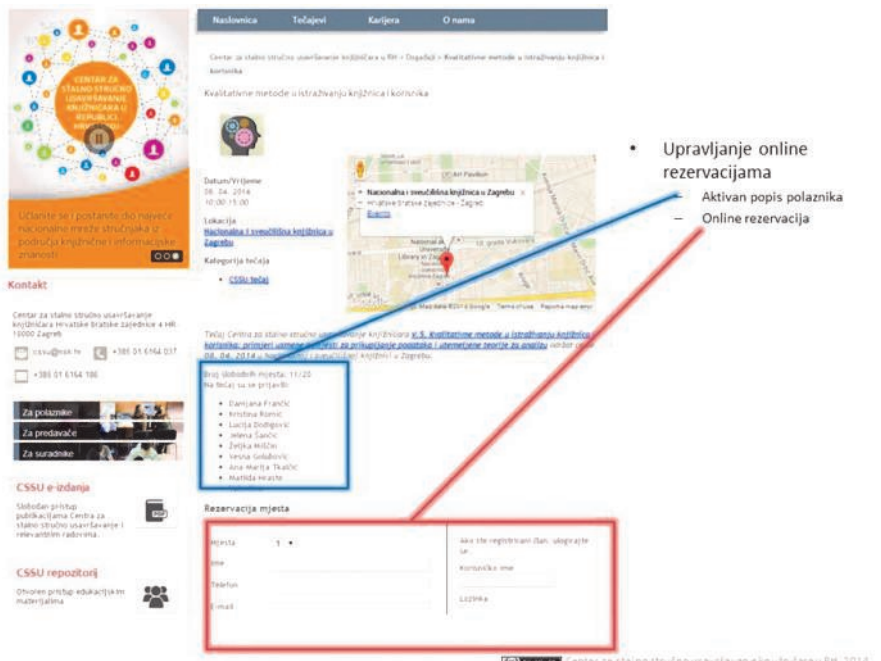
Prema brojčanim pokazateljima aktivnosti mrežnog portala u prva dva mjeseca vidljiv je interes 255 korisnika koji aktivno posjećuju i navraćaju na stranice portala. Ukupno se bilježi 569 posjetitelja. U online anketi o temama od značaja za stalno stručno usavršavanje knjižničara sudjelovalo je 47 ispitanika.

Portal integrira elemente nacionalne kompetencijske matrice, definirane u okviru projekta *Cjeloživotno učenje knjižničara*:

sadržaja omogućeno je pod *Creative Commons* licencom.

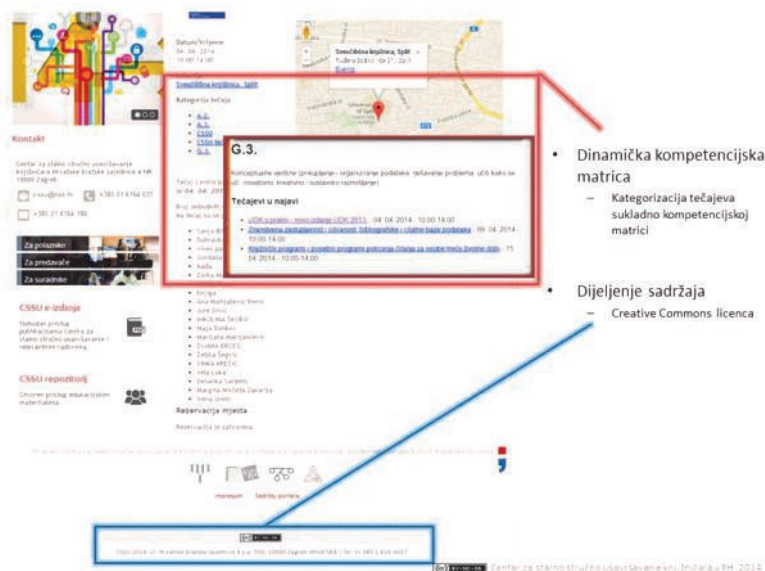
U okviru sadržajne strukture, portal donosi **kalendar održavanja tečajeva Centra, pregled novosti i događanja** vezanih uz aktivnosti nacionalnog centra za cjeloživotno učenje knjižničara, **integrirani sadržaj o novim radionicama Srca** s izborom otvorenih obrazovnih sadržaja, **slobodan pristup e-izdanjima Centra** (izvještajima, znanstvenim publikacijama i dr.), a u pripremi je i **CSSU repozitorij**.

Godišnji program cjeloživotnoga učenja predstavlja modularnu strukturu tečajeva, čija je vrijednost izražena u CEU (*continuing education unit*) bodovima te opisana očekivanim ishodima učenja sukladno nacionalnoj kompetencijskoj matrici. Novitet je i **rubrika Karijera**. Planiranje karijere važno je zbog razvoja i održavanja profesionalnih i osobnih znanja, vještina i uvjerenja, a s ciljem održavanja zapošljivosti te mobilnosti stručnjaka u području knjižnične i informacijske znanosti. Portal donosi informacije o razvoju politika stručnog i znanstvenog razvoja, mogućnostima razvoja stručne i znanstvene karijere, programa studentske prakse u knjižnicama. Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara podržava inicijative otvorenog obrazovnog sadržaja, a potpisnik je *Europortfolio deklaracije*, regionalne inicijative europske *Europortfolio mreže*, *ePortfolio* stručnjaka i praktičara.

KNJIŽNIČARI PREPORUČUJU

očekivanim ishodima učenja i planiranom razvoju stručnih kompetencija iz profesionalnog kompetencijskog profila.

Najznačajniji segment portala nalazi se u poticanju aktivnog doprinosa svih korisnika portala tj. registriranih članova CSSU u dijeljenju, komentiranju i označavanju sadržaja portala Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u RH. U tom smislu plan razvoja portala usmjeren je na razvoj novih društvenih servisa i usluga koje potiču aktivnosti korisnika u području **osvješčivanja i jačanja digitalne i informacijske pismenosti**.

ishodi učenja i fleksibilnost (CUK). Svi tečajevi označeni su kompetencijskim razinama te je na taj način omogućeno pretraživanje tečajeva nacionalnog centra za cjeloživotno učenje sukladno

Mjesto na kojemu možemo biti ono što jesmo – prikaz knjige Ivane Bašić O čitateljskim grupama: metodički priručnik s primjerima dobre prakse. Zagreb, Balans Centar, 2014.

Mirta Šimić

Knjižnica Ivane Brlić Mažuranić – Knjižnice grada Zagreba

mirta.simic@kgz.hr

Ovo je prvi priručnik u Hrvatskoj koji se bavi vođenjem čitateljskih grupa i nezaobilazno je štivo za sve sadašnje i buduće voditelje čitateljskih klubova, ali i za sadašnje i buduće članove koji će u priručniku naći sve relevantne informacije o tome što čitateljska grupa jest, kako funkcionira i zašto se uključiti u rad

čitateljske grupe. Autorica knjige je Ivana Bašić (1975), profesorica hrvatskog jezika i književnosti i dopredsjednica udruge *Balans centar za logopediju i biblioterapiju* (www.balanscentar.blogspot.com), u kojoj je 2011. objavila knjigu *Biblioterapija i poetska terapija – priručnik za početnike*.

Na županijskim vijećima za profesore književnosti i knjižničare dosad je održala niz predavanja na temu mogućnosti primjene razvojne biblioterapije u knjižnicama i školama, a posebnim naglaskom na važnost osnivanja čitateljskih grupa. Magistrirala je s temom Vesna Biga – modeli pripovjedne proze.

Na osnovu svog **bogato iskustva u vođenju čitateljskih grupa** (*Malo drvo, Klub tuđih najdražih knjiga* u udruzi *Balans centar* i *Opstanak* u Knjižnicama grada Zagreba – Knjižnici Ivane Brlić Mažuranić) i na osnovu **ankete provedene u knjižnicama, udrugama i među privatnim grupama** (na anketu je odgovorilo trideset voditelja i oko osamdeset članova čitateljskih klubova), autorica nam na sistematičan i pregledan način približava recentno

Broj 63, lipanj 2014.

stanje čitateljskih grupa u Hrvatskoj u usporedbi sa stanjem u razvijenijim zemljama.

U uvodu autorica **obrazlaže sve dobrobiti osnivanja čitateljskih grupa** kao jednostavnog i svugdje primjenjivog načina rada koji smanjuje izolaciju, potiče druženje i razmjenu i na najbolji mogući način potiče čitanje.

U prvom poglavlju priručnika autorica **daje pregled razvoja čitateljskih grupa u Hrvatskoj** na primjerima Gradske knjižnice Rijeka, Gradske knjižnice Zadar, Knjižnica grada Zagreba, Gradske knjižnice Marka Marulića, a prikazane su i čitateljske grupe osnovane u udrugama (Balans centar – *Malo drvo*, Klub tuđih najdražih knjiga, Udruga Academus – *Čitateljski klub LibRA*, te *Književni klub Booksa*) i jedna privatna čitateljska grupa – *Crna kutija*.

Drugo poglavlje donosi nam **definiciju pojma čitateljska grupa i osnovna obilježja čitateljske grupe**. Na osnovu provedene ankete među članovima čitateljskih grupa autorica navodi potrebe koje zadovoljava čitateljski klub: druženje s ljudima sličnih interesa, proširivanje svojih čitateljskih interesa i usvajanje novi znanja, potreba za stručnim usavršavanjem, mogućnost sagledavanja stvari iz različitih perspektiva, kvalitetna i opuštena komunikacija, oslobađanje u iskazivanju misli i osjećaja, mogućnost refleksije na sadržaje, osjećaj sigurnosti i odmak od stvarnosti. Sve ove potrebe potkrijepljene su odgovorima iz ankete. Autorica također pokušava napraviti distinkciju između čitateljskog kluba i čitateljske grupe, a dotiče se i američkih *online* čitateljskih klubova i *Čitateljskog kluba Knjižnice Ivane Brlić na Facebooku*.

Zašto osnovati čitateljsku grupu ili postati njezin član tema je kojom se bavi treće poglavlje ovog priručnika. Smisao osnivanja čitateljske grupe autorica vidi u nekoliko pravaca: odmor od površne komunikacije, razvijanje duha demokracije i tolerancije, stvaranje mreže društvenih odnosa, razvijanje socijalne osjetljivosti i duha zajedništva te vizije čitateljske grupe kao modela učenja.

U četvrtom poglavlju koje je ujedno i najdulje **autorica daje metodičke upute za rad čitateljskih grupa**. Tu su prikazana i dva osnovna modela čitateljskih grupa – tzv. *multi-title* čitateljske

grupe u kojima članovi čitaju različite knjige i o njima izvještavaju ostale članove i tzv. *single-title* čitateljske grupe u kojima članovi čitaju jednu istu knjigu. U ovom dijelu svi zainteresirani naći će odgovore na pitanja za koga osnivamo čitateljsku grupu, kako okupiti članove, kako održati prvi susret čitateljske grupe, koje vještine i znanja treba posjedovati voditelj, na koji način održati komunikaciju između susreta, koji je optimalan broj članova.

Također će saznati koja su tri zlatna pravila rada, kako odabrati ime grupe i zašto je to važno, rituale koji se mogu sprovesti, a koji će još jače povezati grupu, kako izabrati i kako voditi razgovor o knjizi i još mnoštvo korisnih informacija.

Priručnik je popraćen **prilogom u kojem su navedene knjige dobre za raspravu** po preporuci članova čita-

teljskih klubova, bibliografijom i linkovima na relevantne stranice.

Ova knjiga je nastala iz **autoričine velike ljubavi prema čitateljskim grupama, iz želje da čitateljskih grupa bude sve više te iz potrebe da podijeli svoje znanje i iskustvo s drugima**. Autorica posebnu važnost pridaje **osnivanju čitateljskih grupa u osnovnim i srednjim školama** i nada se da će i učitelji i profesori prepoznati dobrobiti od ovakvog načina rada.

Kako sama autorica kaže (str. 11) *Više od svega želim da cijeli svijet jednom bude kao čitateljska grupa – mjesto na kojem se razlike poštuju, prostor u kojem gradimo smisao cjeline iz pojedinačnih značenja, arena u kojoj se borimo za što više smijeha i za što više različitih perspektiva koje nas raduju i povezuju. Jer, u konačnici, čitateljska grupa je mjesto na kojem možemo biti ono što jesmo i prihvatiti drugog onakvog kakav jeste. Ima li išta bolje od toga?*

Intervju s autoricom pročitajte na stranici Gradske knjižnice Rijeka: <http://gkr.hr/Magazin/Razgovori/Ivana-Basic-O-citateljskim-grupama-knjiga-ispod-cekica>.

Nama knjižničarima nakon svega preostaje još samo dodati: bravo!

**Elektroničko izdanje
dostupno je na**
[http://www.hkdrustvo.hr/
hkdnovosti/](http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/).

Obavijest o novom broju Novosti
Želite li da vas obavještavamo o izlasku novog broja Novosti, javite nam svoju e-adresu na novosti@hkdrustvo.hr.

Impressum

Nakladnik:
Hrvatsko knjižničarsko društvo

Adresa HKD Novosti:
Hrvatsko knjižničarsko društvo
Hrvatske bratske zajednice 4
10000 Zagreb
Tel./Fax +385 (0)1 615 93 20
E-mail: novosti@hkdrustvo.hr
<http://www.hkdrustvo.hr>

Glavna urednica i grafička priprema:

Tea Čonč (tconc@ffzg.hr)

Uredništvo:

Mira Barberić (mira.barberic@gmail.com)

Andrea Božić (andrea.bozic@saponia.hr)

Lektura: Nives Franić (nfranic@unipu.hr)

Mihaela Kovačić (mihaela@svkst.hr)

Marijana Mišetić (mmisetec@ffzg.hr)

Dunja Holcer (dunjaholcer@gmail.com)

Korektura: Alka Stropnik (alka.stropnik@kgz.hr)

UPUTE AUTORIMA

Moto uredništva *Novosti HKD-a* jest

informirati, educirati, povezivati

U svrhu ostvarenja ovoga mota, prilozi u *Novostima* moraju biti informativni i sažeti, s jasnim ciljem i predmetom izvještavanja ili raspravljanja, čvrste strukture i bez nepotrebnih ponavljanja.

Vijesti su tekstovi duljine do pola kartice (900 znakova) s poveznicama na izvore gdje se može saznati nešto više o događaju koji se prati. **Foto-vijest** uključuje pola kartice teksta i fotografiju.

Najave su tekstovi duljine do pola kartice s poveznicama na izvore gdje se može saznati nešto više o najavljenoj manifestaciji.

Izveštajni su tekstovi od 1 do 3 kartice teksta. Pri izvještavanju s opsežnijih sastanaka i manifestacija molimo grupirajte teme i stavite naglasak na svrhu i zaključke.

Obrada teme broja podrazumijeva tekst izvještajnog ili raspravljačkog karaktera 1 – 4 kartice koji se tiče teme istaknute za određeni tematski broj.

Tekstove je poželjno popratiti kvalitetnim fotografijama.

Uz tekst, molimo autore da navedu svoje **ime i prezime, e-adresu i instituciju kojoj pripadaju, odnosno dužnost koju obavljaju, a vezana je uz tekst koji su napisali.**

Uredništvo zadržava pravo kraćenja tekstova, a u slučaju potrebe za preoblikovanjem teksta, konzultirat će autora.

Rok za predaju tekstova je dva tjedna prije izlaska sljedećeg broja (bit će pravovremeno oglašeno).

Tekstove molimo slati elektroničkom poštom na tconc@ffzg.hr ili novosti@hkdrustvo.hr.

Svrha ovih uputa ujednačavanje je izgleda i kvalitete tekstova i poticanja autora da razvijaju vještine oblikovanja pismenih izvještaja. Cilj je dobiti jasno strukturiranu i sadržajnu publikaciju kao prepoznatljiv *brend* HKD-a.

Nadamo se da će nova koncepcija *Novosti* privući širu publiku unutar knjižničarske zajednice te donijeti veću vidljivost HKD-u, knjižničarskoj zajednici i cjelokupnoj struci u javnosti.

Sve vas pozivamo da nam svojim tekstovima, komentarima i prijedlozima u tome pomognete!